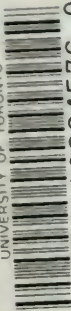
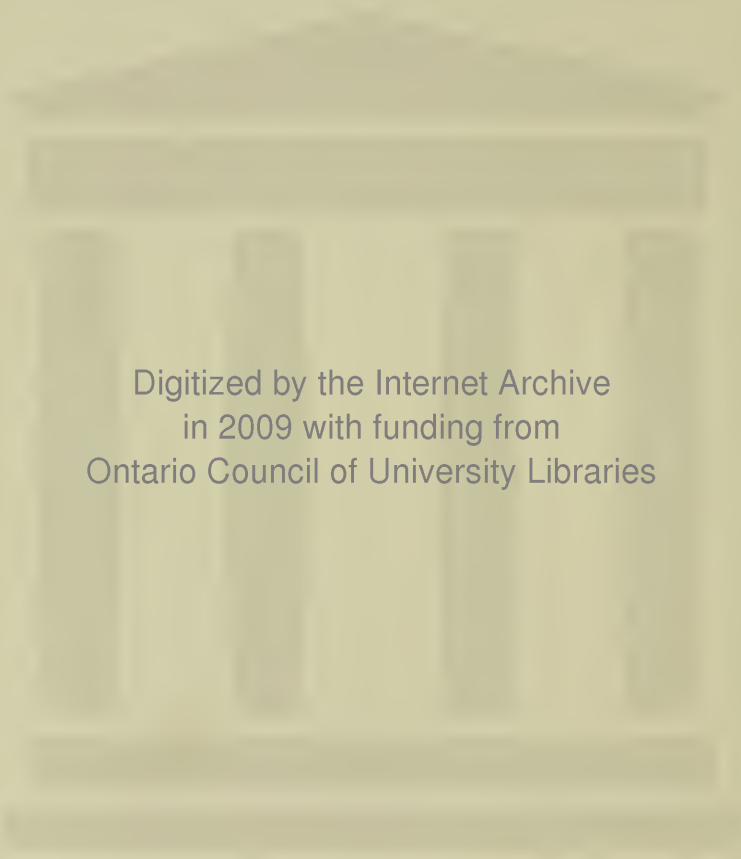

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00884576 0

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

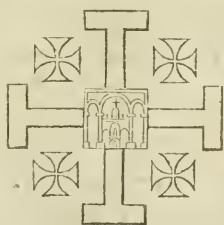
Tobler, Titus (ed.)

ITINERÆ
HIEROSOLYMITANA
ET
DESCRIPTIONES TERRÆ SANCTÆ
BELLIS SACRIS ANTERIORA
&
LATINA LINGUA EXARATA
sumptibus
SOCIETATIS
ILLUSTRANDIS ORIENTIS LATINI MONUMENTIS
ediderunt
AUGUSTUS MOLINIER & CAROLUS KOHLER

II

ITINERUM BELLIS SACRIS ANTERIORUM SERIES CHRONOLOGICA
OCCIDENTALIBUS ILLUSTRATA TESTIMONIIS

I
30-600

562347
30.4.53

GENEVÆ
Typis J. - G. Fick
1885

↳ Société de l'Orient Latin. Série Géographique. n°

Le premier fascicule des *Itinera Latina II*, qui paraît aujourd'hui, contient les textes relatifs aux six premiers siècles de l'ère chrétienne. Un certain temps devant s'écouler avant que la fin du travail (601-1099) soit le jour, les éditeurs seront extrêmement reconnaissants aux érudits qui voudront bien leur signaler pour cette première partie de nouveaux documents ; ces additions, jointes à celles qu'ils ont déjà recueillies en grand nombre, seront données à la fin de l'ouvrage.

Ils doivent faire remarquer qu'ils ont intentionnellement été très sobres de mentions relatives aux faits antérieurs à *ste Hélène*. C'est en effet à partir de cette époque seulement, que, grâce à la liberté du culte et à l'érection des sanctuaires chrétiens à Jérusalem, commença le grand mouvement religieux qui mit la Palestine en relations fréquentes avec les peuples de l'Occident.

Dans l'énumération des pèlerins et des voyageurs allant en Terre-Sainte et en Syrie, ou quittant ces contrées pour d'autres régions, ils ont volontairement omis : 1° les Apôtres et premiers disciples chrétiens, dont les voyages sont rapportés dans le Nouveau Testament ; 2° les martyrs, saints et évêques de Palestine, originaires d'autres parties du monde ; 3° les administrateurs romains et byzantins de la Judée et de la Syrie, et, en sens inverse : 1° les moines et les évêques palestiniens ou syriens, se rendant aux conciles des églises d'Orient ou d'Occident, sauf dans le cas où leur présence à ces assemblées n'était pas signalée par les actes des conciles ; 2° les papes et évêques d'Occident, d'origine syrienne ou palestinienne.

A. Molinier & Ch. Kohler.

SAECULUM I.

TYPORUM EXPLANATIO.

In Serie sequente, diversa diversis distincta sunt typis :

- 1° *AUCTORES seu OPERA, in priore volumine edita.*
- 2° PEREGRINI, iter in Syriam & Palæstinam aggressi.
- 3° Geographici, qui de Syria & Palæstina tractaverunt, *quorumque textus italicis typis impressus est.*
- 4° RES QUÆ AD COMMERCIA PALÆSTINAM INTER ET OCCIDENTEM SPECTANT, AUT QUÆ ITINERA HIEROSOLYMITANA, VEL CREBRIORA, VEL RARIORA FACERE POTUERUNT.

Testimonia, res istas illustrantia, minimis typis, latioribus autem distinguuntur marginibus ; *editorum vero commentaria, eaque rariora, minimis iisdem typis, sed italicis.*

Itinera, five anno five re dubia, asterisco uno *, fabulosa autem duobus ** notata sunt.

ITINERUM HIEROSOLYMITANORUM

ET

DESCRIPTIONUM TERRAE SANCTAE

BELLIS SACRIS ANTERIORUM

SERIES CHRONOLOGICA

OCCIDENTALIBUS ILLUSTRATA TESTIMONIIS.

* * *

SAECULUM I.

15-25. Strabo. (1)

[Γεωγραφικα, l. XVI, c. 2; ed. Müller, pp. 637-651.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

30. ** MARCHAB, SCHAMSHAGRAM, ANAN, *legati Abgari, Edeffeni principis*. (1)

[Laboubnia, *Hist. de la conversion des Edefféens* (Venise, 1868), 8°, pp. 10-14.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 31. ** MATRONA *quædam Gallica*. (2)

« Ioannes vero Baptista astu Herodis per Herodiadem, uxorem fratris, in carcerem colligatur. Tunc temporis a

Galliis matrona quædam *Hierosolymis* abierat, pro devotione tantum, ut Domini & Salvatoris nostri præsentiam mereretur. Audivit autem quod beatus Ioannes decollaretur: cursu illuc rapido tendit, datisque muneribus supplicat percussori, ut eam sanguinem defluentem colligere permitteret non arceri. Illo autem percutiente, matrona concham argenteam præparat, truncatoque martyris capite, cruorem devota suscepit: quem diligenter in ampulla positum patriam detulit, & apud Vafatensem urbem, ædificata in eius honore ecclesia, in sancto altari collocavit. »

[Gregorius Turonensis, *De gloria martyrum*, c. 12, ed. Guadet, I, 38.]

- c. 40. * QUILIUS, rex Britosaxonum, qui Novigentum Codiciacensem reliquias e Terra Sancta attulisse ferebatur. (3)

« Exinde progrediens, post emensa foli marisque spatia, tandem *Hierosolymitanis* sese mœnibus intulit.... »

[Guibertus de Novigento, *De vita sua*, l. II, c. 1 (Migne, *Patrol. lat.*, CLVI, c. 895).]

43. COTYS, rex Armeniæ minoris, & POLEMO, rex Ponti. (4)

[Iosephus, *Antiq.*, l. XIX, c. 8, ed. Dindorf, I, 764.]

44. * HELENA, Adiabenorum regina. (5)

« Eodem anno imperij eius, fames gravissima per Syriam facta est, quam etiam prophetæ prænuntiaverant; sed Christianorum necessitatibus apud *Hierosolymam*, convectis ab *Ægypto* frumentis, Helena, *Adiabenorum* regina, conversa ad fidem Christi, largissime ministravit.... »

[Paulus Orosius, *Historiæ*, l. VII, c. 6 (Migne, *Patrol. lat.*, XXXI, c. 1075). Cf. f. Hieronymus, *Peregr. Paulæ*, supra, t. I, p. 32.]

(Cf. Iosephus, *Ant. Iud.*, l. XX, c. 2-4; *Bell. Iud.*, l. V, c. 2, 3, 46; l. VI, c. 6, ed. Dindorf, I, 769-776, II, 232, 237, 239, 246, 296; Eusebius Cæsar., *Hist. ecclesiast.*, l. II, c. 12 [Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165], & *Itinera græca*, l.)

- 44-46. * APOLLONIUS TYANENSIS. (6)

« Apollonius intravit *Persas*... & pervenit ad Brachmanas.... inde per *Elamitas*, *Babylonios*, *Chaldæos*, *Medos*, *Affyrios*, *Parthos*, *Syros*, *Phœnices*, *Arabes*, *Palæstinos*, reversus *Alexandriam*.... »

[S. Hieronymus, *Epist. LIII ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 541).]

(Cf. Philostratus, *In Apollonium*, l. VI, c. 35, ed. Westermann, Paris, 1849, p. 140, & *Itinera Græca*, I.)

c. 50. Pomponius Mela. (ij)

« Syria late litora tenet terrasque etiam latius introrsus, aliis aliisque nuncupata nominibus. Nam & Cœle dicitur, & Mesopotamia, & Damascene, & Adiabene, & Babylonia, & Iudæa, & Colophone. Hic Palæstine est, qua tangit Arabas, tum Phœnice, & ubi se Ciliciæ committit, Antiochia. Olim ac diu potens, sed cum eam regno Semiramis tenuit longe potentissima. Operibus certe eius insignia multa sunt. Duo maxime excellunt, constituta urbs miræ magnitudinis Babylon, ac siccis olim regionibus Euphrates & Tigris immissi. Ceterum in Palæstina est ingens & munita admodum Gaza (sic Persæ ærarium vocant), & inde nomen est, quod cum Cambyfes armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Est non minor Ascalon. Est Iope ante diluvium (ut ferunt) condita, ubi Cephæa regnasse eo signo accolæ adfirmant, quod titulum eius fratrisque Phineî veteres quædam aræ cum religione plurima retinent: quin etiam rei celebratæ carminibus ac fabulis, servatæque a Persæo Andromedæ clarum vestigium, marinæ belluæ ossa immania ostentant.

« Phœnicen illustravere Phœnices, follers hominum genus, & ad belli pacisque munia eximium. Literas & literarum operas aliasque etiam artes, maria navibus adire, classe configere, imperitare gentibus, regnum præliumque committi. In ea est Tyros, aliquando insula, nunc adnexa terris deficit, quod ab impugnante quondam Alexandro iacta opera vici tenent. Ulterior & adhuc opulenta Sidon, antequam a Persis caperetur maritimarum urbium maxima. Ab ea ad promunturium Euprosopon duo sunt oppida, Byblos & Botrys. Ultra tria fuerunt, singulis inter se stadiis distantia: locus ex numero Tripolis dicitur. Tum Simyra castellum, & urbs non obscura Marathos. Inde iam non obliqua pelago, sed adversa adiacens Asia, grandem sinum inflexo tractu litoris accipit. Populi dices circumfident; situs efficit: quia regio fertilis, crebris & navigabilibus alveis fluminum pervia, diversas opes maris atque terrarum facili commercio permutat ac miscet. In eo prima est reliqua pars Syriæ, cui Antiochiæ cognomen additur, & in

ora eius urbes Seleucia, Hypatos, Berytos, Laodicea, Rofos, amnesque, qui inter eas eunt Lycos, & Hypatos, & Orontes. Tum mons Amanus, & ab eo statim Myriandros & Cilices. »

[Pomponius Mela, *De situ orbis*, l. I, c. 11-12 (ed. Parthey, Berol., 1867, pp. 18-20).]

c. 55-60. FILII ET FRATRES ISATI, *Adiabena regis*. (7)

[Iosephus, *Antiq.*, l. XX, c. 2, *Bell. Iud.*, l. II, c. 19, n. 2, l. VI, c. 6, n. 4, ed. Dindorf, I, 776, II, 132.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 60. ADIABENITÆ, *funus reginæ Helenæ Hierosolymam afferentes*. (8)

[Iosephus, *Antiq.*, l. XX, c. 4, n. 3, ed. Dindorf, t. I, p. 776; Eusebius, *Hist. eccl.*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

60-65. ** S. CLEMENS. (9)

[Pseudo-Clemens, *Clementia*, l. VII, c. 1 & 5, l. VIII, c. 1 & seqq., *Recognitiones*, l. IV, c. 1 & f. (Migne, *Patrol. gr.*, II, c. 218, 219, 226, I, c. 1315 & f.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

65-69. IUDÆORUM BELLUM CIVILE.

[Iosephus, *Bellum Iud.*, l. IV, c. 3, 4 & 5; *De vita sua*, c. 5-7, ed. Dindorf, I, pp. 794-795, II, pp. 191-206.]

67-69. VESPASIANI BELLUM IN PALÆSTINA; IOTAPATA, GAMALA, GIS-CALA OPPUGNANTUR.

[Tacitus, *Hist.*, l. I, c. 10, l. V, c. 10, ed. Teubner, II, p. 7; Suetonius, *Vespas.*, c. IV, ed. Teubner, p. 226; Iosephus, *Bellum Iud.*, l. II, c. 7 & 8, l. III, c. 1-10, l. IV, c. 1, ed. Dindorf, II, 145 & f., 182 & f.] Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXV, c. 8, ed. Sturzius, IV, p. 181.

70. HIEROSOLYMA A TITO CAPITUR ET EVERTITUR.

[Tacitus, *Hist.*, l. V, c. 1, 10-13, ed. Teubner, pp. 179, 184-186; Suetonius, *Titus*, c. 5, ed. Teubner, p. 237; f. Hieronymus, *In Ezechielem*, l. VII, c. 24, *In Sophoniam*, l. II, c. 17, 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXV, 227, 1355); f. Ambrosius, *Hist. de exc. Hierof.* (Migne, *Patr. lat.*, XV, 2211); Sulpicius Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 30 (Migne, *Patr. lat.*, XX, 146); Gregorius Tur., *Hist. Francorum*, l. I, c. 24 (ed. Guadet, I, 27); *Vindicta Salvatoris*, c. 16, 17 (*Evangelia apocr.*, ed. Tischendorf, p. 476-478); Iosephus, *Bellum Iudaicum*, l. V, c. 1, l. VII, c. 1,

(ed. Dindorf, II, 229-306) ; Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXVI, c. 4-7 (ed. Sturzium, IV, 211-217) ; Appianus, *Hist. syr.*, c. 50 (ed. Teubner, I, 309) ; Eusebius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221) ; Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. III, c. 128 (Migne, *Patr. gr.*, CX, cc. 451 & f.), *qui fuisse de hac re loquitur multasque prophetias recenset.*]

71. ECCLESIAE HIEROSOLYMITANÆ SEDES AD PELLAM TRANSFERTUR.

[Eusebius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221-224) ; f. Epiphanius, *Adversus hæreses*, l. XXIX, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, XLI, c. 402).]

73. MASADA, IUDÆORUM ULTIMUM PRÆSIDIUM, CAPITUR.

[Iosephus, *Bell. Iud.*, l. VII, c. 8-9 (ed. Dindorf, II, p. 322-332).]

c. 79 Plinius maior. (iij)

11 (12). *Ultra Pelusiacum Arabia est, ad Rubrum mare pertinet, et odoriferam illam ac divitem et beatæ cognomine inclutam. Hæc Cattabanum et Esbonitarum et Scenitarum Arabum vocatur, sterilis, præterquam ubi Syriæ confinia attingit, nec nisi Casio monte nobilis. His Arabes iunguntur, ab oriente Ganchlei, a meridie Cedrci, qui deinde ambo Nabatæis. Heroopoliticus vocatur alterque Ælaniticus sinus Rubri maris in Ægyptum vergentis, cl. m. passuum intervallo inter duo oppida, Ælana et in nostro mari Gazam. Agrippa a Pelusio Arsinoen, Rubri maris oppidum, per deserta cxxv. m. passuum tradit. Tam parvo distat ibi tanta rerum naturæ diversitas.*

12 (13). *Iuxta Syria litus occupat, quondam terrarum maxuma et pluribus distincta nominibus. Namque Palæstina vocabatur qua contingit Arabas, et Iudæa et Cœle, exin Phœnice, et qua recedit intus Damascena, ac magis etiamnum meridiana Babylonia, et eadem Mesopotamia inter Euphraten et Tigrin, quaque transit Taurum Sophene, citra vero etiam Commagene, et ultra Armeniam Adiabene, Assyria ante dicta, et ubi Ciliciam attingit, Antiochia. Longitudo eius inter Ciliciam et Arabiam cccclxx. m. passuum est, latitudo a Seleucia Pieria ad oppidum in Euphrate Zeugma clxxv. m. passuum. Qui subtilius dividunt circumfundi Syria Phœnicen volunt, et esse oram maritimam Syriæ, cuius pars sit Idumea et Iudæa, dein Phœnicen, dein Syriam. Id quod præiacet mare totum Phœnicium appellatur ;*

ipsa gens Phœnicum in magna gloria litterarum inventionis & siderum, navaliumque ac bellicarum artium.

(14) *A Pelusio Chabriæ castra, Cæsius mons, delubrum Iovis Cæsij, tumulus magni Pompei. Ostracine Arabia finitur, a Pelusio lxx. m. passuum. (13) Mox Idumæa incipit & Palæstina ab emerfu Sirbonis lacus, quem quidam cl. m. passuum circuitu tradidere. Herodotus Cæsio monti adplicuit, nunc est palus modica. Oppida Rhinocolura & intus Raphea, Gaza & intus Anthedon, mons Argaris. Regio per oram Samaria, oppidum Ascalo liberum, Azotos, Iamneæ duæ, altera intus. Iope Phœnicum, antiquior terrarum inundatione, ut ferunt, insidet collem præiacente saxo, in quo vinculorum Andromedæ vestigia ostendunt. Colitur illic fabulosa Ceto. Inde Apollonia, Stratonis turris, eadem Cæsarea, ab Herode rege condita, nunc colonia Prima Flavia, a Vespasiano imperatore deducta. Finis Palæstinae clxxxviii. m. passuum a confinio Arabiae. Dein Phœnice; intus autem Samariæ, oppida Neapolis, quod antea Mamortha dicebatur, Sebaste in monte, & altiore Gamala.*

14 (15). *Supra Idumæam & Samaritin Iudæa longe lateque funditur. Pars eius Syriæ iuncta Galilæa vocatur, Arabiæ vero & Ægypto proxima Peræa, asperis dispersa montibus & a ceteris Iudæis Iordane amne discreta. Reliqua Iudæa dividitur in toparchias x., quo dicemus ordine: Hiericuntem, palmetis consitam, fontibus riguam, Emmaum, Lyddam, Iopicam, Acrebitemam, Gophaniticam, Thamniticam, Betholeptephenen, Orinen, in qua fuere Hierosolyma, longe clarissima urbium orientis non Iudææ modo, Herodium cum oppido inlustri eiusdem nominis.*

15. *Iordanes amnis oritur e fonte Paniade, qui cognomen dedit Cæsareæ de qua dicemus, amnis amœnus & quatenus locorum situs patitur ambitiosus accolisque se præbens, velut invitatus Asphaliten lacum dirum natura petit, a quo postremo ebibitur aquasque laudatas perdit pestilentibus mixtas. Ergo ubi prima convallium fuit occasio, in lacum se fundit quem plures Genesaram vocant, xvj. m. passuum longitudinis, vj. m. latitudinis, amœnis circumspæctum oppidis, ab oriente Iuliade & Hippo, a meridie Tarichea, quo nomine aliqui & lacum appellant, ab occidente Tiberiade aquis calidis salubri.*

16. *Asphaltites nihil præter bitumen gignit, unde & nomen. Nullum corpus animalium recipit, tauri camelique fluitant; inde*

fama nihil in eo mergi. Longitudine excedit c m. passuum, latitudine maxima lxxv inplet, minima vj; prospicit eum ab oriente Arabia Nomadum, a meridie Machærus, secunda quondam arx Iudææ ab Hierosolymis; eodem latere est calidus fons medicæ salubritatis Callirrhoe, aquarum gloriam ipso nomine præferens.

17. Ab occidente litora Esseni fugiunt usquequa nocent, gens sola, & in toto orbe præter ceteras mira, sine ulla femina, omni venere abdicata, sine pecunia, socia palmarum. In diem ex æquo convenarum turba renascitur large frequentantibus, quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctibus agit; ita per seculorum milia (incredibile dictu) gens æterna est, in qua nemo nascitur; tam secunda illis aliorum vitæ pænitentia est. Infra hos Engada oppidum fuit, secundum ab Hierosolymis fertilitate palmetorumque nemoribus, nunc alterum bustum. Inde Masada castellum in rupe & ipsum haut procul Asphaltite. Et hætenus Iudæa est.

18 (16). Iungitur ei latere Syriæ Decapolitana regio numero oppidorum, in quo non omnes eadem observant, plurimum tamen Damascum epoto riguis annæ Chryforrhoa fertilem, Philadelphiam, Raphanam, omnia in Arabiam recedentia, Scythopolim, antea Nysam, a Libero Patre sepulta nutrice ibi Scythis deductis, Gadara, Hieromice præfluente, & iam dictum Hippon, Dion, Pellam aquis divitem, Galasam, Canatham. Intercursant cinguntque has urbes tetrarchiæ, regnorum instar singulæ, & regna contribuuntur, Trachonitis, Panias, in qua Cæsaræa cum supra dicto fonte, Ambila, Arca, Ampeloeffa, Gabe.

19 (17). Hinc redeundum est ad oram atque Phœnicen. Fuit oppidum Crocodilon, est flumen; memoria urbium Dorum, Sycaminum, promunturium Carmelum & in monte oppidum eodem nomine, quondam Acbatana dictum. Iuxta Getta, Geba, rivus Pacida sive Belus vitri fertilis harenas parvo litori miscens. Ipse e palude Cendevia a radicibus Carmeli profluit, iuxta colonia Claudii Cæsaris Ptolemais quæ quondam Acce; oppidum Ecdippa, promunturium Album. Tyros, quondam insula præalto mari dcc. passibus divisa, nunc vero Alexandri oppugnantis operibus continens, olim partu clara urbibus genitæ Lepti, Utica, & illa Romani imperij æmula terrarumque orbis avida Carthagine, etiam Gadibus extra orbem conditis; nunc omnis eius nobilitas conchylis atque

purpura constat. Circuitus xix m. passuum est, intra Palætyro inclusa; oppidum ipsum xxij stadia optinet. Inde Idæa & Sarepta & Ornithon oppida & Sidon artifex vitri Thebarumque Bœotiarum parens.

20. *A tergo eius Libanus mons orsus m d stadiis Zimyrā usque porrigitur, quæ Cœles Syriæ cognominatur. Huic par interveniente valle mons adversus Antilibanus obtenditur, quondam muro coniunctus; post eum introrsus Decapolitana regio prædictæque cum ea tetrarchiæ & Palæstines tota laxitas. At in ora autem subiecta Libano fluvius Magoras, Berytus colonia quæ Felix Iulia appellatur, Leontos oppidum, flumen Lycos, Palæbyblos, flumen Adonis, oppida Byblos, Botrys, Gigarta, Trieris, Calamos, Tripolis quam Tyrj & Sidonij & Aradij optinent, Orthofia, Eleutheros flumen, oppida Zimyra, Marathos contraque Arados vij stadiorum oppidum & insula cc passibus a continente distans. Regio, in qua supradicti desinunt montes, & interiacentibus campis Bargylus mons incipit.*

(18) *Hinc rursus Syria, desinente Phœnice; oppida Carne, Balanea, Paltos, Gabala, promunturium in quo Laodicea libera, Dipolis, Heraclea, Charadrus, Posidium.*

21. *Dein promunturium Syriæ Antiochiæ; intus ipsa Antiochia libera, Epidaphnes cognominata. Oronte amne dividitur, in promunturio autem Seleucia libera Pieria appellata.*

[Plinius, *Historia naturalis*, l. V, c. 12-14, ed. Teubner, I, pp. 196-200.]

86-93. Dionysius Dionysii Lybiffensis. (iv)

[Οἰκουμένης περιήγησις (Müller, *Geographi græci minores*, II, p. 159-165).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

cc. a. 94. Flavius Iosephus. (v)

[1. Περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου ἢ Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας περὶ ἀλώσεως, passim. 2. Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία, passim. 3. Φλ. Ἰωσηπου Βίος. (Edit. Dindorf, Parisiis, Didot, 2 vol. 8°, 1865).]

(Cf. *Itinera græca* I.)

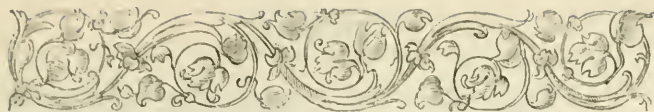
f. l. ** PATRONICEA AUGUSTA & FILIÆ EIUS, quas Armenij
primas s. Crucem invenisse contendunt. (10)

[Laboubnia, pp. 19-25.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

SAECULUM II.

SAECULUM II.

106-114. CHRISTIANORUM IN SYRIA SUB TRAIANO PERSECUTIO. (?)

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 281-284); Sim. Metaphrastes, *Acta s. Ignatii Theophori* (lat. verf. ap. *AA. SS. Boll.*, Febr. I, 24-26). Cf. *AA. SS. Boll.*, Febr. III, 53-55.]

128. CHRISTIANORUM SUB HADRIANO PERSECUTIO. (?)

[*AA. SS. Boll.*, Iul. IV, p. 10, & Oct. VIII, p. 8 (*De f. Herone*, ep. Ant); *Ibid.*, Mai I, p. 443 (*De f. Quiriaci*, ep. Hierof.).]

132. IUDÆI IN PALÆSTINA, DUCE BARCOCHEBA, REBELLIANTUR.

[Spartianus, *In Hadrianum*, c. 14 (*SS. hist. August.*, ed. Teubner, p. 14); Paulus Orosius, *Hist.*, l. VII, c. 13 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1092). — Dio Cassius, *Hist. Romana*, l. LXIX, c. 13-14, ed. Sturzium, IV, pp. 373-374; Eusebius, *Hist. eccl.*, l. IV, c. 6-8 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 309, 324).]

136. HIEROSOLYMA, AB HADRIANO CAPTA, ÆLIÆ CAPITOLINÆ NOMEN ACCIPIT, INTROITU EIU8 IUDEIS INTERDICTO.

[Tertullianus, *Adv. Iudæos*, c. 13, *Apolog.*, c. 21 (Migne, *Patr. lat.*, II, c. 634, I, c. 392); f. Hieronymus, *Epistolæ*, LVIII, c. 3, CVIII, c. 9; *In Isaiam*, l. I, c. 2, verf. 9, l. III, c. 7, verf. 1, 2; *In Ieremiam*, l. IV, c. 19, verf. 10, 11; *in Ezechielem*, c. 24; *In Daniele*, c. 9; *In Ioelem*, c. 1; *In Sophoniam*, c. 1; *In Zachariam*, l. III, c. 11; *In Mattheum*, l. IV, c. 24, v. 15 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 581, 883, XXIV, c. 40, 101, 802, XXV, c. 227, 552, 952, 1354-1355, 1501, XXVI, c. 177); Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 146); Paulus Orosius, *Historiæ*, l. VII, c. 13 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1092); Nicolaus I, papa, *Responsa ad consulta Bulgarorum*, c. 92 (Migne, *Patr. lat.*, CXIX, c. 1012). — Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXIX, c. 12, ed. Sturzium, IV, p. 371; Appianus, *Hist. Syr.*, c. 50, ed. Teubner, I, 309;

Eusebius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 12, l. IV, c. 6, l. V, c. 12; *Demonstrat. evangel.*, l. VI, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 165, 316, 457, XXII, c. 453); f. Epiphanius, *De ponderibus & mensuris*, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 259-262); f. Iohannes Chryf., *Advers. Iudæos*, V, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, 900); Philostorgius, *Hist. eccles.*, l. VII, c. 11 (ed. H. de Valois, Par. 1673, p. 507); Socrates, l. I, c. 17; Sozomenus, *Hist. eccl.*, l. II, c. 1 (Migne, *Patrol. gr.*, LXVII, c. 218, 930); Basilius Seleuc., *Oratio*, XXXVIII, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 410); *Chron. Paschale*, 224 olymp., ed. Bonn., I, p. 474; Math. Blastares, *Syntagma alphabeticum*, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, CXLIV, c. 1278).]

137 AQUILA, SINOPENSIS, *Æliæ Capitolinæ exstruendæ ab Hadriano præpositus*. (11)

[S. Epiphanius, *De ponder. & mensuris*, c. 14 (Migne, *Patrol. gr.*, XLIII, c. 259, 262); *Chron. Pasch.*, ed. Bonn., p. 476; cf. Munk, *Palestine*, p. 607.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

138. NARCISSUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, AQUAM IN OLEUM TRANSMUTAT.

[Eusebius Cæsar., *Hist. eccles.*, l. VI, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 537; Cedrenus, *Hist. compend.*, ed. Bonn., I, p. 450; Nicephorus Call., *Hist. eccl.*, l. V, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLV, c. 1083).]

139. GENS TOTA IUDÆORUM AD QUERCUS MAMBRE MERCATUM, IUBENTE HADRIANO, VENUNDATUR.

[S. Hieronymus, *In Ierem.*, l. VI, c. 31; *In Zachariam*, l. III, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIV, c. 877, XXV, c. 150).]

140. MARCUS, PRIMUS EX GENTILIBUS HIEROSOLYMITANUS EPISCOPUS, SEDEM AD ÆLIAM CAPITOLINAM E PELLA REDUCIT.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. III, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 221); cf. l. IV, c. 6 & l. V, c. 12 (*Ibid.* c. 316, 457); f. Epiphanius, *De ponderibus & mensuris*, c. 15 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 262).]

v. 145 IUSTINUS NEAPOLITANUS. (12)

[Iustinus, *Apologia I pro christianis*, c. 34; Idem, *Dial. cum Tryphone*, c. 78 (Migne, *Patr. gr.*, VI, 658, 383).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

C. 150 Claudius Ptolemæus. (vj)

[Γεωγραφικὴ ὤληγησις, l. V, c. 14-15 (ed. Wilberg, Effend., 1838, pp. 363-376).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

C. 170 MELITO, *Sardenfis episcopus*. (13)

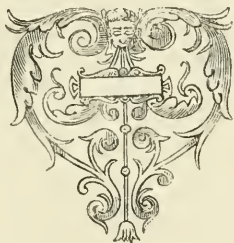
[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. IV, c. 26 (Migne, *Patr. gr.*, XX, 396).]

184. SAMARITANI, PARTES PESCENNI NIGRI SECUTI, A SEPTIMO SEVERO DEBELLANTUR.

[Spartianus, *In Sever.*, c. 9 (*SS. Hist. Aug.*, ed. Teubner, p. 131); Herodianus, *Histories post Marcum*, l. III, c. 4, 5, ed. Teubner, p. 74-76. — Dio Cassius, *Hist. rom.*, l. LXXV, c. 1, 9-13, ed. Sturzius, IV, pp. 577, 594-597.]

C. 196 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, cui plures interfuerunt episcopi, *Narcisso*, *Hierosolymitano episcopo*, *præsidente*. (14)

[Manfi, *Concilia*, I, c. 726; cf. I, 603, 617.]

SAECULUM III.

SAECULUM III.

202. VALIDISSIMA CHRISTIANORUM IN PALÆSTINA ET SYRIA SUB SEPT. SEVERO PERSECUTIO.

[Spartianus, *Severus*, c. 17 (*SS. hist. Aug.*, ed. Teubner, I, p. 137); P. Orosius, *Hist.*, l. VII, c. 17 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1103; s. Hieronymus, *De viris ill.*, c. LII (*Ibid.*, XXIII, c. 695). Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 32 (*Ibid.*, XX, c. 147); Theodoricus Pauli, *Liber bellorum Domini* (*AA. SS. Boll.*, Mai III, xj); — Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VI, c. 1, 2, 7, 11 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 521, 523, 536, 543); *Chron. Pasch.*, ed. Bonn., II, p. 496; cf. *AA. SS. Boll.*, Iul. IV, p. 14, Oct. VIII, p. 313.]

c. 205 ACHADABUES, *episcopus Seleuciæ*. (15)

[Gregorius Bar Hebræi (Abulfaragius) *Historia patriarcharum Iacobitarum* (Asslemanus, *Biblioth. Orientalis*, II, p. 396).]
(Cf. *Itinera arabica*.)

212 S. ALEXANDER FLAVIANUS, *Cappadociæ, postea Hierosolymitanus episcopus, qui bibliothecam in urbe sancta fundavit* & CLEMENS, *presbyter*. (16)

« Alexander, episcopus *Cappadociæ*, cum desiderio sanctorum locorum *Hierosolymam* pergeret, & Narcissus episcopus eiusdem urbis iam senex regeret ecclesiam... »

[S. Hieronymus, *De viris illustribus*, c. 62 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 710).]

« Natalis b. Alexandri episcopi, qui de *Cappadocia* ex propria civitate sancto desiderio *Hierosolymam* veniens, divina revelatione eiusdem loci gubernaculum suscepit, & post senectutem ductus *Cæsaream*, in persecutione Decij ob confessionem Christi martyrium complevit... »

[Ufuardus, *Martyrologium* (AA. SS. Boll., Mart. II, 614); cf. Ado, *Martyr.* (Ibid., p. 614).]

« Alexander, cum *Hierosolymam* adorandi & sanctorum locorum videndi gratia properavit, revelatum est beato viro Narcisso, sibi & aliis de plebe, ut ipsum in loco sancto episcopum detinerent. »

[*Gesta episcoporum Hierosolimitanorum* (Delpit, *Essai sur les pèlerinages à Jérusalem*, p. 19, ex mf. Caduinenfi).]

(Cf. Eusebius, *Hist. eccl.*, I. VI, c. 11 & 20; Nicephorus Callistus, *Hist. eccl.*, I. V, c. 9 & 10 [Migne, *Patr. gr.*, XX, 541, 572, CXLV, c. 1083-1090].)

(Cf. *Itinera græca*, I.)

217 CLEMENS, *episcopus Alexandrinus*. (17)

« Exstat Alexandri, *Hierosolymorum* episcopi, qui cum Narcisso postea rexit ecclesiam, epistola super ordinatione Asclepiadis confessoris ad Antiochenes, congratulantis eis, in qua ponit in fine : « Hæc vobis, domini ac fratres, scripta « transmissi per Clementem beatum presbyterum, virum illustrem & probatum, quem vos quoque scitis, & nunc plenius « recognoscetis, qui cum huc venisset iuxta providentiam & « visitationem Dei, confirmavit & auxit Domini ecclesiam. »

[S. Hieronymus, *De viris illustribus*, c. 38 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 687).]

225 **MULIER quædam e Cappadocia, quæ se a dæmonibus in *Hierosolymam* pluries translata afferebat. (18)

[Firmilianus, *Epist. ad f. Cyprianum* (S. Cyprianus, *Epist.* 75, ed. Oxon., II, 222).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 230 S. FIRMILIANUS, *episcopus Cæsariensis*. (19)

« Quantæ autem gloriæ fuerit [Origenes], hinc apparet, quod Firmilianus, *Cæsareæ* episcopus, cum omni *Cappadocia* eum invitavit, & diu tenuit, & postea sub occasione sanctorum locorum *Palæstinam* veniens, diu *Cæsareæ* in sanctis Scripturis ab eo eruditus est. »

[S. Hieronymus, *De viris illust.*, c. 54 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, p. 699).]

(Cf. Eusebius, *Hist. eccl.*, I. VI, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 583) & *Itinera græca*, I.)

c. 230 ORIGENES. (20)

« Et cum iam mediæ esset ætatis, & propter ecclesias *Achaïæ*, quæ pluribus hæresibus vexabantur, sub testimonio ecclesiasticæ epistolæ *Athenas* per *Palæstinam* pergeret, a Theodotiflore & Alexandro, *Cæsareæ* & *Hierosolymorum* episcopis, presbyter ordinatus, Demetrij offendit animum... »

[S. Hieronymus, *De viris illustribus*, c. 54 (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 665).]

(Cf. Origenes, *Comment. in Iohann.*, l. VI, c. 24; Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VI, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, XIV, c. XX, c. 572) & *Itinera græca*, l.)

241. SAPOR I, PERSARUM REX, SYRIAM DEPOPULATUR.

[Iulius Capitolinus, *Gordiani tres*, c. 26 (*SS. hist. Aug.*, ed. Teubner, II, p. 46). — Agathias, l. IV, c. 24, ed. Bonn., p. 259.]

249-251. CHRISTIANORUM IN SYRIA ET PALÆSTINA, SUB DECIO PERSECUTIO.

[S. Hieronymus, *De SS. eccles.*, c. 62 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 710). — Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VI, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 600); *Acta f. Babylæ* (*AA. SS. Boll.*, Jan. II, p. 571); f. Epiphanius, *De ponder. & mens.*, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 263). — Cf. *AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 615, Mai III, p. 13, Iul. IV, p. 16 (*De ff. Babyla Antiocheno & Alexandro Hierosolymitano*).]

c. 250 Solinus (C. I.) (vij)

..... Iudæa inlusitris est aquis, sed natura non eadem aquarum omnium. Iordanis amnis eximie suavitatis, Paneade fonte dimissus, regiones præterfluit amœnissimas; mox in Asphaltitem lacum mersus stagno corrumpitur. Qui Asphaltites gignit bitumen, animal non habet, nihil in eo mergi potest: tauri etiam camelique impune ibi fluitant. Est & lacus Sara extentus passuum sedecim milibus, circumseptus urbibus plurimis & celebribus, ipse par optimis. Sed lacus Tiberiadis omnibus antepositus, salubris ingenio æstu & ad sanitatem usu efficaci. Iudææ caput fuit Hierosolyma, sed excisa est. Successit Hierichus: & hæc desivit, Artaxerxis bello subacta. Callirrhoe Hierosolymis proxima, fons calore medico probatissimus & ex ipso aquarum præconio sic vocatus.

In hac terra balsamum nascitur, quæ silva intra terminos viginti iugerum usque ad victoriam nostram fuit: at cum Iudæa

potiti sumus, ita luci illi propagati sunt, ut iam nobis latissimi colles fudent balsama. Similes vitibus stirpes habent: malleolis digeruntur, rasfris nitefcunt, aqua gaudent, amant amputari, tenacibus foliis fempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attreftatum ferro fine mora moritur: ea propter aut vitro aut cultellulis offeif, fed in fola cortice artificei plaga vulneratur, e qua exiniæ fua-
vitatis gutta manat. Poft lacrimam fecundum in pretiis locum poma obinent, cortex tertium, ultimus bonos ligno.

Longo ab Hierofolymis reccffu triftis finus panditur, quem de cælo taftum teftatur humus nigra & in cinerem foluta; ibi duo oppida, Sodomum nominatum alterum, alterum Gomorrum, apud quæ pomum quod gignitur, habeat licet fpeciem maturitatis, mandi tamen non poteft: nam fuliginem intrinfecus favillaciam ambitio tantum extimæ cutis cobibet, quæ vel levi preffa taftu fumum exhalat & fatifcit in vagum pulverem.

Interiora Iudææ occidentem quæ contuentur Effeni tenent, qui memorabili difciplina reccfferunt a ritu gentium univerfarum, maieftatis ut reor providentia ad hunc morem deftinati; nulla ibi femina: venere fe penitus abdicaverunt, pecuniam nefciunt, palmis vicitant; nemo ibi nafcitur nec tamen deficit hominum multitudo. Locus ipfe addiæus pudicitie eft, ad quem plurimi licet undique gentium properent; nullus admittitur, nifi quem caftitatis fides & innocentie meritum profequatur: nam qui reus eft vel levis culpæ, quamvis fuma ope adipifci ingreffum velit, divinitus fubmovetur. Ita per inmenfum fpacium fæculorum, incredibile dictu, æterna gens eft ceffantibus puerperiis. Engada oppidum infra Effenos fuit, fed excifum eft, verum inclitis nemoribus adhuc durat decus lucifque palmarum eminentiffimis nihil vel de ævo vel de bello derogatum. Iudææ terminus Maffada caftellum.

Tranfco Damafcum, Philadelphiam, Rhaphanam: Scythopoli primos incolæ & auctorem dabo. Liber pater, cum humo nutricem tradidiffet, condidit hoc oppidum, ut fepulturæ titulum etiam urbis mænibus ampliaret; incolæ deerant, e comitibus fuis Scythas delegit, quos ut animi firmaret ad promptam refiftendi violentiam, præmium loci nomen dedit. In Seleucia alter Caffius mons eft, Antiochiæ propinquus, cuius e vertice vigilia adhuc quarta confpicitur globus folis & brevi corporis circumaftu radiis

caliginem dissipantibus illinc nox, hinc dies cernitur; talis e Cassio specula est, ut lucem prius videas quam auspicietur dies.

[C. Iulius Solinus, *Collectanea rerum memorabilium*, ed. Th. Mommsen, pp. 171-174.]

258. SATOR I, PERSARUM REX, ANTIOCHIAM INCAUTAM EXPUGNAT.

[Amm. Marcellinus, l. XXIII, c. 5, ed. Teubner, p. 316;
Zozimus, *Hist. eccl.*, l. III, c. 32, ed. Bonn., p. 169.]

264. CONCILIUM ANTIOCHENUM I.

[Manfi, *Concilia*, I, p. 863-919.]

280 *Itinerarium Antonini Augusti.* (viiij)

A Germanicia per Dolicham & Zeugma Ediffam usque:

Sicos Basiliſſes	mpm. lxxxvij (ſic).
Dolicha	mpm. xx.
Zeugma	mpm. x.
Bemmaris.	mpm. xij.
Ediſſa.	mpm. xx.
Ediſſa.	mpm. xxv.

Item a Germanicia per Samofatam. .

Ediſſa.	mpm. lxx (ſic).
In Catabana.	mpm. xv.
Niſus	mpm. xvj.
Tharſe.	mpm. xiiij.
Samofata leg. vij	mpm. xij.
Ediſſa.	mpm. xij.

Item ab Antiochia Emefa.

Niaccaba.	mpm. cxxxiiij (ſic).
Caperturi.	mpm. xxv.
Apamia	mpm. xxiiij.
Lariſſa	mpm. xx.
Epiphania.	mpm. xvj.
Arethuſa	mpm. xvj.
Emefa.	mpm. xvj.

Item ab Arabiffò Muzana mpm. xlviii (*fic*).
In medio mpm. xxij.
Muzana mpm. xxvj.

Item a Germanicia Ediffa mpm. lxxxiiij (*fic*).
Sicos Bafiliffes mpm. xv.
Dolicha mpm. xv.
Zeugma mpm. xiiij.
Cannaba. mpm. xij.
In medio mpm. xij.
Ediffa. mpm. xv.

Item a Cyrrò Ediffa mpm. xcij (*fic*).
Ciliza frve Urmagiganti mpm. xij.
Abarara mpm. x.
Zeugma mpm. xxij.
Bemmari Canna mpm. xl.
Bathnas Mari mpm. viij.
Ediffa. mpm. x.

Item a Nicopoli Ediffa mpm. cxxxvij (*fic*).
Aliaria mpm. xij.
Gerbediffò mpm. xv.
Dolicha mpm. xx.
Zeugma mpm. xxiiij.
Canaba mpm. xxv.
In medio mpm. xxij.
Ediffa. mpm. xvij.

Item a Callicome Ediffa mpm. lxxxv (*fic*).
Bathnas mpm. xxiiij.
Hierapoli. mpm. xxj.
Thilaticomum mpm. x.
Bathnas mpm. xv.
Ediffa. mpm. xv.

Item a Carris Hierapoli mpm. lxxxiiij (*fic*).
Bathnas mpm. xxx.

Thilaticomum. mpm. xxiij.
Hierapoli. mpm. xxxij.

Item a Cyro Emeſa mpm. clj (*ſic*).
Minnicam. mpm. xx.
Beroa mpm. xxiij.
Calcida mpm. xviiij.
Arra mpm. xx.
Capareas mpm. xxiiij.
Epiphania. mpm. xvj.
Arethufa mpm. xvj.
Emeſa mpm. xvj.

Item a Dolicha Seriane mpm. cxxxviiij (*ſic*).
Hamunea mpm. xxv.
Cyro mpm. xxiiij.
Minnica mpm. xxiiij.
Beroa mpm. xx.
Calcida mpm. xv.
Androna mpm. xxvij.
Seriane. mpm. xviiij.

Item a Callicome Lariſſa. mpm. lxxviiiij (*ſic*).
Calcida mpm. xviiij.
Temmelifo. mpm. xx.
Apamia mpm. xxv.
Lariſſa mpm. xvj.

Item ab Eumari Neapolim mpm. ccxxvij (*ſic*).
Geroda. mpm. xl.
Thelſeæ. mpm. xvj.
Damaſco mpm. xxiiij.
Aere. mpm. xxxij.
Neve mpm. xxx.
Capitoliada mpm. xxxvj.
Gadara mpm. xvj

<i>Scytopoli</i>	mpm. xvj.
<i>In medio</i>	mpm. x.
<i>Neapoli</i>	mpm. vij.
<i>Item a Seriane Scytopoli</i>	mpm. cccxviiij (<i>fic</i>).
<i>Salaminiada</i>	mpm. xxxij.
<i>Emefa</i>	mpm. xvij.
<i>Laudicia</i>	mpm. xvij.
<i>Libo</i>	mpm. xxxij.
<i>Heliupoli</i>	mpm. xxxij.
<i>Abila</i>	mpm. xxxviiij.
<i>Damasco</i>	mpm. xvij.
<i>Aere</i>	mpm. xxxij.
<i>Neve</i>	mpm. xxx.
<i>Capitoliada</i>	mpm. xxxvj.
<i>Gadara</i>	mpm. xvj.
<i>Scytopoli</i>	mpm. xvj.
<i>Item a Cæsarea Eleutheropolim</i>	mpm. lxxvij (<i>fic</i>).
<i>Betaro</i>	mpm. xxxj.
<i>Diofpoli</i>	mpm. xxviiij.
<i>Eleutheropoli</i>	mpm. xviiij.
<i>Item a Damasco Emefa</i>	mpm. clij (<i>fic</i>).
<i>Abila</i>	mpm. xxxviiij.
<i>Heliupoli</i>	mpm. xxxij.
<i>Conna</i>	mpm. xxxij.
<i>Laudicia</i>	mpm. xxxij.
<i>Emefa</i>	mpm. xvij.
<i>Item a Neapoli Aſcalona</i>	mpm. lxxiiij (<i>fic</i>).
<i>Aelia</i>	mpm. xxx.
<i>Eleutheropoli</i>	mpm. xx.
<i>Aſcalona</i>	mpm. xxiiij.

[*Itinerarium Antonini*, ed. Pinder & Parthey (Berolini, 1848, in-8, pp. 83-91).]

c. 290 *NICOLAUS, *episcopus Myrensis*. (21)

[*Vita & conversatio f. Nicolai*, græc. (Falconius, *S. Nicolai acta primigenia*, Neap., 1751, in-f., p. 4); Sim. Metaphrastes, *Vita f. Nicolai*, c. 8 (Migne, *Patr. græca*, CXVI, c. 328).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 290 NIAPHOR, *armena quædam ex urbe Dovin mulier*, IOBENAL & *eius soror SOSANA, f. Ninonis mater, ex urbe Colastræ*. (22)

[*Hist. de Georgie*, tr. Brosset, I, pp. 90, 93, 104.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 295. S. ANTONIUS MAGNUS CONTRA PEREGRINATIONES LOQUITUR.

[S. Athanasius, *Vita f. Antonij*, l. V, c. 32 (cuius verf. lat. exttat ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. II, 125).]

ant. an. 297. ABD-KELAL, REX HOMERITARUM, FIT CHRISTIANUS.

[Vide *AA. SS. Boll.*, Ocl., X, p. 674: *Comment. præv. de f. Aretha*, § 4, ubi *orientalium quorundam scriptorum nomina reperies qui de conversione Abd-Kelal ad fidem christianam locuti sunt*.]

299, sept. 11. MARCELLINUS PAPA UNIVERSIS EPISCOPIS PER ORIENTALES PROVINCIAS CONSTITUTIS SCRIBIT.

[Manli, *Concilia*, I, col. 1241; Jaffé, ed. 2^a, n. 159.]

ant. an. 300. *VIR ET MULIER QUIDAM, HILARIÆ, s. AFRÆ MATRIS, PARENTES, EX CYPRO AUGUSTAM GERMANIÆ ADEUNT.

[*Acta f. Afræ*, c. I, § 8 (*AA. SS. Boll.*, Aug., II, p. 55).]

** c. 300. S. TIMOTHEUS EX ANTIOCHIA ROMAM ADIT.

[Beda, *Martyrologium*, ad d. 22 Aug. (Migne, *Patr. lat.*, XCIV, c. 1013); *Acta f. Timothei apocrypha*, ex *Vita f. Sylvestri I, papæ* (*AA. SS. Boll.*, Aug., IV, p. 534). — *Incertissimum est tempus quo Timotheus Romam adierit; ex diversis enim fontibus rem narrantibus* (v. *AA. SS. Boll.*, *Comment. præv. de f. Timotheo*, ibid., p. 530), *alij sub Miltiade papa* (311-314), *alij Sylvestro papa, qui circa an. 270 natus est, adhuc puero, illum hoc iter suscepisse significant*.]

300-333. HERMON ET MACARIUS, HIEROSOLYMITANI EPISCOPI, AD VARIAS GENTES EPISCOPOS ABLEGANT AD PRÆDICANDUM DEI VERBUM.

[*Acta* ff. *Ephræm, Basilei & sociorum ex Menæis Græcorum & Maximo*, ep. Cytheræo (*AA. SS. Boll.*, Mart., I, p. 642).]

f. III. **PATRES SYRI DUODECIM ANASTASIUS, EUTITIUS & BRICIUS, FILIUS EIUS, IOANNES, THEUDILA, ISAAC, ABUNDIUS, CARPOPHORUS, LAURENTIUS, PROCULUS, HERCULANUS & BARACTALIS ITALIAM ADEUNT.

[Cf. *AA. SS. Boll.*, Traët. prælim., ad t. I, Iulij, *ubi multa de tempore adventus patrum Syrorum in Italiam reperies. Quorum patrum aliqui non tertio, sed potius sexto, ut videtur, sæculo vixerunt.* Cf. infra, circa an. 530.]

f. III S. IOHANNES *Edeffenus, socius Cyri, martyr sub Diocletiano.* (23)

[*Vita* ff. *Cyri & Iohannis*, c. III, § 11 (cuius lat. verf. ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. II, p. 1086); cf. Basiliius imperator, *Menologium*, ad d. 31 Ian., pars II, c. 147 (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 288).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

f. III *Stadiasmus Maris Magni.* (ix)

[*Geographi græci minores*, ed. Müller, I, pp. 472-476.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM IV.

SAECULUM IV.

303-304 ** S. ANTONINUS, *martyr*, & IOHANNES *presbyter*, *ambo Placentini*. (24)

« Igitur hunc Antoninum, martirem Christi, ferunt quodam tempore *Placentinae* urbis finibus egressum, atque Orientales pertransisse provincias, multaque in eisdem provinciis eum miracula vidisse scriptum reperimus. »

[*Passionarium*, sæc. XI script. (Mediol., Bibl. Ambros., E, 22).]

« Sanctus Antoninus, verus Christi alumnus a Spiritu Sancto imbutus, qualiter in domo Dei debebat conversari, coadunatis fratribus & discipulis multis egressus est *Placentiam*, desiderans videre mirabilia, quæ operatus est Deus, homo factus pro nostra salute in Iudæorum patria. Pergens itaque securus, quia vallabat eum a dextris & a sinistris munitissimus murus

« Taliter & iocundius quam cogitari vel fari possit vivens, ignotam pertranseundo patriam, exul venit *Hierosolymam*. Ibique per plures degens dies, loca sanctorum circumquaque perlustrans, promeruit consequi divinam gratiam . . . Inspectis tantorum locorum inhiantibus signis . . . Volens autem adhuc procul ire, collectis quam plurimis sodalibus, pervenit ad montem *Synay*. Inter reliqua vero quæ inspexit, mirabile dictum! erat ibi marmorea statua nive candidior, effigiem hominis exprimens, cui dum profano ritu sacrificia spurcentissima & abhominabilia ministri nequitiarum offerrent, tetra ut pix efficiebatur, ut autem cessabant, in proprium redibat colorem. Credo non id posse fieri absque presentia Dei

« Flante placido austro, fugatoque aquilone, una cum suis noster cumcivis sanctus & a Deo carus Antoninus reverfus est ad civitatem *Placentiam*. »

[Iohannes, archid. Placentinus (f. XI), *Traët. de invent. corporis f. Antonini mart.*, lect. vij-vij (Placent., Bibl. cathedr., cod. n. 63, m. f. XIII), quem exscripserunt *Gesta ff. Anton. & Opilij* (*Ibid.*, *Archiv. f. Anton.*, cod. E, membr. f. XIII, ff. 23-24).]

« Atque haud ita multo post, adhibito sibi comite Iohanne, Placentino presbytero, in . . . etiam orbis terræ partes & præsertim in sanctissima *Hierosolymitana loca* peregrinationem pie ac religiose suscepit. Verum, Iohanne ipso iam mortuo & *Capharnaum* urbe, sacrarum litterarum monumentis celebrata, sepulto, *Placentiam* regressus est. »

[*Acta f. Antonini spuria* (*AA. SS. Boll.*, Iul. II, p. 18).]

303-310. CHRISTIANORUM IN SYRIA SUB DIOCLETIANO PERSECUTIO.

[Eusebius, *De martyribus Palæstinæ*, c. 1; idem, *Hist. eccl.*, l. VIII, c. 1 & f.; Nicephorus Callistus, *Hist. eccl.*, l. VII, c. 3 & f. (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1460 & 740, CXLV, c. 1210).]

c. 310 PEREGRINI, qui Hierosolymam vel Bethleem petere consueverant. (25)

[Eusebius, *Vita Constantini*, l. III, c. 28. *Demonstratio evangelica*, l. VI, c. 18, l. VII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1088, XXII, c. 457, 540); Eutychius, *Annales*, ed. Pococke, I, 352.]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*, I.)

c. 314. CONCILII LAODICENSIS DECRETUM DE CLERICIS PRÆTER IUSIONEM EPISCOPI AD PEREGRINANDUM NON PROPECTURIS.

[*Conc. Laodic.*, can. 41 & 42 (Mansi, *Concil.*, II, 571).]

319. CHRISTIANORUM IN SYRIA, SUB LICINIO, PERSECUTIO.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. X, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 893).]

c. 320 Eusebius Pamphilus. (x)

[1° *Περὶ τῶν τοπικῶν ὀνομάτων ἐν τῇ Θείᾳ Γραφῇ* (ed. Larfow & Parthey, Berol., 1862, in-8); 2° *Περὶ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μαρτυρησάντων* (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1457), cuius syriacum textum anglice vertit W. Cureton sub titulo: *History of the martyrs in Palestine* (Lond., 1861, in-8).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 320 S. TRIPHYLLIUS, postea episcopus Nicosiensis, & mater eius. (26)

[*Vita f. Triphyllij* (cuius vers. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Iun. II, 683).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

322 CONCILIUM PALÆSTINUM, in quo de Arii eiusque fautorum conditione actum est. (27)

[Manfi, *Concilia*, II, 557-558.]

324. CHRISTIANORUM IN SYRIA TUMULTUS.

[Eusebius, *Hist. eccl.*, l. VIII, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 752).]

325. IUDÆOS, TEMPLI HIEROSOLYMITANI INSTAURATIONEM MOLITOS, CONSTANTINUS MAGNUS IMPEDIT, EISQUE URBIS INTROITUM DENUO PROHIBET.

[S. Augustinus, *Sermo V*, c. 5 (Migne, *Patr. lat.*, XXXVIII, c. 57); S. Ioh. Chrysf., *Hom. V adv. Iudæos*, c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, c. 900); Cedrenus, *Historiarum compendium*, ed. Bonn., I, p. 525; Eutychius, *Annales*, ed. Pococke, I, 466.]

325. SEDI HIEROSOLYMITANÆ PRIMATUS A NICÆNO CONCILIO NEGATUR.

[*Concil. Nicæn.*, can. VII (Manfi, *Conc.*, II, 672); cf. supra t. I, præf., p. xlvij.]

c. 325 AEthicus Istriticus. (xj)

« Deinde ad meridiem Chanaan fortem, affluentem omnibus bonis, inriguam Tiberiade & Genesfar, alveum Iordanis a vineis Engadi, & lacum bituminum & harundinetum Parioticum & Salariam superiorem ac tenus ad Libanum tendentes, ubi in medullam & umbelicum urbs magna, ortus & aletrix regum, vaticinia & ostenta atque prodigia festiva Hierusalem fabricata & sita est, ubi eorum vates futuram restaurationem mundi iuditiariam impetu sui spiritus fore adfirmantur. Illic Galilæa, regio Iordanis, Samariæ urbis vicina, confinium & ianua regionis opima & spatiosa, ambitiosa incolarum speculatrix incluta. Vicinarum terra inhabitabilis Sodomorum, ubi tria iudicia magna idem dicit regis maioris cælestis iram & vindictam decidisse, ignis, fulminis & bituminis, eorum audaciam & temeritatem abhorruit. Academicus Pentapolim ob nimiam affluentiam ignominiosam, sine lege, absque eruditione, sine rege indisciplinatam ruina maxima præ ubertate corruisse. Sicharia regio, quæ postea Nabathæa nuncupatur, silvestris valde, ubi Ismaelitæ eminus. Sur inter mare Rubrum & Arabiam sita, Ægypti finibus deducta, populo vafro & valde nugaci; terra nimirum invia. »

[Æthicus Iſtricus, *Cosmographia*, ab Hieronymo e græco in latinum breuiarium redacta, c. 108, ed. Wüttke, Lipsiæ, 1854, in-8, p. 81.]

326. CONSTANTINUS MAGNUS AD MACARIUM EPISCOPUM HIEROSOLYMITANUM DE LOCIS SANCTIS SCRIBIT.

[Constantinus M., *Epist.* (Eusebius, *De vita Const.*, l. III, c. 29-33, ed. Heinichen, Lipsiæ, 1830, pp. 163-187).]

326 S. HELENA AUGUSTA. (28)

Helena Constantini mater, divinis monita visionibus, beatissimum Crucis signum, in quo mundi salus pependit, apud *Ierolimam* reperit.

[S. Hieron., *Chronicon.*, ad ann. 321 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 671).].

« Per idem tempus, Helena, Constantini mater, fœmina incomparabilis fide & religione animi, ac magnificentia singulari, cuius iure Constantinus & esset filius & crederetur, divinis admonita visionibus, *Ierolimam* petit, atque ibi locum in quo sacrosanctum corpus Christi patibulo affixum pependerat, ab incolis perquirat. Qui idcirco ad inveniendum difficilis erat, quod ab antiquis persecutoribus simulacrum in eo Veneris fuerat defixum, ut si quis Christianorum in loco illo Christum adorare voluisset, Venerem videretur adorare. Et ob hoc infrequens & pene oblivioni datus fuerat locus. Sed cum, ut supra diximus, religiosa fœmina properasset ad locum cœlesti sibi indicio designatum, cuncta ex eo prophana & polluta deturbans, in altum purgatis ruderibus, tres confuso ordine reperit cruces.....

« Sed obturbabat reperti muneris lætitiâ uniuscuiusque crucis indiscreta proprietas. Aderat quidem & titulus ille, qui Græcis & Latinis atque Hebraicis litteris a Pilato fuerat conscriptus; sed nec ipse fatis evidenter Dominici prodebat signa patibuli. Hinc iam humanæ ambiguitatis incertum, divinum flagitat testimonium. Accidit in eadem urbe primariam quandam loci illius fœminam, gravi ægritudine confectam, feminecem iacere. Macarius per idem tempus ecclesiæ illius episcopus erat. Is, ubi cunctantem reginam atque omnes pariter qui aderant videt: « Adferte, inquit, huc totas, quæ « repertæ sunt, cruces, & quæ sit quæ portaverit Dominum, « nunc nobis aperiet Deus ». Et ingressus cum regina pariter & populis ad eam quæ decumbebat, defixis genibus, huius-

cemodi ad Deum precem profudit. « Tu, Domine, qui per
 « Unigenitum filium tuum salutarem generi humano per pas-
 « sionem crucis conferre dignatus es, & nunc in novissimis
 « temporibus adspirasti in corde ancillæ tuæ perquirere lignum
 « beatum, in quo salus nostra pependit, ostende evidenter ex
 « his tribus, quæ crux fuerit ad Dominicam gloriam vel quæ
 « extiterit ad servile supplicium, ut hæc mulier, quæ semiviva
 « decumbit, statim ut eam lignum salutare contigerit, a mortis
 « ianuis revocetur ad vitam ». Et cum hæc dixisset, adhibuit
 primo unam ex tribus, & nihil profecit. Adhibuit secundam,
 & ne quidem aliquid actum est. Ut vero admovit tertiam,
 repente adaperitis oculis mulier confurrexit, & stabilitate
 virium recepta, alacrior multo quam cum sana fuerat, tota
 domo discurrere & magnificare Dei potentiam cœpit. Sic,
 evidenti indicio, regina voti compos effecta, templum miri-
 ficum in eo loco, in quo crucem repperat, regia ambitione
 construxit. Clavos quoque, quibus corpus dominicum fuerat
 affixum, portat ad filium. Ex quibus ille frenos composuit,
 quibus uteretur ad bellum, & ex aliis galeam nihilominus
 belli usibus aptam fertur armasse. Ligni vero ipsius salutaris
 partem detulit filio, partem vero thecis argenteis conditam
 dereliquit in loco; quæ etiam nunc ad memoriam sollicita
 veneratione servatur.

« Reliquit etiam hoc indicium religiosi animi regina vene-
 rabilis: virgines, quas ibi reperit Deo sacratas, invitasse ad
 prandium, & tanta eas devotione curasse dicitur, ut indignum
 crederet, si famulorum uterentur officiis, sed ipsa manibus
 suis, famulæ habitu succincta, cibum apponeret, poculum
 porrigeret, aquam manibus infunderet, & regina orbis ac
 mater imperij, famularum Christi se famulatam deputeret.
 Et hæc quidem *Ierosolymis* gesta. »

[Rufinus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 7-8 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 475-477).]

« Tum siquidem *Hierosolyma* horrens ruinis, frequentissi-
 mis ac magnificentissimis ecclesiis est adornata; namque He-
 lena, mater principis regis Constantini, quæ Augusta cum
 filio conregnabat, cum *Hierosolymam* agnoscere concupisset,
 reperta ibi idola ac templa protrivit; mox usa regni viribus,
 basilicas in loco Dominicæ passionis & resurrectionis & ascen-
 sionis constituit. Illud mirum, quod locus ille, in quo postre-

num institerant divina vestigia, cum in cœlum Dominus nube sublatuſ est, continuari pavimento cum reliqua stratorum parte non potuit: siquidem quæcumque applicabantur, inſolens humana ſuſcipere terra reſpueret, excuſſis in ora apponentium sæpe marmoribus. Quin etiam calcati Deo pulveris adeo perenne documentum eſt, ut veſtigia impreſſa cernantur, & cum quotidie confluentium fides certatim Domino calcata diripiat, damnum tamen arena non ſentiat; & eadem adhuc ſui ſpeciem, velut impreſſis ſignata veſtigiis, terra cuſtodit.

Eiuſdem reginæ beneficio crux Domini tum reperta, quæ neque in principio obſiſtentibus Iudæis potuerat conſecrari, & poſtea dirutæ civitatis oppreſſa ruderibus, nonniſi tam fideliter requirenti meruit oſtendi. Igitur Helena primum de loco paſſionis certior facta, admota militari manu, atque omnium provincialium multitudine in ſtudia reginæ certantium, effodi terram & contigua quæque ac vaſtiſſima ruinarum purgari iubet: mox pretium fidei & laboris tres pariter cruces, ſicut olim Domino ac latronibus duobus fixæ fuerant, reperiuntur... »

[Sulpiciuſ Severuſ, *Hiſtoria ſacra*, l. II, c. 33-34. (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148).]

« Manſit hoc ſæculi prioris nefas in tempora noſtris proxima Conſtantini; qui princeps eſſe principibus Chriſtianis non magis ſua quam matris Helenæ fide meruit: quæ divino, ut exituſ docuit, inſpirato conſilio, cum *Hieroſolymam* agnoſceret nomine, quæ Auguſta cum filio conregnabat, eum rogavit ut ſibi facultatem daret cuncta illic loca Dominicis impreſſa veſtigiis & divinorum erga noſ operum ſignata monimentis purgare, deſtructis templis & idolis, ab omni prophanæ impietatiſ contagio, & religioni ſuæ reddere, ut Eccleſia tandem in terra originis ſuæ celebraretur. Itaque prompto filij imperatoriſ aſſenſu mater Auguſta, patefactiſ ad opera ſancta theſauriſ, toto abuſa fiſco eſt: quantoque ſumtu atque cultu regina poterat & religio ſuadebat, ædificatiſ baſilicis contextit omneſ & excoluit locos, in quibus ſalutaria nobiſ myſteria pietatiſ ſuæ, incarnationiſ & paſſionis & reſurrectioniſ atque aſcenſionis ſacramentiſ Dominuſ Redemptor impleverat. Mirum vero inter hæc, quod in baſilica aſcenſioniſ locuſ ille tantum de quo in nube ſuſceptuſ aſcendit, captivam in ſua carne ducenſ captivitatem noſtram,

ita sacratus divinis vestigiis dicitur, ut numquam tegi marmore paviri receperit, semper excussis solo respuente, quæ manus adornandi studio tentavit apponere. Itaque in toto basilicæ spatio solus in sui cespitis specie virens permanet; & impressam divinorum pedum venerationem calcati Deo pulveris perspicua simul & attigua venerantibus arena conservat, ut vere dici possit: « Adoravimus ubi steterunt pedes eius » (Psalm., cxxxI, 7).

« Sed in historia crucis accipite magnum & vere divinum miraculum. Regina illa venerabilis, ut venit *Hierosolymam*, diligenter & pie locis illic & circa omnibus, divinorum curiosa insignium, & oculis haurire gestiens fidem quam piis auribus litterisque perceperat, crucem Domini studiosissime inquirere adorsa est. Sed quæ via vel ratio inveniendi subesset, cum index idoneus nemo inveniri posset, ubi memoriam & curam religiosæ conscientiæ vel observantiæ & antiquitas ævi & superstitionis impiæ diuturnitas abolevisset? Verum ipso omnium & terris & animis opertorum conscio & teste Domino, fidelis mulier sanctum Spiritum per affectum pium meruit: quo aspirante, cum rem ab humana conscientia divinitus remotam frustra diligens requisisset, de loco tantum passionis certior fieri studuit. Itaque non solum de Christianis doctrina & sanctitate plenos viros, sed & de Iudæis peritissimos, ut propriæ, qua miseri & gloriantur, impietatis indices exquisivit, & accitos in *Hierosolymam* congregavit. Tum omnium una de loco testificationis (*id est* martyrij seu passionis, *ut supra*) confirmata, iussit illico, urgente sine dubio conceptæ revelationis instinctu, in ipsum locum operam foffionis accingi; parataque mox civium pariter & militari manu, brevi laborem istius molitionis hausit; & contra spem omnium, sed secundum ipsius tantum reginæ fidem, alta egestione referatis terræ finibus, abditæ crucis arcana patuerunt. Sed cum tres pariter cruces, ut quondam fixæ Domino & latronibus steterant, repertæ fuissent, gratulatio repertarum cœpit anxia dubitatione confundi, iusto piorum metu, ne forsitan aut pro cruce Domini patibulum latronis eligerent, aut salutare lignum pro stipite latronis abiiciendo violarent. Respexit piæ fideliter æstuantium curas Dominus, & ipsi potissimum, quæ tam piæ sollicitudinis princeps erat, huius consilij lumen infudit, ut aliquem recens mortuum inquirei & inferri iuberet. Nec mora, verbum factum, cadaver illatum

est; deponitur, iacenti una de crucibus admovetur & altera; sed reorum ligna mors sprevit. Postremo Dominicam crucem prodit resurrectio & ad salutaris ligni tactum, morte profuga, funus (*id est* cadaver, *vel* mortuus excitatus est) excussum, & corpus erectum est, tremefactisque viventibus stetit mortuus, & funebribus, ut Lazarus quondam, vinculis expeditus, illico inter expectatores suos redivivus incessit.

« Ergo crux Domini, tot operata ætatibus & Iudæis in tempore passionis abscondita, neque gentibus in ædificatione fani terram sine dubio ad ipsam fabricam egerentibus revelata, nonne manu latuit, ut nunc inveniretur cum religiose quæreretur? Ita ut crucem Christi decuit, experimento resurrectionis inventa & probata crux Christi est; dignoque mox ambitu (*id est* honore & pompa) consecratur, condita in passionis loco basilica, quæ auratis corusca laquearibus & aureis dives altaribus, arcano positam sacrario crucem servat: quam episcopus urbis eius quotannis, cum Pascha Domini agitur, adorandam populo princeps ipse venerantium promit. Neque præter hanc diem, qua crucis ipsius mysterium celebratur, ipsa, quæ sacramentorum causa est, quasi quoddam sacræ solemnitatis insigne profertur, nisi interdum religiosissimi postulent, qui hac tantum causa illo peregrinati advenerint, ut sibi eius revelatio quasi in pretium longinquæ peregrinationis deferatur. Quod solum episcopi beneficio obtineri ferunt: cuius & tantum munere de eadem cruce hæc minuta sacri ligni ad magnam fidei & benedictionis gratiam haberi datur. Quæ quidem crux, in materia insensata vim vivam tenens, ita ex illo tempore innumeris pene quotidie hominum votis lignum suum commodat, ut detrimenta non sentiat & quasi intacta permaneat, quotidie dividua fumentibus & semper tota venerantibus. Sed istam imputribilem virtutem & indetribilem soliditatem de illius profecto carnis sanguine bibit, quæ passa mortem non vidit corruptionem. Speramus autem & vobis non solum benedictionis monimento, sed & incorruptionis seminario futurum, ut eius inspectio fidem vestram etiam de recordatione beati illius latronis accendat, qui bene verso latrocinio longas in magnis laboribus sanctorum vias de momenti fide & momento confessionis anticipans, non immerito ante ipsos apostolos & martyres *præparatum ipsis ab initio*, ut ait, *regnum* primus invasit & pius cœli prædo diripuit, quia Christum crucifixum similitudine suæ poenæ videns in eo statu, de quo

etiam discipulorum fides turbata nutaverat, Dominum tamen maiestatis, ut erat, confessus est; & petens in regno Dei memoriam sui fieri, in gloriam resurrectionis ante ipsam resurrectionem credidit: quam apostoli, postea quam facta est, non tantum videndo, sed experiendo crediderunt. Nec ipsi tamen de resurrectione carnis potius quam de resurrectionis qualitate dubitantes, quia videlicet qui in orbem terrarum mittendi forent ad omnium gentium informationem, non auribus tantum, sed & oculis prædicandam fidem capere debebant, ut quod firmiter didicissent, constantius edocerent.»

[S. Paulinus Nolanus, *Epist.* XXXI, c. 4, 5 (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 327).]

« Interea mater imperatoris Helena, cuius cognomine vicum *Drepani* princeps civitatem dicavit *Helenopolim*, admonita per somnium ad *Ierusalymam* properavit, & quondam *Ierusalem* desertam sicut pomorum custodiarium inveniens, requisivit sepulcrum Christi. Quod, licet difficillime, tamen invenit. Itaque repente templum illud scelestissimum deiici iussit. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id suffossæ tres cruces & clavi, simul & titulus litteris hebraicis, græcis latinisque conscriptus: « Iesus Nazareus rex Iudæorum. » Dicitur autem quia etiam mortuus crucis tactu surrexerit. De hoc ligno Sibylla dixit apud paganos:

« O ter beatum lignum in quo Deus extensus est! »

« Tum ergo quæ crux esset Domini, quæ latronum, dubitare cœperunt. Proinde Macarius, civitatis præsul, huiusmodi tractatu dubitationem solvit. Mulieri namque nobilitate claræ, longa ægritudine fatigatæ, unam illarum crucium cum oratione promptissima adhibens, virtutem Salvatoris agnovit. Mox enim ut mulierem crux attigit, passionem sævissimæ ægritudinis effugavit, & sæminæ salutem restituit. Sic itaque mater imperatoris, quod cupiebat agnoscens, de clavis quidem quibus manus Christi fuerant perforatæ, alios in galeam immisit imperatoris, filij capitis providentiam gerens, ut iacula bellica submoveret, alios freno equino permiscuit, & cautelam imperatoris agens, & veterem prophetiam adimplens. Olim enim Zacharias clamaverat propheta, dicens (xiv, 20): « Et erit quod in freno est sanctum Domino omnipotenti. » Salutaris vero crucis partem quidem aliquam regalibus distribuit.

« Quam Constantinus suscipiens, & credens salvari civi-

tatem, ubi hæc particula servaretur, in sua statua, sicut fertur, in foro Constantini posita super columnam porphyriticam devote condidit. Reliquam vero partem in argentea theca clausam civitatis tradidit sacerdoti & undique congregans artifices, maximas illic ornatasque ædificavit ecclesias.

[Cassiodorus, *Hist. tripartita*, l. II, c. 18 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 936), quem exscripsit *Hist. miscella*, l. XI, c. 15, ed. Eyffenhardt, p. 251.]

Cuius [Constantini imp.] temporibus completum est illud propheticum: « In illo die erit, quod super frenum equi, sanctum Domino omnipotenti » (Zach., xiv, 20). Quod illa sanctæ memoriæ Helena mater eius, infuso sibi Dei spiritu, revelavit.

« Beatus Constantinus tali parente, quæ imperanti filio divini muneris quæsit auxilium, quo inter prælia quoque tutus assisteret & periculum non timeret. Magna femina, quæ multo amplius invenit quod imperatori conferret, quam quod ab imperatore acciperet. Anxia mater pro filio, cui regnum orbis Romani cesserat, festinavit *Hierosolymam*, & scrutata est locum Dominicæ passionis.

« Stabulariam hanc primo fuisse asserunt, sic cognitam Constantio seniori, qui postea regnum adeptus est. Bona stabularia, quæ tam diligenter præsepe Domini requisivit. Bona stabularia, quæ stabularium non ignoravit illum, « qui « vulnera curavit a latronibus vulnerati » (Luc., x, 34). Bona stabularia, quæ maluit « æstimari stercora, ut Christum lucrifaceret » (Philip., iii, 8). Ideo illam Christus de stercore levavit ad regnum secundum quod scriptum est: « Quia suscitavit de terra inopem, & de stercore erigit pauperem » (Psalm., cxii, 7).

« Venit ergo Helena, cœpit revisere loca sancta, infudit ei spiritus ut lignum crucis requireret, accessit ad *Golgotha* & ait: « Ecce locus pugnæ, ubi est victoria? Quæro vexillum salutis & non invenio. Ego, inquit, in regnis, & crux Domini in pulvere? ego in aureis, & in ruinis Christi triumphus? ille adhuc latet & latet palma vitæ æternæ? Quomodo me redemptam arbitror, si redemptio ipsa non cernitur? »

« Vides quid egeris, diabole, ut gladius quo peremptus es, obstrueretur. Sed Isaac obstrictos ab alienigenis puteos

« eruderavit, nec latere aquam passus est (Gen., xxvi, 18).
 « Tollatur igitur ruina, ut vita appareat, promatur gladius,
 « quo veri Goliæ caput est amputatum (I Reg., xvii, 51):
 « aperiatur humus ut salus fulgeat (Isai., xlv, 8). Quid egisti,
 « diabole, ut absconderes lignum, nisi ut iterum vincereris?
 « Vicit te Maria, quæ genuit triumphatorem, quæ sine immi-
 « nutione virginitatis edidit eum, qui crucifixus vinceret te &
 « mortuus subiugaret. Vinceris & hodie, ut mulier tuas infi-
 « dias deprehendat. Illa quasi sancta Dominum gestavit, ego
 « crucem eius investigabo: illa generatum docuit, ego refuf-
 « citatum: illa fecit ut Deus inter homines videretur, ego ad
 « nostrorum remedium peccatorum divinum de ruinis elevabo
 « vexillum. »

« Aperit itaque humum, decutit pulverem: tria patibula
 confusa reperit, quæ ruina contexerat, inimicus absconderat.
 Sed non potuit obliterari Christi triumphus. Incerta hæret,
 ut mulier; sed certam indaginem Spiritus sanctus inspirat, eo
 quod duo latrones cum Domino crucifixi fuerint. Quærit
 ergo medium lignum. Sed poterat fieri ut patibula inter se
 ruina confunderet, casus inverteret. Redit ad Evangelij lec-
 tionem, invenit quia in medio patibulo prælatus titulus erat:
 « Iesus Nazarenus, Rex Iudæorum » (Ioan., xix, 19). Hinc
 collecta est series veritatis, titulo crux patuit salutaris. Hoc
 est quod petentibus Iudæis Pilatus respondit: « Quod scripsi,
 « scripsi » (Ibid., 22), id est, non ea scripsi, quæ vobis place-
 rent, sed quæ ætas futura cognosceret; non vobis scripsi, sed
 posteritati, propemodum dicens: Habeat Helena quod legat,
 unde crucem Domini recognoscat.

« Invenit ergo titulum, Regem adoravit, non lignum
 utique, quia hic gentilis est error & vanitas impiorum, sed
 adoravit illum, qui pependit in ligno, scriptus in titulo: illum,
 inquam, qui sicut scarabæus clamavit, ut persecutoribus suis
 Pater peccata donaret (Luc., xxiii, 34). Avida mulier festi-
 nabat tangere remedium immortalitatis, metuebat calcare
 sacramentum salutis. Læto corde & trepidanti vestigio, quid
 faceret nesciebat. Pertendit tamen ad cubile veritatis, lignum
 refulsit, & gratia micuit. Et quia iam sceminam visitaverat
 Christus in Maria, Spiritus in Helena visitavit: docuit eam
 quod mulier ignorabat, & deduxit in viam, quam mortalis
 scire non poterat.

« Quæsit clavos, quibus crucifixus est Dominus, &

invenit. De uno clavo frenos fieri præcepit, de altero diadema intexuit: unum ad decorem, alterum ad devotionem vertit. Visitata est Maria ut Evam liberaret; visitata est Helena ut imperatores redimerentur. Misit itaque filio suo Constantino diadema gemmis insignitum, quas pretiosior ferro innexas crucis redemptionis divinæ gemma connecteret, misit & frenum. Utroque usus est Constantinus, & fidem transmisit ad posteros reges. Principium itaque credentium imperatorum sanctum est quod super frenum (Zach., XIV, 20); ex illo fides, ut persecutio cessaret, devotio succederet. »

[S. Ambrosius, *De obitu Theodosij oratio* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, cc. 1399-1402).]

« Item scripta de inventione Crucis dominicæ, & alia scripta de inventione capitis Ioannis Baptistæ, novellæ quædam relationes sunt & nonnulli eas catholici legunt. Cum hæc ad catholicorum manus pervenerunt, beati Pauli præcedat sententia: « Omnia probate, quod bonum est tenete » (1 ad Theff., v, 21).

[*Concilium Romanum primum*, 494 (Labbe, *Concilia*, IV, c. 1283).]

« Huius [Constantini] tempore, venerabile crucis Dominicæ lignum per studium Helenæ matris eius repertum est, prodente Iuda Hebræo, qui post baptismum Quiriacus est vocitatus. »

[Gregor. Turonensis, *Hist. Franc.*, l. I, c. 34 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 179).]

(Cf. *Acta apocrypha f. Iudæ Quiriaci*, l. I [AA. SS. Boll., Mai., I, pp. 445-447], & *Comment. de invent. f. Crucis* [Ibid., p. 362 & f.].)

« De cruce & mirabilibus eius apud Pictavum. — Crux Dominica, quæ ab Helena reperta est Hierosolymis, ita quarta & sexta feria adoratur

De inventione clavorum. — Speciosi autem omnique metallo nobiliores Dominicæ crucis clavi, qui beata membra tenuerunt, ab Helena regina, post ipsius sacræ crucis inventionem, reperti sunt: & de duobus quidem frenum imperatoris munivit, quo facilius, si adversæ gentes restitissent principi, hac virtute fugarentur. De quibus non est ignotum Zachariam vaticinasse prophetam: « Erit, inquit, quod in os equi poni-

« tur sanctum Domini » (Zach., xiv, 20). Eo enim tempore *Adriaticum mare* magnis fluctibus movebatur, in quo tam frequentia erant naufragia ac demersio hominum, ut vorago navigantium diceretur. Tunc provida regina condolens excidia miserorum, unum ex quatuor clavis deponi iubet in pelago, confisa de Domini misericordia quod sævas fluctuum commotiones facile possit opprimere. Quo factò redditur mare quietum, tranquillaque deinceps navigantibus flabra præstantur. Unde usque hodie nautæ sanctificatum mare venerantur, cum ingressi fuerint, ieiuniis, orationibusque & psallentio vacant.

Clavorum ergo Dominicorum gratia quod quatuor fuerint hæc est ratio: duo sunt affixi in palmis, & duo in plantis: & quæritur cur plantæ affixæ sint, quæ in cruce sancta dependere visæ sint potius quam stare? Sed in stipite erecto foramen factum manifestum est. Pes quoque parvulæ tabulæ in hoc foramen insertus est; super hanc vero tabulam, tanquam stantis hominis, sacræ affixæ sunt plantæ. — Quæritur etiam quid de his clavis fuerit factum. Duo sunt, quos supra diximus, aptati in freno; tertius proiectus in fretum; quartum asserunt esse defixum in capite statuæ Constantini, quæ civitate, ut aiunt, tota excelsior esse fuscipitur, scilicet ut tota cui eminet, munitione salutis quodam modo galea coronata esset. Magnam asserunt virtutem esse huius freni: quod ambigi nequaquam potest, quod Iustinus imperator publice expertus est ac suis omnibus patefecit. Illusus enim a quodam mago propter pecuniam amissam, quæ sibi dæmonis umbra intolerabiles per duarum curricula noctium intulisset indicavit insidias, sed cum tertia nocte frenum capiti collocasset, locum insidiandi inimicus ultra non habuit, repertumque auctorem insidiarum gladio perculit »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 5 & 6 (ed. Bordier, I, pp. 12-19).]

« Quomodo inventa fuit sancta crux scire debemus. Fuit in tempore Constantini quidam serpens, qui comedebat multos homines Romanorum & bestias: venit itaque Constantinus, & occidit serpentem, & de veneno serpentis factus est leprofus. Sui homines cœperunt quærere medicos qui sanarent eum. Ad ultimum venit quidam medicus, qui dixit se eum sanare, unde fuit magnum gaudium inter Romanos. Dixit-

que medicus ad Constantinum : « Quære unum dolium, & « congrega omnes pueros, & occide eos, & in sanguine illorum « balneabis te, & sanaberis. » Et factum est ita. Congregati sunt ante palatium regis omnes pueri, & exivit rex, & vidit pueros cum matribus suis flentibus & ait : « Melius est ut ego peream « quam tot homines cum filiis. » Et factum est ita. Illæ vero rogantes Deum ut daret Constantino salutem, & exaudita est oratio mulierum. Et quadam nocte beatus Petrus & Paulus venerunt ad Constantinum, & dixerunt ei dum dormiret : « O Constantine, quære sanctum Silvestrum, quia ipse « mundabit te. » Mane autem facto, Constantinus dixit matri suæ, quomodo Petrus & Paulus ei dixerunt. Quo audito regina gavisæ est & quæsiuit sanctum Silvestrum, & dixit ei quomodo suus filius eum videre volebat. Quo audito sanctus Silvester accipiens baculum, ivit ad Constantinum; cui ait Constantinus : « O sancte Silvester ex Deo benedicte, qui hodie « suam virtutem in me per te demonstrabit, sana me. » Cui Silvester respondit : « Si credideris in Filium virginis, sanitatem « accipies. » Cui Constantinus : « Amorem Dei super omnia « diligo. » Tunc sanctus Silvester iussit aquam deferri, in qua baptizavit eum, & sanus factus est. Hoc facto, Constantinus dixit sancto Silvestro : « Quid vis ut dem tibi ? » Cui sanctus Silvester : « Nihil aliud peto, nisi sanctorum apostolorum cor- « pora. » Quo audito, Constantinus abstraxit corpora apostolorum de puteo, & statim posuit ea in optimo loco cum magno gaudio & honore. Post hæc vocavit suos milites, dicens se mare transire velle, & omnia quæ haberet in hac parte, sancto Petro daturum, & ita factum est. Transivit mare & fecit *Constantinopolim*, unde Saraceni congregati ibant eum debellari. Constantinus autem hoc audiens, timuit valde; sed angelus Domini nocte veniens, inquit ei : « Noli timere, quia, dum « ingrederis bellum, videbis signum crucis in cælo, & facies « illud in lancea, & securus ingredere bellum, & habebis vic- « toriam. » Et ita factum est, & occidit multos Saracenos. Hoc peracto, misit Helenam matrem suam *Hierosolymam*, ut quæreretur crucem Domini. Cum autem intravit *Hierosolymam*, convocavit omnes Iudæos & petiit crucem : qui dixerunt se nescire. At illa ait : « Per Deum, qui me fecit, nisi eam red- « detis, vos omnes occidam. » Quo audito quærebant inducias, & concessit usque in diem sequentem. Iudæi sciscitabantur ad invicem, si quis sciret ubi esset. Tandem unus, nomine

Iudas, inquit: « Audiui patrem meum dicentem, quod suus
« atavus sibi dixerat ubi Iudæi miserunt eam. » Post hæc dixe-
runt reginæ, quod Iudas dixerat. Regina vero retinuit Iudam
& alligavit eum, donec ipse Iudas oravit ad Deum, & Deus
indicavit ei ubi sancta crux erat. Foderunt autem terram, &
invenientes tres cruces nescierunt quæ esset crux Domini,
sed mortuus ablati super crucem latronum non movit, tertio
autem super crucem Domini & revixit, & ita inventa est
sancta crux. Post hæc foderunt in eodem loco & invenerunt
clavos, quos fixerunt in manibus & pedibus Domini, & unum
ex illis dedit Helena Constantino, quem posuit in freno equi
sui, & post hæc non fuit victus in bello. Postea baptizavit
Iudam, imponens sibi nomen Quiracus, & constituit illum
episcopum in *Ierusalem*, per quem Dominus dignatus est
multa facere miracula. »

[Beda Ven., *Homil. subdit.*, XCIII (Migne, *Patr. lat.*, XCIV, c. 494-495).]

« Itaque [Helena] cum ingenti multitudine & regia ambi-
tione *Hierosolymam* pergit, & ingreditur urbem non iam
Iudæa sed Christiana, & cœpit quærere animo virili & fer-
ventissimo zelo lignum sanctæ crucis. Quod ideo ad invenien-
dum valde difficile erat, quia, ut *Ecclesiastica* narrat *historia*,
ab Helio Adriano ad suggestionem pontificum Iudæorum in
eo loco templum Veneri fuerat constructum. Qui pontifices
ideo hoc fecerunt, ut æmulatione livida tollerent fidelibus
locum, ne ibi possent Christo flectere genua, ubi prostibulæ
mulieris erat simulachrum affixum. Sed regina fidelissima,
funditus everso templo pariter & idolo memorato, invenit
tres cruces, Domini pariter & latronum. De quibus cum
orta fuisset hæsitatio, cum qualis esset crux Dominica pro-
prie nesciretur, iuxta narrationem prædictæ *historiæ*, vir
venerabilis *Hierosolymorum* tunc temporis antistes Macharius
solvit hanc dubitationem. Quod qui plenius nosse desiderat,
eiusdem *historiæ* librum decimum legat. Sed non abs re
iudicavimus, si & breviter eandem hic rationem profe-
quamur.

« Eo tempore erat ibi vidua nomine Libania, quæ prius
fuerat Iudæa; sed defuncto viro suo, Isachar, relicta syna-
gogæ perfidia, contulit se ad Ecclesiam Christi. Hæc illo
tempore subitanea morte præventa, supremo flatu pectoris
sui extremum trahebat spiritum: habebat autem mœrorem

de istius obitu omnis ecclesia, & erat de hælitatione crucis Dominicæ infinita tristitia. Inter utramque consternationem positus vir Dei Macharius, eiusdem civitatis antistes, cupiens & mœstitiam populi & sollicitudinem reginæ auferre, iussit portare grabatum, in quo Libania decumbebat. Cumquæ illuc fuisset corpus adductum, expandit episcopus Macharius manus suas ad cœlum & dixit: « Tu, omnipotens Deus, qui
« per unigenitum Filium tuum salutem generi humano per
« passionem crucis eius conferre dignatus es, & nunc in novissimis temporibus aspiraſti in corde ancillæ tuæ Helenæ perquirere lignum beatum, in quo salus nostra pendit, ostende
« nunc evidenter ex his tribus, quæ crux fuerit ad Dominicam
« gloriam, vel quæ extiterint ad servile supplicium, ut hæc
« mulier quæ semiviva decumbit, statim ut eam lignum salutis contigerit, a mortis ianuis revocetur ad vitam. » Et cum hoc dixisset, adhibuit primo unam ex tribus, & nihil perfecit; adhibuit secundam, & nec sic quidem aliquid actum est. Ut vero admovit tertiam, repente apertis oculis mulier consurrexit, & stabilitate virium recepta, alacrior multo, quam cum sana fuerat, tota domo discurrere & magnificare Domini potentiam cœpit. Sic evidenti indicio regina, voti composita effecta, templum mirificum in eo loco, in quo crucem repererat, regia ambitione construxit. Clavos quoque, quibus corpus Domini fuerat affixum, portat ad filium, ex quibus ille frenos composuit, quibus uteretur ad bellum, & ex aliis galeam nihilominus belli usibus aptam fertur armasse. Ligni vero ipsius salutaris partem detulit filio; partem vero thecis argenteis conditam dereliquit in loco, quæ etiam nunc ad memoriam sollicita veneratione servantur. »

[Altmannus Altivillarenſis, *Vita ſ. Helenæ*, c. II, n. 26-28 (*AA. SS. Boll.*, Aug. III, 580).]

« Legiſtis tamen quod ſancta Helena crucem Dominicam per medium ſecari fecit, & crucem *Conſtantinopolim* ad filium detulit, crucemque *Hierofolymis* reliquit. »

[Anſellus, cantor ſ. Sepulcri, *Epistoſa ad eccleſiam Pariſenſem* a. 1108 (*Migne, Patr. lat.*, CLXII, c. 731).]

« Igitur cum per arcanum antiquæ Divinitatis archiſterium, Conſtantine imperator Romano quondam rexisset imperium, ob fidei ſemen hac & illac ubique ſpargendum, de gente in gentem, & de regno tranſivit in regnum (*Pſalm.*,

CIV); dum pro fidelibus hilaris, & pro infidelibus tristis, fidem sanctæ Trinitatis illis insinuavit & istis

« Sed quoniam ipse pro fide Christi & negotiis imperij animum suum in plura divisit, ideo beatam Helenam matrem suam pro se *Ierofolymam* misit, ut eo studiosius ibi Dominicam inquireret crucem, quo ad hanc inquisitionem ipsum Crucifixum ostensorem haberet ac ducem. Beata igitur Helena, sapienti usa consilio, statim interius Deo & exterius obedivit filio, dum non solum valida manu pro eadem inquisitione *Ierofolymam* ivit, sed etiam a Iudæis, ubi lignum Dominicum esset, diligenter inquisivit. Quæ enim de vitiis ad virtutes iam tunc bene operando transivit, non immerito thesaurum illum Divinitatis inquisivit, inquisitum invenit, inventum custodivit. Unde ut & nos cum ea quasi de tenebris propereamus ad lucem, dicere debemus qualiter ipsa eandem invenit crucem, ne quis audientium sic unquam insipiens fiat, ut postea se dicat ista nescire, cum sciat. Eligens ergo sibi de Iudæis viros numero mille, inquisivit ab eis quid de illo ille sentiret aut ille; sicque omnes una eademque ratione videns esse consentos, denuo de eis cœpit separare quingentos. Qui, licet instructi essent lege divina, nesciebant tamen quid de eis vellet facere regina, nisi quantum inde Iudas unus ex eis cæteris poterat enarrare Iudæis. Unde & ipse iustam eis inde reddens rationem: « Ligni, inquit, Dominici vult facere quæstionem. » De quo tamen nihil omnino dixerat esse conscriptum, nisi quantum a patre suo vel avo sibi fatebatur esse prædictum. Proinde, recordatus patris & avi veteris, sententias eorum cœpit enodare cæteris, Iudæorum scilicet ac gentium populis enarrando duobus, quidquid inde de parentibus percepit ambobus. Dixerant enim sibi, quod ipse & omnis posteritas illius hoc nosse poterat, quod quandocunque inquisitio ligni fieret, genus eorum amplius regnare non valeat, sed regnum eorum transferendum esset in salutem credentium, de quo scriptum est: « Domini est regnum & ipse dominabitur gentium » (Psalm. XXI). — Regina autem revocans ad se omnem Iudæorum cohortem, vitam eis proponebat ac mortem, vitam scilicet, si lignum Crucis ostenderent, mortem autem si demonstrare contemnerent. Sed cum corda eorum ad hæc indurata fuissent, & ea quæ sciebant se nescire dixissent, eo celerius eos quæ dicenda erant dicere cogebat, quo citius

ab eis voluit scire quod nesciebat. Sed cum veritas rei ab eis nulla ratione posset investigari, continuo iussit omnes igne cremari, ut vel sic eos cogeret monitis obedire divinis, quos ad hoc nec blandimentis poterat provocare nec minis. Iudæi autem fibimet inde timentes, & vivere potius quam mori cupientes, tandem, ad ostendendam sibi veritatem nudam, pro se omnibus tradiderunt Iudam. Quem cum nec minis terrere, nec blandimentis ad hoc posset allicere, ut veri aliquid inde vellet dicere, continuo suscipiens de omnibus unum, per septem dies iussit eum in lacu servari ieiunium, usquequo, septem diebus evolutis, ea ratione inde se postularet educi, ut debitam servitutem Dominicæ impenderet cruci. Qui cum ad hæc verba de lacu fuisset eductus, continuo Christianis gaudium & Iudæis ortus est luctus; quoniam omnes Iudæi qui convenerant ibi invidebant nobis & timebant sibi. Sed ille qui est salus nostra in tempore tribulationis (Psalm. XXXVI), misertus eis, & misertus est nobis, dum conversus ad nos & reversus ad eos, ea die voluit lætificare Christianos & illuminare Iudæos.

« Pro hac igitur causa, cum illuc, ubi locus erat Calvariæ, undique concurrisset turba plebis bifariæ, contrahere pars cœpit ad partem, ne per Iudæorum impietatem ars deluderet artem. Iudas autem inter cæteros stans in conspectu filiorum hominum, ex intimo cordis orationem hanc fudit ad Dominum, quatenus ipse sibi monstrare dignaretur ubi esset crucis Dominicæ fossa, qui Moyse quondam patris nostri Ioseph ostendere dignatus est ossa. Sed quoniam eiusdem loci certum non poterat invenire vestigium, nisi divina pietas cœleste aliquod vellet demonstrare prodigium, ideo ad informandam non credentium spem & credentium fidem subito locus commotus est idem. Insuper etiam, ad declarandum Dominicæ crucis lignum, aliud continuo secutum est signum, dum, ad edomandum cor Iudæorum indomitum, statim de eodem loco fumus ascendit aromatum. Iudas autem, qui prius inter spem pendebat & metum, pro mœrore cœpit habere gaudium & pro gaudio fletum, gratias videlicet agens Deo in universis quæ gloriose fiebant ab eo. Deinde ad terram se inclinans humiliter, fossorio arrepto, fodere cœpit viriliter: sed & alij post alios tamdiu cum eo fodere cœperunt usquequo pro una cruce, quam quærebant, tres pariter invenerunt. O quam mira & inaudita res, quod crux una quærebatur, & inventæ

funt tres, quamvis pro illuminandis fidelium animabus, multo pretiosior esset una duabus!

« Unde mirum non est, quod idem Iudas inter alios sollicitatus est primus quid sibi agendum esset ex crucibus tribus, quoniam, sicut ex synagoga Iudæorum plures affirmavere Iudæi, duæ cruces latronum & tertia Dei. Sic igitur cum inter tot cruces Iudas ipse nescisset cuius aut cuius illa vel illa fuisset, continuo mortuus quidam resuscitatus ibidem, præ cæteris crucibus cruci Dominicæ magis adhibebat fidem. Nec enim humanæ ignotum esset solertiæ quid honoris ac reverentiæ duabus deberet aut tertiæ; ideo postquam eundem mortuum ad unam & aliam crucem populus inaniter admovit, continuo tertiæ admotus, virtutem sanctæ crucis agnovit, posteaquam duabus illum crucibus turba pedestris in vanum porrexit, statim appositus est tertiæ & surrexit. Unde non immerito Deum benedixerunt cuncti, quibus virtutem ligni Domini resurrectione testabatur defuncti, merito etiam defunctus idem ei præ cæteris benedixit, qui eadem die mortuus fuerat & revixit. »

[Berengosus, *De laude & inventione f. Crucis*, l. II, c. 5-7 (Migne, *Patr. lat.*, CLX, cc. 956-958).

Perplura alia LATINA de f. Helenæ Hierosolymitano itinere testimonia hic cumulare haud esset difficile. quum fere nullum sit, sive chronicon, sive martyrologium, qui istud sedulo non recenseat, e quibus hæc tantum exempli gratia proferantur :

Alcuinus, *Carmina*, c. 147 (ed. Froben), II, 219; Ado Viennensis, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, CXXIII, c. 91); Otto Frisingensis, *Chron.*, l. IV, c. 5 (ed. Cuspinian., f. xliij b); Vincentius Bellocensis, *Speculum hist.*, l. XIII, c. 94-95 (ed. Duac., p. 537); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 68 (ed. Græffe, p. 303); Godefridus Viterbiensis, *Pantheon*, l. XXII, c. 3 (Pertz, *Mon. G., SS.*, XXIII, p. 177); Petrus de Natalibus, *Catal. sanctorum*, l. VII, c. 73 (Vicentiæ, 1493, in-f.); *Viola sanctorum* (1499, in-4, f. 34-36); Mombritius, *Sanctuarium* (f. l. n. d. [f. XV], in-f., f. 210-211); Iohannes Capgrave, *Catalogus sanctorum Angliæ* (Lond., 1516, in-f., ff. 173 b-176 b).]

(Cf. Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 42-44; Samuel Anienfis, *Summarij temporum*, pars II, ad ann. 344; f. Cyrillus Hierosol., *Epist. ad Constantinum*, c. 3; f. Ioh. Chrysostomus, *In Psalm.*, 109; Socrates, *Hist. eccles.*, l. I, c. 17; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 1; Iohannes Malalas, *Chronogr.*, l. XII (Migne, *Patr. gr.*, XX, cc. 1101, XIX, c. 665, XXXIII, c. 1168, LV, c. 274, LXVII, cc. 117, 929, XCVII, c. 177); Theophanes, *Chronicon*, ad ann. 5817 (ed. Bonn., I, pp. 36-40); Leo imp., *Epist. ad Umarum* (*Max. bibl. PP.*, ed. Lugd., XVII, pp. 44-47);

Photius patr., *Amphilochianæ quaestiones*, q. 107 (Athen., 1858, in-8, p. 182); Alexander monachus, *De inventione s. Crucis* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVII, c. 4016-4076, præf. c. 4062 & f.); Simeon Metaphrastes, *Vita Silvestri I papæ* (Surius, *Vitæ Sanctorum*, 31 Dec., ed. Colon., t. VI, pp. 1178 & 1187); id., *Vita s. Luciani*, c. V, n. 40 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 416); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 3, 29, 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 16, 109, 112); Zonaras, *Annales* (ed. Basil., 1557, III, 6); f. Andræas Cretenfis, *Orat. prima & secunda in exaltationem s. Crucis* (ed. Combefis, Parif., 1644, 103 & 109); Codinus, *De ædificiis* (ed. Bonn., p. 73). — Eutychius, *Annales* (ed. Pococke, I, 450 & seqq.); Abulpharagius, *Chron. Syriac. dynast.*, VIII (ed. Bruns, I, p. 625); Moysè de Khorène, *Hist. d'Arménie*, l. II, c. 87 (tr. Florival, I, 364-367) & *Itinera gr.*, I, *Itinera diversa*. — Cf. etiam *AA. SS. Boll.*, 18 Aug., III, 578; Hardy, *Descript. catal.*, I, 1, 34-36; Hartmann, *Differt. histor. de Helena* (Marburgi, 1733, in-4); Fr. Grundt, *Kaiserin Helena's Pilgerfahrt* (Dresd., 1878, in-4); K. Paparigopoulos, 'Η Βασιλίσσα Ἑλένη ἐν Ἱερουσαλὴμ, Δελτίον τῆς Ἐπιτομῆς, 1878, 334.)

326. CONSTANTINI MAGNI AD MACARIUM, EPISCOPUM HIEROSOLYMITANUM, DE LOCIS SANCTIS EPISTOLA.

[Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 30-52 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1089-1093).]

326-327 EUSTATHIUS, ecclesiæ S. Sepulchri ædificator. (29)

« Eustathius, Constantinopolitanus presbyter, agnoscitur, cuius industria in Ierosolymis martyrium constructum est. »

[S. Hieronymus, *Chronicon* (Migne, *Pat. lat.*, XXVII, c. 679), quem excipit Prosperus Aquitanicus, *Chronic.* (*Ibid.*, LI, c. 576).]

326-327. CONSTANTINUS MAGNUS ECCLESIAS IN PALÆSTINA CONSTRUIT.

[S. Hieron., *Chron.*, lib. II, ad ann. 30 Constantini imperatoris (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 499-500); Sulp. Severus, *Hist. sacra*, lib. II, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148); Cassiodorus, *Hist. tripartita*, l. II, c. 18; l. VI, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 937, 1035). *Itinerarium Burdigalense* (supra, t. I, p. 17-18). — Eusebius, *De vita Constantini*, l. III, c. 25-30, 43, 53; *Oratio de laudibus Constantini*, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1085-1089, 1101, 1116, 1372); f. Cyrillus Hierosol., *Catech.*, XIV, c. 9, 22 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIII, c. 833, 856); Socrates, *Hist. eccles.*, l. I, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 120); Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 941); Theodoretus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 16-18 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, c. 956 & f.). — Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 112). Abulpharagius, *Chron. Syriac. dynast.*, VIII (ed. Bruns, I, p. 62).]

326-327 DRACILIANUS, *vices gerens præfecti prætorij, ecclesiis ex-
struendis a Constantino præpositus.* (30)

[Constantinus M., *Epist. ad Mac.* (Eusebius, *De vita Constantini*, I. III, c. 30-32, Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1089 & f.).]

c. 330 ** AURELIANENSES *quidam, a f. Evurtio missi.* (31)

Post dedicationem autem, causa sanctarum reliquiarum perducendarum, diversi in orbis partes missi diversa appetunt: quidam *Hierosolymam* pro sanctæ Crucis, quidam autem *Romam* pro beatissimorum Petri & Pauli apostolorum & martyrum reliquiis.

[Lucifer subdiaconus, *Vita f. Evurtij Aurelianensis episcopi*, c. II, n° 13 (*AA. SS. Boll.*, 7 sept., III, p. 56).]

c. 330 EUTROPIA, *Constantini Magni socrus.* (32)

[Eusebius, *Vita Constantini*, I. III, c. 52; Sozomenus, *Hist. eccles.*, I. II, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1112, LXVII, c. 944).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 330 *S. POTENTINUS, *Aquitanus, & filij eius FELICIUS & SIMPLICIUS, eremitæ in diœcesi Colonienfi.* (33)

« . . . Veritus prædictos duos filios, Felicium scilicet & Simplicium, post se relinquere, secum abduxit, quatenus & ipsi mundana exuti tunica, viam veritatis incedentes, nudi & expediti Christi vestigia sequerentur . . . »

[*Legenda ff. Potentini, Felicij & Simplicij* (*AA. SS. Boll.*, Iun. III, p. 576).]

331. ECCLESIA ANTIOCHENA, PULSO S. EUSTATHIO PATRIARCHA, A ROMANA COMMUNIONE SECEDIT.

[S. Hieronymus, *Chron.*, I. II (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 497-498); Eusebius, *Vita Constantini*, I. III, c. 59; Theodoretus, *Hist. eccl.*, I. II, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1126, LXXXII, c. 1080).]

I vel 332 EUSEBIUS, *Cæsariensis episcopus*, EUSEBIUS, *episcopus Nicomediæ, ac THEOGNIS, Nicænus episcopus.* (34)

[Theodoretus, *Hist. eccles.*, I. I, c. 20. Sozomenus, *Hist. eccles.*, I. II, c. 16 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 965, LXVII, c. 972).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 332. CONSTANTINI MAGNI AD MACARIUM, DE LOCIS SANCTIS ET QUERCU MAMBRE EPISTOLA.

[Eusebius, *Vita Constant.*, l. III, c. 52-53 (Migne, *Patr. gr.*, XX, c. 1112 & f.).]

333 ANONYMUS, *Itinerarium a Burdigala Hierusalem usque.* (35)

[Editum supra, t. I, pp. 1-25.]

333 MAXIMUS, *Diospolitanus, Macarium in patriarchatu Hierosolymitano excepturus.* (36)

[Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1189).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 333-335. MAXIMUS II, HIEROSOLYMITANUS PATRIARCHA, ECCLESIIIS IN PALÆSTINA EXSTRUENDIS PRÆSIDET.

« Iste sanctus fecit ecclesiam Domini sepulcri, mediante pretio & thesauro S. Helenæ, & ecclesias montis *Olivet*, & vallis *Iosaphat* & *Bethleem*: ad quarum ecclesiarum dedicationem ex omni orbe conveniebant episcopi & sacerdotes, quos pridem ad earum dedicationem Constantinus Magnus & mater eius Helena pie invitaverunt. »

[Theodoricus Pauli, *Liber bellorum Domini* (AA. SS. Boll, Mai., III, xvj).]

334. CONCILIUM CÆSARIENSE in Palæstina.

[Manfi, *Concilia*, II, c. 1121.]

335. CONCILIABULUM TYRIUM.

[Manfi, *Concilia*, II, c. 1123.]

335 CONCILIABULUM HIEROSOLYMITANUM, *cui plurimi interfuerunt episcopi, fere omnes Arianæ fautores hæresis, ad dedicandam basilicam S. Sepulchri.* (37)

[Manfi, *Concilia*, II, cc. 1155-1160; Eusebius, *Vita Constantini*, l. IV, c. 43; f. Athanasius, *De synodis*, c. 21; Theodoretus, *Hist. eccles.*, l. I, c. 29; Socrates, *Hist. eccl.*, l. I, c. 33; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 26; Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 50 (Migne, *Patrol. gr.*, XX, c. 1194, XXVI, c. 718, LXVII, cc. 163 & 1008, LXXXII, c. 988, CXLVI, cc. 199-203). — Eutychius, *Annales* (trad. Pococke, I, 465).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

335 S. ATHANASIUS, *Alexandrinus episcopus*. (38)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 527 (ed. Bonn., I, p. 47).
— Eutychius, *Annales* (trad. Pococke, I, p. 465).]

a. 335 ZENOBIUS, *Martyrij Hierosolymitani architectus*. (39)

[Theophanes, ad ann. 528 (ed. Bonn., I, 50).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 335^{**}. SYLVESTER I PAPA OMNIBUS SANCTUARIA TERRÆ SANCTÆ,
A CONSTANTINO RECENTER EXSTRUCTA, VISITANTIBUS INDUL-
GENTIAS CONCEDIT.

[*Bulla Pij IV*, 9 apr. 1561, ap. Lavigerie, *Ste-Anne de Jéruf.*
(Alger, 1879, in-8, p. 10), *citata, quæ nos eam omni via quæ-
rentes huc usque latuit.*]

338. CONSTANTII AUGUSTI EXPEDITIO SYRIACA.

[S. Athanasius, *Apologia contra Arianos*, c. 51 (Migne, *Patr.*
gr., XXV, c. 342); Iulianus imp., *Oratio I, in Constantij imp.*
laudem (ed. Petavius, Paris, 1630, p. 36); Libanius, *Oratio*
III (ed. Paris, 1627, p. 121); Cod. Theodof., *Chronol. legum* (ed.
Gothofred., Lips., 1737, in-fol., p. xxxix).]

341. CONCILIIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, II, c. 1305.]

c. 342 ELPIDIUS & PHILOXENUS, *Romani presbyteri, legati*
f. Iulij I papæ in Antiochiam missi. (40)

[S. Iulius I, *Epist.*, 342 (Manfi, *Concilia*, II, c. 1211).]

342. EPISCOPI EX SYRIA, PHENICIA ET PALÆSTINA AD SYNODUM
ROMANUM CONVENIUNT.

[S. Iulius papa, *Epist.*, 342 (Ibid., c. 1211).]

342 GABIANUS COMES, *qui in Syriam & Palæstinam litteras*
f. Iulij papæ attulit. (41)

[S. Iulius I papa, *Epist.*, 342 (Ibid., c. 1211).]

342 STERCORIA *Ratunagensis, e Silvanæctorum pago, in*
Morhana Nabatheorum sepulta. (42)

[*Inscriptio græca* (Waddington, *Inscr. grecques & latines de la Syrie*,
n° 2036); cf. *Bull. de la Soc. des ant. de France*, 1878, pp. 166-167.]

c. 343 S. MILLUS *sive MILESIUS, in Persia episcopus*. (43)

« Milesius episcopus solummodo peram circumferens,
quæ sacrum codicem Evangeliorum habebat, perrexit ora-

tionem factururus ad *Hierosolymam* & inde in *Ægyptum*, ut videret monachos ibidem conversantes. Qualis igitur iste sanctus & miraculorum fuerit operator, Syri sunt testes, qui eius actus vitamque scripserunt.... »

[Cassiodorus, *Historia tripartita*, l. III, c. 2 (Migne, *Patrol. lat.*, LXIX, c. 948).]

(Cf. Sozomenus, *Hist. eccl.*, l. II, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 968, & *Itinera græca*, I).

348. SYNODUS ANTIOCHENA.

[Manfi, *Concilia*, III, c. 163.]

- 349 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, cui xvj interfuerunt episcopi, præside Maximo, Hierosolymitano episcopo. (44)

[Manfi, *Concilia*, III, cc. 171-174.]

- 350 CONCILIABULUM HÆRETICORUM, HIEROSOLYMIS, in quo Acacius, Cæsariensis metropolita, Maximum, episcopum Hierosolymitanum, deposuit. (45)

[Manfi, *Concilia*, III, cc. 179-180.]

- c. 350 S. BASILIUS de Cæsarea. (46)

[Amphilochus, *Vita s. Basilij*, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, XXIX, c. 366).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 350 PEREGRINI pauperes, Hierosolymam e tota Asia confluentes. (47)

[Eusebius, *Vita Constantini*, l. IV, c. 44 (Migne, *Patr. gr.*, XX, cc. 1194-1195).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 350 S. HILARIO. (48)

« Beatus Hilarion, cum Palæstinus esset & in *Palæstina* viveret, uno tantum die vidit *Ierosolymam*, ut nec contemnere *Loca Sancta* propter viciniam, nec rursus Dominum loco claudere videretur..... »

[S. Hieronymus, *Epistola LVIII ad Paulinum* (Migne, *Patrol. lat.*, XXII, c. 581). Cf. Flodoardus, *De triumphis Christi in Pal.*, l. III, c. 3. (*Ibid.*, CXXXV, c. 531-543).]

- c. 350 ELPIDIUS chorepiscopus & SISINNIUS, Cappadocesens. (49)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 106, 109 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1211-1214).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

350 IOHANNES de Lyco. (50)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1115-1118).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

350-352. IUDÆI IN PALÆSTINA REBELLANTUR.

[Aurelius Victor, *De Cæsaribus*, c. 42 (ed. Schænberger, Vienne, 1816, p. 144); f. Hieronymus, *Chron.*, l. II (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 501-502); Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, p. 466).]

350 Sophronius græcus. (xij)

[*Laudes Bethleem*, opus græcum, hodie deperditum, a f. Hieronymo (*De viris ill.*, c. 134, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 716) recensitum.]

353 Iunior philosophus. (xij)

« Similiter aliæ civitates Aſcalon & Gaza, in negotiis eminentes & abundantes omnibus bonis, mittunt omni regioni Syriæ & Ægypti vinum optimum. Neapolis civitas glorioſa & valde nobilis. Tripolis & Scythopolis & Byblus & ipſæ civitates induſtriſæ. Heliopolis, Libano monti proximans, nutrit pulcherrimas mulieres, quas Libanitidas appellant. Sunt iterum optimæ civitates Sidon, Sarepta, Ptolemaïs, Eleutheropolis & Damafcus.

« Quoniam ergo ex parte ſupra dictas deſcripſimus civitates, neceſſarium mihi videtur, ut etiam quidnam unaquæque civitas proprium habeat exponamus, ut qui legit certam earum ſcientiam habere poſſit. Scythopolis igitur, Laodicia, Byblus, Tyrus, Berytus omni mundo linteamen emittunt; Sarepta vero, Cæſarea, Neapolis & Lydda purpuram præſtant; omnes autem fructiferæ vino, oleo & frumento; Nicolaum vero palmulam invenies abundare in Palæſtina regione, in loco qui dicitur Hiericho, ſimiliter & Damafci minores palmulas, ſed utiles, & piſciacium & omne genus pomorum.

« Iam nunc dicendum eſt quid etiam in ſe ſingulæ civitates, de quibus loquimur, habeant delectabile. Habes ergo Antiochiam in ludis circenſibus eminentem, ſimiliter & Laodiciam & Tyrum & Berytum & Cæſaream. Et Laodicia mittit aliis civitatibus agitadores optimos, Tyrus & Berytus mimarios, Cæſarea panto-

mimos, Heliopolis choraulas, Gaza pammacarios, Afcalon athletas luflatores, Caftabala pyelas. Omnes autem temperatos aeres habent. Et hæc quidem Syriæ ex parte dicta, ut potuimus. »

[Iunior philofophus, *Totius orbis defcriptio* (Riefe, *Geographi latini minores*, pp. 109-111; cf. *ibid.*, p. xxx).]

351 (8 mai.). CYRILLUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS AD CONSTANTIIUM IMPERATOREM DE CRUCE, SUPER GOLGOTHAM IN AERE VISA, SCRIBIT.

[*Epist. Cyrilli* (Migne, *Patr. gr.*, XXXIII, c. 1170).]

352. SOLEMNE FESTUM DIE XIII SEPTEMBRIS HIEROSOLYMIS INSTITUITUR.

[Sozomenus, *Hift. ecclef.*, l. II, c. 26, l. IV, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 1008, 1117); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5887 (ed. Bonn., I, p. 62).]

353. CHRISTIANORUM ORTHODOXORUM IN SYRIA SUB GALLO PERSECUTIO.

[Ammianus Marcellinus, *Hift. rom.*, l. XIV, c. 9 (ed. Teubner, p. 30 & f.); f. Hieronymus, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 501-502).]

353. *MONACHI HIEROSOLYMITANI QUATUOR IN ITALIAM TRANSEUNT, & Affisiæ capellam f. Mariæ de Iofaphat exftituunt, quæ anno 1207, a f. Francisco reædificata, nomen f. Mariæ Angelorum fivè de Portiuncula affumpfit.

[Oftavius Spader, Affisienfis epifc., *Traclat. de indulgentia Portiunculæ*; cf. *AA. SS. Boll.*, Oët. II, p. 813.]

c. 355 S. Epiphanius. (xiv)

Ἐγκώμιος εἰς τὴν ἁγίαν τὴν θεοτόκον. (*Laus Terræ Sanctæ.*)

[Migne, *Patr. gr.*, XXIII, c. 1282.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

355-358 S. EUSEBIUS, *Vercellenfis epifcopus*, & S. GAUDENTIUS, *poſtea Novarienfis epifcopus*. (51)

« Tum illi [Ariani] graviter indignantes, ita nequitiam fuam fuiſſe deluſam, novis eum [Eufebium] per Conſtantium principem paſſionibus vexaverunt, nam poſt multas iniurias Orientis plagæ illum exilio relegarunt, in quo tanta paſſus eſt, ut martyrij invictam gloriam reportaret. »

[S. Ambrosius, *Sermo* LVI, *De natali sancti Eusebii, Vercellensis episcopi* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, c. 720).]

« Hos [Eliam, Elifæum, Ioannem, Elifabeth, etiam exules] fecutus Eusebius sanctus, exivit de terra sua & de cognatione sua, & domestico otio peregrinationem prætulit. Pro fide quoque exilij dura præoptavit atque præelegit, coniuncto sibi sanctæ memoriæ Dionysio, qui posthabuit imperatoris amicitiam exilio voluntario. »

[S. Ambrosius, *Epistola* C, *ad ecclesiam Vercellensem* (Migne, *Patr. lat.*, XVI, c. 1207).]

« Eusebius, natione Sardus, & ex lectore urbis Romanæ Vercellensis episcopus, ob confessionem fidei a Constantio principe *Scythopolim* & inde *Cappadociam* relegatus, sub Iuliano imperatore ad ecclesiam reversus, edidit in psalmos commentarios Eusebii Cæsariensis, quos de Græco in Latinum verterat. Mortuus est Valentiniano & Valente regnantibus. »

[S. Hieronymus, *Liber de viris illustribus*, c. 96 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 697); quem excipserunt Rufinus, *Hist. eccl.*, l. I, c. 20 & 30 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, cc. 493 & 500), f. Maximus Taurinensis, *Sermo de f. Eusebio* (*AA. SS. Boll.*, 25 Iun., V, p. 50), Sulp. Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 39 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 151), Freculphus ep. Lexovienfis, *Chronicon*, t. II, l. IV, c. 4 (*Bibl. Max. PP.*, ed. Ludg., t. XIV, p. 1173).]

« Adhærens [f. Gaudentius] beatissimo viro f. Eusebio confessori [Vercellensi episcopo], prompto animo una cum ipso exilium expetiit.... Postquam pastoris absentia Vercellensem plebem destitutam antiquus hostis perspexerat, malignis quibusdam suasionibus atque interno bello memoratam Dei ecclesiam omnemque plebem visus est impugnare. Sed ocius, opitulante Deo, adhæsit Dei clementia per adventum beati Gaudentij.... »

[Anonymus (f. VII), *Vita f. Gaudentij*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Ianuar., II, 419).]

« In ipso concilio [Mediolanensi] loris ligati sancti Dei pontifices & martyres in exilium deportabantur cum Dionysio & papa Liberio.... Eusebius autem propter senectutis gravitatem in cavea missus, quasi esset devastator vineæ Christi & totius imperij pacis, ductus *Scythopolim*, traditusque in manus Arianorum, ut in eo suas complerent voluntates

.

« *Scythopolis* autem urbs est *Palæstinæ* insignis in tribu Manasse posita, quæ alio nomine *Bethsan* vocatur, quam Scriptura divina cognominat domum Nicam, quod in nostra lingua domus inimicorum dicitur: hanc autem non potuit Manasses, id est populus Israel hæreditare, sicut in libro Iudicum dicitur: quæ etiam urbs est Scytharum, nam Scythæ aliquando bellando undique longe lateque, Ægyptiorum regnum egressi cunctamque pene Asiam tenentes, hanc condiderunt urbem; est etiam metropolis, sicut in eodem libro legitur. Ad hanc ergo urbem cum exilio perductus esset, ut diximus, beatus Eusebius, cavea constrictus, licet non delectabiliter se movere potuisset, tamen vertere se & circumquaque proficere poterat: quod cernentes Ariani, inde eum abstraxerunt & in angusta domo clauferunt, ubi clausum retinentes, abstraxerunt ab eo ciborum atque potus copiam, ita ut per multos dies inediam pateretur, & pene dissolveretur famis inopia. Tunc scripsit librum ad Patrophilum custodem: « Servus » Dei Eusebius cum conservis suis, Patrophilo custodi cum » suis. Rapuerunt me Arriomanitæ, & vi multorum nimio fu- » rore nudato corpore me supinum de cavea hospitoli per ter- » ram traxerunt, meque in hospitio alio clausum tenent, neque » panem manducaturum neque aquam bibiturum profitentur, » quousque consentiam illis: quare opportunum est mihi ante » de corpore exire, quam ista consentire. Videte quia contra » ius divinum ac publicum commisistis; iam sunt enim septem » dies, & nisi hoc emendaveritis, eritis procul dubio homi- » cidæ. » Quartadecima die igitur, superveniente Patrophilo, cum suis consilium iniens, mitigati hoc libello, in alio rursus eum hospitio receperunt, permittentes loqui cum eo qui venerant gratia visitationis: & hoc non diu. Vigesimo quinto die erumpunt denuo, & armati fustibus ad eum venire in hospitio, eumque rapientes, in angustiori carcere mancipati sunt; talique ergastulo eum recluserunt, ut esset illo brevior illoque in latitudine angustior, ita ut genua illius curva pedes extendendo minime videre suos potuisset; caput vero ita pressum ipso ergastulo habebat, ut nullatenus cælum respicere potuisset; humeros autem vel cubitos minime movere poterat, immobilis tantum manens, &, nisi Angelorum visitatione foveretur, humanum corpus hanc iniuriam tot diebus ferre minime valuisset. Sed omnipotens Deus, qui Ionam prophetam in ventre ceti servavit,

custodivit non minus hunc sanctissimum athletam suum in multis incommoditatibus suis, & in isto sævissimo ergastulo positum. Duravit enim ibi usque ad exitum Constantij imperatoris. Referunt enim, qui cum eo fuerunt, quod tantum erat alacer & passus divino cibo, ut nullatenus pœnam sentiret ipsius carceris & nullius inediæ; & frequenter certificabat suos, affirmans quia cito ad propria essent reverfuri. Visitabat ergo circumquaque ecclesias catholicas, mittendo illis epistolas suas: misit etiam ad urbem Vercellensem dilectissimam epistolam, commonens universam plebem, ut sollicite se custodirent cauteque agerent & aliter non crederent, nisi sicut ipse eis verbis ostenderat. Ad ecclesiam vero Mediolanensem similiter misit cum subscriptis suis, ut non aliter crederent, nisi quod ab ipso vel a Dionysio suo episcopo audierant.

« Igitur post obitum Constantij imperatoris, Iulianus imperator, illius successor, *Constantinopolim* veniens, cogitare cœpit quemadmodum sibi populum complacaret & eorum favorem decenter acquireret, quod artificiose peragebat Iubet episcopos exilio deportatos evocari & ad propria reverti Et hac occasione sancti præfules de exilio revertebantur ad propria.

Contigit autem ut beatus Eusebius, cuius hætenus memoriam agimus, *Alexandriam* deveniens ad *Scythopoli* civitate, Athanasium incolumem reperit, cui omnium pœnarum genera, quæ in exilio passus est, exposuit. »

[*Passio vel vita sancti Eusebij Vercellensis episcopi* (auctore anonymo) ex nisl. pergameni monasterij Nonantulani ante annum 1000 exarato (Ughellus, *Italia sacra*, t. IV, c. 757 & f.). Cf Ekkehardus Uraugiensis, *Chron.*, ad ann. 358 (Pertz, *Mon. G. SS.*, VI, p. 113); Honorius Augustodun., *Liber de eccles. scriptoribus* (*Bibl. max. PP.*, ed. Lugd., t. XX, p. 1031); Otto Frilingensis, *Chron.*, l. IV (edit. Cuspinian., Argentorat. 1515, p. xlv b); Albericus monach., *Chron.*, ad ann. 357 (Pertz, *Mon. G., SS.*, XXIII, p. 686); Vincentius Bellovac., *Specul. histor.*, l. XIII, c. 12 (ed. Duac., 1624, p. 545); Franciscus Bonhomius, *Antiquorum patrum sermones & epistolæ de s. Eusebio, episcopo Vercellensi* (Mediol., 1581, in-4); Stephinus Ferrerius, *Vita & res gestæ s. Eusebij Vercellensis episcopi* (Romæ, 1602, in-4); Surius, *Vitæ sanctorum*, ad d. I Aug. (ed. Colon., 1618, p. II, p. 19 & f.).]

(Cf. f. Athanasius, *Apologia ad Constantium imp.*, c. 27, *Apologia de fuga sua*, c. 4, *Historia Arianorum ad monachos*, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, XXV, cc. 630, 649, 732-733); f. Epiphanius, *Adv. hæreses*, Hæ-

ref. XXX (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 226); Theodoretus, *Hist. eccl.*, I. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1030), & *Itinera græca*, I.)

356 SYRUS *diaconus*, & VICTORIANUS *exorcista*. (52)

« His ergo dum afficeremur cogitationibus, & omnem consolationem fratrum, qui ad nos ex diversis veniebant provinciis, ad dolorem magis absentiae vestrae, quam ad lætitiā verteremus, hoc præstare dignatus est Dominus, ut id, de quo eram sollicitus, non solum litteris sinceritatis vestrae, sed & præsentia carorum nostrorum, Syri diaconi & Victoriani exorcistæ, cognoscere potuerim. »

[S. Eusebius, Vercellensis episc., tunc in Palæstina exul, *Epistola ad presbyteros & plebem Italiae* (Migne, *Patr. lat.*, XII, c. 947).]

358, 360, 362. CONCILIA ANTIOCHENA.

[Mansi, *Concilia*, III, c. 265.]

c. 360 **S. URSICINUS, *episcopus Senonensis, in Phrygiā cum f. Hilario exsulatus*. (53)

« A Constantio Augusto tunc imperante hæreticorum machinamentis obtemperante, iussus est cum pluribus aliis apud Phrygiā exilio relegari. Sanctus vero Ursicinus post aliqua laborum itinera *Ierosolymam* adiit ad *sepulcrum* sanctæ resurrectionis Domini nostri Iesu Christi visitandi gratia. Cumque parvo temporis apud episcopum *Ierosolymorum* commoratus fuisset, petiit ab ipso reliquias ss. Innocentium, & recessit. Inde *Cæsaream* Cappadociæ veniens, a f. Basilio pontifice petiit de reliquiis beati Mamerti martyris. Postea devenit *Constantinopolim* & iterum venit apud *Phrygiā*. Mortuo siquidem Constantio, Iovinianus subsequitur in imperio; qui ob amorem Christianæ legis, continuo fecit ipsos sanctos exilio relegatos revocari, veniensque beatus Ursicinus *Senonas*, in sede episcopali susceptus, multos cum pace postea vixit annos. »

[*Officium f. Ursicini*, I. 2-3 (*AA. SS. Boll.*, 24 Iul., V, p. 546); cf. *Gall. christ.*, XII, p. 5.]

362 S. PHILOROMUS. (54)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 113 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1216-1218).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

362-363. IULIANUS APOSTATA CHRISTIANOS ANTIOCHIÆ, GAZÆ ET HIEROSOLYMIS PERSEQUITUR.

[*Chronicon Paschale* ad ann. 5871 (ed. Bonn., I, 545-552); Paulus Orosius, *Historiæ*, l. VII, c. 30 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1142); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. X, c. 32 & f. (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, c. 536); cf. *Acta apocr. f. Iude Quiriaci*, l. II, n° 14 (*AA. SS. Boll.*, Mai. I, 446-451) & Fabricius, *Salutaris lux*, pp. 294-338.]

363. SEBASTE, S. IOHANNIS-BAPTISTÆ HELISÆIQUE SEPULCHRA IULIANUS APOSTATA APERIRI IUBET.

[Rufinus, *Hist. eccles.*, l. II, c. 28 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 536); Theodoretus, *Hist. eccl.*, l. III, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1092); Philostorgius, *Hist. eccl.*, l. VI, c. 4 (ed. H. Vales, Paris, 1673, p. 503); *Chron. Paschale*, ad ann. 5871 (ed. Bonn., I, 546).]

363 ALYPIUS *Hierosolymam ad Templum Iudæorum instaurandum missus.* (55)

« Igitur ex omnibus locis atque provinciis convenere Iudæi, locum Templi olim igne confumti aggredi cœpere, comite properandi operis ab imperatore concessio . . . »

[Rufinus, *Hist. eccl.*, l. I, c. 37 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, c. 505).]

« . . . Ambitiosum quondam apud *Hierosolymam* templum, quod post multa & interneciva certamina, obsidente Vespasiano posteaque Tito, ægre est expugnatum, instaurare sumptibus cogitabat inmodicis, negotiumque maturandum Alypio dederat Antiochenfi, qui olim *Britannias* curaverat pro præfectis.»

[Ammianus Marcellinus, *Res gestæ*, l. XXIII, c. 1 (ed. Teubner, p. 307).]

(Cf. f. Ioh. Chrysostomus, *Contra Iudæos & gentiles, quod Christus sit Deus*, c. 16, *De f. Babyla, contra Iulianum & gentiles*, c. 22, *Expositio in Psalmum*, IX, c. 5 [Migne, *Patr. gr.*, XLVIII, c. 835; L, c. 568; LV, c. 286]; Philostorgius, *Hist. eccl.*, l. VII, c. 9 [ed. H. Vales, Paris, 1673, p. 506]; Socrates, *Hist. eccl.*, l. III, c. 20; Sozomenus, *Hist. eccl.*, l. V, c. 22; Theodoretus, *Hist. eccl.*, l. III, c. 15 [Migne, *Patr. gr.*, LXXVII, c. 430, 1282, LXXXII, c. 1111]; Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5855 [ed. Bonn., I, p. 80], & *Itinera græca*, I.)

365 S. SIMEON *priſcus.* (56)

[Theodoretus, *Hist. relig.*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXI, c. 1357).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

369. PRIMA SARRACENORUM IN PALÆSTINAM INGRESSIO.

[Sozomenus, *Hist.*, l. VI, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 1407-1410).]

c. 370 PAULUS, presbyter Dalmata, a Melania Maiore in Palæstinam missus. (57)

[Palladius, *Hist. Lausiacæ*, c. 119 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1228-1230).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

370 S. Gregorius Nazianzenus. (xv)

(*Laus Terræ Sanctæ*.)

[Greg. Nazian., *Sermo* XXXVIII, *In Theophania*, c. 17, *Sermo* XLIII, *In laudem Basilij magni*, c. 13, *Carmina*, l. I, Sect. 2, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, XXXVI, cc. 330 & 512, XXXVII, c. 909).]

372. * ORDO S. LAZARI ORITUR.

Et præsertim pauperum leproforum S. Lazari Hierosolymitani hospitalitatem, ab illo sanctissimo viro Basilio Magno († 379) usque a recolendæ memoriæ Damasi I (366-384), Romani Pontificis, prædecessoris nostri, ac Iuliani Apostatae (362-363) & Valentiniani (364-378) imperatorum temporibus illustratam, & per orbem varie ampliatam.....

[*Bulla Pij papæ IV*, data 1565, 9 mai (*Bullarium SS. Mauricii & Lazari*, Aug. Taurin, f. a. [1776], in-f., p. 1re).]

(Nullum equidem hospitium Hierosolymis exstruxit sanctus Basilius, Cæsareæ vero quoddam ad leprosos recipiendos ædificium, cuius plures auctores meminere. Inprimis ipse s. Basilius in Epistola XCIV (ed. Garnier, III, 187-188), necnon Gregorius Nazianzenus, in Oratione XLIII, in honorem s. Basilij, Cæsareæ anno 381 habita (ed. 1778, I, 817-818). Cf. etiam Sozomeni *Hist. ecclef. l. VI*, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1397), qui hanc hospitalitatis domum Basiliadem appellat, & Theodoretus *Ecclef. hist.*, l. IV, c. 16 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1160), & Baronij, *Ann. ecclef.*, ad ann. 530, n° 40. Quod ad Hierosolymam attinet, nulla leproforum congregationis mentio apud auctores invenitur ante annum 808.)

372 S. HIERONYMUS, EVAGRIUS Antiochenus, NICEAS, HELIODORUS, HYLAS ET INNOCENTIUS. (58)

« Prima inopinati gaudij ab Heliodoro fratre mihi est nuntiata felicitas

.

« Tandem in incerto peregrinationis erranti, cum me *Thracia*, *Pontus* atque *Bithynia*, totumque *Galatiæ* & *Cappadociæ* iter & fervido *Cilicum* terra fregisset æstu, *Syria* mihi velut fidissimus naufrago portus occurrit. Ubi ego quidquid morborum esse poterat expertus, ex duobus oculis unum perdidit: Innocentium enim, partem animæ meæ, repentinus febrium ardor abstraxit. Nunc uno & toto mihi lumine *Evangrio* nostro fruor, cui ego semper infirmus ad laborem cumulus accessi. Erat nobiscum & *Hylas*, sanctæ *Melaniæ* famulus... »

[S. Hieronymus, *Epistola* III, ad *Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 333); cf. *Flodoardus*, *De triumphis Christi in Pal.*, l. II, c. 7 (*ibid.* CXXXV, cc. 517-519).]

« Tu [*Niceas*] a nobis abiens, recentem amicitiam scindis potius, quam disluis, quod prudenter apud *Ciceronem* *Lælius* vetat. Nisi forte ita tibi exosus est *Oriens*, ut litteras quoque tuas huc venire formides. »

[S. Hieronymus, *Epistola* VIII, ad *Niceam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 342).]

« *Heliodorus* frater mihi indicavit, te multa de *Scripturis* quærere nec invenire, aut si omnia habes, incipit sibi plus caritas vindicare plus petere. »

[S. Hieronymus, *Epistola* V, ad *Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 337).]

« Quanto amore & studio contenderim, ut pariter in eremo moraremur, conscium mutuæ caritatis pectus agnoscit. Quibus lamentis, quo dolore, quo gemitu, te *Heliodorum* abeuntem persecutus sim, istæ quoque litteræ testes sunt, quas lacrymis cernis interlitas. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XIV, ad *Heliodorum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 347); cf. *Epistola* IV, ad *Florentium* (*ibid.*, c. 335).]

« O quoties ego ipse in eremo constitutus, & in illa vasta solitudine, quæ exusta solis ardoribus, horridum monachis præstat habitaculum, putabam me *Romanis* interesse deliciis....

Cum ante annos plurimos domo, parentibus, sorore, cognatis, & quod his difficilius est, consuetudine lautioris cibi, propter cælorum me regna castrassem, & *Ierosolymam* militaturus pergerem, Bibliotheca, quam mihi *Romæ* summo studio ac labore confeceram, carere omnino non poteram. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XXII, *ad Eustochium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 398, 416); cf. *Epistola* XV, *ad Damasum papam* (*ibid.*, c. 356).]

« Et ne forte obscuritas loci, in quo dego, fallat baiulos litterarum, ad Evagrium presbyterum, quem optime nosti, dignare scripta transmittere. »

[S. Hieronymus, *Epistola* XV, *ad Damasum papam* (Migne, *Patr. lat.*, c. XII, c. 358); cf. *Epistola* V, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 337).]

a. 373 AMMONIUS *monachus* & SILVANUS. (59)

[Ammonius, *De martyribus Sinaiticis* (Combes, *Illustrium Christi martyrum lecti triumphi*, Paris, 1660, in-8, p. 88); Sozomenus, *Hist. eccl.*, I. V, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1392).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 373 Ammonius *monachus*. (xvj)

[Λόγος περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν Βαρβαρῶν ἐν τῷ Σινὰ ὄρει, καὶ ἐν τῇ Παρθῷ ὁγύῳ πατέρων. (Combes, *Illustrium Christi martyrum lecti triumphi*, p. 88-132).]

373 MELANIA MAIOR & RUFINUS *Aquileiensis*. (60)

« Et quia frater Rufinus, qui cum sancta Melania ab *Ægypto Ierolymam* venisse narratur, individua mihi germanitatis caritate connexus est, quæso ut epistolam meam huic epistolæ tuæ copulatam, ei reddere non graveris... »

[S. Hieronymus, *Epistola* IV, *ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 332).]

« Sancta Melania, nostri temporis inter Christianos vera nobilitas (cum qua tibi Dominus mihi que concedat in die sua habere partem), calente adhuc corpusculo & necdum humato, duos simul perdidit filios. Rem sum dicturus incredibilem, sed, teste Christo, non falsam. Quis illam tunc non putaret more lymphatico, sparsis crinibus, veste conscissa, lacerum pectus invadere? Lacrymæ gutta non fluxit; stetit immobilis, & ad pedes advoluta Christi, quasi eum teneret, arrisit. Expeditius, inquit, tibi servitura sum, Domine, quia tanto me onere liberaasti. Sed forsitan superatur in cæteris. Quin imo qua illos mente contempserit, in unico postea filio probat, cui omni quam habebat possessione concessa, ingruente iam hieme, *Ierolymam* navigavit. »

[S. Hieronymus, *Epistola XXXIX, ad Paulam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 471).]

« O invidia primum mordax tui! O Satanæ calliditas femper sancta persequens! Nullæ aliæ Romanæ urbi fabulam præbuerunt, nisi Paula & Melanium, quæ contemptis facultatibus, pignoribusque desertis, crucem Domini quasi quoddam pietatis levavere vexillum. »

[S. Hieronymus, *Epistola XLV, ad Afellam*, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 481).]

« Melania, nobilissima mulierum Romanorum & Marcellini quondam consulis filia, unico prætore tunc urbano filio derelicto, *Ierosolymam* navigavit, ubi tanto virtutum præcipueque fuit humilitatis miraculo, ut Teclæ nomen acceperit. »

[S. Hieronymus, *Chronicon*, an. 377 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, c. 697).]

« Mihi quoque ipsi aliquando cum de *Bethleem Ierosolymam* venisset [Hieronymus] & codicem secum detulisset, in quo erat unus dialogus Ciceronis, & idem ipse græcus Platonis, quod dederit ipsum codicem, & aliquandiu fuerit apud me, nullo genere negare potest. Sed quid immoror tandiu in re, quæ luce est clarior? cum ad hæc omnia quæ supra diximus, etiam illud addatur, ubi cesset omne commentum, quod in monasterio positus in *Bethleem* ante non multo adhuc tempore partes grammaticas exsecutus sit

« Etiam nec illud eius [Hieronymi] admirabile factum filendum est, ne pudorem incutiamus audientibus, quod Marcellini consulis neptem, quam, Romanæ nobilitatis primam, parvulo filio *Romæ* derelicto, *Ierosolymam* petiisse & ibi ob insigne meritum virtutis Teclam nominatam, in ipsis chronicis suis scripserat . . . »

[Rufinus, *Apologia adversus Hieronymum*, l. II, c. 8, 26 (Migne, *Patr. lat.*, XXI, cc. 591, 605).]

« Addidit autem Dominus hanc gratiam de muneribus & litteris tuis, ut ad eos potissimum dies nobis frater Victor occurreret, quibus sanctam ipsam [Melaniam] ex *Hierusalem* post quinque lustra remeantem recepimus. . . .

« Sed illa ultra virtutem tentationum iam confortata, & corporea & pietatis vincula & navem, cunctis flentibus, læta solvit, constanterque congressa fluctibus maris, ne tantum sæculi fluctus vinceret, navigavit; & simul sæculum orbemque commutans, urbem *Hierusalem* spiritali dono, in qua a corpore peregrinaretur, elegit, exful civium & civis effecta sanctorum. . . .

« Hanc [Melaniam] ergo filia Sion hætenus habuit & defiderat, nunc filia Babylonis [Roma] habet & admiratur
. quanquam illa quietis & latebræ suæ apud *Hierusalem* in Romanis modo turbis æstuans, clamat: Heu me! quod incolatus meus prolongatus est. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXIX, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 315, 319, 321).]

« Testis est autem Dominus, quod si vel scrypulum sacri cineris habuissēmus, supra quam nobis ad basilicam, quæ proxime in nomine Domini consummabitur, dedicandam necessarium erat, misissēmus unanimitati tuæ; sed quia nos non habuimus huius muneris copiam, & ille se spem eiusdem gratiæ copiosam habere dixit a sancta Silvia, quæ illi de multorum ex Oriente martyrum reliquiis spopondisset, invenimus quod digne & ad basilicæ sanctificationem vobis & ad sanctorum cinerum cumulandam benedictionem mitteremus partem particulæ de ligno divinæ Crucis. Quod nobis bonum benedicta Melanius ab *Hierusalem* munere sancti inde episcopi Iohannis attulit. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXXI, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 325).]

« Et ipsam adnotationem quam commonitorij vice miseras litteris meis inditam, direxi ad Rufinum presbyterum, sanctæ Melani in via comitem. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXVIII, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 311).]

« Inferiore autem balteo [in basilica Nolana], quo parietis & cameræ confinium interposita gypso crepido coniungit aut dividit, hic titulus indicat deposita sub altari sancta sanctorum:

Hic pietas, hic alma fides, hic gloria Christi,

Hic est martyribus crux fociata suis,

Nam crucis e ligno magnum brevis astula pignus,
 Totaque in exiguo segmine vis crucis est.
 Hoc Melani sanctæ delatum munere Nola,
 Summum *Hierosolymæ* venit ab urbe bonum,
 Sancta Deo geminum velant altaria honorem,
 Cum cruce apostolicos quæ fociant cineres.
 Quam bene iunguntur ligno crucis ossa piorum.
 Pro cruce ut occisis in cruce sit requies. »

[S. Paulinus Nol., *Epistola* XXXII, *ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 336); cf. *Epistola* XLV, *ad Augustinum* (ibid., c. 391).]

« Melania vero matrona nobilis & incola urbis Romanæ *Hierosolymam* ob devotionem abiit, Urbano filio Romæ relicto. Quæ ita & in cuncta bonitate ac sanctitate omnibus præbuit, ut Thecla vocaretur ab omnibus. »

[Gregorius Turonensis, *Hist. Franc.*, l. I, c. 36 (ed. Bordier, I, p. 37).]

« Sancta quoque Melania fuit mulier urbica

Post hæc cum *Alexandriæ* præfectus Augustalis Isidorum, Paphnucium, Pambo & Ammonium, & duodecim episcopos & presbyteros, & alios quosdam usque ad centum & duodecim numero circa *Palæstinam* & *Diocæsaream* damnasset exilio, hæc illos secuta, ministerium suum eis ex propriis facultatibus tribuit; & cum a custodibus prohiberetur hoc facere, tunc illa, veste puerili sumpta, circa vespertinas horas deferebat eis omnia vitæ necessaria. Quo cognito, *Palæstinæ* consularis putans quod terrore quodam ex eius pecunia sinus suos implere posset, iussit eam corripi & in carcerem trudi. Quæ tunc ei per internuncios sic mandavit

Quibus ab exilio revocatis, monasterium prope *Hierosolymam* sibi fecit, in quo xxvij annorum tempus implevit, quinquaginta sorores virgines secum habens. Erat etiam cum ea Rufinus, civis Italicus, ex oppido *Aquileiæ*, vir sapiens, nobilium fortiumque morum, qui & ad presbyteratum postea meruit pervenire. Igitur in xxvij annis omnes apud *Hierosolymam* sanctos & peregrinos episcopos, monachos & virgines (hoc enim Deo voverant) suscipere propriis sumptibus ac fovere consueverunt. Sed & cccc monachos, qui se propter Paulum ab ecclesia separabant, rursus ecclesiæ sanctæ reddiderunt,

pluresque etiam alios homines perversæ sectæ, vera suadendo iugiterque docendo, ad ecclesiam revocarunt. »

[Vinc. Bellovac., *Specul. hist.*, l. XVII, c. 89 (ed. Duac., p. 686).]

(Cf. Palladius, *Hist. Lausiacæ*, cc. 86, 117, 118 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1193, 1223-1228] & *Itinera græca*, I).

374 FLORENTIUS, *monachus*. (61)

« In ea mihi parte eremi commoranti, quæ iuxta Syriam Sarracenis iungitur, dilectionis tuæ scripta perlata sunt. Quibus lectis, ita reaccensus est animus *Ierosolymam* proficiscendi, ut pene nocuerit proposito, quod profuerit caritati. Nunc igitur, quomodo valeo, pro me tibi litteras repræsentō, et si corpore absens, amore tamen & spiritu venio.... »

[S. Hieronymus, *Epistola V, ad Florentium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 336).]

a. 375 INNOCENTIUS *presbyter*. (62)

[Palladius, *Hist. Lausiacæ*, c. 103 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1209).]

a. 375 S. GREGORIUS, NAZIANZENUS *episcopus, in Palæstina scholis discipulus*. (63)

« Euzoius apud Thespesium rhetorem, cum Gregorio, Nazianzeno episcopo, adolescens Cæsareæ eruditus, & eiusdem postea urbis episcopus. »

[S. Hieronymus, *De viris illustribus*, c. 113 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 797); cf. S. Gregorius Nazianzenus, *Oratio VII, in laudem Cæsarij fratriis*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, XXXV, c. 761).]

a. 375 **THEOPHILUS, SERGIUS & HYGINUS, *monachi e Mesopotamia*. (64)

« Post hæc *Tigrim* flumen pertranseuntes, quintodecimo die intravimus *Ierusalem*, & ad *Sepulcrum* Domini nostri Ihesu Christi per cuncta loca sancta Sanctorum orantes, gratiarum actiones Christo salvatori omnium libavimus . . . »

[*Vita fabulosa s. Macarij Romani* (*AA. SS. Boll.*, 23 Oct., X, 571).]

375 *PHILASTRIUS, *episcopus Brixienfis*. (65)

« Sed circumiens universum pene ambitum Romani orbis, dominicum prædicavit verbum... »

[S. Gaudentius, Brixienſis epiſcopus, *De ſ. Philaſtrij virtutibus* (A.A. SS. Boll., Iul. IV, p. 387).]

« Ex immenſo amore, quem ad Chriſti paſſionem gerebat, de licentia ſummi pontificis uſque in *Hieruſalem* pervenit, viſitaturus loca, in quibus Dominus noſter Ieſus Chriſtus noſtram operatus eſt ſalutem... »

[*Officium ant. ſ. Philaſtr.*, lect. vj (*Ibid.*, p. 384).]

375 S. EUSEBIUS Samofatenus. (66)

« Euſebius interea, Samofatenus epiſcopus, in *Thracia* exilio deportatus, apoſtolicis laboribus defudabat. Is enim multas eccleſias deſolatas paſtoribus eſſe conſpiciens, habitu militari ſumpto, & calamato caput operiens, *Syriam* peragrabat, & *Phœnicem*, pariter & *Palæſtinam*, preſbyteros ordinans atque diaconos, aliaque eccleſiæ replebat officia. »

[Caſſiodorus, *Hiſt. tripartita*, l. VII, c. 16 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1081); cf. Theodoretus, *Hiſt. eccleſ.*, l. IV, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1148).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

375 ADOLIVS de Tarſo, abbas. (67)

[Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 104 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1208-1210).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

376 Iulius Honorius. (xvij)

« Iordanes fluvius naſcitur ſub Libano monte, circuiens eum pergit in lacum Tiberiadem. De quo exiens, ſuo curſu excurrit ad Scythopolim, quam ſecans ab ea exiens fundit in mare Mortuum. Currit milia dccxxxij.

[Iulius Honorius, *Cosmographia* (Rieſe, *Geogr. lat. minores*, p. 31); cf. *ibid.*, p. xxj.]

378. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Maſſi, *Concilia*, III, 486.]

380 S. GREGORIUS, NYSSENSIS epiſcopus. (68)

[S. Gregorius Nyſſenſis, *Epistoła II*, *De iis qui adeunt Ieroſolyma* (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, c. 1012, 1013); *Vita ſ. Macrinæ*, Prologus (*ibid.*, c. 960).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 380 ALBIANUS monachus, ex *Ancyra Galatiæ*. (69)

[S. Nilus, *Oratio in Albianum* (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 703).]
[Cf. *Itinera græca*, I.]

- c. 380 PYNUPHIUS, abbas in *Ægypto* & quidam fratres ex eadem regione. (70)

« Ubi [in monasterio suo quod est in *Ægypto*, non longe a Panephyfi civitate] cum fuisset [Pynuphius] modico tempore demoratus, eodem rursus humilitatis desiderio atque ardore succensus, captans nocturna silentia, ita diffugit, ut iam provinciam non vicinam sed ignotas & alias longeque divisas regiones expeteret. Nam conscendens navem in *Palæstinæ* partes commeari curavit, credens se tutius latitaturum, si ad illa semetipsum asportasset loca, in quibus ne nomen quidem suum fuisset auditum. Quo cum advenisset, nostrum monasterium protinus expetivit, quod non longe fuit a spelæo, in quo Dominus noster Iesus Christus ex virgine nasci dignatus est. In quo permodico tempore delitescens, secundum sententiam Domini (Math. V), tanquam civitas super montem posita, diutius abscondi non potuit. Nam continuo quidam fratrum, qui ad *loca sancta* de *Ægypti* partibus orationis causa convenerant, agniti eum summa vi precum ad cœnobium suum revocarunt. »

[Iohannes Cassianus, *De cœnobiis institutis*, l. IV, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 192).]

« Ac furtim ascendens navem, ad *Palæstinam* *Syriæ* provinciam transmeavit [Pynuphius], ubi velut incipiens atque novitius in illo, in quo nos degebamus, monasterij receptus habitaculo, in nostra cellula ab abbate præceptus est commanere. »

[Iohannes Cassianus, *Collationes*, XX, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1150).]

- c. 380 S. CAPRASIIUS, primus abbas *Lerinenfis*, s. HONORATUS *Lerinenfis*, postea *Arelatenfis* episcopus, fraterque eius S. VENANTIUS, qui decessit in itinere. (71)

« Interea eius magisterio se subdidit ille Christi præsul, virtute, sacerdotio & nomine Honoratus, *Lerinenfis* monasterij pater, qui postmodum *Arelatenfi* ecclesiæ præfuit episcopus: cui etiam adhæsit pretiosissima illa gemma, interno splendore

perspicua, beatus videlicet Venantius, eiusdem f. Honorati frater

« Qui [Caprasius] videns prædictos egregiosque duos iuvenes, Christum fidentes, Honoratum videlicet atque Venantium, patriam ac parentes pro Christo velle relinquere, eorum approbans propositum, per terras mariaque eos assidue comitatus est, licet iam esset ætatis gravitate confectus. Transcursus igitur e *Nicomedia* immensis terræ marisque spatiis, vir Domini Caprasius cum duobus regalibus gemmis, Honorato scilicet & Venantio, Cisalpinam ingressus provinciam, talibus lampadibus, fidei igne fulgentibus, sanctam insulam Leriensem illustravit. »

[*Vita f. Caprasij*, c. 4-5 (*AA. SS. Boll.*, 1 Iun. I, p. 78).]

« Exeunt de terra & de domo & de cognatione sua, & exemplo pari vere Abrahæ filij demonstrantur; ne quid tamen iuveni auctore temere ab ipsis inceptum putaretur, assumunt senem perfectæ consummatæque gravitatis, quem semper in Christo patrem computantes, patrem nominabant, f. Caprasium, angelica in terra adhuc conversatione degentem. Cuius quamquam dilectio vestra nomen hæc tenus ignoraverit & adhuc nesciat vitam, amicis eum suis Christus annuerat. Hunc, tamquam ordinatorem in Domino atque custodem suæ ætatis, assumunt, quos custodes sibi plurima iuventus elegerat. Quæritur ergo peregrinationis latebra, fugitur fama virtutis. Ubicumque itur, ibi alia, velint nolint, fama pariebatur. Felices terræ & portus beati, quos cœlestem patriam sitiens peregrinus illustrat. Alij Orientis oras, & quæcumque alia plena sanctis loca, accipiendi exempli gratia, accedunt; hi quidquid adeunt, exemplis bonis fuscitant. Spargitur ubique substantia, & in omni accessu eorum bonus Christi odor fragrat. » — *Hæc f. Hilarius, mortuus anno CCCCXLIX, id est annis novemdecim post obitum f. Caprasij, si huius decessus apte in actis proferatur.*

[Pseudo-Hilarius, *Vita f. Honorati*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, 16 Ian. II, p. 18); cf. *Vita f. Venantij* (*Ibid.*, Mai. VII, p. 241).]

c. 380 ** S. DIONYSIUS AREOPAGITA. (72)

[Pseudo-Dionysius Ar. *De divinis nominibus* (ed. Corder., Lutetiæ, 1644, I, 452); cf. Gretserus, *De sacris peregrin.* (Ingolst., 1606, in-4).]

p. 380 Gregorius Nyffenfis. (xviii)

[Περὶ τῶν ἀπικόντων εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Ἐπιστολάων (Migne, *Patr. gr.*, XLVI, cc. 1009-1016).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

382 S. PORPHYRIUS, *Theſſalonicus, episcopus Gaſenſis, & eius discipulus* MARCUS. (73)

[Marcus Diaconus, *Vita f. Porphyrij*, c. 4-5 (cuius verſ. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, 26 Febr. III, 646); *Vita f. Porphyrij ex Menæis Græcorum* (*Ibid.*, p. 645).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

385 EVAGRIUS *de Ponto*. (74)

« Eo ſiquidem tempore fuit Evagrius vir eloquentiſſimus atque miſiſſimus, a Gregorio epifcopo Nazianzeno decenter eruditus, cuius etiam fuit archidiaconus. Ferunt enim eum aſpectu pulcherrimum, & circa cultum veſtitus ornatum. Cumque eum quidam ſenator zelotypus uxori ſuæ cognoviſſet eſſe notiſſimum, ei mortis parabat inſidias, quæ ad eſſectum pervenire potuerunt, niſi ei quædam terribilis & ſalutaris viſio prædixiſſet. Vidit enim in ſomno, quaſi pro crimine fuerit comprehenſus, ferroque vinctus pedibus manibuſque ad ſupplicium duceretur. Quod cum fieret, quidam protulit Evangelium, & promiſit eum de vinculis eſſe ſolvendum ſi ab urbe Conſtantinopolitana diſcederet, idque compulſit ſibi iureiurando promitti. At ille, tactis Evangeliiſ, hoc ſe complere promiſit; & vinculis ſolutis experrectus eſt, ac ſacræ credens viſioni pericula declinavit. Tunc ab urbe Conſtantinopolitana venit in *Hieruſolymam*. »

[Caffiodorus, *Hiſt. tripartita*, l. VIII, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1110).]

[Cf. Palladius, *Hiſt. Lauſiaca*, c. 86 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1190-1191), Sozomenus, *Hiſt. eccleſ.*, l. VI, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1385) & *Itinera græca*, I.]

385 S. HIERONYMUS, *ſecunda vice*, PAULINIANUS, *frater eius*, VINCENTIUS, *preſbyter*, PAULINUS *Antiochenus, & alij plurimi*. (75)

« Dum in Babylo[n]e [Roma] verſarer, & purpuratæ meretricis eſſem colonus, & iure Quiritium viverem, volui ali-

quid garrere de spiritu sancto & cœptum opusculum eiusdem urbis pontifici dedicare

« Ilico ego velut postliminio *Ierolymam* sum reversus, & post Romuli casam & nudorum lupercal, diverforium Mariæ & speluncam Salvatoris aspexi. »

[S. Hieronymus, *Ad Paulinianum, de Spiritu Sancto* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 101).]

« Hæc, mi domina Afella, quum iam navem conscenderem, raptim flens dolensque conscripsi, & gratias ago Deo meo, quod dignus sim, quem mundus oderit. Ora autem ut de *Babylone Ierolymam* regrediar, ne mihi dominetur Nabuchodonosor, sed Iesus, filius Ioseph . . . Saluta Paulam & Euftochium, velit nolit mundus, in Christo meas. Saluta matrem Albinam, sororemque Marcellam, Marcellinam quoque & sanctam Felicitatem..... Memento mei, exemplum pudicitiae & virginitatis insigne, fluctusque maris tuis precibus mitiga... »

[S. Hieronymus, *Epistola XIV, ad Afellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 482-484); cf. Flodoardus, *De triumphis Christi in Pal.*, l. III, c. 7 (*Ibid.*, CXXXV, cc. 517-519).]

« Vis nosse profectionis meæ de Urbe ordinem? Narrabo breviter. Mense augusto, flantibus etefiis, cum sancto Vincentio presbytero & adolescente fratre & aliis monachis, qui nunc *Ierolymæ* commorantur, navim in Romano portu securus ascendi, maxima me sanctorum frequentia prosequente. Veni *Rhegium*, in *Scyllæ* littore paululum steti, ubi veteres didici fabulas & præcipitem pellacis Ulyssis cursum, & Sirenarum cantica, & insatiabilem Charybdis voraginem. Quumque mihi accolæ illius loci multa narrarent, darentque consilium, ut non ad *Protei columnas*, sed ad *Ionæ portum* navigarem, hunc enim fugientium & turbatorum, illum securi hominis esse cursum, malui per *Maleas* & *Cycladas Cyprum* pergere. Ubi susceptus a venerabili episcopo Epiphanio, cuius tu testimonio gloriaris, veni *Antiochiam*, ubi frui sum communione pontificis confessorisque Paulini, & deductus ab eo media hieme & frigore gravissimo, intravi *Ierolymam*. Vidi multa miracula, & quæ prius ad me fama pertulerat, oculorum iudicio comprobavi. Inde contendi *Ægyptum*, lustravi monasteria *Nitriæ*, & inter sanctorum choros aspides latere perspexi. Protinus concito gradu *Bethleem* meam reversus sum, ubi adoravi præsepe & incunabula

Salvatoris. Vidi quoque famosissimum lacum, nec me inerti tradidi otio, sed multa didici, quæ ante nesciebam . . . »

[S. Hieronymus, *Adversus Rufinum*, l. III, c. 22 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 475).]

« Iam canis spargebatur caput, & magistrum potius quam discipulum decebat. Perrexī tamen *Alexandriam*, audiī Didymum: in multis ei gratias ago. Quod nescivi, didici: quod sciebam, illo docente, non perdidi. Putabant me homines finem fecisse discendi. Veni rursū *Ierolimam* & *Bethleem*. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXIV, ad Pammachium & Oceanum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 745).]

« Quæso ergo te, ne me tanto itinere vexatum, frustra venisse patiaris. Scit enim Dominus, quod post visionem sanctorum Locorum, hanc vel maxime causam habui ut cum tuis litteris forori mederer ac matri.

[S. Hieronymus, *Epistola* CXVII (fictitia), ad matrem & filiam in Gallia commorantes (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 954).]

« Unde quia pene nobis illud de Evangelio contigit, ut futuræ turris non ante supputaremus expensas, compulsi sumus fratrem Paulinianum ad patriam mittere, ut semirutas villulas, quæ barbarorum effugerunt manus & parentum communium census venderet, ne cœptum sanctorum ministerium deferentes, risum maledicis & æmulis præbeamus. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXVI, ad Pammachium, c. 14 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 647).]

« Frater meus Paulinianus necdum de patria reversus est, & puto quod eum *Aquileiæ* apud sanctum papam Chromatium videris. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXI, ad Rufinum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 735).]

« Fratrem meum causam dicit esse discordiæ, hominem qui quiescit in monasterij cellula, & clericatum non honorem interpretatur, sed onus. Cumque nos usque ad præsentem diem ficta pacis ostensione lactaverit, Occidentalium sacerdotum commovit aures, dicens eum adolescentulum & pene puerum in parœcia sua *Bethleem* presbyterum consti-

tutum. Si hoc verum est, cuncti Palæstini episcopi non ignorant. Monasterium enim sancti papæ Epiphaniij nomine *Vetus dictum*, in quo frater meus ordinatus est presbyter, in *Eleutheropolitano* territorio, & non in *Æliensi* situm est. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXII, ad *Theophilum*, c. 8 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 740).]

« Hoc tempore Hieronymus presbyter toto iam mundo clarus habitat in *Bethleem*, egregio ingenio & studio universæ ecclesiæ serviens. »

[S. Prosper Aquitanus, *Chronicon*, pars II (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 586).]

« His [Valentiniano & Theodosio] const. Hieronymus presbyter, in *Bethleem* positus, toto mundo mirabilis habetur. »

[Cassiodorus, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1242).]

« Hieronymus presbyterio præditus, in *Bethleem* *Iudæ* vicina consistens, præcipuus habetur in cunctis. »

[Idatius, *Chronicon*, l. I, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 876).]

« Nonagesimus ferme, ut perhibent, postea in Domino requievit [Hieronymus]. Quem *Stridon* oppidum genuit, *Roma* incluta erudivit, *Bethleem* alma tenet, spiritum aula cælestis suscepit. »

[Gennadius, *De scriptoribus ecclesiasticis*, *Prologus* (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1060); cf. f. Hieronymus, *Liber contra Iohannem Hierosolymit.*, c. 41 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 392 & f.).]

[Cf. f. Epiphanius, *Epistola ad Iohannem Hierosolymit.* (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 379 & f.); Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 78 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180) & *Itinera græca*, I.]

5-420 SABINIANUS *diaconus*, ex *Italia*. (76)

« Noverat te omnis *Italia*
Romam occultus ingrederis, latitas inter Samnitas latrones,
 & ad primum mariti nuntium, quod novus tibi ex Alpibus
 Hannibal descendisset, navigio te credis in tuto. Tanta fugæ
 celeritas fuit, ut tempestatem terra duceres tutiorem. Venis
 utcumque in *Syriam*, inde te velle *Ierosolymam* transcendere,
 & servitutum Domino polliceris

« Infelicissime mortalium, tu speluncam illam, in qua Dei
 Filius natus est, & veritas de terra orta est, & terra dedit
 fructum suum, de stupro condicturus ingrederis. Non times

ne de præsepi infans vagiat, ne puerpera Virgo te videat, ne mater Domini contempletur

« Iaces itaque advolutus genibus meis, & heminam, ut tuis verbis utar, sanguinis deprecaris. »

[S. Hieronymus, *Epistola CXLVII, ad Sabinianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, cc. 1199, 1201, 1203).]

386 PAULA & EUSTOCHIUM. (77)

[S. Hieronymus, *Peregrinatio sanctæ Paulæ* (ed. supra, t. I, p. 29 & f.).]

« Nihil mihi aliud obiicitur nisi sexus meus, & hoc nunquam obiicitur, nisi quum *Ierusalem* Paula proficiscitur. »

[S. Hieronymus, *Epistola XLV, ad Afellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 481); cf. Flodoardus, *De triumphis Christi in Palæstina*, l. II, c. 8 & 18 (Migne, *Patr. lat.*, CXXXV, cc. 519, 525) & infra ad ann. 404.]

[Cf. Palladius, *Hist. Lausaca*, c. 79 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180); Anonymus, *Vita s. Martiniani*, c. 10 (cuius verf. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, 13 Feb., II, p. 669) & *Itin. græca*, I.]

386 PAULA & EUSTOCHIUM, *De locis sanctis*. (xix)

[Editum supra, I, pp. 41-47.]

386 GALLI, BRITANNI, ARMENII, PERSÆ, INDI, AETHIOPI & MONACHI *ex Asia Minore*. (78)

[Paula & Eustochium, *De Locis SS.*, supra, t. I, p. 44.]

386 **THEODOSIUS MAGNUS *habitu privati hominis*. (79)

[Cedrenus, *Compendium historiarum* (ed. Bonn., t. I, p. 567).]

386-390 S. GAUDENTIUS, *Brixienfis episcopus*. (80)

« Iam quid post istos decem de Quadraginta Martyribus dignum loquar, qui se itineri meo, cum per urbes Cappadociæ *Ierusalem* pergerem, fideles comites præbere dignati sunt? »

[S. Gaudentius, *Sermo XVII* (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 964); cf. *AA. SS. Boll.*, 26 Oct. XI, p. 588 & f.]

389. SYNODUS ANTIOCHENA.

[Manfi, *Concilia*, III, 687.]

388 S. Hieronymus. (xx)

[*Onomasticon urbium & locorum sacræ scripturæ*, versio Eusebij (v. supra ad ann. 320), ed. F. Laroche & G. Parthey, Berol., 1862, in-8.
— *Liber interpretationis hebraicorum nominum*, ed. Paulus de Lagarde, Göttingue, 1870, in-8.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

390 IOHANNES CASSIANUS & GERMANUS, *ambo Scythi, quorum primus per 30 circiter annos ab anno 360-390 in monasterio quodam Bethleem vitam egerat.* (81)

« Poscis, præcipisque ut instituta monasteriorum, quæ per *Ægyptum* ac *Palæstinam* custodiri conspeximus, ita ut ibi nobis a patribus tradita sunt, quamvis imperito digeramus stylo. »

« Secundum eam quam vidimus monasteriorum regulam, per *Ægyptum* vel *Palæstinam* antiquitus fundatorum, fideliter ferre vel adiciam vel recidam. »

[Ioh. Cassianus, *De cœnobiis institutis*, *Præfatio* (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 55 & 59).]

« Una cum sancto abbate Germano, cum quo mihi ab ipso tyrocinio ac rudimentis militiæ spiritualis ita individuum deinceps contubernium tam in cœnobio, quam in eremo fuit, ut cuncti ad significandam sodalitatis ac propositi nostri paritatem pronuntiarent, unam mentem atque animam duobus ineffe corporibus »

[Ioh. Cassianus, *Collationes*, I, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 483); cf. *Collationes*, XXIV, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1282).]

« Nam etiam si revelatus tibi tepor noster impetrare id quod expetimus non meretur, debet hoc saltem labor tanti itineris obtinere, quod huc de *Bethleemitici* cœnobilij rudimentis, institutionis vestræ desiderio & profectus nostri amore, properavimus. »

[Ioh. Cassianus, *Collationes*, XI, c. 5 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 851).]

« Sciendum est tamen hanc matutinam, quæ nunc in occiduis vel maxime regionibus, canonicam functionem nostro

tempore in nostro quoque monasterio primitus institutam, ubi Dominus noster Iesus Christus, natus ex Virgine, humanæ infantiae suscipere incrementa dignatus, nostram quoque adhuc in religione teneram & lactentem infantiam sua gratia confirmavit. »

[Ioh. Cassianus, *De cœnobiorum institutis*, l. III, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 126).]

« Cum de *Syriæ* partibus seniorum scita discere cupientes, *Ægypti* provinciam petissemus, ibique tanta cordis alacritate nos suscipi miraremur, ut nulla prorsus, sicut fueramus in *Palæstinæ* monasteriis instituti . . . »

[Ioh. Cassianus, *De cœnobiorum institutis*, l. V, c. 24 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 242).]

« Itaque cum de *Palæstinæ* monasteriis ad oppidum *Ægypti*, quod *Diolcos* appellatur, rudes admodum venissemus. »

[Ioh. Cassianus, *De cœnobiorum institutis*, l. V, c. 36 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 255); cf. *ibid.* l. IV, c. 31; *Collationes*, XI, c. 1, XVII, c. 5, 6, 7, 10; XXIV, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 847, 1048-1050, 1055, 1282) & supra, p. 70, sub n. *Pynuphius*.]

c. 390 *MONACHI duo, qui caput s. Iohannis Baptistæ invenerunt. (82)

« Ioannes præcurfor Domini & Baptista caput suum . . . duobus Orientalibus monachis ob adorandam apud *Hierosolymam* Christi Domini resurrectionem introeuntibus revelavit, ut ad Herodis quondam regis habitaculum accedentes admoniti requirerent, fideliterque humo extollerent . . . »

[Marcellinus comes. *Chron.*, ad ann. 453 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 928).]

« Ioannes Baptista caput suum duobus monachis orientalibus, qui ob orationem venerant *Hierosolymam*, iuxta Herodis quondam regis habitaculum revelat, quod deinceps *Emisam*, *Phœniciæ* urbem, perlatum & digno honore cultum est . . . »

[Beda, *De sex ætatibus mundi* (*Mon. Brit. historica*, p. 94); cf. *De prima inventione capitis s. Iohannis*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Iun. IV, 716).]

[Cf. Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. VII, c. 24; *Synaxarium arab.* (cuius vers. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Iun. IV, 712) & *Itinera græca*, I, *Itinera arabica*, I.]

c. 390 *Talmud Hierosolymitanum*. (xxj)

[Jitomir, 1860-1867, 4 v. in-f., passim; cf. Ad. Neubauer, *La géographie du Talmud* (P., 1868, in-8).]

(Cf. *Itinera hebraica*, I.)

c. 390 EXUPERANTIUS & frater eius QUINTILIANUS ex Italia. (83)

« Vidua illa in Evangelio pauperula, quæ duo minuta misit in gazophylacium, cunctis præfertur divitibus, quia totum quod habuit dedit. Et tu igitur eroganda non quæras, sed quæsitā iam tribue, ut fortissimum tyrunculum suum Christus agnoscat, ut lætus tibi de longissima regione venienti occurrat Pater, ut stolam tribuat, ut donet annulum, ut immolet pro te vitulum saginatum, ut expeditum cum sancto fratre Quintiliano ad nos cito faciat navigare. Pulsavi amicitiarum fores; si aperueris, nos crebro habebis hospites. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXLV, ad Exuperantium (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1191).]

(Cf. Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 80 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180] & *Itin. græca*, I.)

390-400. S. IOHANNES CHRYSOSTOMUS LOCA SANCTA ET PEREGRINATIONES AD EA LAUDAT.

[S. Ioh. Chrysostomus, 'Ομιλίαι περὶ Μαρθαρίον, VII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LVII, 74); Εἰς τὸν μὲν Ψαλμόν, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 242); Εἰς τὸν μὲν Ψαλμόν, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 274); Εἰς τὸν μὲν Ψαλμόν, c. 3-4 (Migne, *Patr. gr.*, LV, c. 221); 'Ομιλία ιθ' εἰς τοὺς ἀνδοιάντρας ἐν Ἀντιοχείᾳ, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, XLIX, c. 191). (Ex his pluribus f. Ioh. Chrysostomi peregrinationum, *Terræ Sanctæ* & in primis Hierusalem laudibus, forte conici posset illum quum, vel in Antiochia vel in proxima regione, vitam ageret (ann. 347-398), Loca Sancta vifitasse. Nusquam tamen, nec in eius operibus, nec alias, hoc iter suscepisse expresse refertur).]

393 ALYPIUS. (84)

« ... Quanquam ergo percipiam omnino te nosse, tamen exiguum quiddam tui minus habeo, præsentiam videlicet corporis; quam ipsam etiam posteaquam te beatissimus nunc episcopus, tum vero iam episcopatu dignus, frater Alypius frate, remeansque a me visus est, negare non possum magna ex parte mihi esse relatu eius impressam... »

[S. Augustinus, *Epistola* XXVIII, ad f. Hieronymum (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 111).]

393. DESIDERIUM ET SERENILLAM SOROREM EIU AD HIEROSOLYMITANAM PEREGRINATIONEM HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Itaque quod venerabilis Paula me est deprecata ut facerem, sponte facio, hortorque vos (Desiderium & Serenillam) & precor per Domini charitatem, ut nobis vestros tribuatis aspectus; & per occasionem Sanctorum Locorum, tanto nos ditetis munere. Certe si consortia nostra displicuerint, adorasse ubi steterunt pedes Domini pars fidei est, & quasi recentia nativitatis & crucis ac passionis vidisse vestigia . . . »

[S. Hieronymus, *Epistola* XLVII, ad Desiderium (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 493).]

393 *ATERBIUS (85)

« Aterbius contra te (Rufinum) latrabat *Hierosolymis*, & nisi cito abiisset, sensisset baculum non litterarum sed dexteræ tuæ, quo tu canes abigere consuevisti. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 481).]

393-394 ANONYMUS qui Domnionis Romani epistolam ad f. Hieronymum attulit. (86)

« Litteræ tuæ & amorem pariter sonant & querelam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* L, ad Domnionem (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 512).]

394 AMBROSIUS, qui Paulini Nolani (?) f. Hieronymo munera attulit. (87)

« Frater Ambrosius tua mihi munuscula ferens detulit & suavissimas litteras, quæ a principio amicitiarum fidem iam probatæ fidei & veteris amicitiae præferebant. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LIII, ad Paulinum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 540).]

394 PROFUTURUS, postea Cirthenfis episcopus, a f. Augustino ad f. Hieronymum missus, sed iter minime aggressus. (88)

« Nequaquam impudenter commendo germanitati tuæ fratrem Profuturum, quem nostris conatibus, deinde adiutorio tuo vere profuturum speramus. . . . »

« Multa alia cum sincerissimo corde tuo loqui cuperem & de christiano studio conferre; sed huic desiderio meo nulla

epistola fatis est. Uberius id ipsum possum per fratrem [Profuturum], quem miscendum & alendum dulcibus atque utilibus fermocinationibus tuis misisse me gaudeo. »

[S. Augustinus, *Epistola* XXVIII, ad f. *Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 111, 114).]

« Primas etiam, quas ad te adhuc presbyter litteras praepraeram mittendas per quemdam fratrem nostrum Profuturum, qui postea collega nobis factus, iam ex hac vita migravit, nec eas tunc ipse perferre potuit, quia continuo dum proficisci disponit, episcopatus sarcina detentus, ac deinde in brevi defunctus est, etiam nunc mittere volui. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXI, ad S. *Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 241).]

« Crebras ad me epistolas dirigis, & saepe compellis cuiusdam epistolae tuae, quam primum per fratrem Profuturum, secundo per quemdam alium te misisse significas; & interim Profuturum retractum de itinere & episcopum constitutum veloci morte subtractum: illum cuius nomen retices, maris timuisse discrimina, & navigationis mutasse consilium. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CV, ad f. *Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 834).]

394 S. EPIPHANIUS, *episcopus Salamidis in Cypro*. (89)

« Nos hic eramus, cuncta novimus, quando contra Origenem in ecclesia tua papa Epiphanius loquebatur, quando sub illius nomine in vos iacula torquebantur. Tu & chorus tuus, canino rictu, naribusque contractis, scalpentes capita, delirum senem nutibus loquebamini. Nonne ante Sepulchrum Domini, misso archidiacono, praecepisti, ut talia disputans contingeret . . . ? Nonne cum de Anastasi pergeretis ad Crucem, & ad eum omnis aetatis & sexus turba conflueret, offerens parvulos, pedes deosculans, fimbrias vellens, cumque non posset promovere gradum, sed in uno loco vix fluctus inundantis populi sustineret, tu, tortus invidia, adversus gloriosum senem clamitabas? »

[S. Hieronymus, *Liber contra Iohannem Hierosolymit.*, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 363).]

« Antequam sanctus Epiphanius venisset *Hierosolymam*, & ore quidem & osculo tibi pacem daret, mala autem & dolos

in suo corde fervaret, antequam nos ei suggillationem tui epistolas dictaremus, ut hæreticum scriberet, quem osculis orthodoxum comprobavit, Aterbius contra te latrabat *Hierosolymis*, & nisi cito abiisset, sensisset baculum non litterarum, sed dexteræ tuæ, quo tu canes abigere consuevisti. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 481).]

(Cf. f. Epiphanius, *Epistola ad Iohannem Hierosolymit.* [Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 379 & f.]; Iohannes, *Vita f. Epiphaniij*, c. 27 [Migne, *Patr. gr.*, XLI, c. 58]; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 22 [Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 1392], & *Itinera græca*, I.)

394 EUSEBIUS *Cremonensis*. (90)

« Erat in monasterio nostro vir apud suos haud ignobilis, Eusebius Cremonensis, qui cum hæc epistola per multorum ora volitaret, & mirarentur eam pro doctrina & puritate sermonis docti pariter & indocti, cœpit a me obnixè petere, ut sibi eam in latinum verterem, & propter intelligendi facilitatem apertius explicarem; græci enim eloquij penitus ignarus erat... »

[S. Hieronymus, *Epistola LVII, ad Pammachium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, 568).]

« Habes hic amantissimum tui fratrem Eusebium, qui litterarum tuarum mihi gratiam duplicavit, referens honestatem morum tuorum, contemptum sæculi, fidem amicitiae, amorem Christi. »

[S. Hieronymus, *Epistola LIV, ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 549); cf. Franc. Ferrarius, *Vita f. Eusebij*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, 5 Mart., I, 371).]

394 *PSEUDO-RUFINUS, *IIⁱ Vitarum Patrum libri anonymus auctor, & socij eius, qui Ierosolymam primo & deinde Aegyptum peragrarunt*. (91)

« Quumque [Iohanni Lycopolitano eremitæ] respondissemus, quod de *Ierosolymis* ad eum utilitatis & profectus animæ causa venerimus [*Lycum*] »

[*Vitæ Patrum*, l. II, c. 1 (ed. Rosweyde, Antvp., 1628, p. 451); cf. *AA. SS. Boll.*, O&T. II, 428.]

- c. 394 ANONYMUS qui *Furiæ, matronæ romanæ, epistolam ad f. Hieronymum attulit.* (92)

« Obsecras litteris, & suppliciter deprecaris ut tibi scribam, imo rescribam »

[S. Hieronymus, *Epistola* LIV, ad *Furiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 550).]

- c. 394 ANONYMUS qui *Amandi, Burdigalensis presbyteri, epistolam ad f. Hieronymum attulit.* (9.)

« Brevis epistola longas explanare non valet quæstiones, & in arcum concludens, stringere verbis, quod sensibus dilatatum est. Interrogas quid significet illud in Evangelio iuxta Matthæum: « Nolite solliciti esse de crastino: sufficit enim diei malitia sua (Matth., VI, 34). »

[S. Hieronymus, *Epistola* LV, ad *Amandum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 560).]

- c. 394 A. Prudentius Clemens. (xxij)

« *Excidio Templi veteris stat prima superstes,
Struatus enim lapide ex illo manet angulus usque
In sæclum sæcli, quem spererunt edificantes.
Nunc caput est Templi & laterum compago duorum.* »

[Aur. Prudentius Clemens, *Diticocheum*, v. 121-124 (Migne, *Patr. lat.*, LIX, c. 104).]

- a. 395 POSIDONIUS, ex *Thebaide, in Bethleem abbas.* (94)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 77 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1179).]

(Cf. *Itin. græca*, I.)

- a. 395 PETRUS quidam *Ægyptius a f. Hieronymo e Palæstina eiectus.* (95)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 81 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1180).]

(Cf. *Itin. græca*, I.)

395. S. HIERONYMUS DE PEREGRINATIONIBUS IN TERRAM SANCTAM SENTENTIAM PROFERT.

« Non *Ierosolymis* fuisse, sed *Ierosolymis* bene vixisse laudandum est. Illa expetenda, illa laudanda est civitas, non quæ occidit prophetas & Christi sanguinem fudit, sed quam fluminis

impetus lætificat, quæ in monte sita celari non potest . . . Neque vero hoc dicens, memetipsum inconstantiae redarguo, damnoque quod facio, ut frustra videar ad exemplum Abraham & meos & patriam reliquisse; sed non audeo Dei omnipotentiam angusto fine concludere, & coarctare parvo terræ loco quem non capit cælum . . . Crucis igitur & Resurrectionis loca profunt his, qui portant crucem suam & cum Christo resurgunt quotidie, qui dignos se tanto exhibent habitaculo . . . Antonius & cuncta *Ægypti & Mesopotamiæ, Ponti, Cappadociæ & Armeniæ* examina monachorum non viderunt *Ierofolymam*, & patent illis absque hac urbe Paradisi ianux. Beatus Hilarion, quum Palæstinus esset & in Palæstina viveret, uno tantum die vidit *Ierofolymam*, ut nec contemnere *Loca Sancta* propter viciniam, nec rursus Dominum loco claudere videretur. Ab Hadriani temporibus usque ad imperium Constantini, per annos circiter centum octoginta, in loco Resurrectionis simulacrum Iovis, in Crucis rupe statua ex marmore Veneris a gentibus posita celebratur, existimantibus persecutionis auctoribus, quod tollerent nobis fidem Resurrectionis & Crucis, si *Loca Sancta* per idola polluerent: *Bethleem* nunc nostram, & augustissimum orbis locum, de quo Psalmista canit: « *Veritas de terra orta est* » (Pl. LXXXIV, 12), lucus inumbrabat Thamus, id est Adonidis, & in specu, ubi quondam Christus parvulus vagiit, Veneris amasius plangebatur.

Cur, inquires, hæc tam longo repetita principio? Videlicet ne quidquam fidei tuæ deesse putes, quia *Ierofolymam* non vidisti; nec nos idcirco meliores æstimes, quod huius loci habitaculo fruimur . . . Si Crucis & Resurrectionis loca non essent in urbe celeberrima, in qua curia, in qua aula militum, in qua scorta, mimi, scurræ & omnia sunt, quæ solent in cæteris urbibus, vel si monachorum turbis solummodo frequentaretur, expectandum revera huiusmodi cunctis monachis esset habitaculum. Nunc vero summæ stultitiæ est renunciare sæculo, dimittere patriam, urbes deferere, monachum profiteri, & inter maiores populos peregre vivere, quam eras victurus in patria. De toto huc orbe concurritur. Plena est civitas universi generis hominum, & tanta utriusque sexus constipatio, ut quod alibi ex parte fugiebas, hic totum sustinere cogaris . . .

[S. Hieronymus, *Epistola* LVIII, ad Paulinum, *De institutione monachi* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 580).]

395. ANTIOCHIA AB HUNNIS OBSIDETUR.

« Ecce tibi anno præterito ex ultimis *Caucasi* rupibus immissi in nos, non iam *Arabia*, sed septentrionis lupi, tantas brevi provincias percurrerunt. Quot monasteria capta? quantæ

fluviorum aquæ humano cruore mutatæ sunt? Obfessa *Antiochia*, & urbes reliquæ quas *Halis*, *Cydnus*, *Orontes*, *Euphrates* præterfluunt. Tracti greges captivorum: *Arabia*, *Phœnice*, *Palæstina*, *Ægyptus* timore captivæ.

[S. Hieronymus, *Epistola* LX, c. 16, ad *Heliodorum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII. c. 696).]

« Alij per terga ferocis
Danubij solidata ruunt, expertaque remos
Frangunt stagna rotis. Alij per Caspia claustra,
Armeniasque nives inopino tramite ducti,
Invadunt Orientis opes. Iam pascua fumant
Cappadocum, volucrumque parens Argæus equorum:
Iam rubet altus Halys, nec se defendit iniquo
Monte Cilix. Syriæ tractatus vastantur amœni,
Assuetumque choris & læta plebe canorum,
Proterit imbellem sonipes hostilis Orontem. »

[Claudianus, *Adversus Rufinum*, l. II, v. 26 & f. (ed. Paris, 1824, t. I, p. 182); cf. Socrates, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 1; Sozomenus, *Hist. eccles.*, l. VIII, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, cc. 661, 1509).]

c. 395 FABIOLA, *patricia Romana*, & OCEANUS, *amicus eius*. (96)

« Unde repente & contra opinionem omnium *Ierosolymam* navigavit [Fabiola], ubi multorum excepta concursu, nostro parumper usa est hospitio. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXVII, ad *Oceanum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 694).]

« Quis *Bethleem* de cubiculo fratris Eusebij furatus est epistolam laudatricem tuam? Cuius artificio & a cuius ministris, in sanctæ Fabiolæ hospitio & viri christiani & prudentis Oceani, inventus est codex, quem illi nunquam viderant? »

[S. Hieronymus, *Adversus Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII c. 460).]

c. 395 SS. ANDRONICUS, *argentarius*, eiusque uxor ATHANASIA. (97)

[*Acta ex Menæis*, c. 4 (*AA. SS. Boll.*, 9 Oct., IV, p. 999); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Andronici & eius coniugis*, c. 4, latine tantum edita (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 1051); Surius, *Vitæ sanctorum*, 25 Feb. (ed. Colon., I, p. 214); cf. codd. mss. Bibl. Nat. Par., græc. 1598 (Colbert, 670) f. 12 a, & Coislin 232, f. 268 b; 283, f. 291 b.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 395 PALLADIUS, *discipulus f. Evagrii*, & INNOCENTIUS (?) *presbyter*. (98)

[Palladius, *Hist. Lausiacæ*, cc. 43, 77 & 103 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1114, 1179, 1209); cf. f. Epiphanius, *Epistola ad Iohannem Hierosolymit.*, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 392).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 396 VIGILANTIUS, *Gallus presbyter*. (99)

« Sanctum Vigilantium presbyterum qua aviditate susceperim melius est ut ipsius verbis quam meis discas litteris. »

[S. Hieronymus, *Epistola LVIII, ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 586).]

« Videlicet si ad hæc respondero, statim latrabis meam me causam agere, qui tanta cunctos largitate donasti, ut nisi venisses *Hierosolymam* & tuas vel patronorum tuorum pecunias effudisses, omnes periclitaremur fame. »

[S. Hieronymus, *Adversus Vigilantium* (Migne, *Patrol. lat.*, XXIII, c. 349); cf. eiusdem *Epistola LXI, ad Vigilantium*, præf. c. 3 (*Ibid.*, XXII, c. 604); Gennadius, *De script. eccles.*, c. 35 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1078).]

- 396 S. ISIDORUS (*forte qui Hospitalarius*), a Theophilo, Alexandrino patriarcha, in Palæstinam missus. (100)

« Denique quam pacificas & ad concordiam pertinentes per Isidorum presbyterum litteras nobis miseris, hinc probamus, quod illas qui pacem falso iactant reddere noluerint. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXXII, ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 741).]

« Misisti religiosissimum hominem Dei Isidorum presbyterum

Recte gratias agis, nisi enim venisset Isidorus, tu in tota *Palæstina* tam fidelem sodalem non invenisses

« Cum ergo huc venisset, & accessisset ad nos tribus vicibus, & admovisset tam divinæ sapientiæ tuæ, quam propriæ intelligentiæ habentia medicinam verba, nec profuit ei quisquam....

« Hic qui ad tres vices dicitur ad nos accessisse, ut in veniendo mysticum numerum conservaret, qui Theophili episcopi mandatum nobis loquebatur, litteras ad nos ab eo missas noluit reddere. Cumque diceremus: Si epistolas non habes, quomodo legatum te probabis? respondit se habere

quidem litteras ad nos, adiuratum tamen ab *Hierosolymorum* episcopo, ne nobis eas redderet

« Post duos ergo menses tandem expectatus venit Isidorus, qui non, ut tu fingis, pro te testimonium, sed causam postulatæ satisfractionis audivit. »

[S. Hieronymus, *Contra Iohannem Hierosolymitanum*, cc. 37, 38, 39 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 390, 392).]

396. TERRÆ MOTUS IN PALÆSTINA.

[S. Hieronymus, *Adversus Vigilantium*, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 348); f. Prosperus, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 588); Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 920).]

396 SYNNIUS, qui falsarij cuiusdam epistolam ad f. Hieronymum attulit. (101)

« Tuæ litteræ ad me pervenerunt, quibus satisfacis, te contra parvitatem meam librum *Romani* non misisse. Hoc nec ego factum audieram, sed epistolæ cuiusdam, quasi ad me scriptæ, per fratrem nostrum Synnium diaconum huc exemplaria pervenerunt. »

[S. Hieronymus, *Epistola CII, ad f. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 830).]

« Crebras ad me epistolas dirigis & sæpe compellis, ut respondeam cuidam epistolæ tuæ, cuius ad me, ut ante iam scripsi, per fratrem Synnium diaconum exemplaria pervenerunt absque fufcriptione tua, & quam primum per fratrem Profuturum, secundo per quemdam alium te misisse significas; & interim Profuturum retractum de itinere & episcopum constitutum veloci morte subtractum, illum, cuius nomen retices, maris timuisse discrimina & navigationis mutasse consilium.

« Quæ cum ita sint, satis mirari nequeo, quomodo ipsa epistola & *Romæ* & in Italia haberi a plerisque dicatur, & ad me solum non pervenerit, cui soli missa est; præsertim cum idem frater Synninus inter cæteros tractatus tuos dixerit eam se non in *Africa*, non apud te, sed in insula *Adriæ*, ante hoc ferme quinquennium reperisse. »

[S. Hieronymus, *Epistola CV, ad f. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 834).]

c. 396 VIDUA AC FILIA RUFINI, *palatinorum ordinum in Constantinopoli magistri.* (102)

« Vidua & filia Rufini exsulant. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 396 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 920).]

(Cf. Zozimus, *Hist. rom.*, l. V, c. 8 [ed. Bonn., p. 256], & *Itinera græca*, I.)

ant. a. 397 CASTRUTIUS quidam Pannonius, *f. Hieronymum visitaturus, Palæstinam vero non aggressus.* (103)

« Sanctus filius meus Heraclius diaconus mihi retulit, quod cupiditate nostri *Cissam* usque venisses, & homo Pannonius, id est terrenum animal, non timueris *Adriatici* maris ætus & *Ægij* atque *Ionij* subire discrimina. Et nisi te pius fratrum retinisset affectus, voluntatem opere complexses. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXVIII, ad *Castrutium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 651).]

397. S. HIERONYMUS DIVERSORIUM AD EXCIPIENDOS MONACHOS ET PEREGRINOS BETHLEEM EXTRUIT.

« Nos in ista provincia, ædificato monasterio & diversorio propter extructo, ne forte & modo Ioseph cum Maria in *Bethleem* veniens, non inveniat hospitium, tantis de toto orbe confluentibus turbis monachorum, ut nec cæptum opus deferre nec supra vires ferre valeamus. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXVI, ad *Pammachium* (Migne, *Patr. lat.*, "XXII", c. 647).]

397. ANTIOCHIA SECUNDA VICE OBSIDETUR AB HUNNIS, QUI HIEROSOLYMAM AGGREDI MINANTUR.

« Ecce subito discurrentibus nuntiis, Oriens totus intremuit, ab ultima *Mæotide* inter glaciale *Tanaim* & Massagetarum immanes populos, ubi *Caucasi* rupibus feras gentes Alexandri claustra cohibent, erupisse Hunnorum examina, quæ pernicibus equis huc illucque volitantia, cædis pariter ac terroris cuncta complerent. Aberat tunc Romanus exercitus & bellis civilibus in *Italia* tenebatur. Hanc gentem Herodotus refert, sub Dario, rege Medorum, viginti annis Orientem tenuisse captivum, & ab *Ægyptiis* atque *Æthiopibus* annum exegisse vestigal. Avertat Iesus ab orbe Romano tales ultra bestias. Inferti ubique aderant, & famam celeritate vincentes, non religioni, non dignitatibus, non ætati parcebant, non vagientis miserabantur infantie. Cogebantur mori, qui nondum vivere cœperant, & nescientes malum suum, in hostium manus ac tela ridebant. Consonus

inter omnes rumor, petere eos *Ierofolyam* & ob nimiam auri cupiditatem ad hanc urbem percurrere. Muri neglecti pacis incuria farciebantur. *Antiochia* obsidebatur, *Tyrus* se volens a terra abrumpere insulam quærebat antiquam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXVII, ad *Oceanum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 695). Cf. Iosue Stylites, *Chronicon syriacum* (cuius fragm. edidit Iof. Simonius Affemanus, *Bibliotheca orientalis Clementino-Vaticana*, I, p. 262); *Chronicon Edeffenum* (Iof. S. Affemanus, *Op. cit.*, I, p. 400); Abulfaragius, *Chron. Syr.* (tr. Bruns, p. 71). Cf. *supra* ad annum 395.

397 IOHANNES CASSIANUS & GERMANUS, *secunda vice*. (104)

« Sed licet parum deinceps de nostra essemus promissione solliciti, tamen, expleto septem annorum numero, sponfionem nostram gratanter implevimus. Excurrentes namque ad cœnobium nostrum [*Bethleem*] illo iam tempore, quo de impetrando ad eremum reditu fiduciam gerebamus, primum senioribus nostris honorem debitum solvimus, deinde animis eorum qui pro charitatis ardore creberrimis litterarum nostrarum satisfactionibus nequaquam fuerant deliniti, pristinam redintegravimus charitatem; tandemque ad plenum aculeo nostræ sponfionis avulso, his quoque cum gaudio prosequen-
tibus, ad *Scythioticæ* solitudinis secreta remeavimus. »

[Iohannes Cassianus, *Collationes*, XVII, c. 31 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 1087).]

397 PAULUS, a f. *Augustino* ad f. *Hieronymum* in *Palæstinam* missus. (105)

« Hunc interea fratrem nostrum Paulum in Christo multum commendo benignitati tuæ, cuius in nostris regionibus existimationi bonum coram Deo testimonium perhibemus. »

[S. Augustinus, *Epistola* XL, ad f. *Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 158).]

397. SARRACENI PALÆSTINAM INVADUNT.

« In *Palæstinæ* partibus, iuxta *Theace* vicum, qui Amos prophetam meruit procreare, solitudo vastissima est usque ad *Arabiam* ac *Mare mortuum*, quo ingressa deficiunt fluentia *Jordanis*, & cineres *Sodomorum* amplissima extensione porrecta. In hac summæ vitæ ac sanctitatis monachi diutissime com-

morantes, repente sunt a discurrentibus Saracenorum latronculis interempti. »

[Iohannes Cassianus, *Collationes*, VI, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLIX, c. 643); cf. f. Nilus, *Narrationes* (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 509 & f.).]

- a. 398 ZENON *naclerus, Vitalis presbyteri & Amabilis papæ epistolas f. Hieronymo allaturus.* (106)

« Zenon naclerus, per quem mihi dicis tuæ sanctitatis litteras transmissas, unam tantum & brevem epistolam beati papæ Amabilis reddidit, solita munuscula continentem. Satisque miror quid causæ fuerit, ut, cum in benedictionibus & tuis & illius perferendis fidelis extiterit, in reddenda epistola negligens comprobetur. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXII, ad Vitalem presbyterum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 672).]

- 398 PAULUS, *episcopus in Ægypto, & HÆRETICORUM FACTIO a f. Hieronymo in monasterio suscepti.* (107)

« Nobis in monasterio hospitalitas cordi est, omnesque ad nos venientes læta humanitatis fronte suscipimus

« Vis scire unde illum [Paulum] & nos plus amare, & tu odisse plus debeas? Hæreticorum factio, nuper fugata de Ægypto & Alexandria, se Hierosolymam contulit, & huic voluit copulari, ut quorum unus esset dolor, una fieret & accusatio. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. III, cc. 17, 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 469-470).]

- 398 HERACLIUS *diaconus, qui Vitalis presbyteri ad f. Hieronymum epistolam attulit.* (108)

« Itaque ad secundam rescribo epistolam, quam mihi sanctus filius meus Heraclius diaconus reddidit. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXII, ad Vitalem presbyterum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 673).]

398. LUCINIUM HISPANUM AD LOCA SANCTA VISITANDA HORTATUR
S. HIERONYMUS.

« Hæc & ipse intelligis, quo animo replicem, & quod sub aliis verbis te ad Sanctorum Locorum invitem habitaculum..... Ego..... tibi & forori tuæ mihi..... codicem, hoc est decem

visiones Ifaiæ, valde obscurissimas, quas nuper historica explanatione differui, ut, quotiescumque mea opuscula videris, toties, amici dulcissimi recordatus, navigationem, quam parumper distuleras, pares. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXI, ad Lucinium (Migne, *Patr. lat.*, XXII, cc. 671, 672). *Ex epistola f. Hieronymi* LXXV, ad Theodoram (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 685), constat Lucinium iter Hierosolymitanum non aggressum fuisse, cum anno circiter 399 obierit.]

398 CANINIUS, qui *Ruffini, presbyteri Romani, f. Hieronymo epistolam attulit.* (109)

« Caninium libenter vidi, qui narrare tibi poterit, quam difficile & periculosum manus dexteræ, usque in præsentem diem, quo ista dictavi, vulnus sustinuerim. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXIV, ad Ruffinum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 685).]

399 NOTARII, quos misit Lucinius hispanus, ad transcribenda *f. Hieronymi opera.* (110)

« Ex quo perpendat prudentia tua, qua Lucinius noster laude sit dignus, qui clausit aurem ne audiret iudicium sanguinis, & omnem substantiam suam disperfit & dedit pauperibus ut iustitia eius maneret in æternum (Pl. III). Nec patriæ suæ largitate contentus, misit *Ierosolymarum* & *Alexandrinæ* ecclesiæ tantum auri, quantum multorum possit inopia subveniri. Quod cum multi mirentur & prædicent, ego in illo magis laudabo fervorem & studium Scripturarum; quo ille desiderio opuscula nostra flagitavit, & missis sex notariis, quia in hac provincia latini sermonis scriptorum penuria est, describi sibi fecit quæcumque ab adolescentia usque in præsens tempus dictavimus »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXV, ad Theodoram, Lucinij viduam (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 688).]

399 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM V *contra Origenistas, cui plures interfuerunt patres.* (111)

[Manfī, *Concilia*, III, cc. 989-992.]

399 ANONYMUS, qui *Theophili Alexandrini epistolam ad f. Hieronymum attulit.* (112)

« Epistola tua hæreditatis dominicæ te indicans possessorem illius quoque felicitatis compotem te esse testata est, in qua « beati pacifici » nuncupantur (Matth., v). »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXII, ad *Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 736).]

399 S. Hieronymus. (xxij)

[*Epistola* LXXXVIII, ad *Fabiolam*, de XLII mansionibus Israelitarum in deserto (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 698).]

[*Hoc commentarium*, utpote ad theologiam magis quam ad geographiam spectans, præsentì volumini inferere tæduit.]

399-400 ANONYMUS, qui *Pammachij & Oceani (in Italia degentium) ad f. Hieronymum epistolam attulit.* (113)

« Sanctus aliquis ex fratribus schedulas ad nos cuiusdam detulit, quæ Origenis volumen, quod *περὶ Ἀρχῶν* inscribitur, in latinum sermonem conversum tenerent. Et quoniam in his multa sunt, quæ tenuitatem ingenij nostri permovent, quæque minus catholice dicta existimamus, suspicamur etiam ad excusationem auctoris multa de libris eius esse subtracta, quæ apertam impietatem eiusdem monstrare potuissent, quæsumus præstantiam tuam, ut in hoc specialiter, non tam nobis, quam universis qui in Urbe habitant, profuturum opus digneris impendere, ut supradictum librum Origenis ad fidem, quemadmodum ab ipso auctore editus est, tuo sermone manifestes, & quæ a defensore eius interpolata sunt prodas. »

[Pammachius & Oceanus, *Epistola ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 743).]

ante 400 S. ALEXANDER, *Acæmetorum Constantinopoli fundator.* (114)

[Anonymus, monachus Acæmetus, *Vita f. Alexandri*, c. I (*AA. SS. Boll.*, Ian., I, p. 1021; cf. *Ibid.*, *Comment. præv. ad vitam f. Alexandri*, § II).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 AGATHO *episcopus* & ATHANASIUS *diaconus*, a *Theophilo Alexandrino* ad *f. Hieronymum* *missi*. (115)

« Sanctus episcopus Agatho cum dilectissimo diacono Athanasio in ecclesiastica directus est causa. Quam cum didiceris, non ambigo quin nostrum studium probes. »

[S. Theophilus, *Epistola ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 755).]

« Duplicem mihi gratiam beatitudinis tuæ litteræ præstiterunt: quod & sanctos & venerabiles Agathonem episcopum & diaconum Athanasium habuerint portitores, & adversum sceleratissimam hæresim zelum fidei demonstrarint. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXXVIII, ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 755).]

400 ANONYMUS, qui *Theophili Alexandrini synodica in Palæstinam attulit*. (116)

[S. Theophilus, *Ad Palæstinos & Cyprios episc. synodica* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 758).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 ANONYMUS, qui *f. Epiphani, Salamidis in Cypro episcopi, ad f. Hieronymum epistolam attulit*. (117)

[S. Epiphanius, *Epistola ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. gr.*, XLIII, c. 391).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

400 THEODORUS *Alexandrinus, f. Hieronymum visitaturus*. (118)

« Didici, quod & sanctitas tua noverit, Theodorum monachum, eiusque studium comprobavi: quia cum a nobis *Roman* navigaturus exiret, noluit ante proficisci, nisi te & sanctos fratres, qui tecum sunt in monasterio, quasi sua viscera amplexaretur & inviseret. Quem cum susceperis, pro Ecclesiæ tranquillitate lætare. »

[S. Theophilus, *Epistola ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 756).]

400 VINCENTIUS PRESBYTER, *secunda vice*. (119)

« Vincentius presbyter ante biduum, quam hanc epistolam darem, de Urbe venit, & suppliciter te salutat, crebroque

fermone concelebrat, *Romam* & totam pene *Italiam* tuis post Christum epistolis liberatam. »

[S. Hieronymus, *Epistola* LXXXVIII, ad *Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 756).]

c. 400 ** S. MARIA AEGYPTIACA. (120)

« Ecce die quodam (sed qualiter hic tibi prodam
Quam misere cecidi), iuvenes in littore vidi:
Vidi, captavi; quo vellent ire, rogavi.

Subridens primus dixit: *Hierosolymis* imus.

Sciscitor an comitem paterentur? Subdidit idem:

Si naulum dederis, patet ecce carina; veheris.....

Prosequor, intro ratem.....

Deferor ad portum; fubeo sacra moenia scortum,

Iuncta levi turbæ: moror hospes & hostis in urbe . . . »

[Hildebertus Cenomanensis, *Vita f. Mariæ Aegyptiacæ* (*AA. SS. Boll.*, Apr. I, p. 86); cf. Flodoardus, *De triumphis Christi in Pal.*, l. III, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, CXXXV, cc. 542-547); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 56 (ed. Græffe, Dresde, 1846, in-8, p. 247); *Carmen Gallicum*, sæculi XII: *Le vie de Marie Egyptienne* (Paris, Bibl. Nat., Fr. 23112, ff. 335 & seq.); Anonymus, *De sancta Maria Gipsiacha* (Paris, Bibl. Nat., Ital. 559, ff. 121 b & f.).]

[Cf. Anonymus [Pseudo-Sophronius], *Vita f. Mariæ Aegyptiacæ*, cc. 19 & f. [*AA. SS. Boll.*, Apr., I, Appendix, pp. xvj & f.], *quam latine vertit* Paulus, diaconus Neapolitan., *Vita f. Mariæ Aegyptiacæ* [Surius, *Vite Sanctorum* (ed. Colon., 1578, t. II, pp. 662-672)]; *Synaxarium Basilij imperatoris* [*AA. SS. Boll.*, Apr., I, Appendix, p. j]; Nicephorus Callistus, *Hist. eccl.*, l. XVII, c. 5 [Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 229, 231] & *Itinera græca*, I).

c. 400 S. ALEXIUS. (121)

« Post hæc accepit de substantia sua, & discessit ad mare (Alexius), accedensque ad mare ascendenque navem, Deo prosperante, pervenit *Laodiciam*, & inde iter arripiens abiit *Edeßam* *Syriæ* civitatem, ubi sine humano opere imago Domini nostri Iesu Christi in findone habebatur; quo perveniens, omnia, quæ secum tulerat, pauperibus erogavit, & induens se vestimenta vilissima, cæpit sedere cum ceteris pauperibus ad atrium sanctæ Dei genitricis Mariæ Post eius discessionem facta est *Romæ* inquisitio magna, & non invenienses eum, misit pater ipsius pueros suos, ut per universas mundi partes inquirerent eum. Quorum aliqui, dum venissent *Edeßam*, viderunt eum inter ceteros pauperes

fedentem; & dantes ei cleemosynam, discesserunt, quia non cognoverunt eum. »

[Anonymus, *Vita f. Alexij*, c. 3 (*AA. SS. Boll.*, Iul., IV, p. 252), *quam germano sermone verterunt poetæ quidam, inter quos* Conradus Wirzburgensis & Jörgen Zobel, *plurimi vero anonymi a* H.-F. Maßmann (*Sancti Alexii Leben*, Quedlinburg, 1843, in-8, pp. 68-146) *editi*. Cf. Vincentius Bellovac., *Speculum historiale*, l. XVIII, cc. 43, 44 (ed. Duac., 1624, p. 708); Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 94 (ed. Græffe, Dresde, 1846, in-8, p. 403); Mombritius, *Vitæ sanctorum* (Mediol., c. 1480, ff. 23 & f.).]

« Sic mare transivit, *Laodice*namque petivit
Urbem, perlatus ventis, nec ibi remoratus
Navigat *Ediffam* *Syriæ*, mox intrat & ipsam;
Qua venerabatur, qua conspicienda dabatur,
Haut opus artificis, sacra forma Dei Genitricis,
Infulgens pura sindone. Salute futura,
Hic sua vendebat, & in usus distribuebat
Largus egenorum; sic factus & unus eorum,
Limina cotidie residebat ad ipsa *Mariæ*,
A populo victum tenuem capiens & amictum.

.
Interea mille studiis disquiritur ille,
Romæ nec scitur quamam sit, nec reperitur.
Missi longinquis hunc ergo locisque propinquis
Frustra scrutantur, regiones sic peragrantur.
Ex his venerunt *Ediffam*; quem cupierunt
Cernunt inventum, nec turbas inter egentum
Hunc agnoverunt, sed opem dantes abierunt.
Quos tamen agnorat & notus *Alexius* orat. »

[Marbodus, ep. Redonensis, *Vita f. Alexij* (*AA. SS. Boll.*, Iul., IV, pp. 254, 255).]

« Ascendens ratem *Laudicia* littora scandit.
Hinc iter arripiens *Ediffe* [venit] in urbem,
In qua sanguinea Domini servatur ymago
Non manibus facta, sed vultu tracta decore.
Quas secum tulerat illic res erogat omnes.
Vilibus indutus pannis mox cœpit egere.
Inter mendicos reliquos residebat egenos;
Dans inopi res donatas, sibi parva reservat.

Postquam Romana discessit Alexius urbe,
 Questio fit, sponsus ubi sit; sed non reperitur.
 Ergo pater servos partes transmittit in omnes,
 Quot subito peragant & temptant quærere sponsum.
 Nec mox discurrent domini quærendo ministri,
Edisse veniunt quidam ad mœnia missi.
 Inter mendicos refidebat Alexius ille.
 Nec tamen hunc noscunt, sed & hic bene noverat illos.
 A propriis famulis gaudens pia dona recepit.
 Ergo Deo retulit grates, quoque talia dixit:
 « Reddo Deo grates, quod sic me, Christe, iuvasti,
 « Ut que cepisti, rogo perficias in me,
 « Me facias vitam complere fine beate. »
 Hunc non inveniunt, fuerant qui quærere missi.
 Mox veniunt & non referunt pia gaudia patri.

.
 Septem cum denis ibi mansit Alexius annis,
 Post tantum tempus nullus cognoscerat (*sic*) illum.
 Notificare volens eius vitam pia Virgo,
 Dixit custodi Domini genitricis ymago :
 « Introduc famulum quendam nostrum peregrinum ;
 « Est etenim cœlo magnus quoque dignus honore. »
 Accelerat custos Dominæ mandata replere.
 Ast inter reliquos inopes non noverat illum.
 Mox templum Domini Genitricis Alexius intrat.
 Hoc factum divulgatur sanctusque probatur.
 Ut veniat *Tarsum*, *Laodocia* littora scandit. »

[Anonymus, *Vita s. Alexij*, vv. 29-51, 62-69, 77-79 (H.-F. Maßmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 177-179).]

« Sponsus exit thalamum, sponsa rem mirante
 Et frigentem lectulum lacrimis rorante,
 Et parato navita navem præparante
 Fertur *Laodiciam* Deo prosperante.
 Forma Christi corporis erat tunc *Edeffe*
 Quam non opus hominis afferebant esse;
 Rapit huc Alexius iter indefesse,
 Erogans in pauperum propria neceffe.
 Cum diebus singulis villam circuiret,
 Ut ciborum copiam quærens inveniret,

Pene totum fociis dabat cum rediret,
 Ipse non reficiens donec esuriret.
 Plus quam partem fociis dabat ex invento
 Pane, qui sufficeret sibi vix retento,
 Sic ab omni abstinens cibi firmamento
 Ac si solo viveret Christi sacramento.
 At parentes cognito recessisse natum,
 Heri datum nuptiis, hodie sublatum,
 Pari plangunt animo pariter amatum,
 Pater habens lacrimas, mater ululatum.
 Ruens pronus aureo pater a sedili,
 Mater inter famulas, uxor in cubili,
 Hæc amice nominat, hic & illa fili,
 Feminina feminæ, voce vir virili.
 Mittit pater nuncios *Graciam* metiri
 Quasque terras incolunt Arabes aut Syri,
 Et si terræ fileant, freta circuire,
 Ut sic saltim filius posset inveniri.
 Cepto mox itinere prius a vicinis
 Errant in terrestribus, errant in marinis,
 Terra pede curritur, pelago carinis,
 Claudit orbem cicius quam laborum finis.
 Multi multa nuncij loca pervagantes,
 Pars *Ediffam* veniunt, ubi non vacantes
 Ipsi, pro qua venerant, inter mendicantes
 Data stipe transeunt nihil suspicantes.
 Ipse vero providus, metuens notari,
 Cum notasset nuncios, vellet absentari:
 Sed mox ut se comperit alium putari,
 Flere cœpit oculis, animo lætari.

.
 At legati flebiles vario dispersi,
 Peragratibus partibus orbis universi,
 Non invento iuvene tandem sunt reversi
 Et ad patrem confluunt lacrimis respersi.

.
 Iam post annum decimum septimus vergebat
 Necdum sanctus operi cœpto desistebat,
 Sed in ipso iugiter atrio degebat.
 Ubi propter animam corpus affligebat.

Iam vocabant homines hominem beatum,
 Quem divina viderant voce revelatum,
 Sed mirantes maxime quare tam privatum,
 Qui tam digne scanderet celsa dignitatum.
 Sanctus autem clipeo fidei munitus
 Tamen est in aliquo quasi iam punitus,
 Ut qui volens venerat fugeret invitus,
 Ne molliret animum laudis appetitus.
 Iam de fuga fugiens navem bis ascendit,
 Inde *Laodiciam*, deinde *Tarsum* tendit:
 Sed incumbens aquilo vela deprehendit
 Et in portus *Laticos* agere contendit.
 Urbe procul agnita patriisque muris,
 Secum cœpit agere multa de futuris
 Et tunc demum gravibus æstuaris curis
 Quasi pro parentibus sese cognituris. »

[Anonymus, *Vita s. Alexij confessoris*, stroph. 34-43, 46, 55, 60-63
 (M. Haupt & H. Hoffmann, *Altdeutsche Blätter*, Lips., 1840, t. II,
 p. 273).]

« Or s'en vait li danfias, n'i veut plus demorer (v. 312)
 Et vint a son tresor la u il sieut aler,
 Tant prist de son avoir que il en puet porter,
 Puis est partis de *Rome*, n'i veut mais demorer.
 Tot nuit ne fina dans Alexis d'aler
 Et le ior el demain ne vot ainc arester.
 Tote droit au port de *Caples* est entrés en la mer
 En une nef garnie qui s'en devoit passer
 Outre el regne de *Sire* por avoir acater.
 Tant keurent nuit & ior par oscur & par cler
 Qu'au droit port a *Laudiche* entret sont en la mer.
 Assés ara ses peres desormais a plorer
 Et sa mere & s'espouse a plaindre & dolofer.
 Quant li fains enfes fu de la nef deschendus,
 La nuit vint a *Laudiche*, el main s'en est illus;
 Toft s'en fuit de la vile qu'il n'i soit coneüs
 Et trespasse de *Sire* tertres & puis agus.
 Tant vait par ses iornées qu'il ne fu retenus,
 Qu'a paine & a travail est a *Robais* venus,
 La trova une image dont Dieus fait grans vertus.

.

Mout est dolans li peres, n'i a que corechier, (v. 376)
 Quant il n'en ot novelle, de son grant destorbier.
 A tant de ses fergans con il vot atirier
 De tos ses millors homes qui mout l'avoient cier
 Le fist par tot le mont & requerre & cherchier,
 Si lor proie por Dieu mout fort a esplotier.
 Chil en passent la mer sans nefun destorbier,
 Puis se metent a terre n'i vuelent atargier
 Par le regne de *Sire* tot le cemin plenier.
 Sont venus a *Robais*, droit devant le mostier,
 Troverent lor signor u tenoit un fautier.
 Il les conut mout bien quant les vit aprocier.

Entre la gent dou siecle de peciet embrasée, (v. 518)
 A *Robais* la chitet outre la mer salée,
 En itel penitanche con avés escoutée
 Estuit fains Alexis en sa vie privée
 Dis & set ans entiers qu'ainc n'en falit iornée
 Que n'i fu sa bontés a home revelée.

Or pense li fains hom & tel conseil a pris (v. 583)
 Qu'il s'en fuira d'iluec en un autre país,
 U on nel coniftra ne par fais ne par dis.
 Un soir, si con la gens se fu en repos mis
 Et la chités dort tote & la lune esclarchist,
 S'est partis de *Robais* qu'ainc nel iehit amis,
 Ne a viel ne a iovene, ne home qui soit vis.
 Tant vait par ses iornées descaus piés & mendis
 Qu'a *Laudiche* est venus, mais ne sai en quans dis.
 Quant vint fains Alexis a *Laudiche* for mer
 Ne veut mie en la vile longuement demorer,
 En une nef s'en entre por a *Tarfes* aler,
 Au *mostier de saint Pol* la voroit arester
 Que on nel coneuist tote sa vie user
 Mais Dieus qui le conduist en veut al ordener,
 Uns vens lor est falis qui fait lor nef torner,
 Si est entrés es voiles, tantost les fait figler,
 Saiete ne quariaus ne s'i peuist durer.
 Tant lor dure chele ore par oscur & par cler
 Que droit au port romain les a fait ariver.
 Quant li fains hom fu fors, si prent a esgarder,

Le liu, l'estre & la terre commenche a raviser,
Vit la terre de *Rome*, u il sieut converfer. »

[Anonymus, *De saint Alexis*, vers. 312 & f., 325 & f., 376 & f., 518 & f., 583 & f. (Herz, *De saint Alexis*, Frankfurt a/M., 1879, in-4, pp. 5 & 7).]

« Egredius autem post multa consolationis & edificationis verba, tradidit vestimenta sua pauperibus & ipse vilissimo indutus habitu, navim conscendit & vento prospero nocte illa & die sequenti deportatus, inventus est in portu *Pisano* & in civitatem ingressus manibus suis victum per aliquot dies quæfivit, donec facie mutata, colore fuscato, crine attenuato, iam nequaquam de sui prodicione timebat, ignotus & habitu & vultu & voce factus & gestu. Die altera, ut ad id redeamus, mane ad paranda mundiburdia ab amicis utrobique conventum est, virgo sola in conclavi flens & lamentans invenitur. Interrogata de sponso, ubi esset, clam abisse confessæ est. Requisita cur, Deo ipsum servire ac propter eum exulare velle respondit. Conturbatur in hoc dicto pater & mater & amici omnes flent & lamentantur & eiulant quasi mortuum, famulis & clientibus gaudia nuptiarum in funebres convertuntur exequias. Mittit ex consilio amicorum senior Eufemianus in diversas partes terrarum servos & ministros, ut requirant & reducant filium. Quorum duo *Pisam* veniunt & agniti ab Alexio, non tamen ipsi eum cognoscunt. Accipit de manibus ipsorum elemosinam, in hoc quoque gaudens « quia de manibus, inquit, fervorum meorum hodie benedictionem accepi. » Quæsitus itaque multum & diu non inventus ipse ieiuniis & orationibus & vigiliis vacabat nocte & die, & insolenta (*sic*) labore fractus, ægrotare aliquantulum cœpit, de hoc etiam lætus quia in sudore vultus panem cottidie accipiens & inmutatus, infirmitate quoque ad perfectam sui probationem temptari merebatur, ut quasi ex toto a se ipse factus non solum aliis, set & sibimet ipsi iam esset alienus. Per quinquennium ibi moratus, *Iherosolimam* contendit ubi nichilominus septennium faciens, unde ad *Luccam* navigio pervenit civitatem magnam & inclitam, ubi imago Domini nostri Ihesu Christi a Nichodemo secundum eius expressam similitudinem facta narratur, ab universo ibidem orbe colitur atque adoratur. »

[Anonymus, *Vita f. Alexij* (H.-F. Maffmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 159, 160) *quam poeta quidam, sæculi, ut videtur, XIVⁱ, germanice vertit, quibusdam ex aliis fontibus adiectis.*]

- V. 315 « In der stat ze *Pise*
 enthielt sich der wîse
 er betruoc sich sîner arbeit.
 micheln kumber er dô leit.
- V. 431 Nû lâze wir die rede hie
 unt sâgen wiez Alexio gie.
 er fuor von *Pise* über mer
 gein *Laodiciam* wart sîn kêr;
 dannen hin z' *Edissam*,
 diu was ein stat lustsam.
 zuo den armen er dô saz,
 deheines tages er des vergaz,
 er nam gotz lichnamen und sîn bluot,
 als noch vil manec guot mensche tuot,
 er arbeitte mit den händen;
 den liez er wol enblanden.
 waz im der koste über wart,
 des was vor den armen niht gespart.
 den teilterz vlîzeclîche mite.
 daz was aller tac sîn site.
 er bleip in der stat fûrwâr
 in gotes dienste fûnf iâr.
 ze *Ierusalem* er dô kêrte,
 als in sîn wîsheit lêrte.
 dâ wonte der heilige man
 sîben iâr und kêrte dan
 hin zeiner stat, ist *Lukke* gnant,
 dâ er daz schoene bilde vant
 daz Nicodêmus brâhte über mer,
 gemacht nach unferm schepfaer,
 daz man dâ vastte êrte
 und gotes dienst mit mêrte. »

[H.-F. Maffmann, *Sanct Alexius Leben* (pp. 51 & f.). Hunc anonymum sæculi XIVⁱ germanum secutus est poeta alius qui Germanus, Jörg Breining nomine (sæc. XV fine), cuius opus edidit H.-F. Maffmann, *Op. cit.*,

pp. 147 & f.) ; cf. Hermannus Fritzlar., *Vita f. Alexij (germanice)* (Maffmann, *op. cit.*, p. 187) ; Bertholdus monachus, *Sermo de f. Alexio (germanice)* (Maffmann, *op. cit.*, p. 39, n. 1) ; Anonymus, *Vite sanctorum (germanice)* (Augsborg, Anthon Sorg, 1488, f. 116 ; Nürnberg, Anton Koburger, 1488, f. 66). (Maffmann, *Op. cit.*, pp. 21 & 180).]

« Donc vint edrant dreitement a la mer ;
La nef est preste ou il deveit entrer,
Donet son pris & enz est aloez.
Drecent lor figle, laissent corre par mer,
La pristrent terre ou Deus lor volst donner.

Dreit a *Lalice*, une citet molt bele,
Iloc arivet sainement la nacele.
Donc en eistit danz Alexis a terre ;
Mais io ne sai com longes i converset :
Ou que il seit de Deu servir ne cesset.

D'iloc alat en *Alfis* la citet,
Por une imagine dont il odit parler,
Qued angele firent par comandement Deu,
El nom la virgene que portat salvetet,
Sainte Marie qui portat damne Deu.

Tot son avoir lor a tot departit.
Entre les povres s'asist danz Alexis
Receut l'almosne quand Deus la li tramist ;
Tant en retint dont son corps pot guarir,
Se lui'n remaint, si l'rent as poverins.

.
Donc prent li pedre de ses meillors serianz,
Par moltes terres fait querre son enfant.
Iusqu'en *Alfis* en vindrent dui edrant ;
Iloc troverent dan Alexis sedant,
Mais n'enconurent son vis ne son semblant.

Si at li enfes fa tendre charn mudele
Ne l'reconurent lui dui seriant son pedre.
A lui medisme ont l'almosne donede ;
Il la receut come li altre fredre,
Ne l'reconurent, sempres s'en retournerent. »

[*La vie saint Alexis*, ftr. 16-25 (ed. G. Paris, 1872, p. 142).]

Droit en la mer en aquet son esrer.
 Preste est la nés u il porra entrer :
 Donne son pris, si est tous seus entrés.
 Drecent lor figle, laissient courre par mer.
 In Iersalem les conduist Damedés :
 Sains Aleffins est issus de la nef.

Sains Aleffins est de la nef issus,
 Vint al sepulcre u nostre fire fu.
 Fist ses prières, si s'est confés rendus.
 Dous iors seiourne & dous nuis i estut,
 Qu'il ne mania ne fa bouce ne but ;
 Après en est al flun Iourdan venus,
 U li baptesmes de nostre signor fu,
 Et li apostle s'i baptisierent tuit.
 Il se despoille, si se baigna tout nus ;
 Puis prist des palmes, si s'en est revenus.
 Pour les Iuis n'i osa estre plus.
 Car al cel iour que li sains hom i fu
 N'i avoit il des Crestiens nefun.
 Droit a le Lice a son cemin tenu.

Droit a le Lice, une cité moult bele
 Iluec, s'en va sains Aleffins par terre.
 Mais iou ne fai com longues i converse.
 U que il soit, de Diu servir ne cesse :
 De sa maisnie veut il a touiours estre.

Après en va en Aussis le cité,
 Pour une ymaige dont il oi parler
 Que angle fissent par le commant de Dé,
 El non celi qui porta sauveté.
 Onques faiture ne fu de sa biauté
 Sans nostre dame, la mère Damedé.

[*Li roumans de saint Aleffin*, v. 341 & f. (ed. G. Paris, 1872, p. 231 & f.); cf. *La vie saint Alexis & coment il morut*, v. 335 & f. (ibid., p. 289 & f.); *La vie saint Alexis*, ftr. 36-58 (ibid., p. 353 & f.); Anonymus, *La vida de sant Alexi* (Bibl. nat. Par., ms. fr. 1745, ff. 158 & f.); Anonymus, *De saint Alexis, qui laissa sa femme le iour qu'il l'ot espousée* (Bibl. nat. Par., ms. fr. 820, ff. 280 & f.). *Hispanicas & italicas f. Alexij vitas reperies*, ap. Maffmann, *Op. cit.*, pp. 40-41, *indicatas, bohe-*

micæ autem Vitæ cuiusdam fragmenta op. Feifalik (*Sitzungsber. der Wiener Akad. der Wissensch.*, 1868, XXXVII, pp. 425 & f.). — Anonymus (sæc. XIV fin., *Vita cuiusdam sancti viri nomine Alexij, metrica* (anglice), verf. 79 & f. (ed. Carl Horfmann, *Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen*, t. LI, ann. 1873, p. 104; *ex alio mss. antiquiore*, LVI, p. 393, & *e pluribus mss. ap.* J. Schipper, *Englische Alexius Legenden aus dem XIV. und XV. Jahrhundert*, p. 66, sub titulo: Of feint Alex (*Quellen und Forschungen zur Sprach- und Cultur-Geschichte der gesammten germanischen Völker*, t. XX, an. 1877, pp. 66 & f.), *qui tres alias f. Alexij vitas recenset nempe*: Adam Davie, *Vita f. Alexij*, anglice; Barbour († 1395), *Vita f. Alexij*, anglice; Anonymus, *Vita f. Alexij*, anglice.

(Cf. Simeon Metaphrastes, *Vita f. Alexij*; *cui plures, diversæ textu, S. Alexij vitæ attribuuntur*: 1° H.-F. Maffmann, *Sanct Alexius Leben*, Quedlinburg, 1843, in-8, p. 192 & f.; cf. Allatius, *De Simeonum scriptis*, p. 125); 2° Agapius, *Vitæ sanctorum* (Venet., 1542, p. 33; 1544, p. 279); 3° Surius, *Vitæ sanctorum* (ed. Colon., 1618, Iul., p. 208). Anonymus, *Vita f. Alexij* (H.-F. Maffmann, *Sanct Alexius Leben*, pp. 201 & f.) & *Itinera græca*, I. — Cf. Anonymus, *Vita f. Alexij* (ŷyriaca), [ed. Amiaud, Paris, Leroux, 1880, in-8]. — Anonymus, *Vita f. Alexij* (arabica), *cuius latina versio ap. AA. SS. Boll.*, Iul., IV, p. 268, & *Itinera arabica*, I. — Anonymus, *Vita f. Alexij*, armena (f. XIII?) *in cod. armenis Bibl. nat. Paris.*, 55 (ff. 50-73), 67 (ff. 86 & f.), 86 (ff. 207-208), 87 & 89 (ff. 351-354), 123 & suppl. 32 (ff. 209-224); Iohannes Thoulgourantŷ, *Carmen armen. de f. Alexio* (Bibl. nat., cod. arm. 133, ff. 209-224), 136 (ff. 61-67), & *Itinera diversa*, I.)

c. 400 S. NILUS, *Constantinopolitanus, in Sina monte monachus, & THEODULUS, filius eius.* (122)

[S. Nilus, *Narrationes*, VI (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, cc. 665, 673 & passim).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400 S. Nilus. (xxiiiij)

[*Διηγρήματα εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν τῷ ὄρει Σίνᾳ μονάχων καὶ εἰς τὴν αἰχμαλώσιαν Θεοδούλου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ* (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, cc. 589-694).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400. S. NILUS PEREGRINATIONES LAUDAT.

[S. Nilus, *Tractatus ad Eulogium*, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXIX, c. 1096).]

c. 400 POSTUMIANUS. (123)

« Cum in unum locum ego & Gallus noster convenissemus, vir mihi intervenit nobis Postumianus meus, nostri causa ab *Oriente*, quo se, ante triennium patriam relinquens, contulerat, regressus

« Ante hoc triennium, quo tempore tibi, Sulpici, hinc abiens valedixi, ubi *Narbonæ* navim solvimus, quinto die portum *Africæ* intravimus, adeo prospera Dei nutu navigatio fuit; libuit animo adire *Carthaginem*, loca visitare sanctorum, & præcipue ad sepulchrum Cypriani martyris adorare. Quinto decimo die ad portum regressi, provectique in altum, *Alexandriam* petentes, reluctante austro, pene in *Syrien* illati fumus.

« Revocantibus nos ad mare nautis, discessimus prosperoque cursu septimo die *Alexandriam* pervenimus

« Igitur inde digressus, *Bethleem* oppidum petij, quod ab *Hierosolymis* sex millibus disparatur, ab *Alexandria* autem sedecim mansionibus abest. Ecclesiam loci illius Hieronymus presbyter regit: nam parochia est episcopi, qui *Hierosolymam* tenet »

(*Cætera ad vitam solitariam spectant, Postumiano Ægypti monasteria lustrante.*)

[Sulpicius Severus, *Dial.*, I, c. 1, 3, 4 (Migne, *Patr. lat.*, XX, cc. 183 & seqq.; cf. *Dial.*, III, c. 18, *ibid.*, c. 222).]

(*Hæc Sulpitij Severi poeta quidam gallicus, qui sæculo XII florebat, Pean Gatineau nuncupatus, vulgari carmine vertit [Bibl. Nat., ms. fr. 1043, ff. 100 & f.], quem soluto sermone iterum edidit anonymus quidam [Les enquetes de Posthumien, ed. Bourassé, Tours, 1863, in-8].*)

c. 400 Marcianus Heracleensis. (xxv)

[*Περίπλους* (Müller, *Geogr. græci minores*, I, 515-569).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 400 Abfamas, presbyter. (xxvj)

[*De excursionē Hunorum in Romanorum ditionem* (Opus deperditum in Chronico Edeffeno & in Chronico Dionysij, Iacobitarum patriarcha, recensitum) (cf. Jos. Simon. Affemanus, *Bibliotheca orientalis Clementino-Vaticana*, t. I, p. 169).]

c. 400 Gregorius, in *Palæstina posteaque in Cypro abbas*. (xxvij)

[*Sermo ad peregrinos Monachos qui in cellis habitant* (syriace). Cf. J.-S. Affemanus, *Bibliotheca orientalis Clem.-Vat.*, t. I, p. 173.]

400-401 LEGATI (?) qui ANASTASII I *papæ epistolam Iohanni, episcopo Hierosolymitano, attulerunt*. (124)

[Anastasius I, *Epistola* (Mansi, *Conc.*, III, 943; Iaffé, n° 81; cf. n° 83).]

c. 400. EPISTOLARUM AD S. HIERONYMUM IN BETHLEEM DEGENTEM FREQUENTIA.

« Voce me provocas ad scribendum, terres eloquentia; & in epistolari stylo prope Tullium repræsentas. Quod quereris, me parvas & incomptas litterulas mittere, non venit de incuria, sed timore tui, ne verbosius ad te loquens, plura reprehendenda transmittam: & ut sanctæ menti tuæ simpliciter fatear, uno ad Occidentem navigandi tempore tantæ a me simul epistolæ flagitantur, ut si cuncta ad singulos velim rescribere, occurrere nequeam. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXXV, ad Paulinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 752).]

f. IV (?) POMPEIA LUCILIA, cuius nomen in quodam marmoreo pede ad *Piscinam probaticam reperro inscriptum est*. (125)

[Clermont-Ganneau, *L'ex-voto de Pompeia Lucilia & la Piscine probatique* (*Revue de l'Instruction publique*, 29 octob., 1878, t. XXVIII, p. 502).]

S. IV-V. LOCUS IN BASILICA ASCENSIONIS DOMINI SITUS, QUI NUNQUAM PAVIMENTO TEGI POTUIT.

« Mirum vero inter hæc quod in basilica Ascensionis locus ille tantum de quo in nube susceptus ascendit, captivam in sua carne ducens captivitatem nostram, ita sacratus divinis vestigiis dicitur, ut nunquam tegi marmore aut paviri receperit, semper excussis solo respuente, quæ manus adornandi studio tentavit apponere. Itaque in tota basilicæ spatio solus in sui cespitis specie virens permanet, & impressam divinorum pedum venerationem calcati Deo pulveris perspicua simul & attigua venerantibus arena conservat, ut vere dici possit: Adoravimus ubi steterunt pedes eius. »

[S. Paulinus Nolanus, *Epistola XXXI, ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 328).]

« Mons Oliveti ad orientem Hierosolymæ, torrente Cedron interfluente, ubi ultima vestigia Domini humo impressa hodieque monstrantur. Cumque terra eadem quotidie a credentibus hauriatur, nihilominus tamen eadem sancta vestigia pristinum statum continuo recipiunt. Denique cum ecclesia, in cuius medio sunt, rotundo schemate & pulcherrimo opere conderetur, summum tantum cacumen, ut perhibent, propter Dominici corporis meatum nullo modo contegi & concamerari potuit, sed transitus eius a terra ad cælum usque patet apertum. »

[S. Hieronymus, *Liber nominum locorum ex Actis Apostolorum* (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 1301).]

« Illud mirum, quod locus ille in quo postremum insisterant divina vestigia, cum in cælum Dominus nube sublatus est, continuari pavimento cum reliqua stratorum parte non potuit: siquidem quæcumque applicabantur, insolens humana suscipere terra respueret, excussis in ora apponentium sæpe marmoribus. Quin etiam calcati Deo pulveris adeo perenne documentum est, ut vestigia impressa cernantur, & cum quotidie confluentium fides certatim Domino calcata diripiat, damnum tamen arena non sentiat, & eadem adhuc sui speciem, velut impressis signata vestigiis, terra custodit. »

[Sulpicius Severus, *Hist. sacra*, l. II, c. 33 (Migne, *Patr. lat.*, XX, c. 148); cf. Beda venerabilis, *De Locis sanctis*, c. 7 (ed. supra, t. I, p. 222).]

f. IV-XI ZENODORUS *Meilensis*, ANTIOCHUS *Bostrensis*, ARPAGIS & alij peregrini e *Nabathena* & *Bosra* in *Polyandria* iuxta *Hierosolymam* sita, nunc Tumulus Prophetarum nuncupata sepulti. (126)

[*Inscriptiones græcæ* a cl. v. Clermont-Ganneau (*Revue Crit.*, 1878, I, 184, 199, 216) recensitæ.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM V.

SAECULUM V.

401 PRISCUS & EUBULUS a *Theophilo Alexandrino episcopo*
in *Palæstinam missi*. (127)

« Beatissimo papæ Theophilo Hieronymus. Nuper tuæ Beatitudinis percepi scripta, emendantia vetus silentium & me ad solitum officium provocantia. Unde, licet per sanctos fratres, Priscum & Eubulum, tuus ad nos sermo cessaverit, tamen quia vidimus illos zelo fidei concitatos, raptim *Palæstinæ* lustrasse regiones, & dispersos regulos usque ad suas latebras persecutos, breviter scribimus, quod totus mundus exultet & in tuis victoriis gloriatur. »

[S. Hieronymus, *Epistola LXXXVI, ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 754).]

401 PAULINIANUS, frater s. *Hieronymi*, altera vice, ab *Europa*
redux quo a s. Hieronymo anno 398 missus fuerat. (128)

« Sed quia Paulinianus frater meus, de *Commentariis ad Ephesios* quædam ab eo reprehensa narravit, & pauca ex his memoriæ tradidit, mihi que ipsa demonstravit loca, non debeo subterfugere
Secundum locum, quem mihi ab eo reprehensum frater ostendit, quia valde frivolus est & apertam sui præfert calumniam, ponam breviter. »

[S. Hieronymus, *Apologia adversus libros Rufini*, l. I, cc. 22, 23 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, cc. 414, 416); cf. *Epistola LXXXI, ad Rufinum* (*ibid.*, XXII, c. 735).]

« Saluta obsequio meo sanctum fratrem Paulinianum ac omnes fratres qui tecum ac de te in Domino gloriantur. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXII, ad f. Hieronymum (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 237).]

« Frater communis suppliciter te salutat. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CII, ad f. Augustinum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 831).]

(Paulo post Paulinianus Cyprum insulam habitavit, pluries vero Bethleem adiit, Hieronymum visitaturus, ut testatur ille in *Libro contra Ioannem Hierosolymitanum*, c. 41 (Migne, *Patr. lat.*, XXIII, c. 393): « Sin autem de Pauliniano tibi sermo est, vides eum episcopo suo esse subiectum, versari Cypro, ad visitationem nostram interdum venire).

401-450 Rufus Festus Avienus. (xxviii)

« Ora Syrum curvi procumbens litoris æta
In notum & eoi confinia tenditur euri.
Hæc Cœle est græo sub nomine: namque duobus
Ut conclusa iugis vallis vice multa cavatur.
Ab zephyro Casius mons imminet; axe diei
Confurgentis item Libanus premit arduus arva.
Pars procul a pelago terras colit, inque recessu
Gens agitat. Salso quidquid pulsatur ab æstu,
Phœnicum regio est. Hi Rubro a gurgite quondam
Mutavere domos, primique per æquora vœsti
Lustravere salum, primi docuere carinis
Ferre cavis orbis commercia, sidera primi
Servavere poli. Populis Phœnicibus ergo
Urbs Iope, sterilisque dehinc habitatur Elaïs,
Gazaque proceris assurgens undique muris.
Hic Tyrus est opulens, & Berytus optima, Byblos
Sidoniique lares, ubi labens agmine amœno
Cespitis irrigui Bostrenus iugera findit.
Nec minus hic Tripolis pingui sola porrigit agro;
Orthosisque dehinc attollitur; hic Marathus stat;
Litoris extremo caput altis turribus effert
Laodice, & glauci prælambitur æquoris unda.

Hic nemorosa virent Daphnæ loca, celsa cupressus
Erigitur, ramos innēsit laurus odora,
Crine Dionæo myrtus diffunditur, altæ
Consurgunt pinus, & cælum sibila pulsan
Robora, mollicomis tellus infernitus herbis.
Urbs mediis Apamea dehinc consistit in arvis,
Et qua Phæbeam procul incunabula lucem
Prima fovēt, Emefus fastigia celsa renidet.
Nam diffusa solo latus explicat, ac subit auras
Turribus in cælum nitentibus : incola claris
Cor studiis acuit, sed & amplius imbuīt ordo.
Denique flammicomo devoti pectora soli
Vitam agitant ; Libanus frondosa cacumina turget
Et tamen his celsi certant fastigia templi.
Hic se indit iuxta tellurem glaucus Orontes
Nec procul Antiochi vagus interlabitur urbem,
Præstringitque undis Apamenæ iugera glebæ.
Fertilis his cespēs protenditur, arvaque amica
Sunt pecori, in fetus facilis Pomona resurgit,
Et fecunda Ceres campo flavescit aperto.
Si rursus tepidum via defleclatur in austrum,
Curva sinus Arabi succedent æquora propter.
Namque Arabes Syriæque solum sinus iste fluento
Dividit, & tentis procul interfunditur undis :
Et tamen eos paulum inclinatur in axes,
Usque in belligeri confinia flexus Elani. »

[*Descriptio orbis terræ*, vers. 1056-1103 (ed. Müller, *Geographi græci minores*, Paris, 1861, II, pp. 186, 187).]

1, apr. S. PORPHYRIUS (*de quo supra ad an. 382*), IOHANNES, Cæsariensis in Palæstina episcopus, & MARCUS diaconus Constantinopoli aliquamdiu morati, in Palæstinam redeunt. CYNEGIUS ab Eudoxia imperatrice Gazam mittitur. (129)

[Marcus diaconus, *Vita s. Porphyrij*, c. VII, §§ 51-54 ; cc. VIII, IX, §§ 63-66, 69 (*cuius vers. lat. ap. A.A. SS. Boll.*, Febr., III, pp. 654-657).]
 (Cf. *Itinera græca*, I.)

401. ÆGYPTII MERCATORES IN MAIUMA URBE DEGUNT.

[Marcus diaconus, *Vita f. Porphyrij*, c. VIII, § 58 (*cuius versf. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 655).]

402 ANONYMI *quidam ab Eudoxia imperatrice missi, qui columnas ad ecclesiam Garæ struendam attulerunt.* (130)

[Marcus diaconus, *Vita f. Porphyrij*, c. X, § 84 (*cuius versf. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 658).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

402 ANONYMUS *qui Theophili Alexandrini Paschalem librum & epistolam f. Hieronymo attulit.* (131)

« Ex eo tempore quo beatitudinis tuæ accepi epistolas, iuncto Paschali libro, usque in præsentem diem, ita & mœrore luctus & sollicitudine ac diversis super statu ecclesiæ hinc inde rumoribus exagitatus sum, ut vix volumen tuum potuerim in latinum sermonem vertere. »

[S. Hieronymus, *Epistola XCIX, ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 812).]

c. 402 ANONYMI, *qui f. Augustini epistolas f. Hieronymo attulerunt.* (132)

« Audiui pervenisse in manus tuas litteras meas ; sed quod adhuc rescripta non merui, nequaquam imputaverim dilectioni tuæ, aliquid procul dubio impedimenti fuit. »

[S. Augustinus, *Epistola LXVII, ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 236).]

c. 402. S. CRUCIS PARTICULA A IOHANNE, HIEROSOLYMITANO PATRIARCHA, AD S. PAULINUM NOLANUM MITTITUR.

[S. Paulinus Nolanus, *Epistolæ XXXI & XXXII, ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 325-326, 336); cf. *Id.*, *Poema*, XXVIII, v. 115 & seq. (*Ibid.*, c. 665).]

c. 402. HIEROSOLYMÆ QUOTANNIS IN PASCHA ET INTERDUM IN ANNO CRUX DOMINI PEREGRINANTIBUS AD ADORANDUM EXHIBETUR.

[S. Paulinus Nolanus, *Epistola XXXI, ad Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 329).]

403, febr. ISAURI PHENICIAM ET GALILÆAM INVADUNT. PALÆSTINA FAME ET HIEMIS ASPERITATE LABORAT.

[S. Hieronymus, *Epistola CXIV, ad Theophilum Alexandrinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 933). Cf. I. Malalas, *Chrono-*

graphia, l. XIV (ed. Bonn., p. 363) ; Anonymus, *Arcadij & Theodosij II res gestæ* (A. Mai, *Spicil. roman.*, II, pars 3, p. 18) ; Theodoretus, *Hist. relig.*, cc. 10 & 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, cc. 1391 & 1398 ; Eunapius, *Historia*, l. II (ed. Bonn., p. 95) ; Leo Grammat., *Chronogr.* (ed. Bonn., p. 105). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 84 (tr. Zotenberg, p. 96).]

403. ARCADII ET HONORII IMPP. LEX DE IUDÆIS CURIÆ OBNOXIIS.

[*Codex Iustinian.*, l. I, tit. IX, 10 (ed. Galiffet, c. 64) ; *quæ lex in editione Codicis a cl. v. P. Krüger (Berolini, 1877) data, ad an. 399 refertur.*]

403 MONACHI ex India, Perside & Æthiopia. (133)

« De India, Perside, Æthiopia monachorum quotidie turbas suscipimus. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CVII, ad *Lætam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 870).]

403 CYPRIANUS diaconus, qui f. Augustini epistolam ad f. Hieronymum attulit. (134)

« Ex quo cœpi ad te scribere ac tua scripta desiderare, nunquam mihi melior occurrit occasio quam ut per Dei servum ac ministrum fidelissimum, mihiq̃ue carissimum, mea tibi afferretur epistola, qualis est filius noster Cyprianus diaconus. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXI, ad f. Hieronymum (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 241).]

« Quamvis existimem, antequam istas fumeres, venisse in manus tuas litteras meas, quas per Dei servum filium nostrum, Cyprianum diaconum, misi. . . »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXIII, ad f. Hieronymum (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 245).]

« Tres simul epistolas, imo libellos breves, per diaconum Cyprianum tuæ dignationis accepi. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXII, ad f. Augustinum (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 916).]

403. S. HIERONYMUS LÆTAM, MATRONAM ROMANAM, HORTATUR UT FILIAM SUAM PARVULAM BETHLEEM MITTAT.

[S. Hieronymus, *Epistola* CVII, ad *Lætam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 878).]

- c. 403 FIRMUS *presbyter, qui Sunniæ & Fretellæ, Getarum natione, f. Hieronymo epistolam attulit.* (135)

« Et quia se occasio fratris nostri Firmi presbyteri dedit qui mihi vestram epistolam reddidit, duobus scribens in commune respondeo . . . »

[S. Hieronymus, *Epistola* CVI, *ad Sunniam & Fretellam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 838).]

404. ARCADII ET HONORII IMPP. DE SAMARITANIS ET IUDÆIS LEGES.

[*Cod. Theod.*, l. XVI, tit. 8, leg. 16, 17 (ed. Godefroy, t. VI, p. 254).]

- 404 ANONYMUS *qui Riparij presbyteri epistolam f. Hieronymo attulit.* (136)

« Acceptis primum litteris tuis, non respondere superbiæ est, respondere temeritatis. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CIX, *ad Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 906).]

- 404 S. HIERONYMUS. (xxix)

Peregrinatio sanctæ Paulæ.

[Edita supra, t. I, pp. 27-40. V. supra ad an. 386.]

- 405 ANONYMUS *qui Theophili Alexandrini epistolam f. Hieronymo attulit.* (137)

« Quod tardius beatitudini tuæ latino sermone translatum librum tuum remitterem, multa in medio impedimenta fecerunt Epistolam autem tuam idcirco in latinum verti & huic volumini præposui. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXIV, *ad Theophilum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 934) ; cf. Theophilus, *Epistola ad f. Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 931).]

- c. 405 FIRMUS *quidam (forte is quem supra c. 403 notavimus) qui tempore aliquanto in Africa manserat.* (138)

« Cum a sancto fratre nostro Firmo sollicitè quærerem quid ageres, sospitem te lætus audivi. Rursum cum tuas litteras non dico sperarem, sed exigerem, nesciente te, ex Africa profectum se esse dixit. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXV, *ad f. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 935) ; cf. f. Augustinus, *Epistola* LXXXII, *ad f. Hieronymum*

(Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 276); f. Hieronymus, *Epistola* CXXXIV, ad f. *Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1162).]

c. 405 ANONYMUS (*Firmus aut Cyprianus ?*) qui f. *Augustini* epistolam f. *Hieronymo* atrulit. (139)

« Iampridem tuæ caritati prolixam epistolam misi, respondens illi tuæ quam per sanctum filium tuum Alterium, nunc iam non solum fratrem, verum etiam collegam meum, misisse te recolis Satis me, imo fortasse plus quam satis, tribus epistolis tuis respondisse arbitror; quarum duas per Cyprianum, unam per Firmum accepi. »

[S. Augustinus, *Epistola* LXXXII, ad f. *Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 276, 291).]

c. 405 *S. TURRIBIUS, *Astoricensis episcopus*. (140)

« Ex *Gallæcia Hispaniæ* provincia oriundus, Turribius, paternis opibus in pauperes erogatis, *Hierosolymam* profectus, a patriarcha *Hierosolymorum* reliquiarum custodiam per quinquennium tenuit. Admonitus ab angelo brevi fore ut civitas ab infidelibus caperetur, ac proinde sacra quæque posset rerum in patriam asportaret, ad portum quemdam inter *Gallæciam* & *Astures* prospera navigatione delatus, apud sacrum montem constructo sacello, quod nunc *S. Maria de Monte-Sacro* appellatur, partem reliquiarum quas attulerat, collocavit »

[*Breviarium Astoricense vetus* (Florez, *España sagrada*, XVI, 365). Cf. *AA SS. Boll.*, 16 apr., II, 422; Gams, *Kirchengeschichte Spaniens*, II, 1, 475).]

« Divus autem Turibius innumeris claruit miraculis & christianam religionem ac fidem catholicam quam maxime iuvit. Nam quum adolescens in *Hierusalem* profectus esset, ibi annos fere quinque vitam egit sanctissimam. Mox autem ab angelo monitus, in *Hispaniam* multis cum reliquiis sanctorum atque Dei maximi optimi reversus, complures ob persecutionem sævissimam titubantes ad Christi fidem hortatus est, cuius honor maximus *Palentiæ* celebratur »

[Lucius Marina Siculus († 1433), *De rebus hispanicis*, lib. V; A. Schott, *Hispania illustrata*, I, 333.]

406 SISINNIUS *monachus a f. Exuperio, Tolofano epifcopo, ad f. Hieronymum miffus.* (141)

« Ultimo iam autumnus tempore frater noster, filius tuus, Sifinnius monachus, tuæ mihi dignationis epistolam reddidit »

[S. Hieronymus, *Præfatio in Zachariam* (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 1485).]

« In ipso iam profectiois articulo sancti fratris nostri Sifinnij, qui vestra mihi scripta detulerat, hæc, qualiacumque sunt, dictare compellor . . . »

[Idem, *Epistola CXIX, ad Minerwium & Alexandrum monachos* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 966).]

ant. a. 406 AUSONIUS *quidam Dalmata.* (142)

« Filius meus, frater tuus, Ausonius, in ipso iam profectiois articulo, cum mihi præsentiam sui tarde dedisset & cito abstulisset, atque in puncto temporis salve pariter valeque dixisset, vacuum se redire arbitratus est, nisi mearum aliquid ad te nugarum, tumultuario sermone portaret Et ecce tibi noster Ausonius cœpit schedulas flagitare, urgere notarios & hinnitu ferventis equi ingenioli mei festinus arguere tarditatem. »

[S. Hieronymus, *Epistola CXVIII, ad Iulianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 960).]

406-407 APODEMIUS *quidam ex Gallia.* (143)

« Ignota vultu, fidei mihi ardore notissima es. Et de extremis *Galliæ* finibus in *Bethleemitico* rure latitantem, ad respondendum provocas, de sanctarum quæstiunculis scripturarum, per hominem Dei, filium meum, Apodemium, commonitoriolum dirigens »

[S. Hieronymus, *Epistola CXX, ad Hedibiam, matronam gallicam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 981).]

« Filius meus Apodemius, qui interpretationem nominis sui, longa ad nos veniens navigatione, signavit, & de Oceani littore atque ultimis *Galliarum* finibus, *Roma* præterita, quæfivit *Bethleem*, ut inveniret in ea cœlestem panem & faturatus eructaret in Domino, ac diceret: « Eructavit cor

« meum verbum bonum, dico ego opera mea regi (Psal., XLIV, 1) », detulit mihi in parva schedula maximas quaestiones, quas a te datas mihi tradendas diceret. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXI, ad *Algasiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1007).]

06-473 S. EUTHYMIUS & THEOCTISTUS, *anachoretæ*. (144)

[Cyrillus, *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, p. 13 & f.); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij, falsim, præfertim* c. 10 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 208-209; cf. *eiusdem vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian. I, p. 302); Nicephorus Call., *Hist. eccl.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1248).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

408. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEX CONTRA IUDÆOS QUI CRUCIS ADSIMULATAM SPECIEM IN CONTEMPTU CHRISTIANÆ FIDEI EXURERE CONSUEVERANT.

[*Cod. Theodos.*, l. xvj, tit. 8, lex 18 (ed. Gothofred., t. VI, p. 255).]

08-413 S. APOLLINARIIS *Synclerica cum quibusdam sociis*. (145)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Apollinaris desperdita*, c. 1 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian., I, 258).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 408. RUSTICUM GALLICUM AD INVISENDA LOCA SANCTA HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Tu vagaris in patria, imo non patria, quia patriam perdidisti. Ista pro te in locis venerabilibus resurrectionis & crucis & incunabulorum Domini Salvatoris, in quibus parvulus vagiit, tui nominis recordatur teque ad se orationibus trahit. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXII, ad *Rusticum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1046).]

409 MELANIA MAIOR *altera vice*. (146)

[Palladius, *Hist. Lausiaca*, c. 118 (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 1227); cf. f. Paulinus Nolanus, *Epistolæ* XXIX & XXXI, ad *Severum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, cc. 315, 319, 321, 325).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

409 RUFINUS *Aquileiensis, altera vice, Palæstinam non aggressus*. (147)

« Nobis autem, etsi pro tua caritate præsumtio sit, quia remeaturus ad *Orientem*, non feres invisitationis nobis abire;

tamen de peccatis nostris metus est, ne etiam si tam nobis vicina, filia Babylonis [Roma] avertat. »

[S. Paulus Nolanus, *Epistola XLVII, ad Rufinum* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 398).]

c. 409. S. PAULINUS NOLANUS PEREGRINATIONES LAUDAT.

« Non enim alter affectus homines ad *Hierosolimam* rapit, nisi ut loca, in quibus corporaliter præsens fuit Christus, videant atque contingant possintque de suo fructu edicere: « Introivimus in tabernacula eius, & adoravimus ubi steterunt pedes eius (Psalm. cxxxI, 7) ». Quamquam & altior & hic intellectus habeatur, tamen & simplici sensu litteram, cum res postulat, non abutendum est. Si ergo religiosa cupiditas est loca videre in quibus Christus ingressus & passus est, & resurrexit & unde descendit, & aut de ipsis locis exiguum pulverem, aut de ipso crucis ligno aliquid saltem festucae simile fumere & habere benedictio est, considera quanto maior & plenior gratia sit, vivum senem [*id est Valgium cui Iesus Christus apparere dignatus erat*] vel testimonia divinae veritatis inspicere! Si prae sepe nati, si fluvius baptizati, si hortus orantis magistri, si atrium iudicati, si columna districti, si spina coronati, si lignum suspensi, si saxum sepulti, si locus resuscitati eveſtigue, memoria divinae quondam praesentiae, celebratur. & veterem veritatem praesenti fide comprobant in rebus exanimis viva documenta, quam religiose aspiciendus est hic, quem alloqui Dei sermo dignatus est, cui se facies divina non texit, cui nunc martyrem suum, nunc semetipsum Christus ostendit; in cuius vivente terra Dominici corporis videmus impressa vestigia, si fidelibus oculis & acie spiritali, quod in eo sinus Christi, quod manus contigit, perlegamus, & canitiem, quae saepe super Domini genu iacuit, saepe Domini sinu tepuit, nostra manu saepe mulcentes, & auriculam saepe palpantes, quam coelestes digiti, Domino iocante traxerunt. »

[S. Paulinus Nolanus, *Epistola XLIX, ad Macarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXI, c. 407).]

409 vel 410 S. AVITUS, *presbyter Bracarenfis*. (148)

« Veritus enim sum, ne & sancta loca relinquens & ad vos forte non perveniens, ubicumque interceptus, irrationalis audaciae poenas luerem. »

[S. Avitus, *Epistola ad Falchonium* (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 805).]

« Tunc duo cives mei, Avitus & alius Avitus, cum iam tam turpem confusionem & per se ipsam veritas sola nudaret,

peregrina petierunt: nam unus *Hierosolymam*, alius *Romam* profectus est. Reversi, unus retulit Origenem, alius Victorinum. »

[P. Orosius, *Consultatio sive commonitorium de errore Priscillianistarum & Origenistarum ad f. Augustinum*, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1214).]

« Honorio X & Theodosio VI coeli, f. Stephanus primus martyr revelatur sancto presbytero Luciano die vj feria, quæ fuit tunc ij. non. decembr., in *Hierosolymis* sancto Ioanne episcopo prædidente: & exstant ex his gestis epistolæ supradicti presbyteri & sancti Aviti, presbyteri Bracarenfis, qui tunc in *Hierosolymis* degebant. »

[Idatius, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 913).]

« Avitus presbyter, homo Hispanus genere, ante relatam Luciani presbyteri scripturam in latinum transfudit sermonem, & addita epistola sua, per Orosium occidentalibus edidit. »

[Gennadius Massiliensis, *De scriptoribus ecclesiasticis*, c. 47 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1085).]

(Cf. Baronius, *Annales*, ad ann. 415, n° 1 & f., t. VII, p. 46; Tamaio de Salazar, *Anamnesis sanctorum Hispaniæ*, 17 iun., t. III, p. 540; Fleury, *Hist. ecclésiast.*, l. XXIII, c. 23.)

c. 410 SABINIANUS diaconus. (149)

[*Sabinianum diaconum, qui, perpetrato adulterio, in Bethleem fugerat, per litteras episcopi sui Hieronymo commendatus, manensque in Sanctis Locis & diaconi officio fungens, virginem quamdam sacram ad stuprum fugamque sollicitaverat; deprehensum obiurgat Hieronymus, utque in monasterio pœniteat hortatur.*]

[S. Hieronymus, *Epistola CXLVII, ad Sabinianum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1195 & f.).]

c. 410 S. PASSARION. (150)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analeceta græca*, p. 31); Simeon Metaphraistes, *Vita f. Euthymij*, c. 42 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

411. SYRI NEGOCIATORES PER TOTUM ORBEM DISCURRUNT.

[S. Hieronymus, *Comm. in Ezech.*, l. VIII, c. 27 (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 258 & f.).]

411 ANONYMUS *qui Marcellini & Anapsychiæ epistolam ad f. Hieronymum attulit.* (151)

« Tandem ex *Africa* vestræ litteras unanimatis accepi. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXVI, *ad Marcellinum & Anapsychiam* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1085).]

C. 411. SARRACENI PALÆSTINAM INVADUNT.

« Ezechielis volumen olim aggredi volui & sponsonem creberrimam studiosis lectoribus reddere; sed in ipso dictandi exordio ita animus meus Occidentalium, & maxime urbis *Romæ* vastatione confusus est, ut, iuxta vulgare proverbium, proprium quoque ignorarem vocabulum. Hoc autem anno, cum tres explicassem libros, subitus impetus barbarorum, de quibus tuus dicit Virgilius, « *late vagantes Barcæi* (*Æneid.*, 4) » & sancta scriptura de Ismahel « *contra faciem omnium fratrum suorum habitabit* (*Gen.*, XVI, 12) », sic *Ægypti* limitem, *Palæstinæ*, *Phœnicis*, *Syriæ* percurrit, ad instar torrentis cuncta secum trahens, ut vix manus eorum, misericordia Christi, potuerimus evadere. Quod si iuxta inclytum oratorem, « *silent inter arma leges* (*Cicero, Pro Milone*) », quanto magis studia scripturarum? Quæ & librorum multitudine & silentio ac librariorum sedulitate, quodque proprium est, securitate & otio distantium indigent. Duos itaque libros misi sanctæ filiæ meæ Fabiolæ, quorum exemplâ, si volueris, ab ipsa poteris mutuari. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXVI, *ad Marcellinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1086).]

412. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆIS LEGES.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, leg. 20, 21 (ed. Gothofred., t. VI, pp. 260-261).]

412 PELAGIUS *Cambrensis, hæresiarcha.* (152)

« Pelagius vero, sicut a quibusdam fratribus nostris missæ loquuntur epistolæ, *Ierosolymis* constitutus, nonnullos fallere asseritur. »

[*Epistola concilij Milevitani ad Innocentium papam* (S. Augustinus, *Opera, Epistola* CLXXVI, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 762).]

« Missæ sunt itaque de hac re ex duobus conciliis, *Carthaginensi* & *Milevitano*, relationes ad apostolicam sedem, antequam gesta ecclesiastica, quibus apud episcopos provincie *Palæstinæ* Pelagius perhibetur esse purgatus, vel in manus nostras vel in *Africam* pervenissent. »

[S. Augustinus, *Epistola CLXXXVI, ad Paulinum*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 816).]

« Nec falem post iudicium quod de ipso Pelagio in *Palæstina* factum est, corriguntur; de quo damnatus exisset, nisi obiecta sibi contra gratiam Dei dicta, quæ obscurare non potuit, ipse damnaſſet. Ubi postremo illa testimonia, quæ *Ierosolymitanæ* antistes ecclesiæ, sicut in eisdem gestis legitur, ipsi Pelagio se dixisse commemorat, cum ad eum perlatum esset quod sine gratia Dei diceret absque peccato hominem esse posse. »

[S. Augustinus, *Epistola LXXXVI, ad Paulinum*, c. 31, 36 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, cc. 827, 829).]

« Audivimus enim esse in urbe *Roma*, ubi ille [Pelagius] diu vixit, nonnullos qui diversis causis ei faveant, quidam scilicet, quia eis talia persuasisse perhibetur, plures vero, qui eum talia sentire non credunt; præfertim quia in *Oriente*, ubi degit, gesta ecclesiastica facta esse iactantur, quibus putatur esse purgatus. »

[S. Augustinus, *Epistola CLXXVII, ad Innocentium papam*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 765); cf. *Epistola Patrum concilij Carthaginensis ad S. Augustinum*, c. 4 (S. Augustinus, *Opera, Epistola CLXXV*, ed. Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 761); S. Augustinus, *Epistola CLXXIX, ad Ioannem Hierosol.* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 774); Id., *De peccato originali*, cc. 9, 10 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, cc. 389-390); Id., *De gestis Pelagij*, c. 2 & f., ubi *Pelagij responsa in concilio Diospolitano Palæstinæ referuntur* (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, cc. 322 & f.).]

« Tamen scias in hac provincia, nullis humanis auxiliis, sed proprie Christi sententia pulsum esse, non solum de urbe, sed de *Palæstinæ* quoque finibus Catilinam (*id est, ficto sermone*, Pelagium). »

[S. Hieronymus, *Epistola CXXXVIII, ad Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1165).]

« Latebam ergo [Paulus Orosius] in *Bethlehem*, traditus a patre Augustino, ut timorem Domini discerem, sedens ad pedes Hieronymi; inde *Hierusalem* vobis accersentibus vocatus adveni. Dehinc in conventum vestrum una vobiscum, Ioanne episcopo præcipiente, confedi. . . . Ad hæc Ioannes episcopus, ut Pelagius coram intromitteretur, expetiit. Cui & propter paternitatis ipsius reverentiam & propter actionis utilitatem, dum præsentem ab episcopo rectius crederetis confutandum, intromittendi conniventia præstita est. »

[Paulus Orosius, *Liber apologeticus contra Pelagium de arbitrij libertate* (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1176).]

« Scripsistis mihi cum Pelagio vos egisse, ut quaecumque adversus eum dicerentur, scripto damnaret, eumque dixisse audientibus vobis . . . »

[S. Augustinus, *Liber de gratia Christi, ad Albinam, Pinianum & Melaniam tunc in Palæstina commorantes*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 359).]

« In Oriente, hoc est in Syria Palæstina, Pelagius a quibusdam catholicis fratribus ad episcopalia gesta perductus, eisque absentibus qui de illo libellum dederant, quoniam ad diem synodi non potuerunt occurrere, ab episcopis quatuordecim auditus est, ubi eum dogmata ipsa damnantem, quæ inimica gratiæ Dei adversus eum de libello legebantur, catholicum pronuntiarunt. »

[S. Augustinus, *Retractiones*, l. II, c. 47 (Migne, *Patr. lat.*, XXXII, c. 649).]

« Tunc istorum [Pelagianorum] machinæ fractæ sunt . . . quando Pelagium, ad proferendam in se suosque sententiam, Palæstinorum episcoporum synodus coarctavit. »

[Prosper Aquitan., *Liber contra Collatorem*, c. 21 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 271).]

« Non segnior inde Orientis,
Rectorum cura emicuit: captumque nefandi
Dogmatis auctorem [Pelagium] construxit lege benigna
Commentum danare suum; nisi corpore Christi
Abiungi & sancto mallet grege diffociari. »

[S. Prosper Aquitan., *Carmen de ingratis*, vers. 42-46 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 97).]

« Quod quidem Pelagius episcopali iudicio Palæstino dam-nari metuens, damnare compulsus est. »

[Eugypsius, *Thesaurus*, c. 288 (Migne, *Patr. lat.*, LXII, c. 925).]

(Cf. Photius, *Bibliotheca*, cod. LIV, *Exemplar actorum ab Occidentis episcopis contra Nestorianos & Pelagianos* (Migne, *Patr. gr.*, LIII, c. 98); *Acta Conciliorum Hierosolymitani & Diospolitani*, ann. 415 (Mansi, *Concilia*, IV, cc. 307, 311, & *Itinera græca*, I.)

c. 412 ROMANI NOBILES *exsulantes*. (153)

« Quis crederet ut tota Orientis, Ægypti, Africa
littora olim dominatricis Urbis fervorum & ancillarum

numero complerentur, ut quotidie sancta *Bethleem* nobiles quondam utriusque sexus atque omnibus divitiis affluentes susciperet mendicantes. »

[S. Hieronymus, *In Ezech.*, l. III, prol. (Migne, *Patr. lat.*, XXV, c. 75); cf. Id., *Epistola* CXXVIII, *ad Gaudentium*, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1099).]

an. 413 ANONYMUS, *Hesperij, viri tribunitij, amicus.* (154)

« Acceperat autem [Hesperius] ab amico suo terram sanctam de *Ierosolymis* allatam, ubi sepultus Christus die tertio resurrexit, eamque suspenderat in cubiculo suo, ne quid mali etiam ipse pateretur. . . . »

[S. Augustinus, *De civitate Dei*, l. XXII, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 764).]

414 S. Hieronymus. (xxx)

(*Epistola* CXXIX *ad Dardanum de Terra repromissionis* (theologici non geographici argumenti).)

[S. Hieronymus, *Opera* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1099).]

412-414. S. AUGUSTINUS CONTRA PEREGRINOS LOQUITUR.

« Si sitimus veniamus, & non pedibus sed affectibus, nec migrando sed amando veniamus, quanquam secundum interiore hominem, & qui amat, migrat. Et aliud est migrare corpore, aliud corde. Migrat corpore, qui motu corporis mutat locum, migrat corde, qui motu cordis mutat affectum. Si aliud amas, aliud amabas, non ibi es, ubi eras. »

[S. Augustinus, *Tractat.* XXXII, *in Iohannis Evangelium*, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XXXV, c. 1642).]

« Tanto enim nobis melius est, quanto magis in illum [Deum] imus, quo nihil melius est. Imus autem non ambulando, sed amando. Quem tanto habebimus presentiore, quanto eundem amorem, quo in eum tendimus, potuerimus habere puriorem, nec enim locis corporalibus vel extenditur vel includitur. Ad eum ergo qui ubique praesens est & ubique totus, non pedibus ire licet, sed moribus. »

[S. Augustinus, *Epistola* CLV, *ad Macedonum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 672); cf. Id., *Epistola* LXXXVIII, *ad clerum Hipponensem* (*ibid.*, XXXIII, c. 269).]

« Non dixit [Deus]: Vade in Orientem & quære iustitiam, naviga usque ad Occidentem ut accipias indulgentiam. »

[S. Augustinus, *Sermo* CCXXV, *supposititius* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIX, c. 2162).]

(*Multa alia contra peregrinationes e f. Augustino, ut ferunt, extracta, in acatholicis præcipue theologis reperies, ut: « Noli « longa itinera meditari; ubi credis, ibi venis; ad eum qui ubi- « que est amando venit, non navigando », & « Non oportet, « o homo! maria transfretare, non penetrare nubes, non trans- « alpinare necesse est », quæ in genuinis Augustini operibus frustra quæreres.*)

****414. S. AUGUSTINUS PRO PEREGRINIS SCRIBIT.**

« Lege ergo, o homo, & opere adimplere festina, quod sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, eleemofynam dare & peregrinationes facere, ut a peccatis solvantur. »

[S. Augustinus, *Sermo* XLIV, *ad fratres in eremo, subditi- tius* (Migne, *Patr. lat.*, XL, c. 1321).]

414 MATRONÆ GALLICÆ exfulantes. (155)

« Aiunt sanctæ & nobiles feminæ, quæ eam viderunt, quæ norunt, quas de littore *Galliarum* ad habitationem Sanctorum Locorum hostium per *Africam* compulsi sæva tempestas . . . »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXX, *ad Demetriadem* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1107).]

415 CONCILIUM HIEROSOLIMITANUM, in quo Iohanne, Hierosolymitano episcopo, præside, de Pelagij causa actum est. (156)

[Manfī, *Concilia*, IV, cc. 307-311; vide supra pp. 124-126.]

415. CONCILIUM DIOSPOLITANUM DE EADEM RE.

[Manfī, *Concilia*, IV, c. 311.]

415 PAULUS OROSIUS. (157)

« Ecce venit ad me religiosus iuvenis . . . compresbyter noster Orosius . . . nam inde ad nos usque ab Oceani lit- tore properavit, fama excitus, quod a me posset de his, quæ scire vellet, quidquid vellet audire . . . rogavi eum ut abs te veniens per nos ad propria remearet. Quam eius pollicita- tionem tenens, occasionem mihi credidi a Domino esse con- cessam, qua tibi scriberem de his, quæ per te scire cupio. Quærebam enim quem ad te mitterem, nec mihi facile

occurrerebat idoneus & fide agendi & alacritate obediendi & exercitatione peregrinandi. Ubi ergo istum iuvenem expertus sum, eum ipsum esse qualem a Domino petebam dubitare non potui. »

[S. Augustinus, *Epistola* CLXVI, ad f. *Hieronymum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 720); cf. *Id.*, *Epistola* CLXXX, ad *Oceanum* (*Ibid.*, c. 779).]

« Virum honorabilem fratrem meum, filium dignationis tuæ, Orosium presbyterum, & fui merito & te iubente suscepimus »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXXIV, ad f. *Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1161).]

« Latebam siquidem in *Bethlehem* ignotus, advena, pauper. Quid miser ego sic loquor, iterum forsitan iactantiæ notandus? Quoniam quidem & ipse David & talis & inde processit. Latebam ego in *Bethlehem*, traditus a patre Augustino, ut timorem Domini discerem, sedens ad pedes Hieronymi: inde *Hierusalem* vobis accersentibus vocatus adveni. »

[P. Orosius, *Liber apologeticus de arbitrij libertate*, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, c. 1176).]

« Quamobrem mihi vobis per sanctum filium & compresbyterum meum Orosium reliquias de corpore beati Stephani primi martyris. »

[Avitus, *Epistola ad Palchonium de reliquiis f. Stephani* (S. Augustinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 806); cf. *Pseudo-Evodius* vel *De miraculis f. Stephani protomartyris ad Evodium libri duo*, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 833).]

« Namque diebus pene istis quibus ego tanti sacerdotij nomen, licet indignus, adeptus sum, presbyter quidam [sc. Orosius], sanctitate præcipuus, a *Ierosolyma* veniens, *Magonæ* non longo tempore moratus est: qui postquam transvehi ad *Hispanias*, sicut desiderabat, nequivit, remeare ad *Africam* denuo statuit; tunc beati Stephani reliquias, quæ nuper revelatæ sunt, cum ad *Hispanias* portare constituisset, ipsas, sine dubio martyre inspirante, in memorati oppidi ecclesia collocavit. »

[Severus, *Epistola ad omnem ecclesiam de virtutibus reliquiarum f. Stephani in insula Minorcensi* (S. Augustinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 821).]

« Orosius presbyter Hispanici generis missus ab Augustino episcopo pro discenda animæ ratione ad Hieronymum presbyterum, reliquias beati Stephani, tunc nuper inventas, rediens primus intulit Occidenti »

[Marcellinus comes, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 923); quem exscripsit Gennadius, *Liber de scriptoribus ecclesiæ*, cc. 39, 47 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, cc. 1081, 1085).]

« Lucianus presbyter, vir sanctus, cui revelavit Deus his consulibus [Honorio X & Theodosio VI] locum sepulcri & reliquiarum corporis sancti Stephani primi martyris, scripsit ipsam revelationem in græco sermone ad omnium ecclesiarum personas. »

[Marcellinus comes, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 923); cf. Lucianus, presbyter ecclesiæ quæ est in villa Caphargamala in territorio Ierosolymorum, *Epistola* (S. Augustinus, *Opp.*, Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 807).]

« Lucianus presbyter, cui revelavit Deus, septimo Honorij principis anno, locum sepulchri & reliquiarum beati protomartyris Stephani & Gamalielis ac Nicodemi, qui in Evangelio & in Actibus Apostolorum leguntur, scripsit ipsam revelationem græco sermone ad omnium ecclesiarum personam. Quam revelationem Avitus presbyter, homo Hispanus genere, in Latinum vertit eloquium, & adiecta epistola sua, per Orosium presbyterum Occidentalibus dedit. Qui etiam Orosius ad loca sancta perveniens, quo eum Augustinus ad Hieronymum pro discenda animæ ratione miserat, reliquias b. Stephani accepit, & patriam reversus primus intulit Occidenti. »

[Beda venerabilis, *De sex ætatibus mundi* (*Mon. hist. Britannica*, I, p. 93); cf. Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1243).]

415. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆORUM CONTRA CHRISTIANOS LITIBUS LEX.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 22 (ed. Gothofred., t. VI, p. 262).]

415. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆIS QUI SERVOS CHRISTIANOS HABENT.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 9, lex 3 (ed. Gothofred., t. VI, p. 272).]

c. 415 ** ALEXANDER, *Constantinopolitanus senator*, & IULIANA
uxor eius. (158)

« Translatio autem eius [f. Stephani], ut ait Augustinus, hoc modo fuit: nam Alexander senator Constantinopolitanus *Ierusalem* cum uxore sua adiit & protomartiri Stephano pulcherrimum oratorium construxit ac post eius obitum iuxta eius corpus se sepeliri fecit. Evolutis ergo vij. annis, Iuliana eius uxor in patriam suam volens redire, utpote quæ a principibus iniuriam patiebatur, corpus viri voluit deferre. Quod cum ab episcopo multis precibus postulasset, episcopus duos loculos argenteos protulit dicens: « Non novi, quis fit ex his » loculis viri tui. » Et illa: « Ego novi »; & impetum faciens amplexata est corpus sancti Stephani. Sic ergo dum corpus viri putat accipere, casu corpus protomartiris accepit. »

[Iac. de Voragine, *Legenda aurea*, c. 112 (ed. Græffe, 1846, p. 463).]

(Cf. Anonymus, *Scriptura de translatione sancti Stephani de Ierusalem in urbem Byzantium*, ab Anastasio Bibliothecario e græco in latinum versâ (S. Augustinus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XLI, c. 817); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1081) & *Itinera græca*, I.)

c. 415 Paulus Orosius. (xxxj)

« *A flumine Euphrate quod est ab oriente, usque ad mare nostrum, quod est ab occasu, deinde a septentrione, id est a civitate Bacusa, quæ in confinio Cappadociæ & Armeniæ sita est, haud procul a loco ubi Euphrates nascitur, usque ad Ægyptum & extremum finum Arabicum, qui est ad meridiem, longo angustoque sulco saxis insulisque creberrimo, a Rubro mari, id est ab Oceano occasum versus, extenditur Syria, quæ sic generaliter nominatur habetque maximas provincias Commagenam, Phœniciam & Palæstinam, absque Saracenis & Nabatæis quorum gentes sunt duodecim. In capite Syriæ Cappadocia est . . .*

« *Ægyptus inferior ab oriente habet Syriam Palæstinam, ab occasu Lybiam. . . .*

« *Insula Cyprus ab oriente mari Syrio quem Ificum finum vocant, ab occidente mari Pamphylico, a septentrione Aulone Cilicio, a meridie Syriæ & Phœnices pelago cingitur. »*

[P. Orosius, *Historiæ*, l. I, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXXI, cc. 678, 679, 694).]

415. ECCLESIA ANTIOCHENA IN ROMANAM COMMUNIONEM POST
LXXXV ANNOS REDIT.

[Innocentius I, *Epistola XVI, ad Alexandrum, Antiochenum episc.* (Manfi, *Conc.*, III, c. 1053; Jaffé, *Regesta pontificum*, n° 102).]

c. 415 TEREBOŒ Sarracenus, ASPEBETUS pater eius, & multi
alii SARRACENI. (159)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, pp. 20, 21); Simeon MetaphraŒtes, *Vita s. Euthymij*, c. 19 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 613).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 415 LEGATI (?) Innocentij I, papæ, Antiochiam missi. (160)

[Innocentius I, *Epistolæ tres ad Alexandrum, Antiochenum episc.* (Manfi, *Concilia*, III, cc. 1052-1054; Jaffé, nos 102, 103, 107; cf. 104-106).]

c. 415 PAULUS diaconus, ab Innocentio I, papa, ad Bonifacium,
presbyterum Antiochenum, missus. (161)

[Innocentius I, *Epistola ad Bonifacium de pace cum Alexandro, Antiocheno episc.*, ineunda (Manfi, *Concil.*, III, 1051; Jaffé, n° 106).]

416. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆIS QUI AD CHRISTIA-
NAM FIDEM TRANSEUNT LEX.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 23 (ed. Gothofred., t. VI, p. 263).]

ant. a. 417 PAULA iunior. (162)

« Sanctæ ac venerabiles filiæ tuæ Eustochium & Paula &
genere suo & exhortatione tua digne gradiuntur. »

[S. Hieronymus, *Epistola CXXXIV, ad s. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1162).]

« Neptis vestra Paula miserabiliter deprecatur, ut memores
eius fitis & multum vos salutet. »

[S. Hieronymus, *Epistola CXLIII, ad Alypium & s. Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182).]

« Direptiones, cædes, incendia, omne facinus extremæ
dementiæ, generosissimæ sanctæ virgines Eustochium &
Paula deploraverunt in locis ecclesiæ suæ perpetrasse dia-
bolum. »

[Innocentius I, *Epistola ad Ioannem Hierosolymitanum* (Manfi, *Concilia*, III, c. 1125; Jaffé, n° 120).]

417 MELANIA junior, ALBINA mater, PINIANUS maritus. (163)

248 a, col. 1 « Quum autem omne pondus seculi deposuissent, ascendit desiderium videndi sancta loca, in qua Dominus noster virtutis sue gloriam demonstravit. Predixi vero & indulgentiam postulavi non solum tue sanctitati, set & omnibus qui lecturi sunt, ut mici (*sic*) veniam dare dignentur & non sit fastidium si ea dixerō in posterum que prius debueram dicere.

« Factum est igitur quum egredi vellent de *Roma*, prefectus quidam erat tunc gentilis, cuius etiam nomen minime recordor, qui consilium dederat senatoribus urbis ut facultates eorum deberent fociare senatui & absurdum esse eas illos Domino obtulisse, set magis reipublice viribus & senatu fubici deberi.

248 b, col. 1 « Cumque hec sedens prefectus diluculo cum omni senatui (*sic*) tractaret, procedens mane sedens pro tribunali, vellet ha[n]c sententiam publice pronuntiare, adfuit providentia Dei & subito, horta seditione populi propter penuriam panis, ne multum loquar, mox detractus de tribunali in media civitate lapidibus interfectus est, ita ut etiam aperte senatus confiteretur consilium quod occulte tractaverant adversus beatissimos infidantes, & non ob aliam causam fuisse eum interfectum nisi propter vindictam sanctorum & merita. Beati vero hec non noverant ante nisi cum iam de morte eius amarissima relatum est; quum autem cognovissent, gratias quidem egerunt, tribulati sunt vero in morte illius mala; necnon & multi fervorum suorum, qui erant similia cogitantes, malo morbo perierunt, Dei providentia faciente.

« Vellem dicere quanta milia fervorum libertati donaverunt, si numerum cognoscere potuissem; unde, ne plus aut minus pronuntians, vanam gloriam supraducam, Deo & ipsis notum est, ad aliud transeam.

248 b, col. 2 « Navigantibus quoque eis ad *Siciliam*, in qua sanctus Paulinus episcopus abebatur, horta est eis tempestas gravis, ita ut de vita periclitarentur ac neque ipsam aquam ad vibendum haberent, & ventus contrarius imminerat (*sic*), ut etiam naute dicerent: « Ira Dei est ». Quum igitur in multa essent desperatione, dicit beatissima: « Forsitan non est voluntas Dei ire « nos ubi disponebamus, sed date vela ducenti nos ventos (*sic*) ».

Et statim correxerunt vela, & deveniunt in insulam qua[m]dam quam hostes circumdederant, & omnes viros cum uxoribus & filiis depredatos abstulerant, quos etiam iterum distraentes, pretia postulabant, ita ut si nolent eos redimere & illos quos captivaverunt occiderent, & ipsam insulam igni consummere minabantur. Quum autem horum navis ad litora maris adplicuisset, audiens episcopus eiusdem loci quod beata Melania ibidem navigans adplicuisset (iam enim ex fama omni loco nomen eius intonuerat), venit cum prioribus civitatis rogans & petens, ut, si esset adhuc in manibus, miseris subveniret, nam usque ad duo milia quingentos solidos captivorum redemptio querebatur, & nemo erat qui misere[re]tur. Mox vero ut audivit beatissima, ita condoluit quasi ipsa teneretur & statim proferens aurum, omnes a maiore usque ad minorem quos hostis tenebat captivos, dato pretio, redimerunt. Insuper & alios quingentos solidos in hufus eis largientes donaverunt. De cellario vero si quid optimum habere potuit, eis inpartita est & ab ingenti penuria & fame eos relevaverunt. Adhuc & qua[m]dam matronam, que fuerat valde nobilis, tenebatur a barbaris pro quingentos solidos, & hanc redimentes remisit ad sua & ita inde profecti sunt navigantes, iterum revertuntur ad *Africam* & conmorati sunt ibidem septem annis & ibidem captivis multa prestantes. f. 249 a, col.

« Sic iterum beatissima, una cum matre sua & beato fratre suo, ab *Africa* navigaverunt in Orientem & pervenerunt *Alexandriam*, & ospitabantur apud sanctum episcopum Cirillum, & sicut decebat sanctitatem eius suscepit eos. Contigit autem & sanctum Nestorem, virum prophetie gratiam habentem, esse illo tempore; consueverat enim per tempus beatissimus hic ingredi in civitatem propter fanitates infirmantium; habebat enim & hanc gratiam. Sancta vero Dei cum matre & suo fratre Piniano habierunt ad videndum Dei hominem, ad quem & multa turba introibat.

« Cumque vellent ingredi, divisi sunt beati in tribus partibus pre turba, contigitque beatum Pinianum primum ingredi, & qui ingrediebantur oleo (*sic*) a sancto accipiebant. Aspiciens autem sanctus Nestorius, intuitus est sanctum Pinianum & sensit in spiritu quis esset & adprehendens de turba tenuit eum iuxta se, & post multam turbam contigit & beatam *f. 249 a, col.* introire Melaniam, & ipsam similiter considerans, tenuit & statuit cum fratre suo. Tertia (*sic*) vero ingredientem sanctam

matrem eius & ipsam inspiciens tenuit & statuit cum ambobus. Et postquam egressa est turba, cepit beatissimus dicere eis quantas tribulationes pertulissent & docebat eos tamquam proprios filios suos dicens: « Nolite deficere quia finis tribulationis perficit gaudium: non sunt enim condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis ». Tunc itaque, vel magno opere benedictionis percepti ab eo & nimia consolatione recreati, narrantes virtutes eius, navigant *Iherosolimam*, & ingressi adorant Dominum per loca sancta. Deinde hospitantur in sancta Anastaſi, habentes adhuc quidem parvam pecuniam auri quam expenderunt per manus eorum qui repositi erant super pauperes, nolentes per se ipsos dispensare ne aliquid boni fecisse viderentur. Ita semper humilitatem custodiebant; asſerebat denique beatissima quod eo voto & desiderio ibidem advenissent ut, omnibus in Christo dispensatis, in ecclesiastico brebe conscripti, elemosinam inter ceteros pauperes consequerentur. Itaque cum nimius ardor fidei eius & abſtinentia permaneret, factum est infirmari eam & propter voluntariam paupertatem & multam tolerantiam nihil aliud umquam preter cilicium uteretur. Cumque multi fervorum Dei & virginum ad visitandum beatissimam desiderantes venirent, virgo quedam, sanctitate & vita & moribus valde libera, cum magna veneratione capitale pulvillum vix potuit impetrare ut suscipere dignaretur & sub suo capite ponere, quem beatissima acceptum pro magna benedictione & non propter delicias hutebatur.

« Permanebat igitur beatissima cum sancta matre sua in sancta Resurrectione & secrete residens opusque suum per singulos dies consummans & lectioni vacans, memoriam Scripturarum divinarum suo pectorei recondebat, nulli passim apparens, nec cito procedens nisi forte quum magni & vita & sanctitate preclari episcopi vel sancti patres venirent, quos maxime non ob aliam causam set propter salutarem doctrinam & divinarum Scripturarum secreta misteria requirens suscipiebat. Occurrebat etiam cum honorifico & suo illo consueto & verecundo salutato & provoluta pedibus eorum exposcebat benedictionem. Quibus egressis, ipsa in suo opere Scripturae in ieiunio permanebat. Vespertinis vero horis postquam locus sancte Resurrectionis a custodibus claudebatur, omnibus rite receptis, hec beatissima, egrediens de cella sua

ad fores sancte Anaſteos (*ſic*) vigilans, in oratione pernoctabat uſque ad eam horam in qua ceteri ad pſallendum convenirent. Quum autem turba ſe congregaſſet, ipſa recedens paululum ſomno quod natura exigebat indulgebat, & iterum exurgens diluculo, conſueto opere inſiſtebat, ut omnibus horis non niſi quod placitum eſſet ageret.

« Inruentibus vero in *Spanie* partibus barbaris, remanſerunt pauce poſſeſſiones quas propter inruptionem hoſtium diſtraere non potuerunt. Tempore autem cum pax locis redita fuiſſet, deſtinavit fideliffimum ex ſervis ſuis, iam liverum, qui ingreſſus in predictis regionibus quandam partem poſſeſſionum feſtinat diſtraere, ex quibus non parvo collecto pretio revertens his deſert. Quod videns beatiffima, quaſi ex ore leonis ereptum, gratias agens Deo, continuo omnia in opus Dei diſtribuenda diſponit, & dicit ad ſuum fratrem: « Do-
« mine meus, volo ut eamus in *Egypto*, & videamus dominos
« noſtros & ſanctos ſervos Dei per heremum habitantes, ut
« per viſionem & orationes eorum miſericordiam conſequa-
« mur ». Beatiffimus vero audiens non fuit contrarius, ſet cum gaudio fabens dictis eius properare conſentit. Exurgentes igitur proſecti ſunt in *Egyptum*, & peregrinantes monaſte-
ria ſanctorum monachorum & virginum, diſpergunt omnia
ſingulis prout cuique opus erat. Et quia hoc ei erat ſtudium
pro aliorum refrigerio ſemper eſſe ſollicitum, venerunt ad
quendam ſanctiffimum virum, ſicut ipſa nobis referre digna-
batur, nomine Eſſefficiem. Ad quem cum ingreſſi fuiſſent, poſt
orationem cepit ſancta rogare ut paucos aureos in huſibus
ſuis his off[er]entibus accipere dignaretur. Qui alto pede
reſiliens reppellere oblata nec ſibi neceſſarium eſſe aurum in
huſibus fatebatur. At quum nulla prece flecteretur accipere,
rogatus interim ut proficiſcentibus, ſicut mos erat, orationem
dare iuberet. Et quum ille pronus in faciem Dominum pro
ipſis oraret, ſancta perluftrat ubi occulte relinquat pecuniam
quam oblatam reppulerat, nicil prorſus tale occurrit quia nicil
quod vir ſanctus poſſideret in cellula habebatur niſi tantum
matta in qua iacebat & in angulo unam ſportellam cum pau-
cis paximaciis & vas cum ſale modico, quod vix repperiens bea-
tiſſima paucos ſolidos obruit &, accepta oratione, feſtinanter
egrediuntur ne ſervus Domini repertos eiſdem refunderet.
Feſtinant igitur properantes auſugere. Set quum homo Dei
cogitaret preces beatiffime quas illi ut acciperet proferebat, f. 250 a, col.

suspicionem ducitur & perscrutans continuo, absconsa que repperat invenit & fumens cursu rapidissimo sanctos insequitur. Set cum iam hij flumine transmeato haberentur, pervenit ad litus & exclamans dixit: « Rogo quid mihi hoc non necessarium in loco deserto relinquitis? Quod si habere voluero, latronum pericula sustinebo ». Et beatissima ad eum: « Si placet, iube dare pauperibus; meum enim votum Dominus implere dignatus est ». Et ille dixit: « Et quo ibo, vel ubi requiram pauperes, numquam a deserto recedens? set ipsi magis recipientes, aliis dare dignamini ». Set quum nullo pacto nec ista recipere semel data voluisset, nec ille potuisset flumen transire, pecuniam, quam in manu tenebat, proiectam in profundo fluminis merfit. Plurimorum autem monachorum & virginum accipere nolentium hanc occultam offerebat oblationem. Tanto enim desiderio accendebantur (*sic*) ut omnes quos viderat ex eius datis acciperent. Sciebat enim ex hoc opere non parvum lucrum anime sue futurum.

2506, col. 1

« Circumeuntes ergo *Egyptum* veniunt *Alexandriam* & illic visitantes multos sanctorum, in quibus erant viri mirabiles Tabenensiotarum arcimandrite & Deo digni presbyteri Victor & Eugites & Elias & quidam sanctus presbyter, ab *Alexandria*, festinabat enim hec a singulis sanctorum fructibus benedictionis sibi congregare, ingrediuntur etiam & in *Nitriam* ad ea loca que appellantur *Cellaria*, & mirifice suscepta est a sanctis patribus qui ibidem erant, quia vilem (*sic*) in ea providebant sensum, & mansit apud eos diebus aliquantis, & congregati simul sancti patres benedicentesque eam deduxerunt cum pace velut sanctissimam & propriam matrem suam.

« Revertuntur iterum *Iherosolimam*, multo labore vent[or]um intemperantiam sustinentes. Et veniens invenit sanctam matrem suam fecisse ei cellulam in *Monte sancto Oliveti*, intrinsecus constructam saxibus, sicut ipsa petierat ut fieret, in qua posset cum silentio habitare.

« Ergo post sanctam Epiphaniam ascendens ingrediebatur in cellulam & clausa usque ad diem Pasche in cilicio & cinere & ingenti abstinentia perdurabat, habens secum unam tantum puellam propter obsequium, sabbato & dominico die cibum sumens, neminem videns, neminem suscipiens nisi tantu[m] sanctam matrem suam & fratrem suum, & his certis quoque diebus. Erat autem quando & neptam suam Paulam virginem

interdum venientem ad videndam suscipiebat. Ipsa enim illi facta est ad Deum iter ostendens & in omnibus Dei eam instruens, ad multam abstinentiam & humilitatem perduxit. f. 250 b, col. Nam & puella que ei ministrabat dicebat nobis quia multotiens, quum iam in Pascha exurgeret, in cilicio, quod eidem sancte substernebatur in cinere, vermes immunes inveniret.

« In hac tali tolerantia fecit annos quattuordecim in *Herosolimam* (*sic*), in omnibus sanctis moribus & celesti conversatione semetipsam exercens. Contigit autem sancta mater eius migrare ad Dominum. Cuius sanctum corpusculum deponens, sepelivit in *Monte sancto Oliveti*, & ipsa ibidem permanens, de cetero in civitate noluit habitare. Et quum in una cellula obscura in multa abstinencia & lacrimis Domino vacaret, fecit sibi in ipso sancto monte monasterium & rogat suum fratrem ut paucas ei virgines congregaret. Conveniunt autem plus minus nonaginta, quas beata suo instruebat exemplo & cum blandimento monebat, dicens ne vellent vel in modicum viris apparere aut ne aliqua eis occasio egrediendi nasceretur. Intrinsicus lacum fieri iubet & omnia quecumque corporis necessitas exigisset ipsa ministrari abundanter iubet, tantum ut caverent aspectus virorum. Quomodo autem eas instruens de divinis & orationibus, cogitationibus diaboli perturbatas ad viam Domini revocabat, non est nostrum dicere, sed eorum qui sapientia pleniori nostros erro[re]s possunt emendare; ex parte autem referam post paululum. Erat autem & a turpibus locis abstraens mulieres propter emulationem castitatis & offerens Deo, illud sciens eloquium quod dicit: « Quoniam qui eduxerit de impudente pretiosum os meum « erit. » Et quoniam omnes ei subdite esse desiderarent, non adquirebit prior esse monasterij sui propter multam humilitatem, set statuit aliam que eas regeret & ipsa solum ad orationem & obsequia sanctorum vacaret. Et quum aliquando paulo durior esset que eis preposita fuerat mater, hec beatissima, amans sorores, summebat que erant illis necessaria & in occulto singulis ponens subministrabat ita ut ille ingredientes paratum invenirent, ignorante hec matre earum. Virgines autem ex consuetudine intellexerunt quia beata hec faceret; in tantum ut etiam Lauso cuidam, religioso viro ex prepositis sacri cubiculi, scriberet ut inpenso pro meriti sui labore iuberet eis fieret valneum in ipso monasterio *Oliveti*, ut quando opus aberent, non in civitatem (*sic*) vexarentur &

quum (*sic*) hominibus loquendi facerent consuetudinem. Est enim mille passuum longitudo. Docebat enim eas semper de virtutibus & obedientia..... »

[*Hic piis virgines Melania exhortationibus fovet.*]

252a, col. 2 « Regulam vero nocturnis temporibus ha[n]c instituerat, ut fine intermissione conpleretur responsuria, tres lectiones & cum matutini fierent, quindecim antifone. Deinde diei tertia orare omnino quia in ipsa hora Spiritus Sanctus descendit. Et sexta precipue quia in ipsa hora fidelis Abrahaam suscepit angelos. Nona vero quia in ipsa claudus sanus effectus est a sanctis apostolis & etiam vir desideriorum Daniel iam pridem docens tria tempora per diem orabat. Lucernaria vero consequenter quia post Resurrectionem a mortuis Christus profectus cum sancto Cleopa circa solis occasum se manifestabat & Dominus mystice dicens in sanctis evangelii hoc demonstrabat, quomodo exiens paterfamilias locare operarios, in vineam suam, circa horam tertiam, sextam & nonam & circa undecimam eos convocat. Hoc etiam sabbato & dominico & in diebus festis celebrari monebat dicens: « Si per singulos dies oratio bona est, multo magis in Resurrectione « Domini nostri oratio necessaria est, quia facilius in exultatione angelorum & sanctorum preces orationum exaudiuntur. »

252b, col. 1 « Si autem & aliquando contigisset eas nimio labore vigiliarum esse fatigatas & hec beatissima miserta earum aliquam requiem eis indulgeret, ipse puelle propter salubrem eius doctrinam & nimiam caritatis mansuetudine[m], quam in eas ostendebat, non sibi parcebant dicentes ei: « Si ipsa cum sis « mater nostra & domina non preter[mittis] nobis corporalia « ministrare, & nos quare non magis Deo & tuis preceptis « obtemperemus? » Et beata hec audiens congaudebat eis, quia in aures audientium & intellegendium loquebatur. Hædificavit autem eis oratorium in monasterio & statuit ibi altare ut divinis misteriis fruerentur. Exceptis enim diebus festis celebraverunt eis una oblatio (*sic*) die Passionis, quod est sexta feria, & una sancte Resurrectionis. Posuit vero ibi reliquias sanctorum Zaccarie prophete & Stephani protomartiris & sanctorum Quadraginta, que sunt Sebastie & reliquorum, quorum nomina longum est edicere.

« Faciebat autem ut in die legerent tres lectiones, ita ut

doctrinae & adnuntiationi ecclesiasticae mens earum ad bonum semper vacaret institutis orationibus & dicebat: « Memores
« estote ut sicuti nunc tenetur ordo usque ad consummationem f. 252 b, col.
« nem teneatur. »

« Sed ad id quod propositum est revertamur. Suscipitur autem & beatus frater eius & requiescit in Domino ante annos octo quam illa obiret, Deo ita ordinante. Mansit ergo beata post obitum illius, semetipsam acrioribus ieiuniis & orationibus coartans, per annos [tres] vel quatuor permanens in apostolio quod modicum fecit, in quo & beata mater eius & frater reposita (*sic*) erant. Et quum videret ecclesiam non habentem monachos & ministracionem neclegi, subintrat ei deifica emulatio ut faceret hedificationem sanctorum virorum permanere & ministrare nocturnis & diurnis orationibus & psalmodiis in ecclesia sancte Ascensionis & in spelunca in qua cum discipulis suis Dominus de consummatione seculi disputavit.

« Multoties vero volens incipere quod cupiebat spe hac (*sic*) fide opus quidem magnum, proihebatur a quibusdam dicentibus non posse eam perficere si cepisset, propter nimiam paupertatem. Dumque hec cogitaret, ecce non post multum tempus quidam religiosus, diligens Christum, obtulit ducentos solidos. Quos cum accepisset, egit Deo gratias. Et statim vocabit humilitatem meam, qui cum eadem perseverabam, quia & ipsa me de seculo suscipiens Deo obtulit & indignum me Christus ad presbiterij gradum perduxit, dixitque mici: f. 253 a, col.
« Accipe hos ducentos solidos & provide cito operarios &
« congregentur lapides incipiantque monasterium virorum ut,
« dum vivo ergo & sub prestis (*sic*) sum, videam ministerium
« Deo fieri cito, ut ossa Domini fratrisque mei, & matris mee
« sint in refrigerio, his Deo servientibus. »

« Ceptum est autem mox hedificari &, annuente Domino fidei famule, eis ipso anno perfectum est opus magnum & mirabile. Quod qui viderunt admirantes nonnisi divina providentia fabente consummatum esse fatebantur. Et habitabant ibi sancti servi Domini & ministerium Deo gloriosissime adimplebant, sive in sancta ecclesia Ascensionis, sive in apostolio ubi sancta mater eius & frater requiescebant.

« Quum igitur, in his constituta, nimium leta Deo gratias ageret, veniunt littere ab avunculo suo Volusiano uno ex prefectis, eo quod venisset Constantinopolim ad interceden-

53 a, col. 2
 dum apud piissimam reginam Eudoxiam quam disponere volebat piissimus imperator noster Valentinianus. Acceptis itaque litteris, compungitur corde & desiderat videre suum avunculum, primum quidem propter ipsam paternam affectionem, aliud propter divinam dispensationem quia voluit animum eius salvum fieri; erat enim adhuc gentilis. Quum ergo cogitationem opus subsequeretur, post unam septimanam statim egredi[tur] ab *Iherosolimis*, omnibus sanctis se commendans ut omnes orarent ex Deo esse hanc cogitationem. Timebat enim semper ne quando extra voluntatem Dei aliquid ageret.

53 b, col. 1
 « Proficiscens igitur qualiter per loca singula vel civitates a sanctis episcopis & hominibus honorabatur, quis potest edicere aut valeat enarrare. Videres per singulas civitates descendere eos qui multis temporibus in solitudinibus conversabantur occurrere & ad videndum concupiscere quam virtutibus audierant relucens. Quam quum viderent sancti monachi & virgines, recedere nolebant quia de suavi eius visione & eloquio suos animos non fatiabant. Et cum venisset [h]ora recedendi, omnium pro desiderio eius fiebat commotio flendi. Verumtamen quia misterium regis celare, Dei autem opera revelare gloriosum & iustum est, ingreditur igitur beatissima in *Tripolim* cum suis. Est autem illic martyrium sancti Leonti, in quo etiam, intercedente sancto martyre, multa signa efficiebantur. Misit ergo ibi beata, & quia multa animalia necessaria erant his qui erant cum ea, contigit aliquem curialem, Mesala nomine, durum invenire & difficilem dare evectionem hac (*sic*) tribuere animalia. Tribulabaturque beatissima & permanebat sancto martiri in oratione a vespere usquequo venirent animalia, & egrediens proficiscitur simul & qui cum ea erant. Necdumque transibimus sex aut septem milia, consequitur nos cursu publico predictus Mesala curialis & coniu[n]gens se requiret dicens: « Ubi est presbiter? » Ego cum essem inconsuetus necessitatibus publicis, timens vereri cepi ne forte iterum auferens animalia revocaret se propter presentiam presidis, discendi & dixi: « Ego sum, quid iubes, fili? » Qui dixit: « Volo sanctam adorare & benedici ab ea. » Et quum venisset ad eam, tenuit pedes eius dicens: « Indulgeat michi sanctitas tua. Ignorabam enim te esse; ideo distuli ad momentum dare animalia & nunc cucurri ad satisfaciendum ne michi indigneris & Deus irascatur. » Tunc sancta ait (*sic*)

ad eum: « Deus te benedicat, fili, quia etſi tardius dimiſiſti
 « nos. » Et ſtatim proferens ſolidos quos a me pro ſportule
 gratia ſuſceperat, porrigebat michi. Quos videns nolebam
 ſuſcipere, arbitrabar enim quia parum dediſſem. Dixique ei:
 « Si parum eſt addimus tothidem (*ſic*), nam iſtos non accipi-
 « mus. » Qui dixit: « Neque hos teneo, neque alios accipiam. »
 Suſpicabar autem ego ne vereretur accuſari ſe in palatio. Cui
 dixi: « Ne timueris, fili! non enim ſumus ex his que (*ſic*) cuncta
 « peragrant; nos autem neceſſitate conpulſi iter facimus; con-
 « fide autem quia nil mali de te nos dicemus, nec enim ex- f. 253 b, col.
 « pedit ſervos Dei talia agere. » Ad poſtremum cepit nobis
 & ſancte confiteri & dicere: « Credite mihi, beatiffimi & ipſa
 « ſanctiſſima, quia per totam noctem & ego & coniux mea
 « caſtigati ſumus a ſancto martyre Leontio. Et egreſſi ambo
 « ſimul cucurrimus ad martyrrium, ſi ibidem vos conpreedere-
 « mus. Et quum iam proſecti fuiſſetis, ego vix potui verederis
 « (*ſic*) vos adprehendere. Nam coniux mea pro me ſupplicat,
 « quia ipſa ſequi non potuit. Rogamus ergo ut ignoſcatis nobis
 « & oretis pro nobis ignorantibus. » Tunc hec audientes egi-
 mus Deo gratias & ſic ſuſcepimus tres illos ſolidos & reverſus
 eſt ille curialis cum gaudio, accepta benedictione a beatiffima.
 Et cum omnes de hoc miraremur, dicit beatiffima: « Confidite
 « quoniam ex Deo eſt iter noſtrum. » Et nos ab invicem ro-
 gabamus ſanctam ut indicaret miſterium cauſe. Suſpicabamur
 enim quod aliquid ei oſtenſum fuiſſet quorum ominibus (*ſic*),
 dicere mihi ſecretius dignabatur: « Quia per totam noctem,
 « inquit, pervigilans rogavi dominum & ſanctum martirem
 « ut nobis aliquod ſignum hoſtenderet, ſi ſecundum Deum eſt
 « iter noſtrum, retinebat iter. » Tunc cum gaudio iter agen-
 tes ibamus & cum gaudio ab omnibus ſuſcipiebamur, multi
 enim & viſiones ſe vidiffe dicebant de adventu eius..... »

[Anonymus cœvus, *Vita ſ. Melaniæ, ſenatricis Romæ* (Par. B. Nat.,
 n. acq. lat. 2178, m., in *Hiſpania litteris viſigothicis exaratum*, f. XI,
 ff. 248-253); — *foliis aliquibus avulſis, quæ ad reliquum iter de Tri-
 poli Conſtantinopolim & de Conſtantinopoli Hieroſolymam ſpectabant de-
 ſunt; cætera autem, ff. 254 a-257 a, ſanctæ Melaniæ mortem ſuſius nar-
 rant.*]

« Sancti filij communes, Albina, Pinianus & Melania plu-
 rimum vos ſalutant. Has litteras de ſancto *Bethleem* ſancto
 preſbytero Innocentio dedi perferendas. »

[S. Hieronymus (*tunc in Palaestina morans*), *Epistola* CXLIII, c. 2, ad *Alypium & Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182).]

« Quantum de vestra corporali & maxime spiritali salute gaudeamus, sincerissimi fratres, dilecti a Deo Albina, Piniane & Melania, quia effari non possumus, vobis cogitandum credendumque committimus, ut ea de quibus nos consulistis, potius iam loquamur
Scripsistis mihi, cum Pelagio vos egisse, ut quaecumque adversus eum dicerentur, scripto damnaret: eumque dixisse, audientibus vobis »

[S. Augustinus, *Liber de gratia Christi*, cc. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 359); cf. f. Augustinus, *Liber de peccato originali*, c. 5 & pass. (Migne, *Patr. lat.*, XLIV, c. 388).]

(Cf. Palladius, *Hist. Lausiaca*, cc. 97, 118, 119 [Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, cc. 1230-1232]; Theophanes, *Chronographia*, ad. ann. 5296 [ed. Bonn., t. I, p. 142]; Photius, *Bibliotheca*, *Cod.* LIII [Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 93]; Simeon Metaphrastes, *Vita & conversatio sanctae Melaniae Romanae*, cc. 20 & f. [Migne, *Patr. gr.*, CXVI, cc. 773 & f.]; Id., *Vita f. Euthymij*, c. 74 [Ibid., CXIV, c. 657]; Baronius, *Annales ecclesiast.*, ad ann. 419, n. 103, & *Itinera graeca*, I.)

417 LUCAS quidam, qui f. Augustini epistolam ad Ioannem, episcopum Hierosolymitanum, attulit. (164)

« Nunc vero quoniam servum Dei Lucam, per quem ista direxi, cito comperi esse rediturum, agam Domino & tuae benignitati uberes gratias, si me litteris fueris visitare dignatus. »

[S. Augustinus, *Epistola* CLXXIX, ad Ioannem Hierosolymitanum (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, c. 774).]

417 LEGATI(?) ab Innocentio I ad Iohannem, episcopum Hierosolymitanum, & f. Hieronymum missi. (165)

[Innocentius I, *Epistola ad Iohannem Hierof.* (Manf., *Concilia*, III, c. 1125; Jaffé, n° 120); Idem, *Epistola ad f. Hieronymum* (Ibid., III, c. 1126; Jaffé, n° 121); cf. Idem, *Epistola ad Aurelium, episcopum Carthaginensem* (Ibid., III, c. 1128; Jaffé, n° 122).]

417. APRONIUM QUEMDAM AD PEREGRINATIONEM HORTATUR S. HIERONYMUS.

« Optimum autem facies, si, cunctis rebus omissis, Orientem & praecipue Sancta Loca petas. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXXIX, ad *Apronium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1166).]

417 *ALENTIUS diaconus, qui *Riparij epistolam ad f. Hieronymum attulit.* (166)

« Christi te adverfum hostes catholicæ fidei bella bellare, & tuis litteris & multorum relatione cognovi Puto autem & sanctum fratrem Alentium diaconum tuæ dignationi cuncta narrare fideliter. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXXXVIII, ad *Riparium* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1165).]

418. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEX QUA IUDÆIS MILITIÆ ADITUS CLAUDITUR.

[*Cod. Theodof.*, l. XVI, tit. 8, lex 24 (ed. Gothofred., t. VI, p. 264).]

ant. an. 418 INNOCENTIUS presbyter. (167)

« Sanctus Innocentius presbyter, qui huius sermonis est portitor, anno præterito, quasi nequaquam in *Africam* reversurus, mea ad dignationem vestram scripta non sumpsit. »

[S. Hieronymus, *Epistola* CXLIII, ad *Alypium & Augustinum* (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 1182); cf. *Epistola* CXXXIX, ad *Apronium* (ibid., c. 1165).]

419. S. IOHANNES, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, DE TERRÆ MOTU MAXIMO SCRIBIT IN OCCIDENTEM.

[S. Augustinus, *Sermo* XIX de versu 3 *Psalmi* XLIX (Migne, *Patr. lat.*, XXXVIII, c. 136); Idatius, *Chronicon*, ad ann. Honorij 24 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 878); Marcellinus, *Chronicon*, ad ann. 419 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 924); Antoninus, *Itinerar.*, c. 13 (ed. supra, t. I, p. 99).]

420 Palladius, discipulus sancti Evagrii. (xxxij)

[Ἡ πρὸς Λαύσον ἱστορία περιεχούσα βίους ὁσίων πατέρων (Migne, *Patr. gr.*, XXXIV, c. 995-1259).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420 COSMAS, CHRYSIPPUS, GABRIELIUS fratres, ex Cappadocia, DOMNUS Antiochenus, STEPHANUS, postea lamnien-

sis episcopus, ANDREAS, GAIANUS *Meliteni*, *Stephani fratres*, IOANNES, *Rhaitensis presbyter*, ANATOLIUS & THALASSIUS. (168)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analeſta græca*, pp. 30, 31; cf. pp. 41, 45, 61, 66, 67, 73, 76); Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Euthymij*, cc. 40, 41 & *paſſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 628-629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420 * S. PETRONIUS, *Bononiensis episcopus*. (169)

« Illo plurimo labore typice geſſit opus mirifice conſtructum inſtar Dominici ſepulcri, ſecundum ordinem quem viderat & provida cura cum calamo diligenter menſus fuerat, cum eſſet *Hierofolymæ*; ibi enim per aliqua dierum curricula ſibi fuerat per totam *Iudæam* colligere veſtigalia. Etiam parietes ſepulchri intus undique per gyrum cum iuncturis ſuis ſunt erecti, & lapidibus quadratis & ſectis nimio candore pollentibus.

« 13. Aliud quoque ædificium, idque plurima varietate columnarum a fundamentis ædificavit, cum atrio in circuitu, cum duobus ordinibus precioſarum columnarum cum baſibus & capitellis ſuis, ſignis multiplicibus decoratis, ita ut ſuper inferiorem ordinem columnarum alius pretioſior ſupereminerebat. Tali modo extendebatur uſque ad locum, qui figurate *Golgotha*, hoc eſt *Calvaria*, nuncupatur, ubi crux, in qua Chriſtus pro ſalute mundi fixus eſt, poſita fuit. Ille vero locus variis imaginibus diverſi coloris depiſtus eſt; pavementum autem totius operis ſtratū eſt Pario lapide & porphyretico & lapidibus diverſæ varietatis. Ita pulchra & præluſida ſunt cuncta loci huius ædificia, ut, qui ſemel ea proſpexerit, iterum videre ardentiffimo amore deſiderat. In eodem vero loco, qui *Golgotha* dicitur, poſuit ligneam crucem, quæ in longitudine & latitudine undique per totum facta fuerat ad inſtar crucis Chriſti. Poſt longa autem annorum curricula ſæva gens *Ungarorum* cum plurima vaſtitate invaſerunt totam provinciam: una pars, quæ crudelior fuerat, vidit crucem ibi poſitam, cupiens delere, ut a Chriſticolis deinceps non adoraretur, lignis ac paleis replevit illud omne ædificium, ignemque pariter ſuccendit, ut crucem combureret & tantum decus præclari operis rueret in præcipitium: non meritis ullius,

sed divina clementia actum est, quod sancta crux a nefandorum feritate inlæsa permanfit, ficut est hodie, & præcipuum opus ædificij a valido calore ignis inuftum per virtutem sanctæ crucis extitit.

« 14. Aliud vero, quod magno opere gessit, non est reticendum. Et menfus est, cum effet *Hierofolymæ*, quot calamis *Golgotha* distaret a *monte Oliveti*: eodem modo ibi & mensus est; in grata planitie illius loci montem condidit, qui usque in præsentem diem *mons Oliveti* vocatur, quem cum magno fudore & exercitio inaltavit; & aliunde ex imperiali edicto terram fodere & conducere fecit. Siquidem in vertice montis huius monasterium in honore sancti Ioannis evangelistæ omni diligentia cum eminentiori ædificio, excelsis turribus studiose construxit. In medio autem templi atrium cum columnis pretioforum lapidum tereti circulo mire exornavit, & vestibulum, quod erat ante atrium, vestivit variis lapidibus lactei coloris cum cœlaturis suis. Parietes autem totius ædificij, atrij & vestibuli circumquaque in circuitu per girum pulchris picturis decorare studuit. A pede montis huius usque ad verticem ascensus erat per marmoreos gradus. In medio atrij est locus, ex quo, cernentibus discipulis, Christus ascendit in cœlum. In eodem vero loco Spiritus Sanctus venit super eos, & dedit illis scientiam omnium linguarum: illic nimirum posita est crux, ut in posterum signum esset tantæ sanctitatis. Spatium autem, quod distat inter *Golgotha* & *montem Oliveti*, est vallis quæ nuncupatur *Iosaphat*: in ea vero est ager *Hakeldamach* [al. *Achaldemach*], qui emptus est a Iudæis ex triginta argenteis quos Iuda retulit, in sepulturam peregrinorum, ficut legitur in *Passione Domini*. Aliud quoque opus, quod folerter exercuit, non est prætermittendum, quin literis dilucidare fatagemus. Fecit quoque typice ingenti cura piscinam, secundum quod calamo mensus fuerat in *Ierusalem* instar *natatoriæ Silœ*, de qua nato cæco Dominus ait: « Vade ad *natatoriam Silœ* & lava » [Ev. sec. Ioann., ix, 7]; fecit etiam cæcus, quod sibi imperaverat, abiit & lavit & vidit & credidit Deo. »

[*Vita f. Petronij ex Chronico monachorum S. Stephani Bonon.* (ante 1180), c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Octobr. II, 459 & Giovambatista Melloni, *Atti o memorie di san Petronio, vescovo di Bologna*, Bologna, 1784, in-4, p. 144). *Idem* (p. 6, n. 2 & pp. 7-9) multos recenset sæc. XV & XVI auctores qui de Petronio locuti sunt. *Vitam insuper sancti viri reperiit in codice*

quodam Bononiensi, a Iacobo de Voragine, ut dicit, scriptam, quæ nondum typis mandata fuisse videtur.]

« Omni igitur cura & cogitatione vir religiosus defixus in sanctissimis christianæ fidei institutis, quo magis in dies contemplatione accenderetur, *Ægypti* solitudine iam peragrata, *Hierosolymam* peregrinari statuit, ubi peractæ redemptionis nostræ impressa vestigia Christus reliquit verus Deus & homo. Itaque cum ad eam urbem venit, totus meditationis studio exardescens, *Domini sepulchrum* inprimis & reliqua illius sacra rerum gestarum monimenta, ac singula loca quæ absens intima pietate coluerat, præsens veneratus est sancte & religiose. Cumque omnia tandem perlustrasset, incredibili quodam mentis ardore, quo tamen magis ad contemplationem fixa in animo illa hærent, singulari etiam diligentia eorum situm ac rationem notavit. Quamobrem merito quidem Theodosij minoris, qui tum imperabat, religiosissimi principis, gratiam & amorem sibi ita conciliavit, ut is sanctitatis opinione, non minus auctoritatis apud illum obtineret, quam pater obtinuisset rerum gerendarum industria. »

[*Vita altera e* Galefinij Martyrol. Romano, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Oct. II, p. 464). Notandum est quod omnes auctores antiqui, necnon recentiores quidam sæc. XIII-XV, qui de s. Petronij vita scripserunt, nihil de peregrinatione eius in Terram Sanctam memoraverunt. Vide præsertim: S. Eucherium, ep. Lugd., *Epistola ad Valerianum* (*Max. Bibl. Vet. Patr.*, ed. Lugd., t. VI, p. 860); f. Prosper. Aquitan., *Chronicon*, pars II (*Migne, Patr. lat.*, LI, c. 585); Gennadium, *De scriptor. eccles.*, c. 41 (*Migne, Patr. lat.*, LVIII, c. 1082); Adon. Viennens., *Chronicon*, æt. VI (*Max. Bibl. Vet. Patr.*, ed. Lugd., t. XVI, p. 796); Vincentium Bellovac., *Spec. hist.*, l. xx, c. 25 (ed. Duac., 1624, p. 789); Petrum de Natalibus, *Catalogus sanctorum*, l. IX, c. 20 (ed. Venet., 1493); f. Antoninum, *Summa historialis*, tit. XI, c. 11, § 5 (ed. Nuremb., 1484, in-fol., t. II, f. LIX ro.)]

360-420. PETRUS Galata, qui primo in Palæstina, deinde in Antiochia vitam egit. (170)

[Theodoretus, *Hist. relig.*, c. 9; cf. Id., *Hist. eccles.*, l. IV, c. 25 (*Migne, Patr. gr.*, cc. 1380, 1190).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 420. ** S. CYRILLUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, DE MIRACULIS S. HIERONYMI AD SANCTUM AUGUSTINUM SCRIBIT.

[S. Cyrillus Hierosol., *Epistola spuria ad s. Augustinum* (*Migne, Patr. lat.*, XXII, cc. 289-326).]

c. 420. ** EUSEBIUS DE MORTE S. HIERONYMI AD DAMASUM SCRIBIT.

[Eusebius, *Epistola spuria ad Damasum* (f. Hieronymus, *Opp.*, ap. Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 239).]

c. 420. ** S. AUGUSTINUS, HIPPONENSIS EPISCOPUS, AD S. CYRILLUM, HIEROSOLYMITANUM EPISCOPUM, DE MAGNIFICENTIIS BEATI HIERONYMI SCRIBIT.

[S. Augustinus, *Epistola spuria ad Cyrillum* (Migne, *Patr. lat.*, XXXIII, app., c. 1120 & XXII, c. 281).]

post a. 420 ** VIRI duo nobilissimi ex Alexandria Aegypti, cum latronibus nonnullis. (171)

« Duo viri nobilissimi & rebus transitoriis locupletes, licet catholicae veritatis insciji, tamen ut in gentili ritu geniti satis boni, gloriosi Hieronymi mirabilia audientes, ex civitate Alexandria, multis adunatis opibus, devotione eiusdem fervidi, coeperunt iter, ut eiusdem gloriosi Hieronymi reliquias visitarent. Cumque iam incœpto itinere quoddam a tramite devij introissent nemus, ubi nulla hominum aut equorum vestigia videbantur, beati Hieronymi invocantes nomen, eiusdem se custodiæ tradiderunt. In eodem siquidem nemore, quidam latronum habens sub se plures quingentis latronibus habitabat princeps, hos & illos ad aliquod prædestinans iter, ut transeuntis interficerent & ad eundem & cæteros spolia reportarent.
O ineffabilis clementia Salvatoris, quot modis quos vult facit ad agnitionem sui nominis devenire! Repente hæc tam infueta omnis illa latronum videns concio, altis Deo & glorioso Hieronymo vocibus debitas agunt laudes, eiusdem se voventes reliquias visitare. Facto igitur mane, plures trecentis hominibus qui tunc temporis ibi erant talia perpetrantes, cum eisdem Alexandrinis ex illo exeuntes nemore, ad gloriosi Hieronymi tumulum devenerunt, cunctis tam infueta prodigia enarrantes. »

[S. Cyrillus, Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis f. Hieronymi*, c. 6 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 302).]

post a. 420 ** ROMANI duo iuvenes & Constantinopolitani multi. (172)

« Sicut Constantinopolitanis litteris hac de re mihi specialiter directis, transacto non longo dierum spatio, intellexi, simile pene miraculum illi quod supra fatus sum, duobus

Romanis iuvenibus a *Romana* urbe *Bethleem* venientibus, pro gloriosi Hieronymi visitando corpore. . . .
 . . . Et tandem, annuente Deo, a multis *Constantinopolitani* populi comitati, *Bethleem* attingentes, veneratione debita gloriosi Hieronymi reliquias visitaverunt. Statimque deposita sæcularium omni cura, cænobium in quo vixit gloriosus Hieronymus intraverunt, & vacantes die noctuque pœnitentiæ & orationibus, celebri vita sanctitatis perspicuæ in prædicto cænobio adhuc manent. »

[S. Cyrillus Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 304).]

a. 420 ** IOANNES, *Cyrilli Hierosolymitani nepos, qui a Persis captus fuerat.* (173)

« Nepos meus Ioannes, quem agnoscis, omni fulgens pulchritudine, quem mihi in locum filij adoptavi, ut puto, tibi pridie quid ei evenerit enarravi. Sed tamen, ut præstantius memoriæ commendetur, silentio non transibo. Captus itaque idem Ioannes ante duos annos a Persis, & Persarum regis ministris venditus, propter eminentem suam pulchritudinem ad regis exercenda obsequia deputatur. Cumque per annum in curia regis non parvo dolore & tædio permanisset, eodem revolutionis anni die præsenti regi serviens, præ tristitia se a lacrimis non potuit continere. Hoc rex intuens, lacrimarum ab eo avidè quærit causam. Qua comperta, in quodam eum castro a quibusdam præcepit militibus custodiri. Sequenti namque nocte, eodem in castro existente diris lacrimis undique madefacto, in somnis eidem gloriosus Hieronymus veniens manumque eius, ut sibi videbatur, capiens, ad civitatem *Ierusalem* secum duxit. Expergefactus mane, in domo, in castro a militibus retineri putans se, qua maneo se invenit. Qui admiratione velut amens factus, utrum in castro vel in domicilio meo staret, nullatenus discernebat. In se postremo rediens, emissâ voce, dormientem familiam excitavit. Currunt igitur ad me famuli adesse Ioannem ineffabili gaudio nuntiantes. Quare dubius accurrens, quem a Persis vincitum putabam, præsentem cerno. Quo quidem quid ei acciderit enarrante, Deo & glorioso Hieronymo laudes maximæ perfolvuntur. »

[S. Cyrillus Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 309).]

post a. 420 **NICOLAUS, *Cretensis insulæ archiepiscopus*. (174)

« Venerabilis idem archiepiscopus [Nicolaus] pridie gloriosi Hieronymi devotione nimia *Bethleem* veniens, ut eiusdem cunctis honoribus colendas reliquias visitaret, & totus caritate fervidus redire noluit, donec me sua gratissima visitatione eximiis lætitiis adimpleret. Qui uti donorum præcipuis, ut gratissima mihi donaria superabundantissime, more solito, impertiret, ne visitare minime contentus, mecum dignatus est iam diebus pluribus commorari & etiam adhuc manet, quod utinam tempore longo duret. »

[S. Cyrillus, Hierosol. episc., *Epistola spuria de miraculis s. Hieronymi*, c. 18 (Migne, *Patr. lat.*, XXII, c. 314).]

417-423. HONORII ET THEODOSII II IMPP. LEGES QUIBUS IUDÆIS PROHIBETUR CHRISTIANA MANCIPIA COMPARARE.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 9, leg. 4, 5 (ed. Gothofred., t. VI, p. 273).]

423. HONORII ET THEODOSII II IMPP. DE IUDÆORUM SYNAGOGIS LEGES.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, leg. 25, 26, 27 (ed. Gothofred., t. VI, pp. 265, 266, 267).]

c. 425 ARMENII CCCC. (175)

[Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analekta græca*, p. 32); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, p. 632).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 425 ** ANONYMI *quidam qui corpus s. Iacobi intercisi, martyris, Hierosolymam detulerunt*. (176)

[*Acta s. Iacobi*, in *Synaxario Cophtarum* (St. Evod. Affemanus, *Acta martyr.*, I, pp. 239, 240).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

426. THEODOSII II ET VALENTINIANI IMPP. DE IUDÆIS ET SAMARITANIS QUI AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSEUNT LEX.

[*Cod. Theodos.*, l. XVI, tit. 8, lex 28 (ed. Gothofred., t. VI, p. 267).]

c. 427 *Talmud Babylonicum*. (xxxiiij)

[Warschau, 1864-1874, 12 v. in-8, *passim*.]

(Cf. *Itinera hebraica*, I.)

428 LEGATI *Theodosij iunioris, dona plurima Hierosolymam afferentes, quibus partem s. Stephani protomartyris reliquiarum patriarcha elargitus est.* (177)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5920 (ed. Bonn., I, pp. 133-134); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, 592). Cf. J. Stillingus, *Comment. de s. Pulcheria*, c. 6 (*AA. SS. Boll.*, Sept. III, 513).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

429. THEODOSII II ET VALENTINIANI IMPP. DE IUDÆORUM IN PALÆSTINA PRIMATIBUS LEX.

[*Cod. Theod.*, l. XVI, tit. 8, lex 29 (ed. Gothofred., t. VI, p. 268).]

430 aug. LEGATI *Cælestini I, papæ, Iuvenali Hierosolymitano & Iohanni Antiocheno episcopis epistolam afferentes.* (178)

[Cælestinus I, *Epistola* (Manf. *Concilia*, IV, c. 1047; Jaffé, n° 156).]

430 THEODORETUS, *episcopus Cyrensis.* (179)

[Theodoretus, *Græcarum affectionum curatio*, Sermo XI, *de fine & iudicio* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXIII, c. 1120).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 430 OMNIUM GENTIUM HOMINES, *ad Hierusalem peregrinantes.* (180)

[Theodoretus, *In Psalm.*, cc. 86 & 132, *In Isaiam*, c. 1 & 60, *In Ieremiam*, c. 3, *In Baruch*, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXX, cc. 1565, 1909, LXXXI, cc. 233, 237, 465, 520, 777).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 430 SYNODIUS & *focij.* (181)

[Cyrillus, *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 40); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, c. 54 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 639).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 431 *GERMANUS *presbyter, ex Arabica regione.* (182)

« *Hierosolymis* Iuvenalem episcopum præsidere, Germani presbyteri *Arabicæ* regionis, exinde ad *Gallæciam* venientis, & aliorum Græcorum relatione comperimus, adiicientibus *Constantinopolim* eum cum aliis & *Palæstinæ* provinciæ & Orientis episcopis evocatum, sub præsentia Theodosij Augusti, contracto episcoporum interfuisse concilio ad destruendam

Hebionitarum hæresim, quam Nestorius, eiusdem urbis episcopus, pravo stultissimæ sectæ refuscitabat ingenio. »

[Idatius, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 880).]

432. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, V, c. 1155.]

432. CONCILIUM ALTERUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, V, c. 1159.]

c. 433 MOISES DE KHORENA, *Armenus*. (183)

[Moÿse de Khorène, *Hist. d'Arménie*, l. III, c. 62 (tr. Le Vaillant de Florival, II, 169).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

433 sept. 17 LEGATI Sixti III, *papæ, epistolam Iohanni, episcopo Antiocheno, afferentes*. (184)

[Sixtus III, *Epistola ad Ioh. Antioch.* (Manfi, *Conc.*, V, c. 379; Jaffé, n° 171).]

435. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, V, c. 1181.]

437 vel 438 MELANIA *iunior, altera vice*. (185)

[*Vide supra* (n° 163, pp. 137-142) *Melaniæ vitam ex quodam cod. Parisiensi latino excerptam*.]

(Cf. Simeon Metaphrastes, *Vita s. Melaniæ*, cc. 27 & f.; Photius, *Bibliotheca*, cod. LIII (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 94).)

(Cf. *Itinera græca*, I.)

438-439 EUDOXIA, *uxor Theodosij II Augusti*. (186)

« Eudoxia, uxor Theodosij principis, ab *Hierosolymis* urbem regiam remeavit, beatissimi Stephani primi martyris reliquias, quæ in basilica sancti Laurentij politæ venerantur, secum deferens. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 439 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 926).]

« Theodosius igitur imperator pro beneficiis a Deo sibi collatis gratias referebat, plurimis honoribus Christo sua vota compensans, coniugemque suam Eudoxiam ad *Hierosolymam* destinavit. Hoc enim & ipsa votum habuerat, si filiam videret nuptam. Quæ tam *Hierosolymis* ecclesias constitutas quam

per singulas civitates positas honoravit, & cum pergeret & cum denuo remicaret. »

[Calliodorus, *Hist. tripartita*, l. XII, c. 15 (Migne, *Patr. lat.*, LIX, c. 1214), quem exscripsit Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 11 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1242).]

« Sequenti vero anno, Theodosius imperator Eudoxiam uxorem suam *Hierosolymam* misit, gratificos hymnos oblaturam Deo, quæ plurima dona ecclesiis contulit, & adoratis tam sancta cruce quam colendis locis reverfa est ad regalia. »

[*Historia miscella*, l. XIV, c. 15 (ed. Eyffenhart, Berol., 1869, p. 325), quem exscripsit Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 5926 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1227).]

« Eudoxia, uxor Theodosij principis, ab *Hierosolymis* remeavit, beatissimi Stephani primi martyris reliquias, quæ in basilica s. Laurentij positæ venerantur, secum deferens. »

[Beda Venerab., *Chronicon*, ad ann. mund. 4410 (*Mon. hist. britan.*, ed. Lond., 1848, I, p. 94), quem exscripsit Ado Viennensis, *Chronicon*, aet. VI (*Max. Bibl. Veter. Patrum*, ed. Lugd., XVI, p. 796).]

« Eudoxia, Theodosij principis uxor, *Hierosolymam* profecta, catenam, qua Petrus apostolus a Nerone vinctus fuit in carcere, a quodam Iudæo suscepit & *Romam* cum multis aliis reliquiis attulit. »

[Hugo Flaviniacensis, *Chron.*, lib. I (Pertz, *Mon. Germ.*, SS., VIII, p. 303).]

« Eudoxia augusta, uxor Theodosij, *Hierosolymam* ex voto properavit, & inde reliquias protomartyris Stephani & duas catenas, quas Angelus de manibus Petri apostoli disiecit, Dei nutu attulit, eisque adiuncta catena, qua etiam *Romæ* Petrus vinctus fuit, triadem fecit, & inde cum consilio Romani præfulis, solemnitatem sancti Petri, quæ dicitur *Ad vincula, Romæ* instituit calend. aug., ideo maxime ut populum revocaret a gentilis superstitionis pompa, quod adhuc solemni-
zabat in hac die civitas, ex ritu gentili, pro victoria Octaviano Augusto collata. »

[Vincentius Bellovac., *Spec. historie*, l. xx, c. 37 (ed. Duac., 1624, p. 790).]

(Cf. Socrates, *Hist. eccles.*, l. VII, c. 47 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 840); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. I, cc. 20, 21 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2473, 2476); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5927 (ed. Bonn., I, p. 143); *Chronicon paschale*, ad ann. 444 (ed. Bonn., I,

p. 585); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Melaniæ*, c. 31 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, c. 788); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 484); Zonaras, *Annales* (ed. H. Valesius, Basil., t. III, p. 37); Ephræmius, *Imperatorum & patriarcharum recensio*, v. 715-720 (ed. Bonn., p. 38); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, cc. 23, 50 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, cc. 1129, 1233) & *Itinera græca*, I.)

439 *IUDÆI CRETENSES, *Hierosolymam pede sicco remeare tentantes*. (187)

« Hoc etiam tempore, diabolus in specie Moyfi Iudæis in *Creta* apparens, dum eos per mare pede sicco ad terram repromissionis promittit perducere, plurimis necatis, reliqui, qui salvati sunt, confestim ad Christi gratiam convertuntur. »

[Isidorus Hispal., *Chronicon*, c. 109 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXIII, c. 1052).]

« Circa eadem tempora multi Iudæorum in *Creta* christiani sunt facti propter huius modi passionem. Quidam Iudæus finxit semetipsum esse Moysem & cælitus destinatum ut Iudæos illam insulam habitantes per mare deduceret, ipsum se esse dicens qui olim filios Israel per *Rubrum mare* salvaverat. Circuibat itaque toto anno unamquamque illius insulæ civitatem suadebatque Iudæis ut crederent, monens ut omnes pecunias atque possessiones relinquerent, cum utique deducti per siccum mare ad repromissionis gaudia pervenirent. At illi hac spe capti omne opus proprium neglegebant, contemnentes etiam possessiones suas & dimittentes eas quibuscumque personis. Cumque venisset dies quam designaverat seductor ille Iudæus, eo præcedente sequebantur omnes cum coniugibus & parvis ætatibus, deduxitque eos ad quandam rupem declivius incumbentem iussitque ut comarum schemate semetipsos involverent. Hoc ergo faciebant priores & cum venirent ad rupes, repente moriebantur tam dilacerati acutis rupibus quam in aqua necati. Plus tamen mori potuerunt nisi, Deo providente, quidam viri christiani supervenissent piscatores atque negotiatores, qui alios cum necarentur eripientes recreaverunt, tum malum eorum stultitiæ sentientes, alios ne semetipsos iactu interficerent tenuerunt, nuntiantes eorum mortem qui primo ceciderant. Qui etiam agnoscentes seductionem culpabant se eo quod facile ei credidissent. Cumque voluissent illum perimere seductorem, comprehendere nequiverunt, repente namque disparuit deditque suspi-

cionem, quia fuerit dæmon erroneus humano schemate circumamictus. Pro hac itaque passione multi tunc Creten-
sium Iudæorum ad christianam converſi ſunt fidem. »

[*Hiſt. miſc.*, l. XIV, c. 12 (ed. Eyſſenhardt, pp. 323-324), *quam exſcripſit* Freculphus, *Chronicon*, t. II, l. V, c. 10 (Migne, *Patr. lat.*, CVI, c. 1242).]

« Sub ſpecie Moyſi loquitur nunc demon Ebreis
Devote qui ſuſcipitur ſatis a Farifeis,

Qui dare dona Dei priſtina ſpondet eis.

Infula *Creta* fuit, qua predicat ille demon futura,

Omnia quæ narrat, promittit eis valitura,

Spondet eis patriam conciliare ſuam.

« Per mare tranſite ſicco pede, dixit, abite,

« Atque *Iheroſolymam*, me preveniente, redite;

« Omnia quæ ſcribi vultis, habetis ibi. »

Cumque per equoreos fluctus conduxit Ebreos,

Turba ſimul ſequitur; ſpes magna movit Farifeos,

Inpetus equoreus concito claudit eos.

Parſque reſervata, quam non maris obluit unda,

Fit cito catholica Chriſti baptiſmate munda :

Cetera que periit piſcibus eſca fuit. »

[Godefridus Viterbienſis, *Pantheon* (Pertz, *Mon. Germ.*, SS., XXII, pp. 186-187); cf. Seb. Brandt, *De orig. bon. regum* (Baſ., 1495, in-4, f. H ij b).]

(Cf. Socrates, *Hiſt. eccleſ.*, l. VII, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXVII, c. 825), *quem exſcripſit* Caſſiodorus, *Hiſt. tripartita*, l. XII, c. 7 (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, c. 1210); Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 86 (ed. Zotenberg, pp. 103-104; & *Catal. des mſſ. éthiop. de la Bibl. Nat. de Paris*, p. 234); Georges Ibn Al-Amid (Elmakin), *Chronique (mſ. de la Bibl. Nat. de Paris*, ſuppl. arab., n° 751, f. 229).)

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diſverſa*.)

439. THEODOSII II ET VALENTINIANI III IMPP. LEX QUA IUDÆI PRO-
HIBENTUR CHRISTIANOS CIRCUMCIDERE.

[*Codex*, l. I, tit. IX, 16 (ed. Galiffet, c. 65).]

439. THEODOSII II ET VALENTINIANI III IMPP. LEX DE PROHIBITIS
IUDÆIS DIGNITATIBUS.

[*Codex*, l. I, tit. IX, 19 (ed. Galiffet, c. 65).]

ant. a. 440 SS. MARANA & CYRA, *mulieres*. (188)

[Theodoretus Cyrensis, *Hist. relig.*, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXII, c. 1492); cf. *AA. SS. Boll.*, Aug. I, 226.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 440 S. EUCHERIUS. (xxxiv)

« *De locis aliquibus sanctis*. »

[Editum supra t. I, pp. 49-54.]

c. 440 MONACHUS *quidam ex Acæmetorum in Bithynia monasterio*. (189)

[Anonymus, *Vita f. Ioannis Calybitæ*, c. 1 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Ian. I, pp. 1031, 1032); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Ioannis Calybitæ*, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 568).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 443 VLACIANUS, *Edeffenus cenobita*. (190)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex verbis Iohannis monachi, Petri Iberi, discipuli* (tr. Langlois, pp. 154, 155).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

444-445. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfî, *Concilia*, VI, c. 465.]

444 EUDOXIA AUGUSTA, *altera vice*. (191)

« Et quia secretius mihi clementissimus imperator per filium nostrum Paulum mandare dignatus est, de admonenda filia nostra clementissima Eudocia [tunc in *Palæstina* morante], feci quod voluit, ut litteris quam fructuosum ipsi foret, si catholicæ fidei faveret agnosceret, & ut clementissimi principis filij sui litteris super hoc admoneretur, obtinui; non ambigens ipsam quoque pio studio elaboraturam ut auctores seditionum propositum suæ professionis agnoscant, & si non intelligunt docentium prædicationem, saltem vindicantium timeant potestatem. »

[Leo Magnus, *Epistola* CXVII (21 mart. 453), *ad Iulianum episcopum Coensem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1038).]

« Et ideo cum salutationis officio, quo semper mihi est vestra honoranda clementia, obsecro Dominum ut me de tua

incolomitate lætificet, & causam fidei, in qua quorundam intra provinciam *Palæstinam* monachorum fuerant corda turbata, magis magisque per vos faciat adiuvari; ut quantum pietatis tuæ studio fieri potest, hæreticæ perversitati omnis fiducia subtrahatur. »

[Leo Magnus, *Epistola* CXXIII (15 iun. 453), ad *Eudoxiam* (tunc in *Pal. morantem*) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1060).]

« Severum presbyterum & Ioannem diaconum, Eudoxiæ reginæ apud *Æliam* urbem ministrantes, missus ab imperatore Theodosio Saturninus comes domesticorum occidit. Eudoxia, nescio quo excita dolore, Saturninum protinus obtruncavit, statimque imperatoris nutu, regiis spoliata ministris, apud *Æliam* civitatem moritura remansit. »

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 444 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927).]

(Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analekta græca*, pp. 55, 63 & f., 72, 73, 74); Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. I, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 165), quem exscripsit Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, cc. 2, 49, 50, l. XV, cc. 9, 12, 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1233, CXLVII, cc. 29, 40, 41); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. I, cc. 21, 22 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2476, 2484); Anonymus, *Arcadij & Theodosij II res gestæ* (ap. A. Mai, *Spicilegium romanum*, t. II, pars 3, pp. 18-19); J. Malalas, *Chronographia*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 532); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., I, p. 157); cf. Idem, ad ann. 5945, 5949 (ibid., pp. 165, 169), quem exscripsit Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 5940 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1232); *Chron. Paschale*, Olymp. 306 (ed. Bonn., p. 585); Georgius Hamartolus, *Chronicon*, l. IV, c. 206 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 745); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Euthymij*, cc. 73, 82, 84 & f. (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 657, 664, 668 & f.); Zonaras, *Annales* (ed. H. Valesius, Basil., 1557, t. III, p. 37); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, pp. 591, 607); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 484); Manasses, *Compendium Chronic.*, vers. 2696-2701 (ed. Bonn., p. 117); Ephræmius, *Imperatorum & patriarcharum recensio*, v. 721-724 (ed. Bonn., p. 38); Eutychiuss, Alexandrinus patriarcha, *Annales*, ed. Selden & Pococke (Oxonæ, 1659, in-4), t. II, pp. 90 & 98; Jean de Nikiou, *Chronicon*, c. 87 (ed. Zotenberg, p. 108, & *Catalogue des mss. éthiop. de la Bibl. nat. de Paris*, p. 234); narrat idem Cyrillum, Alexandrinum patriarcham, iussu Theodosij imperatoris, Eudoxiam comitatum fuisse Hierosolymam usque).

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

444 SEVERUS presbyter & IOHANNES diaconus (cum Eudoxia augusta altera vice peregrinante Hierosolymam). (192)

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 444 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927); cf. supra n° 190.]

(Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., I, p. 155); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 601, 602, & *Itinera græca*, I.)

c. 445** IACOBUS ex Britannia, archiepiscopus fit Antiochenus. (193)

« Exeunte itaque beato Cyriaco papa de Urbe cum prædictis virginibus [S. Ursula cum sociis] secutus est ipsum Vincentius presbyter cardinalis & Iacobus qui de Britannia, patria sua, in Antiochiam profectus, archiepiscopatus ibi septem annis dignitatem tenuit. »

[Vincentius Bellovac., *Specul. hist.*, l. XX, c. 42 (ed. Duac., 1624, p. 795). *Notandum est quod inter alios auctores qui de s. Ursule vite eiusque Romam peregrinatione scripserunt, nullus de Iacobo illo locutus est. Vide præsertim A.A. SS. Boll.*, oct. IX, p. 104, & Capgrave, *Legenda SS. Angliæ* (ed. London., 1516, fol. 323).]

448. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, VI, c. 495.]

449. CONCILIUM BERYTENSE.

[Manfi, *Concilia*, VI, c. 499.]

449 (mart.) LEGATUS qui Theodosij II imperatoris epistolam Iuvenali Hierosolymitano attulit, de Synodo Ephesi congreganda. (194)

[Gregorius Bar-Hebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 37 (ed. Abbelos & Lamy, Lovanij, 1872, in-4, I, p. 182). *Epistola de eadem re Dioscoro Alexandr. transmissa exstat ap.* Manfi, *Concilia*, VI, cc. 588-589.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

449 (15 mai.). THEODOSII II IMP. AD IUVENALEM HIEROSOLYMITANUM, FORTE TUNC EPHESI MORANTEM, EPISTOLA.

[Manfi, *Concilia*, VI, c. 593.]

449 vel 450. THEODOSII II IMP. AD IUVENALEM HIEROSOLYMITANUM, TUNC EPHESI MORANTEM, EPISTOLA.

[Manfi, *Concilia*, VI, cc. 600-601.]

n. 450 BARSUMAS, *Samofatenus, presbyter & archimandrita, apud Samaritanos prædicat.* (195)

[Michael Meligenis, *Synaxarium Coptarum*, die 9 Mechir (J.-S. Affemanus, *Bibl. Orient. Clem. Vat.*, t. II, p. 2); Anonymus, *Vita Barsumæ [syriacæ]* (*Ibid.*, II, p. 2).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 450. LEO I MAGNUS, PAPA, HIEROSOLYMAM LAUDAT.

« Nam & *Ierosolymitanus* episcopus, pro tanti loci reverentia, ab omnibus habetur honorabilis; maxime quoniam illic primus beatissimus Iacobus, qui dicebatur Iustus, qui etiam secundum carnem frater Domini nuncupatus est, a Petro, Iacobo & Ioanne apostolis episcopus est ordinatus. Itaque secundum antiquorum Patrum definitionem, sedes prima *Ierosolymis* minime dicitur, ne forte ab infidelibus aut idiotis sedes Domini nostri Iesu Christi, quæ in cœlis est, in terra esse putaretur. Est enim sedes eius cœlum, terra autem scabellum pedum eius. »

[Leo Magnus, *Codex canonum, Præfatio* (Migne, *Patr. lat.*, LVI, c. 369).]

c. 450 *MERCATORES, *epistolarum commercium inter f. Genovefam & f. Simeonem Stylitam exercentes.* (196)

« Fuit quidam sanctus in partibus Orientis valde contemptor sæculi, nomine Simeon, in *Syria Ciliciæ* eminus ab *Antiochia* manens in columna annis fere quadraginta, quem aiunt sedule negotiatores, illuc euntes ac redeuntes, de Genovefa interrogasse, quam etiam veneratione profusa salutasse & ut eius in orationibus suis memor esset, obnixè poposcisse ferunt. »

[Anonymus, *Vita f. Genovefæ Paris.*, c. 6 (*AA. SS. Boll.*, ian., I, 140); cf. Anonymus, *Vita f. Genovefæ recentior*, c. 5 (*Ibid.*, p. 145).]

(*Notissimum in Occidente fuisse f. Simeonem Stylitam manifestum est* (vid. *AA. SS. Boll.*, ian., I, p. 263). *Narrat Theodoretus* (*Hist. religiosa*, c. 26, ap. Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, c. 1472), *Stylitæ contemporaneus, ad visitationem eius venisse Hispanos, Britannos, Gallos, Italosque innumeros*.)

450-453. IUVENALIS, HIEROSOLYMITANUS EPISCOPUS, ET EUDOXIA AUGUSTA PULCHERLÆ AUGUSTÆ MITTUNT LOCULUM, SEPULCRALES FASCIAS, LACTIS ALIQUID ET COLUM B. V. MARIÆ, CHRISTIQUE FASCIAS ET IMAGINEM A LUCA APOSTOLO DEPICTAM.

[Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. I, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 165); *Hist. Euthymiaca*, l. III, c. 40, ap.

Ioh. Damascenum, *Homilia secunda in dormiti. B. V. Mariæ* (Migne, *Patr. gr.*, XCVI, c. 748); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 2, & l. XV, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1061, & CXLVII, cc. 41, 44).]

c. 450 SATURNINUS, comes domesticorum. (197)

[Marcellinus, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 927); cf. *supra* n° 191, p. 157.]

(Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5942 (ed. Bonn., p. 157); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 602); Priscus Rhetor, *Historia Gothica, De legationibus* (Parif., 1648, p. 59b).)

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 AEMILIANUS, genere Romanus, in monasterio f. Euthymij monachus. (198)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, p. 46); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 63 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 648).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 ANATOLIUS presbyter (forte quem *supra* n° 168 nominavimus) & OLYMPIUS monachus, fratres Corinthij, in monasterio f. Euthymij degentes. (199)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Cyriaci*, c. I, § 4 (*AA. SS. Boll.*, 29 sept., VIII, p. 148); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 924).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 ARMENII mercatores. (200)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, p. 32); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 43 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450 AUXENTIUS, genere Asianus, in monasterio f. Euthymij monachus. (201)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, p. 34); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 46 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 632).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 450. BERYTUS URBS A THEODOSIO II ET VALENTINIANO III IMPP.
METROPOLITANO NOMINE DECORATUR.

[Codex, l. XI; t. XXI, 1 (ed. Galiffet, c. 684).]

c. 450 IOHANNES quidam Alexandrinus, in monasterio b. Theoc-
tisti monachus. (202)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 9 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, c. 230); Simeon Metaphrast., *Vita f. Sabæ*, c. 11 (*cuius versio latina ap. Surium, Vita sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 842).]

[Cf. *Itinera græca*, I.]

c. 450 Priscianus Grammaticus. (xxxv)

*Aspice nunc igitur, dum finem versibus ortus
Pervenio, retegens tibi veris omnia rebus,
Incipiens Syriæ terris, qua parte reliqui,
Quæ pelagus supra sub solem vergit ad austos,
Urbibus & multis habitatur; nomine prisco
Quæ Cava vulgatur, mediam quia collibus altis
Atque humilem Libanus claudit protentus in ortum,
Occasumque petens Casius multisque virorum
Incolitur populis locupletibus alma diremptis.
Namque alij mediis habitant telluris in arvis,
Hosque Syros proprie perhibent; sed litora iuxta
Phœnices vivunt, veteri cognomine dicti,
Quos misit quondam mare Rubrum laudibus auctos,
Chaldæo nimium decoratam sanguine gentem,
Arcanisque Dei celebratam legibus unam,
Qui pelagus primi tentantes navibus altis,
Disiunctas gentes docuerunt iungere mercem,
Et primi stellis numeros nomenque dederunt,
Atque oculis (mirum) voces sentire figuris.
Hi muros Iope Gazamque & Elaida complent,
Antiquamque Tyrum, Beryti & mœnia gratæ,
Vicinamque mari Byblin Sidonaque pulchram,
Quam iuxta liquido Bostrenus gurgite currit,
Et pinguem Tripolin, necnon Orthosida sacram,
Laodicen pariter positam prope litus amœnum,
Et Posidi turres & Daphnes optima tempe,
Terrarum mediis Apamæ mœnia claræ,
Ad cuius partes eas currit Orontes,
Antiochi medius dirimit qui gurgite regna.*

*Hæc omnis pingui tellus est ubere læta,
Arboribus pariter pecorique & commoda viti.
Ad cuius fines veniens, quos terminat Austër,
Arabij cernes extremi litora ponti,
Qui Syriam medius disterminat Arabiamque
Et tangit vergens Orientem versus Elanos*

[Priscianus, *Periegesis*, ed. Müller, *Geographi græc. minores*, II, 197, v. 833-867.]

c. 450 S. DANIEL STYLITA, *Hierosolymitanum iter aggressus, ne Urbem sanctam adeat a Symeone Stylita suadetur*. (203)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Danielis*, c. 8 (cuius vers. lat. ap. Surium, *Vita SS.*, dec. 11, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 942); Id., *Vita f. Symeonis Stylitæ*, c. 11 (cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll., Ian. I, p. 282).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

450-500 S. GERASIMUS ex Lycia, *abbas prope Iordanem*. (204)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analekta græca*, p. 59; cf. AA. SS. Boll., Mart. I, p. 386); Idem, *Vita f. Cyriaci*, c. I, § 4, cf. § 5 (AA. SS. Boll., 29 Sept., VIII, p. 148); Idem, *Vita f. Sabæ* (Cotelierus, *Eccles. græc. mon.*, t. III, p. 234); Simeon Metaphrast., *Vita f. Euthymij*, c. 57 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 661); Idem, *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 924-925); Idem, *Vita f. Sabæ*, c. 14 (Surius, *Vite Sanctorum*, ed. Colon., 1581, VI, p. 843); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 612); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249); cf. Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 108 (Ducæus, *Biblioth. vet. patrum*, II, p. 1101).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ante an. 451 ** S. PELAGIA *Antiochena*. (205)

« Tertia die congregans [Pelagia] per servum suum omnes divitias, ad consilium episcopi, nihil sibi retinens, pauperibus erogavit & induta cilicio nocte fugit.

« Post tres annos clericus eiusdem episcopi *Hierusalem* ire voluit, & dixit ei episcopus ut inter alios monachos hominem Dei Pelagium diligenter inquireret & humiliter salutaret. Et non intelligens clericus quid hoc esset, Pelagiam sub nomine Pelagij in cella reclusam in *monte Oliveti* reperit, & cognitus ab ea, ipsam propter nimiam maciem non cognovit. Et dixit ei Pelagius: « Habes episcopum? » Cui ille: « Etiam,

« domine pater. » « Oret, inquit, pro me quia apostolus
« Christi est. » Et visitans clericus omnes alios, cum audisset
magnam famam Pelagij, rursus ad eum rediit. Et cum se
vocanti non responderet, aperiens fenestram defunctum in-
venit, & tum vocati monachi cum episcopo *Hierosolymorum*,
Pelagium de cella extrahentes & sepelientes, feminam in-
venerunt; & laudantes Deum, qui multos habet servos ab-
conditos, honorifice eam in loco mundissimo posuerunt. Tunc
reversus clericus *Antiochiæ* episcopo suo retulit quod vidit
& intellexit & quod illa esset Pelagia quæ ab episcopo bap-
tizata, Pelagium se fecerat appellari. »

[Vincentius Bellovac., *Speculum historiale*, l. XI, c. 97 (ed. Duac.,
pp. 444-445).]

« Die tertio, omnia quæ habebat præparavit & congre-
gavit & pauperibus tribuit. Post aliquot autem dies, cunctis
ignorantibus & in *monte Oliveti* devenit, ubi habitum eremitæ
accipiens in parva cella ibidem se collocavit & Deo in multa
abstinentia servivit. Maximæ autem famæ ab omnibus habe-
batur & frater Pelagius dicebatur. Post hoc quidam diaconus
supradicti episcopi *Hierosolymam* causa visitandi loca sancta
advenit. Cui dixit episcopus ut post sanctorum locorum visi-
tationem quæreret quemdam monachum nomine Pelagium
& ipsum visitaret, cum verus Dei servus esset. Quod cum
ille fecisset, mox ab illa cognitus nequaquam ipsam propter
nimiam maciem cognovit. Cui dixit Pelagia: Habes epis-
copum? »

[Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 150 (ed. Græffe, p. 675).
Cf. Flodoardus, *De triumphis Christi*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. lat.*,
CXXXV, cc. 587-596).]

(Cf. Iacobus Diaconus, *Vita f. Pelagiæ* (ed. Usener, Bonn., 1879, p. 33
& f.), cuius *versio syriaca perantiqua* (sæc. V-VI) apud J. Gildemeister,
Acta f. Pelagiæ (Bonn., 1879) & *latina, auctore Eustochio*, apud *AA.*
SS. Boll., 8 Oct., III, p. 266; Simeon Metaphrasti, *Vita f. Pelagiæ*,
c. 11 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, c. 917); Perdiccas Ephesius, *Expositio*
thematum dominicorum & memorabilium quæ Hierosolymis sunt (ap. Alla-
tium, *Συμμεικτά*, t. I, p. 72); *Menologia Græcorum* (ed. Albani, pars I,
p. 102, & Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 96). *Notantur vite f. Pelagiæ*,
arabice ab Anonymis scriptæ, ap. J.-S. Affemanum, *Bibl. Or. Clem. Vat.*,
III, p. 286. — Cf. *Itinera græca*, I, *Itinera arabica & Itinera diversa*.)

451 THEODOSIUS, *monachus hæreticus, qui concilio Chalcedonenſi interfuerat, Hierosolymitanam ſedem invadit.* (206)

« Qualis autem ſit qui in locum epiſcopi viventis [*ſcil.* Iuvenalis] obrepſit, ex ipſa qualitate facti non poteſt dubitari, nec ambigendum eſt eum eſſe perverſum quem impugnatores fidei dilexerunt. »

[S. Leo Magnus, *Epistoſa* CIX, *ad Iulianum ep. Coenſem*, c. 25 (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1018); cf. Id., *Epistoſa* CXXXVII, *ad eundem* (ibid., c. 1071) & *alias epistoſas infra* ad ann. 452 *recenſitas*.]

(Cf. Marcianus, *Epistoſa ad Macarium epiſcop.* (Manſi, *Concilia*, VII, c. 484); *Epistoſa Pulcheriæ Auguſtæ ad Baſſam* (ibid., c. 505); Cyrillus Scythopol., *Vita ſ. Euthymij* (Pouget, *Analeſta græca*, p. 55); Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 2513); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., I, p. 165), *quem exſcripſit* Anaſtaſius Biblioth., *Hiſt. eccleſ.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1233); Simeon Metaphraſt., *Vita ſ. Euthymij*, c. 73 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 657); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 29). — Zacharias Mitylenes, *Hiſt. eccleſ.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152; cf. J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, IV, p. 55); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 153, 159. — Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

451. BARSUMAS, NISIBENUS EPISCOPUS, COLLECTIS MILITIBUS ET MONACHIS, SYRIAM ET MESOPOTAMIAM VASTAT.

[*Acta Concilij Chalcedonenſis*, aët. IV (Manſi, *Concilia*, VI, c. 67); cf. Evagrius, *Hiſt. eccleſ.*, l. II, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2578). — Greg. Barhebræus, *Chron. eccleſ.*, ſeët. II, c. 22 (tr. Abbeloos & Lamy, Lovanii, 1872, pp. 67 & ſ.).]

451 (ſept.). TRIPOLIS, URBS PHENICIAE, TERRÆ MOTU CONCUSSA.

[J. Malalas, *Chronogr.*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 548).]

451. ECCLESIAM HIEROSOLYMITANAM AD PATRIARCHALEM PROMOVET DIGNITATEM CONCILIUM CHALCEDONENSE, AUCTORITATEM SUPER TRES PALÆSTINAS CONCEDENS HIEROSOLYMITANO PATRIARCHÆ.

[*Conc. Chalced.*, aëtio VII (Manſi, *Concilia*, VII, c. 179 & ſ.); cf. *ſupra*, I, p. xlviii.]

451 NONNULLI MONACHI qui concilio Chalcedonenſi interfuerant. (207)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2512). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

451 DIOSCORUS, *Alexandrinus patriarcha, qui concilio Chalcedonenſi interfuerat.* (208)

[Eutychius, Alex. patriarcha, *Annales* (ed. Selden & Pococke, Oxoniæ, 1659, t. II, p. 98).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 451 IACOBUS Diaconus. (209)

[Cf. *ſupra*, n° 204.]

[Iacobus Diaconus, *Vita ſ. Pelagiæ Antiochenæ* (ed. Uſener, Bonn., 1879, p. 14 & ſ.), *cuius verſiones ſyriaca & latina ſupra*, n° 204, *reſentur*. Cf. *Vitæ Patrum*, l. I, c. 13, 14 (ed. Roſweyd., p. 380).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

451 & ſ. ** HIEROSOLYMIS ET IN PALÆSTINA LAPIDES E CÆLO CADUNT; PRODIGIA MULTA FIUNT.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 156-167), *ex ſcriptis Iohannis monachi, Petri Iberi diſcipuli, qui dicit Deum his portentis Chalcedonenſis concilij fautores, præcipueque Iuvenalem Hieroſolymitanum perterrere voluiſſe*; cf. *Bibl. nat. Par.*, Armén. 73 (anc. fds. 89), f. 39.]

† a. 451 ** ARMENI duo peregrinantes. (210)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex ſcriptis Iohannis monachi, Petri Iberi diſcipuli* (tr. Langlois, p. 165).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

† a. 451 ** MULIER quædam ex Pamphylia. (211)

[Michel le Syrien, *Chron.*, *ex ſcriptis Iohannis monachi, Petri Iberi diſcipuli* (tr. Langlois, p. 166).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

Post a. 451. IUDÆORUM PALÆSTINÆ AD MARCIANUM IMPERATOREM EPISTOLA.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 184).]

452 ian. SEDITIO HIEROSOLYMIS.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, p. 2513); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., p. 165); Nicephorus Calliſt., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 29). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152).]

(Cf. *auctores supra*, n° 206, *notatos* & *infra ubi Marciani imperatoris, Pulcheriæ Leonisque I, papæ, epistolæ recensentur.*)

- 452 LEGATI qui Marciani imperatoris epistolam ad archimandritas & monachos Palæstinæ attulerunt. (212)

[Manſi, *Concilia*, VII, cc. 487, 493.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 452 LEGATI (iidem forte qui *supra*, n° 212, citantur) Pulcheriæ imperatricis epistolam ad archimandritas & monachos Palæstinæ afferentes. (213)

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 509; cf. c. 512.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 452 LEGATI (iidem forte qui *supra*, nn. 212 & 213, citantur) Marciani imperatoris epistolam ad synodum in Palæstina congregatam afferentes. (214)

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 513.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 452 PETRUS DE IBERIA, hæreticus, qui a Theodosio monacho, pseudo-patriarcha Hierosolymitano, in episcopum Gazensem consecratur. (215)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. II, c. 5, 8, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2513, 2521, 2669); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 & 16, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 32, 49, 175). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analeſta græca*, p. 55); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5945 (ed. Bonn., I, pp. 165-166); Simeon Metaphraſt., *Vita f. Euthymij*, cc. 73 & 77 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 657, 661). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1152; cf. J. S. Affemanni, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, II, p. 56); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 152-154).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

- 452 vel 453 ANONYMUS qui Pulcheriæ Auguſtæ epistolam ad Baſſam, Hierosolymitani cuiusdam monaſterij præfectam, attulit. (216)

[Manſi, *Concilia*, VII, p. 505.]

452. SAMARITANI REBELLANTES PALÆSTINAM DEPRÆDANTUR.

[Marcianus, *Epistola ad monachos Palæſtinæ*; Pulcheria, *Epistola ad eodem* (Manſi, *Concilia*, VII, c. 488, cf. c. 493;

c. 509, cf. c. 512). — Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 5 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1153).]

452 (nov. 25). S. LEO MAGNUS PAPA DE TURBIS ET VIOLENTIIS A MONACHIS PALÆSTINIS ACTIS AD IULIANUM, COENSEM EPISCOPUM, SCRIBIT.

[S. Leo Magnus, *Epistola* CIX, ad Iulianum (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1014); cf. Id., *Epistolæ* CXIII, ad eundem (*Ibid.*, c. 1024), CXVII, ad eundem (*Ibid.*, c. 1037), CXXVII, ad eundem (*Ibid.*, c. 1070); Iaffé, nn. 264, 267, 271, 281.]

452-453. SARRACENI PALÆSTINAM INVADENTES A DOROTHEO, PRÆFECTO PALÆSTINÆ, VICTI.

[Priscus Rhetor, *Hist. byzant.*, c. 10 (ed. Bonn., p. 153); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XV, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 32.)

; (iun.) MARIANUS presbyter & OLYMPIUS diaconus a Maximo, Antiocheno patriarcha, Romam missi, f. Leonis papæ epistolæ in Orientem afferunt. (217)

« Quantum dilectioni tuæ placeat communis fidei sacratissima unitas, & pacis ecclesiasticæ tranquilla concordia, litterarum tuarum textus ostendit, quas ad me filij nostri Marianus presbyter & Olympius diaconus detulerunt. »

[S. Leo M., *Epistola* CXIX, ad Maximum ep. Antioch. (11 iun.); cf. *Epistolæ* CXXIII, ad Eudoxiam Aug. (15 iun.), CXXIV, ad monachos Palæstinos (15 iun.) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, cc. 1042, 1060, 1062; Iaffé, n. 273, 277, 278; cf. n. 280).]

453. ANDREAS PRESBYTER ET PETRUS DIACONUS A IUVENALI, PATRIARCHA HIEROSOLYMITANO, ROMAM, AD S. LEONEM I PAPAM MITTUNTUR.

[S. Leo I, *Epistola* CXXXIX, ad Iuven. (454, 4 sept.) (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1105).]

454 LEGATI (forte ANDREAS presbyter & IACOBUS diaconus) f. Leonis I Magni papæ epistolam Iuvenali, episc. Hierosolymitano, afferentes. (218)

« Apud te est Bethleem, in qua salutifer Davidicæ Virginis partus illuxit, quem involutum pannis inter angustias diversorij præsepe suscepit. Apud te est declarata ab angelis, adorata a magis, & per multorum infantium mortes ab Herode quæ-

sita Salvatoris infantia. Apud te est ubi pueritia eius adolevit ubi adolescentia maturavit, & per incrementa corporea in virum perfectum veri hominis natura perfecit Hoc tibi ipsa crux indefinenter loquitur; hoc lapis clamat sepulcri, in quo Dominus humana conditione iacuit & de quo divina potentia resurrexit. Et cum ad *montem Oliveti*, locum Ascensionis veneraturus, accedis, nonne illa vox angelica in tuo resultat auditu, qua elevationem Domini stupentibus dicitur: Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? [*Act.*, I, 11.] »

[S. Leo Magnus, *Epistola* CXXXIX, ad *Iuvenalem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1105; Iaffé, n. 291), cuius hæc verba, quibus s. papa *Hierosolyman* & *Bethleem* laudat, hic inferere placuit.]

454. MARCIANI IMPERATORIS ET PULCHERLÆ AUGUSTÆ CURA TURBÆ A MONACHIS PALÆSTINÆ AGITATÆ SEDANTUR, DOROTHEO, PALÆSTINÆ PRÆFECTO, MEDIANTE.

[Leo Magnus, *Epistola* CXVII, ad *Iulianum*, episcopum *Coensem*, c. 2 (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1038); Id., *Epistola* CXXVI, ad *Marcianum imperatorem* (Migne, *Patr. lat.*, LIV, c. 1069); Id., *Epistola* CXXVII, ad *Iulianum*, *Coensem episcopum* (*Ibid.*, c. 1070); Id., *Epistola* CXVI, ad *Pulcheriam* (*Ibid.*, c. 1035); Marcianus, *Epistola ad monachos Palæstinæ* (Manfī, *Concilia*, VII, c. 487); Pulcheria, *Epistola ad monachos Palæstinæ* (Manfī, *Concilia*, VII, c. 509).]

456 S. THEODOSIUS cænobiarcha ex Cappadocia. (219)

[Simeon Metaphrast., *Vita s. Theodosij*, c. 4-6 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 472 & f.); Basilii imp., *Menologium*, p. II, ad d. 11 ian. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 252); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, I. XVI, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 181).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

457 MARTYRIUS & HELIAS, monachi *Nirienfes*, postea *Hierosolymitani patriarchæ*. (220)

[Cyrillus, *Vita s. Euthymij* (Pouget, *Analekta græca*, p. 69); Simeon Metaphrast., *Vita s. Euthymij*, c. 94 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 676).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

457 (sept.) LEGATI s. Leonis Magni papæ epistolas *Iuvenali Hierosolymitano* & *Basilio Antiocheno patriarchis afferentes*. (221)

[S. Leo I M., *Epistolæ* CXLIX & CL (Manfī, *Conc.*, VI, cc. 313, 315; Iaffé, n. 302, 303; cf. n. 305).]

457 LEGATI qui Leonis I imperatoris epistolam Iuvenali, Hierosolymitano patriarchæ, attulerunt. (222)

[Manfi, *Concilia*, VII, c. 521; cf. 523.]

457. PRIMÆ ET SECUNDÆ SYRIÆ EPISCOPORUM AD LEONEM IMPERATOREM EPISTOLÆ.

[Manfi, *Concilia*, VII, cc. 547 & 550.]

457 S. SABAS & eius socij. (223)

[Cyrillus Scythopolit., *Vita f. Sabæ* (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, p. 220); Basilii imp., *Menologium*, p. II, ad d. 5 dec. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 192); Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, cc. 7, 8 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 841); Nicephorus Callistus, *Hist. ecclef.*, l. XIV, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

458 LAMPETIUS quidam hæreticus. (224)

[Photius, *Bibliotheca*, cod. LII (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 93).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

458 vel 459 (14 sept.). TERRÆ MOTUS ANTIOCHIÆ.

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad an. 459 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 930); Idatius, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 888); Gennadius, *De scriptoribus ecclesiasticis*, c. 66 (Migne, *Patr. lat.*, LVIII, c. 1098). — Anonymus, *Vita f. Simeonis Stylitæ*, c. VIII (*AA. SS. Boll.*, ian., II, p. 273); Antonius, *Vita f. Simeonis Stylitæ*, c. VII (*cuius versio lat. ap. AA. SS. Boll.*, ian., II, p. 267), quem exſcripſit Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Simeonis Stylitæ*, c. 52 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 383); Evagrius, *Hist. ecclef.*, l. II, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2536); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XIV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 549); Basilii imp., *Menologium*, p. II, ad d. 11 ian., *de f. Theodosio* (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 181); Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Theodosij cœnobiarchæ*, c. 17, § 77 (*AA. SS. Boll.*, ian., I, p. 699); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 608); Ephræmius, *Imperator & patriarchar. recens.*, v. 918 (ed. Bonn., p. 46). — Isaac Antiochenus, *Carmen (ſyriacum) de Antiocheno terræ motu*, ab Affemano (*Bibl. Or. Clement. Vat.*, I, 211) citatum; Cosmas presbyter, *Vita f. Simeonis Stylitæ*, ſyriace (S. E. Affemanus, *Acta Martyrum*

Oriental. & Occidental., I, pars II, p. 379; cf. Iof. Sim. Affemanus, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, I, pp. 212, 213, 235, 251; Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon* (*Ibid.*, I, p. 212); Abulfaragius, *Hift. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 92). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 114).]

- c. 460 *WAKHTANG GOURGASLAN, *rex Iberiæ, cum matre & sorore.* (225)

[*Histoire de la Géorgie, règne de Wakhtang*, § 7 (tr. Broffet, p. 183); Timotheus Gabachwill, *Itinerarium* (Broffet, *Additions & éclaircissements à l'hist. de Géorgie*, n. X, p. 198).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

- c. 460 ANONYMUS. (xxxvj)

« *Descriptio parrochiæ Ierusalem.* »

[Edita supra t. I, pp. 321-327.]

- 461-468 LEGATI qui Hilarij papæ epistolas ad Orientales episcopos attulerunt. (226)

[*Liber pontificalis*, ed. Vignoli, I, p. 154; Jaffé, ed. 2^a, n° 564.]

- 465 S. CYRIACUS, *abbas monasterij S. Euthymij.* (227)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Cyriaci*, c. 1 (gr. & lat. ap. *AA. SS. Boll.*, sept., VIII, p. 147); Idem, *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, pp. 36 & 42); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 921 & f.); Idem, *Vita f. Euthymij*, cc. 48, 58, 78 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 636, 644, 661); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 612).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 465 S. MATRONA, *ex Pamphylia, Hierosolymam adit.* (228)

[Basilus imp., *Menologium*, p. I, ad d. 8 nov. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 149; cf. Albani, *Menologium Græcor.*, I, p. 175).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- 469 GALBIUS & CANDIDUS, *Leonis I Magni imperatoris exercitus duces, qui vestem B. V. Mariæ invenerunt.* (229)

[Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 209 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 757); Basilus imp., *Menologium*, p. II, ad d. 2 iulij (Migne, *Patr.*

gr., CXVII, c. 518); Simeon Metaphrastes, *Oratio de s. Maria*, cc. 45, 46 (*cuius vers. lat. ap. Migne, Patr. gr.*, CXV, cc. 561, 562); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 614); Glycas, *Annales*, pars IV (ed. Bonn., p. 489); Joel, *Chronogr. compend.* (ed. Bonn., p. 43); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XV, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, p. 69); Ephraemius, *Imp. & patr. recensur*, v. 925 & f. (ed. Bonn., p. 46).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

470 CAMELARIUS quidam ex Arabia veniens. (230)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 107 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1102).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

470 Martianus Capella. (xxxvij)

« Verum Arabia tenditur usque ad odoriferam ac divitem terram, sed iuxta est Syria multis disincta nominibus, nam & Palæstina est quæ contingit Arabiam & Iudæa & Phœnicia, quantum interior habetur Damascene, in meridiem vergens Babylonia; ex eadem Mesopotamia inter Euphraten & Tigrim, qua transit Taurum, montem Sophene, citra vero eam Commagene, & ultra Armenia & Assyria ante dicta. Et ubi Cilicia & Arabia quadringenta milia passuum, latitudo autem a Seleucia ad oppidum Euphratis Zeugma centum septuaginta quinque milia. Ostracine Arabia finitur: a Pelusio sexaginta sex milibus passuum Appollonia Palæstinæ per centum octoginta octo milia passuum procedens, supra Idumæam & Samariam Iudæa longe lateque funditur. Pars eius Syriæ iniuncta Galilæa vocatur, a ceteris eius partibus Iordane amne discreta, qui fluviu oritur de fonte Paniade. Secunda elatio Iudææ ab Hierosolymis, in quo latere est fons Callirrhoe. Ab occidente Effeni, qui sine concubitu & cunctis cupiditatibus vivunt. Hinc aliquanto interius Masada castellum, in quo Iudææ finis est. Iungitur Decapolis dicta a numero civitatum. Redeuntibus ad oram Phœniciæ colonia Ptolemæis. A tergo Libanus & Antilibanus montes, interiacentibus campis Bargilus item mons sedet. Item Syria desinente inter oppida Phœniciæ Antiochia, quæ Oronte amne dividitur. Super eam mons nomine Casius, cuius altitudo quartæ vigilia solem per tenebras videt. In Syria fluviu Euphrates nascitur a monte qui vocatur Capotes; ibi quoque Marfyas alius amnis. Inter Syriam & Parthiam oppidum Palmyra moxque Euphrates fluviu, cuius decem dierum navigatione in ipsam Seleuciam Parthorum urbem maximam

peruenitur, sed scissus Euphrates laevorsum in Mesopotamiam vadit & Tigridi infunditur, dextro autem meatu Babyloniam petit, quæ Chaldææ caput est. Sed redeundum ad oram Syriæ, cui confinis est Cilicia, in qua oppidum Veneris & Cypros insula & fluvius Paradisus. »

[Martianus Capella, *De nuptiis Philol. & Mercurij*, l. VI (ed. Eyfenshardt, pp. 234-236).]

471. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manfi, *Concilia*, VII, c. 999.]

472 MERETRICES a f. Marciano, ecclesiæ Constantinopolitanæ æconomo, converfæ. (231)

[Sim. Metaphrastes, *Vita f. Marciani*, c. 19 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 453, cuius vers. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Ian. I, 616).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

472 EUDOXIA iunior, filia Valentiniani III Augusti uxorque Hunerici, regis Vandalorum, & CURCUS, comes eius. (232)

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5964 (ed. Bonn., I, 182-183), quem exscripsit Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 5963 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1236); Zonaras, *Annales*, l. XIII, c. 25 (Basil., 1557, t. III, p. 40); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XV, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 40).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 475 PROCOPIUS, ex Galatia, in monasterio S. Euthymij monachus. (233)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, t. IV, p. 94); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 148 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 721).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 475 Moïses de Khorena. (xxxviii)

[*Epitome geographiæ*, c. 82 (tr. Whifton, Lond. 1786, p. 362).]

post an. 475 SABBATIUS, ex Cilicia, monasterij S. Gerasimi prope Iordanem abbas. (234)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 107 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1102).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

476 ** ZENO imperator, in Syriam cum uxore ARIADNA fugiens. (235)

[Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5967 (ed. Bonn, I, p. 186). — Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 169).]

Dicunt alij auctores, qui de hac re scripserunt, Zenonem non Syriam sed Isauriam petiisse; cf. *exempli gratia*: Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 475 (Migne, *Patr. lat.*, LI, cc. 931-2); Iordanes, *De regnorum successione* (Muratori, *Rerum ital. SS.*, t. I, pars I, p. 239); Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. I, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2598); Malalas, *Chronogr.*, l. XV (ed. Bonn., pp. 377-8); Procopius, *De bello Vandalico*, l. I, c. 7 (ed. Bonn., I, p. 342); Agathias, *Historiae*, l. IV, c. 29 (ed. Bonn., p. 270); *Chron. Paschale*, ad ann. 477 (ed. Bonn., I, p. 600); Cedrenus, *Hist. Compend.* (ed. Bonn., I, p. 615); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 120).

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

476 vel 477. GABALA, URBS SYRIÆ, TERRÆ MOTU STERNITUR.

[Malalas, *Chronographia*, l. XV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 561). — Jean de Nikiou, *Chronique*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 120).]

478. CONCILIA ANTIOCHENA DUO.

[Manli, *Concilia*, VII, c. 1017; cf. c. 1175.]

c. 480 * PEREGRINUS quidam apud sepulcrum f. Euthymij sanatus. (236)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, cc. 148, 149 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 721).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 480 SEVERUS, ex Sozopoli Pisidiæ, postea Antiochenus patriarcha, in monasterio quodam prope Eleutheropolim Palæstinæ monachus. (237)

« Is autem Severus sedens in abbatis Romani & Mamæ, qui post eum præfuit, monasterio, exinde missus est permanere Constantinopoli. »

[Liberatus, *Breviarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033).]

(Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2668-2669); Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 55 (Cotelierius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, p. 306); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241), quem exscripserunt Anastasius Biblioth., *Hist. eccl.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 361) & Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 150 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV,

c. 724); Id. *Vita f. Sabæ*, c. 77, *cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ Sanctorum* (ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867). — Greg. Barhebræus, *Chron. eccl.*, sect. I, c. 2 (tr. Abbeloos & Lamy, I, c. 189.)

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diversa*.)

481-482. SYNODUS LAODICENA.

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 1022; cf. c. 1178.]

482. SYNODI BINÆ ANTIOCHENÆ.

[Manſi, *Concilia*, VII, c. 1023.]

483. ECCLESIA HIEROSOLYMITANA, MARTYRIO, SALLUSTIO ET HELIA PATRIARCHIS, SE A ROMANA COMMUNIONE SEPARAT, PROPTER ZENONIS HENOTICON.

[Gelafius I, *Epist. ad episcop. Orientis*; *Epist. ad Faustum* (Manſi, *Concilia*, VIII, c. 77, 16); Viſtor Tunnunenſis, *Chronicon*, ad ann. 482, 485, 486 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, cc. 946, 947); Liberatus, *Breviarium*, cc. 17 & 18 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, cc. 1023, 1029). Cf. Facundus, *Pro defensione trium capitulorum*, XII, c. 4 (Migne, *Patr. lat.*, LXVII, c. 485); Id. *Liber contra Mocianum* (*Ibid.*, c. 858). — Evagrius, *Hiſt. eccl.*, l. III, cc. 16, 30, 31 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2628, 2657); Theodorus Leſtor, *Hiſt. eccl.*, l. II, c. 50 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 210); Nicephorus Conſtantinop., *Chronographia brevis*, c. VI, *De patriarchis Hieroſol.* (Migne, *Patr. gr.*, C, c. 1037); Nicephorus Calliſtus, *Hiſt. eccl.*, l. XVI, cc. 12 & 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 136, 141). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 50 (Cotelerius, *Eccleſiæ græc. mon.*, III, p. 296); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5980, 5983, 6003 (ed. Bonn., I, pp. 205, 209, 234); Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, cc. 69-70 (Surius, *Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. XI, p. 864). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (ed. Zotenberg, pp. 124 & f.; *Catal. des mſſ. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 235).]

484 LEGATI qui Felicis III papæ epistolæ ad monachos & clericos Orientales attulerunt. (238)

« Felix, Romanæ Eccleſiæ præful, monachis & clericis per Orientem, Ægyptum & Bithyniam commorantibus ſcribit, ut Petrum Alexandrinum epiſcopum Chalcedonenſis ſynodi obtrectatorem & eius communicatores tanquam hæreticos vitent. »

[Viſtor Tunnunenſis, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, p. 946; cf. Jaffé, n° 368).]

484 ILLUS, patricius, & LEONTIUS, consul, qui contra Zenonem seditionem moverant, Antiochiam adeuntes. (239)

« Illus, natione Isaurus, dignitate magister officiorum, amputata apud comitatum auricula, Orientem Zenoni infestus invasit. Porro cum Leontio tyrannidem arripuit. »

[Marcellinus comes, *Chron.*, ad ann. 484 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 933).]

« Quod periculum evadens Ilus, mox ad urbem recedens, Zenonique infestus, Orientem invasit. Contra quem Leontius directus, pellicibus verbis illectus, diadema arripuit, simulque Leontius & Ilus, reipublicæ inimici effecti, tyranni, in partes Syriæ & Isauriæ debacchantur. »

(Cf. Candidus, *Chron.* (ed. Bonn., p. 475); Malalas, *Chronogr.*, l. XV (ed. Bonn., p. 388); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2652); Theodorus Lecttor, *Hist. eccles.*, l. II, cc. 3, 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 185); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5974 (ed. Bonn., I, p. 198); cf. Cedrenus, *Hist. Compend.* (ed. Bonn., pp. 616, 617); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XV, c. 23 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 157). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 88 (tr. Zotenberg, p. 127; *Catal. des mss. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 235).

[Iornandes, *De regnorum successionem* (Muratori, *Scriptores rer. ital.*, I, pars I, p. 240).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

484. SAMARITANI REBELLANTUR, ET, DUCE IUSTASA, CÆSAREAM INVADUNT; POSTEA AUTEM SUBIUGANTUR.

[Procopius, *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 325); *Chron. Paschale*, ad ann. 484 (ed. Bonn., I, p. 603); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XV (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 568); *Chron. Paschale*, ad ann. 484 (ed. Bonn., pp. 603-604). — Abulfaragius, *Historia dynastiarum* (tr. Pococke, p. 93); Id., *Chron. Syriac.*, VIII (trad. Bruns, p. 77); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 171).]

485. CONCILIABULUM ANTIOCHENUM.

[Manfī, *Concilia*, VII, c. 1165.]

485. PETRUS, ANTIOCHENUS EPISCOPUS, A FELICE III PAPA ANATHEMATIZATUR ET AB ANTIOCHIA REMOVETUR.

[Felix III, papa, *Epistolæ tres ad Petrum Antiochenum* (Manfī, *Concilia*, t. VII, cc. 1045 & 1047); Jaffé, ed. 2^a, n° 606, cf. n° 607.]

c. 485 PEREGRINUS *quidam in monasterio S. Euthymij exceptus.* (240)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Euthymij* (ed. Pouget, *Analekta græca*, p. 93); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 159 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 729).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 486. IUDÆI APUD URBEM TIBERIADEM IN CONTEMPTU CHRISTIANÆ FIDEI SPECIEM I.-C. FABRICANT.

[Philotheus diaconus, *Historia imaginis Iesu Christi* (Bibl. nat. Par., mss. syr. 234, 235; *Catal. des mss. syr. de la Bibl. nat. de Paris*, pp. 183, 188); *eiusdem rei narratio arabice scripta ap. J. S. Affemanum*, *Bibl. Or. Clem. Vat.*, III, p. 639, *notatur.*]

c. 486 * CERYCUS, *f. Crucis in Hierusalem custos.* (241)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 19 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, p. 246); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 25 (*cuius versio latina ap. Surium, Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 847).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

487. *SYNODI ANTIOCHENA ET LAODICENA.

[Labbe, *Concilia*, IV, 1151.]

490 S. IOHANNES SILENTIARIUS, *episcopus Colonienfis in Armenia.* (242)

[Cyrillus monachus, *Vita f. Ioh. Silent.*, c. 1 (*cuius lat. vers. ap. AA. SS. Boll.*, mai., III, 232); Basilii imp., *Menologium*, p. II, ad d. 9 dec. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 195). *Exstat f. Ioh. Silentarij vita arabice scripta a J. S. Affemano* (*Bibl. Or. Cl. Vat.*, III, p. 286) *notata.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

490. IUDÆI IN ANTIOCHIA TRUCIDANTUR.

[Ioh. Malalas, *Chronograph.*, l. XV (ed. Bonn., pp. 389 & seq.).]

c. 490 CÆSARIUS *quidam Antiochenus.* (243)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 127 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 490 LICINIUS, *episcopus Turonensis*. (244)

« Denique migrante Eustochio, *Turonorum* episcopo, octavus post sanctum Martinum Licinius Turonicis episcopus ordinatur. Hic fertur in *Oriente* fuisse, ac loca visitasse sanctorum, ipsamque adiisse *Hierosolymam* & loca Passionis ac Resurrectionis Dominicæ, quæ in Evangeliiis legimus, sæpe vidisse. »

[Gregorius Turon., *Historia Francor.*, l. II, c. 39 (ed. Guadet, t. I, p. 250).]

« Nonus Licinius, civis *Andegavus*, qui ob amorem Dei in *Orientem* abiit, sanctaque loca revisit. »

[Gregorius Turon., *Historia Francor.*, l. X, c. 31 (ed. Guadet, t. IV, p. 142).]

491 SOPHIA, *f. Sabæ mater*. (245)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 25 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, c. 253); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 30 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 849).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

491 HIEREMIAS, *Armenus*, PETRUS & PAULUS, *discipuli eius*. (246)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 20 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, 247); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 26 (*cuius versio latina ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 848).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

494. LAODICEA, HIERAPOLIS, TRIPOLIS, AGATHICUM TERRÆ MOTU CONCUSSÆ.

[Marcellinus comes, *Chron.* ad ann. 494 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 934).]

494. HELIAS I, PATRIARCHA HIERSOLYMITANUS, PATRIARCHALE MONASTERIUM HIERSOLYMIS FUNDAT.

[Cyrillus Scythopolit., *Vita f. Sabæ*, c. 31 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, p. 262); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 39 (*cuius lat. versio ap. Surium, Vitæ Sanctorum*, ed. Colon., t. VI, p. 852).]

494-513 S. DAVID *Garedjiensis, ex Mesopotamia*. (247)

[*Annus ecclesiasticus græco-slavicus* ad d. 31 mart. (ed. Martinov, ap. *AA. SS. Boll.*, Oct. XI, p. 101). — Broffet, *Histoire de Géorgie*, t. I, p. 206, text. & n. 6. Errat manifeste Broffet quum dicat Dodonem, f. Da-

vidis discipulum, Hierosolymam adiisse. Ad f. Davidem, non ad Dodonem spectat narratio.]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

495 LEGATI qui Gelasij I, papæ, epistolam ad Orientales episcopos attulerunt. (248)

[*Inter Leonis papæ Epistolas*, ap. Migne, *Patr. lat.*, LVI, c. 653; cf. Jaffé, n° 399.]

c. 495 ANASTASIA, Anastasij imperatoris neptis. (249)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 53 & 54 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 303, 306); Simeon Metaphrast., *Vita f. Sabæ*, cc. 73, 75 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., t. VI, pp. 866, 867).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

495-496. IOHANNES ET SERGIUS EPISCOPI E SYRIÆ PARTIBUS ROMAM ADEUNT.

[S. Gelasius I, papa, *Epistola ad episcopos Syriæ* (Mai, *Nov. bibl. patr.*, t. II, p. 655; Jaffé, ed. 2a, n° 702).]

495-496 LEGATI (forte iidem qui supra ad ann. 495) qui Gelasij I, papæ, epistolam ad quosdam Syriæ episcopos attulerunt. (250)

[A. Mai, *Nov. bibl. patr.*, II, 653; cf. Jaffé, ed. 2a, n° 702.]

496 LEGATI qui Macedonij, Constantinopolitani patriarchæ, synodicas ad Heliam, Hierosolymitanum patriarcham, attulerunt. (251)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 50 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 296).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

498-503. ARABUM IN SYRIAM ET PALÆSTINAM INGRESSIONES.

[Cyrillus monachus, *Vita f. Iohannis Silentiarij*, c. II, § 13 (*cuius vers. lat. ap. A.A. SS. Boll.*, mai, III, p. 235); Procopius Gazensis, *Panegyricus* (ed. Bonn., 1829, p. 497); Priscianus, *Laudes Anastasij imperatoris*, vers. 255 & f. (ed. Bonn., 1829, p. 525); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 36 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2676); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5990-5994 (ed. Bonn., I, pp. 217-218), quem exscripsit Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1242); Simeon Metaphrast., *Vita f. Euthymij*, c. 125 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 628);

Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 193). — Tabari, *Chron.* (tr. Nöldeke, p. 83).]

499. TERRÆ MOTUS IN PALÆSTINA; NICOPOLIS URBS CORRUIT.

[Iosue Stylites, *Chronicon*, ad ann. 810 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, I, p. 269). — *Chronicon Edeffenum*, ad ann. 810 (*Ibid.*, p. 406).]

c. 500 IOHANNES, *Byzantinus*. (252)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 38 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 279); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 58 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 858).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 500 * CHRISTOPHORUS, *Romanus*. (253)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 105 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pp. 1099-1100).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 500. HELIAS I PATRIARCHA HIEROSOLYMIS ECCLESIAM S. HELENÆ EXSTRUIT.

[Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, 108).]

c. 500 ABRAHAM, *Cascarensis monachus*. (254)

[Amrus, *Vita Babæi (cuius fragm. ap. J. S. Affemanum, Bibl. Or. Clem.-Wat.*, IV, p. 873); Id., *Vita Marabæ (cuius fragm. ibid.*, p. 873).]
(Cf. *Itinera diversa*, I.)

c. 500 URBICIUS, *palatii præpositus sub Anastasio imperatore*. (255)

[Theodosius, *De Terra Sancta*, c. 20 (t. I, *Supplem.*, p. 69); cf. pp. 88*-88**.]

c. 500 OMAYYA, *Hafschim, Arabum principis, nepos, in Syria exul*. (256)

[Tabari, *Chronique*, II part., c. 66 (tr. Zotenberg, II, p. 373); Ibn-Coteibah, *Tables généalogiques* (ap. Eichhorn, *Monum. antiq. hist. Arabum*, Gotha, 1775, p. 85).]
(Cf. *Itinera diversa*.)

f. V. SS. XENOPHON, MARIA, *uxor eius*, ARCADIVS & IOHANNES, *eorum filij*. (257)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Xenoph.*, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 1032 & f. (*cuius versio lat. ap. AA. SS. Boll.*, 26 ian., II, p. 724); Basilius imp., *Menologium*, p. II, ad d. 26 ian. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 281); cf. Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XIV, c. 52

(Migne, *Patr. gr.*, CXLVI, c. 1249). — *Arabicam Xenophontis & Mariæ vitam notat* J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, II, p. 511.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

f. V. ** TATIAN, *rex Iberiæ*. (258)

[Basil Gregorovitch Barfkig, *Voyage aux Saints-Lieux* (en russe), pp. 201 & f.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

ante fin. f. V. * MULIER *quædam Romana nobilis*. (259)

[Bibl. nat. Par., mss. ethiop., n° 60, f. 109.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

500-510 HASCHIM, *Arabum princeps, qui bis quotannis Syriam mercandi causa adibat*. (260)

[Ibn-Ishâk, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, p. 66); Tabari, *Chron.*, II part., c. 66 (tr. Zotenberg, II, pp. 372, 374); Ibn-Khallican, *Dictionnaire biographique* (tr. de Slane, t. I, pp. 40-41); Cotbeddin, *Histoire de la Mecque* (*Notices & Extr. des mss.*, t. IV, pp. 552, 553); cf. Ibn-Coteibah, *Tables généalogiques* (ap. Eichhorn, *Monum. antiq. hist. Arabum*, p. 84).]

(Cf. *Itinera arabica*.)

f. V-VI. S. ARCHELIDES & SYNCLETICA, *uxor eius*. (261)

[Bibl. nat. Par., mss. ethiop., n° 125, ff. 150-154; n° 126, f. 144. — *Ibid.*, mss. syr. n° 234, ff. 156-165; n° 235, ff. 60-67; 236, ff. 274-290. Cf. Affemani, *Bibl. Apost.-Wat. cod. mss. catalogus*, III, 422; Id., *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, III, pars I, p. 286.]

(Cf. *Itinera diversa*.)

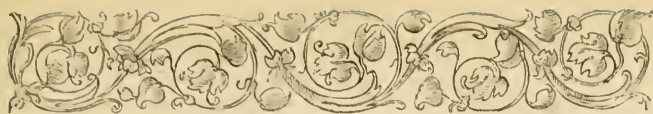
f. V-VII. ** CHRISTINA, *mulier ex Cappadocia, quæ caput S. Longini martyris invenit*, & CHRISTIO, *filius eius*. (262)

[S. Hefychius Hierosolymit., *Acta f. Longini centurionis* (*quorum vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 388); Anonymus, *Inventio capitis f. Longini martyris* (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, p. 389); *Menæa Græcorum* (*quorum fragm. ap. AA. SS. Boll.*, Mart. II, pp. 381-382); Basilii imp., *Menologium*, p. I, c. 121, ad d. 16 oct. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 112); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Longini*, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 40).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

SAECULUM VI.

SAECULUM VI.

500-514. EPISCOPI ORIENTALES AD SYMMACHUM PAPAM, ROMANAM PETENTES COMMUNIONEM, SCRIBUNT.

[Manli, *Concilia*, VIII, c. 221.]

501. LEGATI EX MONACHIS PALÆSTINÆ ANASTASIVM IMP. CONSTANTINOPOLIM ADEUNT DE IMPOSITIONE, CHRYSARGYRUM DICTA, TOLLEND.

[Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 627); Glycas, *Annales*, p. IV (ed. Bonn., p. 493). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 89 (ed. Zotenberg, p. 134). — Cf. Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. II, c. 53 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 210); Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (Migne, *Patr. gr.*, XCVII, c. 590); Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 54 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 303); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 39 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2677 & f.); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5993 (ed. Bonn., I, p. 221); Suidas, *Lexicon* ad voc. Τιμόθεος (t. III, p. 475); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 40 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 203); Const. Manasses, *Compend. chron.*, v. 3083 & f. (ed. Bonn., p. 133); Ephræmius, *Patriarch. & imper. recens.*, v. 1056 & f. (ed. Bonn., p. 51). Cf. etiam Dositheus, *Hist. patr. Irlm.*, l. IV, c. 18, § 1, qui dicit Timotheum, Gazæ episcopum, inter alios ad Anastasium imp. missum fuisse de Chrysargyro tollendo.]

502. TERRÆ MOTUS IN SYRIA ET PHENICIA; PTOLEMAIS, ACON, TYRUS, SIDON, BERYTUS ET NEOCÆSAREA CORRUUNT.

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 5995 (ed. Bonn., I, p. 222); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 628). — Iosue Stylites, *Chronicon* ad ann. 813 (Jof. S. Affemanus, *Biblioth. Orient. Clem.-Wat.*, I, p. 272); Dionysius, *Iacobitar. patriarcha*,

Chronicon ad ann. 813 (*ibid.*, p. 272, not. 3); cf. *Chron. Edeffenum* ad ann. 813 (*ibid.*, I, p. 407).]

502 ANONYMI *quidam, forte ex Edeffa.* (263)

[Iosue Stylites, *Chronicon* ad ann. 813 (J. S. Affemanus, *Bibliotheca Or. Clem.-Vat.*, I, p. 272).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

ante 505 ANONYMI *quidam, eleemosynas ab Urbicio eunucho, Edeffeno, pauperibus & ecclesiis Hierosolymitanis missas, ferentes.* (264)

[Iosue Stylites, *Chronicon* ad ann. 816 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 281).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 505 S. IOHANNES CHUZIBITA, *Ægyptius, episcopus Cæsariensis.* (265)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2715), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 228); Iohannes Moschus, *Pratum spirituale*, c. 25 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, t. II, p. 1065); *Menologium Græcorum* (ed. Albani, I, p. 149); cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 44, 61 (Cotelierius, *Eccl. græc. mon.*, III, pp. 288, 327, & *AA. SS. Boll.*, 28 Oct., XII, pp. 587 & f.); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 61 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 861).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 505 APHRODISIUS, *in monasterio S. Theodosij monachus.* (266)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ* (Cotelierius, *Eccl. græc. mon.*, III, p. 287); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 61 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 861).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 505 BARSANUPHIUS, *Ægyptius, in monasterio quodam prope Gazam monachus.* (267)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2764); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 273); cf. *AA. SS. Boll.*, Apr. II, pp. 22 & f., *ubi Barsanuphij vita latina fabulosa, sæc. XII a clerico quodam ecclesiæ Oritanæ scripta, recensetur.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 505 ANTHIMUS, ex Bithynia. (268)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 43 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 286); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 60 (ubi pro Bithynia, Bethania legitur) (cuius vers. lat. ap. Surium, *Vite sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 860).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

506 IOANNES Amidensis, physicus, Petra Palæstina exul. (269)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 395); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 5999 (ed. Bonn., I, p. 231); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 629).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

507 ** EPIPHANIUS, episcopus Nannetensis. (270)

[De peregrino isto, qui Nannetum reliquias quasdam f. Stephani e Terra Sancta attulisse fertur, nullum reperimus testem præter Bartholomæum Roger († 1676), (*Histoire d'Anjou, Revue d'Anjou*, 1852, t. I, p. 47, n. 1.); cf. D. Chamard, *Vie des SS. de l'Anjou*, I, 193.]

507. SEDITIO ANTIOCHIÆ: SYNAGOGA IUDÆORUM EVERTITUR.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 396).]

509. CONCILIUM ANTIOCHENUM.

[Manf., *Concilia*, VIII, c. 347.]

c. 510 STEPHANUS BAR-SUDAILI, Edeffenus. (271)

[Xenaias Mabugenfis, *Epistola ad Abraham & Orestem, presbyteros Edeffenos, de Stephano Bar-Sudaili Edeffeno* (Syriace) (Jof. Simeon Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Wat.*, t. II, p. 30).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 510 Severus, Antiochenus patriarcha. (xxxix.)

[De crepitibus & tinnitibus qui in Palæstina editi sunt (cuius vers. syriacam a Iacobo, ep. Edeffeno, ineunte sæculo VIII, conscriptam, recens. J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, t. I, p. 570).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

511. SEVERUS, POSTEA ANTIOCHENUS PATRIARCHA, CUM DUCENTIS MONACHIS EX ELEUTHEROPOLI CONSTANTINOPOLIM ADIT.

[Liberatus, *Breviarium*, c. 19 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033). — *Libellus synod. de synodo Antiochena* (Manf., *Concilia*, VIII, c. 374); Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 55 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 306); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6002 (ed. Bonn., I, p. 233);

Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, c. 77 (*cuius verſ. lat. ap. Surium, Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867); Nicephorus Calliſt., *Hiſt. eccleſ.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176).]

511 EUTROPIUS tribunus qui Anaſtaſij imp. epiſtolam Helia, Hieroſol. patr., attulit. (272)

[*Libellus ſynodicus de ſynodo Sidonia* (Manſi, *Concilia*, VIII, c. 374); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 5999, 6003 (ed. Bonn., I, pp. 233, 236). *Huius epiſtolæ paulo poſt reſpondit Helias*: Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 50, 52, 56 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 297, 301, 307), *quem exſcripſit* Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, cc. 70, 72, 77 (*cuius verſ. lat. ap. Surium, Vitæ ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 864, 865, 867); Theophanes (*ibid.*). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 139).] (Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

511 (in autumnno). PSEUDOSYNODUS SIDONIA.

[Manſi, *Concilia*, VIII, c. 371.]

511 S. THEODOSIUS (*de quo ſupra ad ann. c. 456*), CHARITANUS & MONACHI alij ab Helia, Hieroſolymitano patriarcha, ad Anaſtaſium imperatorem miſſi, Hieroſolymam redeunt. (273)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 50, 52 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 297-300), *quem exſcripſit* Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, cc. 70, 72 (*cuius verſ. lat. ap. Surium, Vitæ ſanctorum*, ed. Colon. 1581, t. VI, pp. 864, 865). *De hac via nihil invenitur in Vita f. Theodoſij. Sola in hac Vita notantur* (c. XII, par. 49-50) *epiſtola f. Theodoſij ad Anaſtaſium imperatorem & imperatoris reſponſum* (AA. SS. Boll., Ian., I, pp. 684-701). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 137, 138).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diverſa*.)

antean. 512 MARSUS, Romæ cauſidicus, Mariani ſub Anaſtaſio imperatore patricij pater, Eleutheropolim Palæſtinæ adit. (274)

[Suidas, *Lexicon*, t. II, p. 497, ad vocab. Μαρτιανός.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

512 (maio) S. SABAS (*de quo ſupra ad ann. 457*) ab Helia, Hieroſolymitano patriarcha, ad Anaſtaſium imperatorem miſſus, Hieroſolymam redit. (275)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 54, 55 (Cotelerius, *Eccleſ. græc. mon.*, III, pp. 305, 306, 307); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 115 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 772); Simeon Metaphraſtes, *Vita*

f. Sabæ, cc. 75, 76, 77 (*cuius versf. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 866, 867); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 32 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 180); Codinus, *De signis CP.* (Migne, *Patr. gr.*, CLVII, c. 529). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 137, 138).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

§ 12 MAMAS, monachorum aposchistarum circa Eleutheropolim archimandrita, qui cum Severo, Acephalorum principe (postea Antiochiæ patriarcha), Constantinopolim profectus, cum *f. Saba Hierosolymam redit.* (276)

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 55 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, p. 306); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 77 (*cuius versf. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

§ 12. PSEUDOSYNODUS ANTIOCHENA.

[Manfî, *Concilia*, VIII, cc. 373-375.]

§ 12 SEVERUS (*de quo supra ad ann. c. 480 & 511*), Constantinopoli aliquamdiu moratus, Antiochiæ patriarcha creatus, in Syriam redit. (277)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 308), quem exscripsit Simeon Metaphr., *Vita f. Sabæ*, c. 77 (*cuius versf. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2668), quem exscripsit Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 176); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 141).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

§ 13 FLAVIANUS, Antiochiæ patriarcha, & IOHANNES, Paltenfis episcopus, in Petra Palæstinæ exules. (278)

« Flavianus Antiochiæ catholicus patriarcha, & Ioannes Paltenesium oppidi pontifex, quoniam hunc cœtum sacrilegum refellerant, in castellum quod Petra dicitur, exsules missi sunt.

[Marcellinus comes, *Chronicon*, ad ann. 512 (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 938).]

« Et tamen dum talis esset [Severus], valuit damnare Macedonium & expellere ab Antiochena fede Flavianum. Sed nec ipse potitus est episcopatu eius plusquam quinque annis. »

[Liberatus, *Breviarium* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033).]

(Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, cc. 31, 32 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2664, 2665); Ioh. Malalas, *Chron.*, l. XVI (ed. Bonn., p. 400); Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 35 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1068); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1247); Nicephorus Constantin., *Chronographia brevis* (Migne, *Patr. gr.*, C, c. 1056); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 173) & *Itinera græca*, I.)
(Cf. *Itinera græca*, I.)

513 ANONYMI *synodicas litteras Timothei Constantinopolitani & Severi Antiocheni Hierosolymam afferentes.* (279)

[*Libellus synodicus de CP. synodo* (Mansi, *Concilia*, VIII, c. 375); *Libellus synod. de Hierosolymitana synodo* (Id., c. 375); Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 308); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, cc. 30, 34 (Migne, *Patr. gr.*, XLVII, cc. 176, 185); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 77 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 867).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

513. SEDITIO MONACHORUM ORTHODOXORUM HIEROSOLYMIS.

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 312); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, c. 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2669); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004, 6005 (ed. Bonn., I, pp. 241, 244, 245), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 79 & f. (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 185). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 141).]

513. EPISTOLA MONACHORUM PALÆSTINÆ AD ALCISONEM EPISCOPUM NICOPOLIS IN EPIRO.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. III, cc. 31, 33 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2657, 2669); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVI, cc. 28, 30 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 172, 176).]

513. OLYMPIUS CÆSARIENSIS, PALÆSTINÆ PRÆFECTUS, ANASTASII IMPERATORIS IUSSU HIEROSOLYMAM ADIT, HELIAM PATRIARCHAM IN EXSILIUM RELEGAT, ET IOANNEM, CRUCIS CUSTODEM, LOCO EIUS SUBROGAT.

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 310); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 78 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon.,

1581, t. VI, p. 868); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XXI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 188). Cf. Victor Tununenſis, *Chron.*, ad ann. 509 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 950); Ioh. Moſchus, *Prat. ſpirituale*, c. 35 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pag. 1068); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6004 (ed. Bonn., I, p. 241). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 141-142).]

513. * ALAMUNDAR, SARACENORUM DUX, FIT CHRISTIANUS.

[Victor Tununenſis, *Chron.*, ad ann. 512 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 951); *Hist. miscella*, l. XVII, c. 12 (ed. Eyffendhardt, p. 353). — Theodorus Lector, *Hist. eccles.*, l. II, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 203); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 246); Cedrenus, *Hist. compend.*, ed. Bonn., I, p. 631; Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 35 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 193); Ephræmius, *Imperat. & patr. recens.*, v. 1068 (ed. Bonn., p. 52). — Aboulféda, *Géographie*, tab. VIII, sub verbo Hirah (tr. Reiske, 1770, p. 257).]

4-515 ANASTASIUS Pamphilus, dux Palæſtinæ creatus. (280)

[Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 311), quem exſcripſit Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, c. 79 (cuius verſ. lat. ap. Surium, *Vite ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 244), quem exſcripſit Anaſtaſius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 6001 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 188). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 143).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diſverſa*.)

515 HYPATIUS, nepos Anaſtaſij Auguſti. (281)

[Cyrillus Seythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 56 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 312), quem exſcripſit Simeon Metaphraſtes, *Vita f. Sabæ*, c. 79 (cuius verſ. lat. ap. Surium, *Vite ſanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 868); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 245), quem exſcripſit Anaſtaſius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

515 MONACHORUM CONGREGATIO Hieroſolymis, cui abbates THEODOSIUS, SIMEON, LONGINUS, S. SABAS, EUTHALES, ALEXANDER, S. CYRIACUS, MAMAS, MONACHORUM plus quam decem millia, & ZACHARIAS, Cæſarienſis conſularis, interfuerunt. (282)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 56-58 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 307-320); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, cc. 79-82 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 868-869); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVI, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 186) & *alii plurimi fontes quos indicatos reperies ap. Courret, La Palestine sous les emp. grecs* (Grenoble, 1869, 80), pp. 162-167.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

515. IOANNES, ALEXANDRIÆ PATRIARCHA, ÆGYPTIOS HIEROSOLYMA ADIRE PROHIBET, NE, IN SANCTÆ CRUCIS EXALTATIONIS FESTO, CHALCEDONENSIS SYNODI PATRIBUS COMMUNICENT.

[Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6005 (ed. Bonn., I, p. 244), *quem exscripsit Anaſtaſius Biblioth.*, *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1248).]

514-515 ** ARTHURUS MAGNUS, rex *Britanniæ*. (283)

« Nam Artur *Ierosolimam* perrexit, & ibi crucem ad quantitatem salutiferæ crucis fecit, & ibi consecrata est; & per tres continuos dies ieiunavit, vigilavit, & oravit coram cruce Dominica, ut ei Dominus victoriam daret per hoc signum de paganis; quod & factum est: atque secum imaginem sanctæ Mariæ detulit, cuius fracturæ adhuc apud *Wedale* in magna veneratione servantur. »

[Nennius, *Historia de sex ætatibus mundi*, c. 63 (*ſæc. XII interpolata*) (*Mon. hist. Britann.*, I, p. 73).]

« Après avient, four l'an v^e & x. que ly roy Artus mandat en *Saxongne* Paris, & en *Lonnois* Trifſtan & ſes barons de la tauble reonde, qui vinrent tout a grant gens; car adont n'eſtoit Trifſtant encore de la tauble reonde, & Paris n'en fut onques. Et chu eſtoit por entreir en la terre de *Affrique*, où ſainte Englieſe eſtoit forminée por gens qui aſtoient nommeis Wandaliens les reſtaureis. Contre ches Wandaliens ſoy combattirent ches Bretons, mains les Wandaliens furent tantoist deſconfis, car Paris, Artus, Trifſtant, Blioberis, Lanchelos & tous les autres faiſoient ſi grant effort, que riens ne demoroit contre leurs corps. Adont s'enfuirent les Wandaliens tous deſbareteis, & li roy Artus fiſt les englieſes reſaire, & y donnat grans biens d'or & d'argent; & fut ceſte baralhe l'an deſeurdit en mois d'octembre. Après s'en alerent & chevalcherent ly roy Artus & toute ſa compangnie vers la terre de *Surie*, & le commencharent à deſtruire & à ardre; mains les

gens foy assemblarent & orent batalhe a eaux, mains les Surréens furent desconfis & s'enfuirent, for l'an ve & xj. en mois d'avrilh. Et puis entrarent plus avant vers *Antyoche* & l'aslegarent en mois de may, où ilh feirent viij. mois anchois qu'elle fust prise, & orent plusieurs batalhes ly unc a l'autre. En cel an en mois de septembre, morut Julien, ly roy de *Hongrie*; li regnat Prian, son fis, après luy lvij. [ans], & fut bon chevalier solonc sa loy. En cel an en mois de jenvier, conquissent les Bretons la citeit de *Antyoche* & le destrurent tout; & la cause fut por les heresies Pire & Laurent, eveques, qui estoient del tout contre la foid catholique. Après gagnat ly roy Artus plusieurs citeis & plusieurs castels en *Surie*, & oit plusieurs batalhes contre les gens de chi païs, & oit li roy Artus toudis victoir. Si avient qu'ilh aslegat la citeit de *Iherusalem*, & dest que cest citeit ne devoit mie estre gouvernée par les Sarafiens, mains par les Cristiens, & li digne sepulcre ne devoit mie estre gardeis par les mescreans. Et fut ladicte citeit aslegiet l'an ve & xij., en mois d'avrilh. Item en cel an, le xxve jour de jule, fut teile muet de terre qu'ilh chait xxij. citeis & xxxvj. castels en *Aise le Grande*....

« Sour l'an ve & xiiij., en mois de june, prist ly roy Artus la citeit de *Iherusalem*, où ilh avoit fait le siege xiiij. mois, & le vuidat toute de la loy sarafine, & y mist dedens des bons Cristiens, qui nettement gardoient le Sepulcre & y demoront enssi longtems. »

[Jean des Preis, dit d'Outremeuise, *Ly mireur des histories*, l. I (*Collection de chroniques Belges*, t. II, p. 214).]

514-518. FAMES, MORTALITAS MAGNA, LOCUSTÆ IN PALÆSTINA.

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 58, 66, 67 (Cotelarius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, pp. 321, 333, 334); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, cc. 82, 88, 89 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vita sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 869, 872, 873).]

515-518. UNIVERSI ARCHIMANDRITÆ ET MONACHI EREMI TRANS PALÆSTINAM ET IORDANEM FLUVIUM ANASTASIO IMPERATORI SCRIBUNT PRO STATU CHALCEDONENSIS SYNODI ET ADVERSUS IMPIETATES SEVERI ANTIOCHENI PATRIARCHÆ.

[Victor Tununenensis, *Chronicon* (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 951). — Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 57 (Cote-

lerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 313-320), quem exscripsit Simeon Metaphr., *Vita f. Sabæ*, c. 81 (cuius *vers. lat. ap. Surium, Vitæ SS.*, ed. Colon., t. IV, pp. 868-869); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6008 (ed. Bonn., I, p. 250). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 144).

517(apr.3) LEGATI, qui f. *Hormisdæ papæ epistolam ad Orientis episcopos attulerunt.* (284)

[Manfi, *Concilia*, t. VIII, c. 415; cf. Jaffé, n° 501.]

517. SECUNDÆ SYRIÆ ARCHIMANDRITÆ ET MONACHI AD HORMISDAM PAPAM DE HIS, QUÆ PRO FIDE CATHOLICA AB EUTYCHIANISTIS PATIUNTUR, SCRIBUNT.

[*Relatio archimandritarum & monach. Syriæ secundæ* (Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 425-429).]

ante an. 518 STEPHANUS, *Arabs*, postea abbas S. Euthymij, & PROCOPIUS, frater eius. (285)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 60 (Cotelerius, *Eccles. græc. monum.*, III, p. 324); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 126 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 704); cf. Id., *Vita f. Sabæ*, c. 83 (cuius *vers. lat. ap. Surium, Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 870).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

518(febr.10) LEGATI, qui f. *Hormisdæ papæ epistolam ad presbyteros, diaconos & archimandritas secundæ Syriæ attulerunt.* (286)

[Manfi, *Concilia*, t. VIII, c. 1023; cf. Jaffé, n° 512.]

518 ** S. DAVID, *archiepiscopus Menevensis in Wallia*, S. TELIAUS seu ELIUD, *postea episcopus Landavenfis in Wallia*, S. PATERNUS, *postea episcopus Venetensis in Armorica.* (287)

« Quadam nocte angelus f. Dewi apparens, ait: « Craf-
« tina die cingens & calceans te, *Ierusalem* peregre proficiscens,
« optatam carpe viam, sed & alios duos comites vocabo: Eliud
« scilicet, qui nunc Telion vulgo nominatur, qui quondam eius
« monasterio interfuit monachus, & Paternum cuius virtutes in
« sua continentur historia ». Sanctus autem pater admirans imperij præceptum, dixit: « Quomodo hoc fieret? Nam quos
« promittis focios, trium vel amplius dierum spatio a nobis vel
« a femetipsis distant: nequaquam ergo craftina conveniremus
« die. » Cui Angelus: « Ego hac nocte ad quemlibet illorum vadam: & ad conditum, quod tibi modo ostendo, convenient. »

Sanctus autem nihil moratus, dispositis cellulæ utilitatibus, accepta fratrum benedictione, primo mane incepit iter, pervenit ad conditum, reperit ibi præmissos fratres, pariterque intrant viam: una illis anima, una lætitia, unus dolor. Cum autem trans mare *Britannicum* vecti, *Gallias* adirent, ac alienas diversarum gentium linguas audirent, linguarum gratia, sicut apostolicus ille cœtus, ditatus est David pater, ut ne in extraneis degentes gentibus, interprete egerent. Tandem vero ad optatæ civitatis *Ierusalem* confinia pervenerunt. Nocte autem ante eorum adventum patriarchæ in somnis apparuit angelus, dicens: « Tres ab *Occidentis* finibus catholici adveniunt viri, quos cum gaudio suscipiens, mihi in episcopatum « benedicendo consecrabis. » Patriarcha vero tres honoratissimas paravit sedes. Advenientibus ergo sanctis ad civitatem, magno lætatus gaudio, eos benigne suscipiens paratis sedibus, spiritali colloquio freti, gratias Deo referunt; divina fultus electione ad archiepiscopatum Dewi provehit.

« His peractis, eos alloquens: « Obedite, inquit, voci meæ: « Iudæorum potestas invalefcit in christianos: nos commovent, « fidemque repellunt. Ad prædicationem ergo procedite singulis « diebus, ut eorum violentia confutata quiescat, noscens christianam fidem ultimis terræ finibus divulgatam. » Obediunt imperio, prædicant singuli per singulos dies, fit grata prædicatio, plures convertunt ad fidem, alios roborant: perfectis omnibus patriam conantur redire. Tunc pater Dewi a patriarcha quatuor ditatur muneribus, altari scilicet consecrato, in quo Dominicum sacrabat corpus (quod innumeris virtutibus pollens, nunquam ab hominibus ab eius pontificis obitu visum est, sed pelleis velaminibus tectum absconditum latet), insigni etiam nola, sed & ipsa virtutibus claret, baculo & tunica ex auro texta. Qui baculus gloriosis coruscus miraculis totam insignis prædicatur per patriam. « Sed, inquit patriarcha, quia « laboriosa vobis sunt in itinere ad ferendum, in pace ad « patriam revertimini; ego autem post vos transmittam. » Patri valedicunt, patriam adveniunt. Quisque autem eorum patriarchæ promissum expectantes, per angelos suos missa accipiunt munera. »

[Anonymus, *Vita f. Davidis*, c. 4 (*AA. SS. Boll.*, Mart., I, p. 44); cf. Ricemarchus episcop., *Vita f. Davidis* (ed. W. T. Rees, *Lives of the Cambro-British Saints*, published for the Welsh mss. Society, Llandovery, 1853, 4º, pp. 135-136), *cuius vers. anglica*, ibid., pp. 437-438.]

« Processu vero temporis crescentibus cum ætate virtutum meritis, nocte quadam in somnis astitit angelus patri David, dicens & firmiter iniungens, ut in crastino mane iter *Ierosolimitanum* incunctanter arriperet, duosque sibi socios & participes tanti laboris adiungeret, Eliud scilicet, qui nunc Teliaus vulgo vocatur, & Paternum; quorum amborum conversatio satis eidem nota fuerat. David autem admirans imperij maturationem, respondit: « Quantum in me est, paratus « sum in omnibus obedire; sed quos mihi comites tam festinos « adiungis, trium dierum spatio & a nobis & ab invicem distant. » Cui angelus: « Ne sollicitus, inquit, super eorum adventu, « quia sine difficultate tibi cras obiter occurrent. » David autem summo mane parens imperiis, dispositis statim fratrum necessitatibus, acceptaque eorumdem benedictione, non magno apparatu, non sumptuoso, continenter iter arripuit. Et non longo progressus itinere, præmissos socios ad eundem secum laborem promptos invenit. Ibant itaque gaudentes, angelicis fulti solatiis; ibant & unanimes; puta quibus omnino fuerat tribus in corporibus tanquam animus unus. Nulla inter eos contentio, nulla disparitas, nulla discordia. Tantum in psalmis, hymnis & canticis spiritualibus divinisque colloquiis dies & noctes consummabant. Cum autem primo trans mare *Gallicum* & postea *Mediterraneum* navigio vecti, diversas nationum linguas audirent, more apostolico omnium notitiam gratia divinitus indulta omnes habuerunt; quatinus inter alienigenas interprete non indigerent, & fide vacillantes verbo pariter & opere confirmarent. Appropinquantibus autem urbi *Ierosolimitanæ*, nocte proxima ante eorum adventum apparuit patriarchæ in somnis Angelus dicens: « Tres tibi viri ab « occiduis finibus catholici & amici Dei cras advenient. Quos « cum gaudio magno & hospitalitatis gratia benigne suscipias, « & abbatem ipsorum, cui nomen David, Christo in episcopum « & fidei fundatorem consecrabis. » Patriarcha vero post hanc visionem tres sedes honoratissimas summo mane parari iussit, quibus tres personas honore dignissimas honorifice suscepit. Quos cum diebus aliquot gratulanter secum & decentissime tenuisset, patrem David divinitus electum statim consecrando in episcopum debita solennitate provexit. Quibus in hunc modum rite peractis, quoniam ea tempestate *Iudæorum* gentilium furor in christianitatem nimis invaluerat, patriarcha monuit & monitis obtinuit, ut secum in *Orientis* aliquamdiu

partibus verbum Domini feminarent; quatinus & fidei domesticos in fide confirmarent, & infideles atque rebelles ab erroris sui pertinacia revocarent. His igitur omnibus iuxta patriarchæ monita aliquantis gratiose temporibus & valde efficaciter exactis, cum redeundi denique licentiam vix obtinuissent, quatuor eos muneribus patriarcha donavit; altari videlicet portatili consecrato, campana baiula, baculo insigni, & tunica ex auro contexta. Sed quoniam tam onerosa quam honorifica tam longo labore ferre recusabant, reversi in patriam angelico ministerio sua quisque dona miraculose recepit. David quidem in monasterio, cui nomen *Langevelach*, nolam & altare, quæ ambo usque in hodiernum virtutibus clarent; Paternus autem & Eliud sua suis monasteriis munera, signis quoque clarentia, susceperunt. »

[Giraldus Cambrensis, *Vita f. Davidis*, lect. VII (Wharton, *Anglia sacra*, II, p. 637).]

« Misit autem Dominus angelum suum ff. David, Theliao & Paterno, qui *Ierusalem* peregre proficisci & donativa ibi recipere eis præcepit. Tunc illi sine pera & baculo, in Domino tantum confidentes, iter arripiunt, & per diversas provincias suæ sanctitatis vestigia relinquentes, occurrentium debiliū dolores alleviabant. Cumque in via obfisterent, non tantum spolia illis pacifice concedebant, sed si quid prædæ immemores ipsi relinquerent, prædatoribus hilari vultu porrigebant. Illi autem simplicitatem sanctorum considerantes, redditis spoliis, veniam de commissis postulabant & ad tuta loca conducebant.

« Ingressis autem illis *Ierusalem* occurrit omnis populus, psallens in canticis & hymnis, usque ad templum Domini eos deducens. Continuatis enim triduo ibi precibus, adeo supernorum contemplationi vacabant, quod terrenorum immemores penitus erant. Exspectabat interea totus clerus, attente considerans, quis sanctorum quam sedem sibi oratione finita eligeret, ut sicut cœlitus per angelum docti erant, in sedium electione notarent quem ceteris illorum prælatum constituerent. Erant in templo tres cathedræ senioribus ab antiquis temporibus constitutæ, quarum inferiorem & magis humilem Theliaus eligens, nobiliores fratribus propter reverentiam dimisit. Quo viso, omnes qui aderant, in facies suas proni ca-

dentes coram viro Dei, dixerunt: « Salve, sancte Dei Thelie, & ut apud Dominum nobis valeant preces tuæ propitius concede, quia hodie plus ceteris confratribus tuis sublimatus es, residens in sede Domini nostri Iesu Christi, in qua patribus nostris prædicabat regnum Dei. » Hoc audiens vir Dei cum magno stupore surrexit, & se in terram prostravit dicens: « Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in cathedra pestilentie non sedit. Et benedictus Salvator, qui sedem sibi fieri elegit de ligno, qui per lignum succurrere voluit pereunti mundo. » Rogaverunt ergo eum omnes quatenus ad instructionem virtutum parabolam eis de Christo diceret, ut sicut illum imitatus fuerat in cathedra residendo, eum imitaretur verbum Dei prædicando. Qui videns amorem divini verbi flagrare in cordibus eorum, cum lingue eorum penitus expers fuit, miro modo sollicitudo & angustia premebat eum. Ut tamen populo supplicanti & illorum voto satisfaceret, sacras Scripturas exponere cœpit; & unusquisque adstantium illum sua lingua loquentem audivit. Cumque omnes tanta dulcedine sermonis illius essent affecti ut quanto eum diutius audirent, magis illum audire desiderarent, ne prædicandi officium videretur præsumere, si solus prædicasset, populo dixit: « Audite iam a fratribus meis verba vite, qui me perfectiores in vita sunt, & diligentiores in doctrina. » Surrexerunt ergo s. David & Paternus, & prædicaverunt populo, omnibusque in sua lingua perfecte intelligentibus eos.

« Post hæc vero, admonitione angelica, a clero & populo electi pontificali dignitate sublimati sunt, & quasi in testimonium gratiæ, quam ibi Domino largiente susceperant, data sunt eis pretiosa tria munera, prout cuique competebat: Paterno baculus & cappa choralis, pretioso ferico contexta, eo quod illum cantorem egregium videbant. Sancto autem David altare mirificum, nulli bene notum de qua materia fuerat factum: nam iucundius ceteris celebravit. Beato autem Theliao cymbalum dederunt magis famosum, quam sit magnum, magis pretiosum, quam pulchrum, quia dulci sono organum omne videtur excellere, periuros damnat, infirmos curat; & singulis horis nullo movente sonabat, donec peccatis hominum exigentibus, qui illud pollutis manibus temere tractabant, a tam dulci obsequio cessaret: sicut enim cymbalum a torpore somni & inertie cunctos ad ecclesiam invitat, ita

f. Thelias, Christi præco factus, incessanter prædicando, subiectos ad cælum verbo & exemplo incitabat. »

[Anonymus, *Vita f. Teliai*, c. 2 (*AA. SS. Boll.*, Febr., II, p. 309); cf. Ioh. Capgrave, *Nova legenda Angliæ* (Lond., 1516, in-f., f. cclxxxj).]

« Obiit autem f. David anno Domini quingentesimo quadregesimo sexto, & in *Rosina* valle sepelitur & lapidem quem a patriarcha Hierosolymitano in sua consecratione acceperat, adhuc vivens ecclesiæ Glastonienfi delegavit. »

[Anonymus, *Vita f. Patricij* (Ioh. Capgrave, *Nova legenda Angliæ*, Lond., 1516, fol., f. cclxiii.).]

« Quadam autem nocte, apparuit ei angelus Domini dicens: « Craftina die percingens, calcia te: *Hierusalem* usque « peregre proficiscens, optatam carpe viam: sed & alios duos « comites vocabo, Thelium scilicet & Paternum. » Sanctus autem admirans imperij præceptum, dixit: « Quomodo fiet « hoc? Nam quos promittis comites, trium vel eo amplius « dierum spacio a nobis separantur? » — « Ego, inquit angelus, « hac nocte ad illos vadam, & huc illos ad te adducam. » Et factum est ita. Cum autem alienigenarum linguas audirent, intellectus illarum sine interprete a Domino collatus est. Apparuit autem angelus Domini patriarchæ, dicens: « Tres ab « occidentis finibus viri adveniunt, quos cum gaudio & hospitalitatis gratia suscipiens, in episcopos consecrabis. » Patriarcha vero tres honoratissimas sedes paravit, & sanctos benigne suscipiens, in illis sedere fecit, & David in archiepiscopum provexit & ait: « Iudeorum, inquit, potestas in christianos invalescit, nos commovent, fidem repellunt. Parate « ergo vos ad prædicationem singulis diebus, procedite ut « eorum violentia confutata quiescat. » Prædicant itaque per singulos dies intelligentibus eos in sua lingua universis, fit grata prædicatio eorum, plures in fide roborati conveniunt. Patriarcha vero sanctum David quatuor muneribus ditavit; altari scilicet consecrato, in quo Dominicum consecrabat corpus, quod innumeris pollens virtutibus nunquam ab hominibus a sancti David obitu visum est, sed pelleis velaminibus tectum latet absconditum. Insigni etiam nola, sed & ipsa virtutibus claret. Baculo etiam, auro texta tunica, qui baculus miraculis choruscus per patriam insignis prædicatur. « Sed quia, inquit « patriarcha, laboriosa vobis sunt in itinere ad ferendum, ad

« patriam revertamini in pace: & ego post vos illa transmit-
« tam. » Patri ergo valedicunt, patriam adveniunt, & allata ab
angelo Dei munera accipiunt. »

[Anonymus, *Vita f. Davidis* (Capgrave, *Nova legenda Angliæ*,
Lond., 1516, in-f., f. lxxxiv b).]

« Cœlestis autem nuntius, ad f. David in *Rosina* valle ve-
niens, dixit: « Surge & vade in *Hierusalem*, ut ubi gradum
« episcopalem fuscipias, & adde tibi duos condignos comites,
« Paternum videlicet & Teliaum, qui ad eundem gradum epis-
« copalem promoveri possunt. » Mox autem, missis ad illos
nuntiis, sine mora venerunt. Per barbaras autem nationes iter
agentes, gratiam linguarum a Domino acceperunt, unum-
quemque hominem propria lingua, in qua natus fuerat, allo-
quentes. Ad urbem *Hierusalem* tandem accedentes, nobilissime
post apostolos prædicabant contra Iudæos & hæresim ibidem
ortam: nam unusquisque in lingua sua eos loquentes intelli-
gebant. Per impositionem postea manus patriarchæ, episcopi
ordinati sunt, & muneribus ditati; Paternus quidem tunica
ex auro texta & baculo ditatur. Regressi autem ad patriam,
in tres episcopatus Britanniam diviserunt. »

[Iohannes Tinmonthenfis, *Vita f. Paterni* (Capgrave, *Nova legenda
Angliæ* [Lond. 1516, in-f.] f. cclix, & *AA. SS. Boll.*, 15 Apr., II, p. 379).]

« Videns Deus sanctos suos tot decoratos esse virtutibus,
indicavit eos promovendos esse ecclesiasticis dignitatibus.
Misit enim Angelum suum ad sanctos, qui nuntiaret eundem
eis esse ad sanctam civitatem *Ierusalem*, ut ibi suæ militiæ
donativa reciperent. Sancti vero, Eliud videlicet & David,
Deo suo per omnia obediens, non sunt ausi resistere divino
nutui, sed Paternum virum Deo carum sibi associantes, & tres
in Trinitatis nomine iniunctum sibi iter inceperunt, sed non
ut multi peregrinorum faciunt, multa adunata pecunia, immo
sine baculo & pera, sperantes potius in illum, qui dat iumentis
escam ipsorum & pullis corvorum invocantibus eum. Nec
frustra sperantes: Deus enim per fideles suos cuncta eis ne-
cessaria ministrabat in tempore. Illustrati siquidem erant luce
cœlestis gratiæ; ita ut eorum adventus cunctis esset accepta-
bilis, & præsentia sanitatem præberet infirmis. Reliquerunt
itaque per diversas provincias suæ sanctitatis vestigia, cuncto-
rum sibi obviantium alleviando dolores. Cumque persecutores

in via obfisterent, non tantum spolia illis pacifice concedebant, sed si quid prædæ ipsi immemores relinquerent, prædatoribus hilari vultu porrigebant. Illi autem videntes sanctorum bonam simplicitatem, veniam supplicando commissorum, non tantum reddebant eis sua, sed eos conducebant usquedum pervenirent ad tuta. Consummato tandem itineris cursu, *Ierosolimam* pervenerunt. Quibus civitatem introeuntibus, occurrit omnis populus psallendo in canticis & hymnis super adventu eorum; & ita cum celebri pompa conducti sunt in templum Domini. Qui quamvis tanto itinere defatigati fuissent, non mollia strata quæsierunt ubi quiescerent, sed in nudo templi pavimento prostrati, triduo preces suas continuaverunt, adeo cœlestia contemplantes quod terrenorum penitus essent immemores. Interea totus clerus attente expectabat, qui sanctorum quam sedem oratione finita sibi eligerent, ut in electione sedium notarent, sicut cœlitus per Angelum præmoniti fuerant, quem illorum cæteris prælatum constituerent.

« Erant in templo ab antiquis temporibus tres cathedræ senioribus constitutæ. Duæ diversis metallis & miro artificio fabricatæ, tertia cedrina nihil ornati habens extrinsecus præter hoc quod natura dederat. Quam humilem humilis Eliud elegit sibi in sedem, preciosiores concedens fratribus propter reverentiam. Quo viso omnes illi qui aderant ceciderunt in facies suas ante sanctum Eliud, dicentes: « Salve, sancte Dei Teliawe, & concede ut valeant nobis tuæ preces apud Dominum; quia « hodie præ cæteris sublimatus es confratribus tuis, residens in « sede Domini nostri Iesu Christi, in qua patribus nostris prædicabat regnum Dei. » Et rogaverunt eum, quatinus ad instructionem virtutum parabolam eis diceret de Christo; ut sicut illum imitatus fuerat in cathedra residendo, eundem imitaretur in prædicando. Qui videns amorem divini verbi flagrare in cordibus eorum, miro modo sollicitabatur, non quod nesciret quod doceret, sed dubitabat quod rogaverant qualiter eis expediret, cum linguæ illorum penitus expers fuisset. Incœpit tamen sanctus sacras Scripturas exponere, ut satisfaceret supplicanti populo; ita ut unusquisque circumstantium audirent illum sua lingua loquentem. Omnes autem qui eum audiebant prædicantem, tanta dulcedine sermonis illius sunt affecti, quod in quantum eum diutius audirent, magis magisque illum audire desiderarent. Sed tandem postquam refecti sunt universi saporifera illius doctrina, ne prædicandi officium videretur præsu-

mere, si solus prædicasset, ait populo: « Audite iam a fratribus
« meis verba vitæ, qui me perfectiores sunt in vita & diligen-
« tiores in doctrina. » Surrexerunt itaque sanctus David &
humillimus Dei servus Paternus, & prædicaverunt populo.
Sic sancti alterna sua prædicatione quasi diversis ferculis au-
dientium mentes reficiebant, ut si qui eorum prius in fide
vacillarent, sanctæ Trinitatis fidem per gratiam prædicationis
sanctorum perfectissime tenerent.

« Post hæc, sicut nuntiatum fuerat per angelum, ab univer-
sa plebe electi, sublimati sunt pontificali dignitate. Et quasi
gratiæ in testimonium, quam ibi Domino largiente suscepe-
rant, data sunt eis tria munera preciosa, prout unicuique
competebat; Paterno baculus & choralis cappa pretiosissimo
ferico contexta, eo quod illum egregium cantorem videbant;
sancto autem David altare mirificum, nulli bene notum de
qua materia fuerat compositum; novissime autem beato pon-
tifici Theliawo, non extremum tamen donorum accessit cim-
balum, magis famosum quam sit magnum, magis pretiosum
quam sit pulchrum, & dulci sono videtur excellere omne or-
ganum. Periuros damnat, infirmos curat; & quod magis vide-
tur mirabile, singulis horis nullo movente sonabat, donec
peccata hominum præpediente, qui illud pollutis manibus
temere tractabant, a tam dulci obsequio cessavit.

« Sancti Dei supradictis donati muneribus, & utriusque
benedictione accepta, cum summa prosperitate reversi sunt
in regionem suam. »

[Galfridus & Stephanus Landavenfis, *Vita f. Teliai* (Wharton,
Anglia sacra, II, 663).]

518. LEX, QUA IUSTINUS I OMNES AB ANASTASIO IMPERATORE IN
EXILIUM PULSOS REVOCARI IUBEBAT, HIEROSOLYMÆ PUBLI-
CATUR.

[S. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 60 (Cotelerius,
Eccles. græc. mon., III, p. 326); Simeon Metaphrastes, *Vita
f. Sabæ*, c. 85 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed.
Colon., 1581, t. VI, p. 871); cf. Theophanes, *Chronogr.*, ad
ann. 6011 (ed. Bonn., p. 255).]

518 SYNODUS HIEROSOLYMITANA, *triginta trium episco-
porum.* (288)

[Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 577, 578.]

518. 14 sept. HIEROSOLYMIS, IN FESTO SANCTÆ CRUCIS, HOMINES CANINA
RABIE CAPIUNTUR.

[Zacharias, ep. Meletinenfis, *Historia eccles.*, l. VII, c. 14
(J. S. Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 60; cf. Migne,
Patr. gr., LXXXV, c. 1165).]

518. SUPPLICATIO CLERICORUM ET MONACHORUM ANTIOCHIÆ AD
IOHANNEM, CONSTANTINOP. PATRIARCHAM, ET SYNODUM
CONGREGATAM CONTRA SEVERUM.

[Manfî, *Concilia*, VIII, c. 1037.]

518 LEGATUS qui Iohannis Constantinopolitani epistolam ad
Iohannem Hierosolymitanum attulit. (289)

[Manfî, *Concilia*, VIII, c. 1065.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

518. RESCRIPTUM IOHANNIS, CONSTANTINOP. PATR., AD EPIPHANIUM,
EP. TYRI.

[Manfî, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1067.]

518. EPISTOLA IOHANNIS, HIEROSOLYMITANI ARCHIEPISCOPI, AD IO-
HANNEM, ARCHIEPISCOPUM CONSTANTINOPOLITANUM.

[*Concilium Constantinop.*, Ad. V (Manfî, *Concilia*, VIII,
cc. 1035, 1068).]

518. EPISTOLA EPIPHANII, EPISCOPI TYRI, ET EORUM QUI SUB EO SUNT,
AD SYNODUM CONSTANTINOPOLITANAM.

[Manfî, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1074.]

518. EPISTOLA EPISCOPORUM SECUNDÆ SYRIÆ AD IOHANNEM, ARCHIEP.
CONSTANTINOPOLITANUM.

[Manfî, *Concilia*, VIII, cc. 1035, 1094.]

518. CONCILIUM TYRIUM.

[Manfî, *Concilia*, VIII, c. 577; cf. J. S. Affemanus, *Bibl.
Or. Clem.-Vat.*, II, 18.]

18-523 LEGATI qui s. Aviri, episcopi Viennensis, particulam s. Cru-
cis deposcentis, epistolas Iohanni, patriarchæ Hierosolymi-
tano, attulerunt. (290)

« Unde etiam si pignus reliquiarum sacræ crucis putamus
esse vobiscum, a sancto tamen Æliæ urbis antistite hanc spe-
cialiter munificentiam credimus expetendam. Qui revera
sacramenti istius veram & inviolabilem puritatem loci admi-
nistratione conservans, sic desiderabili potens est impertire nos

dono, ut ab omni cunctationis absolvat ambiguo. Qua de re plurimum pagina famulante deosco, ut ad præfatæ ecclesiæ sacerdotem litteras apostolatus vester tribuat portitori: quatenus gemina nobis veniat benedictione firmamentum, quod ecclesiarum præeminentium mundo, vel consulta sedis vestræ auctoritas respondebit, vel humanitas illius obsecrata porrexerit. »

[S. Avitus, *Epistola XVIII, ad Symmachum papam* (?); cf. *Epistola XXIII, ad Iohannem Hierosol.* (Migne, *Patr. lat.*, LIX, cc. 236, 239).]

519. ECCLESIE ANTIOCHENA ET HIERSOLYMITANA, ANNIS ABHINC XXXIII CUM ROMANA DISCEPTANTES, IN EIUS COMMUNIONEM REDEUNT.

[Hormisdas, *Epistola XXVII, ad Iustinum I Augustum*; XXXI, *ad Iustinianum Aug.*; XXXII, *ad Iustinum Aug.*; XXXIII, *ad Euphemiam Aug.*; XLIV, *ad Iustinum Aug.*; XLV, *ad Iohannem, ep. Constantinop.*; LIII, LIV, *ad Dioscorum diaconum*; LXIV, *ad Iohannem, ep. Melicitanum*; LXV, *ad episcopos Hispaniæ* (Manfi, *Concilia*, t. VIII, cc. 434, 440, 442, 444, 462, 463, 469, 478); Iustinus I Aug., *Epistola ad Hormisdam papam* (Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 435, 456); Iustinianus Aug., *Epistola ad Hormisdam papam* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 438); Iohannes, ep. Constantinop., *Relationes ad Hormisdam papam*; *Libellus ad eundem* (Manfi, *Concilia*, t. VIII, cc. 436, 451, 457); Pompeius, *Epistola ad Hormisdam* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 458); Theodorus, ep. Lignidenfis, *Epistola ad Hormisdam papam* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 460); Dioscorus diaconus, *Suggestio* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 479); *Exemplum precum ab abbatibus & clericis Hierosolymitanis, Antiochenis & secundæ Syriæ, ad Iustinum Aug.* (Manfi, *Concilia*, VIII, c. 510); Facundus, ep. Hermianensis, *Liber contra Mocianum* (Migne, *Patr. lat.*, LXVII, c. 857); Liberatus, *Breviarium*, c. 19 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1033). — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2708); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVII (ed. Bonn., p. 411); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6011 (ed. Bonn., I, p. 255), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.*, ad ann. 6011 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1243); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 224). — Xenaias Mabugenfis, *Epistola ad monachos Senunenses prope Edeffam de fide & incarnatione* (J. S. Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, t. II, pp. 38 & seq., præsertim p. 43).]

519. * MAGNUM INCENDIUM ANTIOCHIE.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 177); *nihil de hoc incendio apud alios auctores invenimus.*]

520. DEPRECATIO ET SUPPLICATIO AB HIEROSOLYMITANIS, ANTIOCHENIS ET SECUNDÆ SYRIÆ CLERICIS ET ABBATIBUS ET POSSESSORIBUS SYRIÆ PROVINCIÆ AD IUSTINUM I, IMPERATOREM, QUA AD UNITATEM ECCLESIAE ADMITTI ROGANT.

[*Inter Hormisdæ papæ Epistolas* (Manli, *Concilia*, VIII, cc. 510-512).]

520 LEONTIUS *Byzantinus*, *Novæ Lauræ in Palæstina monachus*. (291)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 72; cf. c. 36 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.* III, p. 344; cf. pp. 274-275); Id., *Vita f. Cyriaci*, c. II, §§ 11, 13 (*Ad. SS. Boll.*, Sept. VIII, pp. 152, 153); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 95; cf. c. 50 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 875; cf. p. 857); Id., *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 932). — *Refert* Cyrillus Scythopol. (*Vita f. Sabæ*, c. 72) *Leontium Byzantinum cum Nonno Palæstino Novam Lauram adiisse, iam mortuo Agapeto abbate, qui anno 520 obiit. Capitulo vero 36 eiusdem operis narrat Nonnum cum tribus monachis, quorum nomina tacet, Novam Lauram tempore Pauli abbatis, id est anno 515, habitasse. Ab Agapeto, Pauli successore, e monasterio expulsus, post illius mortem iterum cum sociis receptus est. Unde coniicimus Leontium, quum alterâ vice Nonnus Novam Lauram adierit, illum comitatum esse.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

520 MARAS, *Amidenfis episcopus*, SAMONA & NONNA, *foresores eius*, ISIDORUS, *Canfarinorum episcopus*, in *Petra Palæstinæ exsules*. (292)

[Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon*, ex Iohanne, episcopo Ahiæ, qui c. 570 obiit (Jof. Simeon Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, t. II, pp. 49 & seq.).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

520 * ANONYMUS, *Meccæ urbis incola, qui Syriam mercandi causa adibat*. (293)

[Tabari, *Chron.*, pars II, c. 66 (tr. Zotenberg, t. II, p. 375).]

(Cf. *Itinera arabica*.)

520 * PETRUS *de Carthagine*. (294)

« Epistolam, fili Petre, tuæ caritatis accepi, in qua te significasti velle *Hierosolymam* pergere. »

[Fulgentius, *De fide* (Migne, *Patr. lat.*, LXV, c. 671).]

c. 520 * PARDUS, *Romanus*, in monasterio S. Theodosij monachus. (295)

[I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 101 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1098).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 520-535. * FONS SILOE PER QUINDECIM ANNOS EXSICCATUR; URBS BAALBEK, A SALOMONE REGE IN LIBANO MONTE ÆDIFICATA, IGNE CŒLESTI PERCUSSA, INCENDITUR.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 180); Mkithar d'Ajrivank, *Histoire chronologique* (tr. Broffët, St-Pétersb., 1869, p. 71).]

522. * CABADES, PERSARUM REX, MESOPOTAMIAM INVADIT ET ANTIOCHIAM USQUE TERRAS ROMANORUM VASTAT.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 179). *Auctores multi, qui de bello inter Cabadem & Iustinum I, imperatorem, locuti sunt, de hac Antiochiam usque invasione silent.*

525 S. ZOZIMAS, ex Phœnicia. (296)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2713), quem exscripsit Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 4 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 227).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

525 (24 oct.)-526 (29 mai). ANTIOCHIA TERRÆ MOTU STERNITUR ET INCENDIIS DEVASTATUR, CCC MILLIBUS HOMINUM PEREUNTIBUS.

[Marcellinus comes, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 941); *Hist. miscella*, l. XVII, c. 22 (ed. Eyfienhardt, p. 360). — Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, cc. 5-7 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2709, 2714), quem exscripsit Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXVLI, cc. 618, 619); Procopius, *De bello Persico*, l. II, c. 14 (ed. Bonn., p. 215); Malalas, *Chron.*, l. XVII (ed. Bonn., pp. 417-419); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6018, 6019 (ed. Bonn., I, pp. 264, 265), quem exscripsit Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1253); Simeon Metaphrastes, *Vita s. Theodosij*, c. XVII, § 76 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 544); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 640); Zonaras, *Annales*, l. XIV (ed. Paris., II, p. 60); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., I, pp. 493, 494). — *Chron. Edeffenum*, ad ann. 837 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 414); Dionysius, Iacobitar. patriarcha, *Chron. (cuius fragm. ap. Steph. Ev. Affemanum, Acta martyrum orient. & occident.*, t. II, pars 2, p. 229); Greg. Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 44 (ed.

Abbeleos & Lamy, Lovanij, 1872, t. I, pp. 199-200); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 181); Mkithar d'Airivank, *Histoire chronologique* (tr. Broffet, St-Pétersb., 1869, p. 70).]

525 THEODOTUS, *quondam Orientis comes ac Constantinopolis præfectus.* (297)

[Procopius, *Hist. arcana*, c. 9 (ed. Bonn., III, p. 65); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVII (ed. Bonn., p. 416); — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 144); Bibl. nat. Paris., mf. ethiop. n° 146; *Catal. des mss. éthiop.*, p. 235).]

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diversa*.)

c. 525 EUNUCHI *Julianæ, filiæ Olybrij Augusti.* (298)

[Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, c. 69 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 338); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 91 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 873).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 525 S. DOSITHEUS, *postea monachus factus.* (299)

[Anonymus, *Vita f. Dosithei*, cc. 3, 4 (*AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 388); cf. f. Dorotheus, *Doctrina I, de Renunciatione* (*Max. biblioth. patr.*, ed. Lugd., t. V, p. 906).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

25-545 S. CONON *Lycius, vel Alexandrinus, monasterij Penthuclæ in Palæstina abbas.* (300)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 3; cf. c. 15 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1058; cf. p. 1062); *Menologium Græcorum* ad d. 19 febr. (Venetiis, ed. Ant. Pinelli, 1639, t. III). *Non idem videtur esse ille Conon quem infra post an. 531 notabimus, Lauræ S. Sabæ abbatem.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

25-545 VIRGO *quædam ex Perside.* (301)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 3 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1059); cf. *Menologium Græcorum*, ad d. 19 febr. (ed. Ant. Pinelli, Venetiis, 1639, t. III).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 526 EPISCOPUS *anonymus, qui ad restaurandam Hierosolymam vel Antiochiam manibus laboravit.* (302)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 37 (Ducæus, *Biblioth. Vet. Patr.*, II, p. 1069). *Narrat Moschus hunc episcopum ad restaurandam*

« sanctam civitatem », terræ motu concussam, laborasse. Incertum est an verbis, « sanctam civitatem » Hierosolimam aut Antiochiam significare velit. Dicit enim Moschus hoc evenisse tempore Ephræmij, comitis Orientis, qui, teste Malala (*Chronogr.*, l. XVII, ed. Bonn., p. 423), an. 526-527 comitis officium gerebat & an. 527 Antiochiæ patriarcha creatus est. Scimus insuper Antiochiam anno 526 ingenti terræ motu fuisse eversam, qui forte motus Hierosolimam aliquantum concussit. Nusquam tamen legimus Palæstinæ civitates eo tempore talem casum perpeffas. Notandum est denique quod, alio operis sui loco (cap. 33), Antiochiam I. Moschus iisdem verbis nuncupat, de Theodoto in « sancta civitate » patriarcha loquens. Nec mirandum si memineris Antiochiam nomine Theopolis, quo a Iustiniano imperatore donata fuerat, apud auctores græcos sæpissime nuncupari.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

527 ZACHARIAS Tyrius, comes Orientis, qui cum episcopo Amidenfi [ABRAHAM?] & aliis CLERICIS Constantino-polim adierat, Antiochiam redit. (303)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVII (ed. Bonn., p. 424).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

527. PALMYRAM URBEM IUSTINIANUS IMPERATOR REÆDIFICARI IUBET, INIBIQUE PRÆSIDIUM MITTIT, IN HIEROSOLYMOREUM ROMANIQUE IMPERII FINIUM CUSTODIAM.

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 425-426); Procopius, *De ædificiis*, l. II, c. 11, l. V, c. 1 (ed. Bonn., III, pp. 243, 309); cf. Id., *De bello Persico*, l. II, c. 1 (ed. Bonn., I, pp. 154-155).]

527 CERYCUS, Romani exercitus dux. (304)

[Simeon Metaphrastes, *Vita s. Theodosij*, c. 74 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 540); cf. Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 427); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, p. 643). Errare videtur Simeon Metaphr., quum dicat Cerycum comitem Orientis fuisse. Anno 527, quo Iustinus imperator defunctus est, hoc munus gerebat Zacharias quidam, Tyrius, in cuius locum Iustinianus imperator eodem anno 527 Armenium quemdam suffecit (Malalas, *Chron.*, l. XVIII, ed. Bonn., p. 425). Erat vero Cerycus Romani exercitus contra Persas dux.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 527 Stephanus Byzantinus. (x1)

[Πέρι πολέων (ed. Dindorf, Lipsiæ, 1825, in-8, passim).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

27-548

ANONYMUS, *qui crucis effigiem ex margaritis elaboratam, Theodoræ Augustæ donum, Hierosolymam attulit.* (305)

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVII (ed. Bonn., p. 423).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

528 (nov. 15). MAGNUM INCENDIUM ANTIOCHIÆ.

[*Chron. Edeffenum*, ad ann. 839 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, I, p. 415).]

528 (nov. 29). ANTIOCHIA ET LAODICEA TERRÆ MOTU STERNUNTUR ET IUSTINIANI SUMPTIBUS REÆDIFICANTUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 2 (ed. Eyffenhartd, p. 362). — Procopius, *Hist. arcana*, c. 18 (ed. Bonn., III, p. 111), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 225); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 6 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2712); Ioh. Malalas, *Chron.*, l. XVII-XVIII (ed. Bonn., pp. 422-424, 442, 443, 448); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 272), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1254); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, cc. 206, 219 (Migne *Patr. gr.*, CX, cc. 774, 793); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 646); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., p. 500). — Cf. *Chron. Edeffenum*, ad ann. 839 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, t. I, p. 415); Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chronicon*, ad an. 840 (*cuius fragm. ap. Steph. Ev. Affemanum, Acta Martyrum oriental. & occidental.*, I, part. 2, p. 229); Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 146; *Bibl. nat. Paris*, mf. ethiop. n° 146).]

28-565 ** IUSTINIANUS AUGUSTUS & CONSTANTINOPOLITANUS PATRIARCHA, *qui cum AETHIOPIÆ REGE & ALEXANDRINO PATRIARCHA Hierosolymis conveniunt.* (306)

[*Bibl. nat. Paris*, *cod. æthiop.*, n° 113 (*Catal. des mss. éthiop.*, p. 128).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

an. 529 STEPHANUS Alexandrinus, *a f. Theodosio sanatus.* (307)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Theodosij*, c. XIX, § 86 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 549).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

529. ANTIOCHIAM ET SYRIAM ALAMUNDAR SARRACENUS PRÆDATUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 3 (ed. Eyffenhartd, p. 362). — Procopius, *De bello Persico*, l. I, c. 17 (ed. Bonn., I, pp. 83 & f.), *quem exscripsit* Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2725); Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 445; cf. p. 460); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann.

6021 (ed. Bonn., I, pp. 273, 275), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1255); cf. Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 245). — Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, VIII (tr. Bruns, p. 81); cf. Id., *Hist. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 93); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 187), *qui Persas dicit Sarracenorum in hac expeditione fuisse socios*. Iohannes, ep. Ephesi, *Historia* (*The third part of the ecclesiastical History of Iohn, Bishop of Ephesus*, l. I, c. 5, ed. Cureton, Oxford, 1853, in-4, p. 5). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 90 (ed. Zotenberg, p. 156). *Non satis constat an Alamundar ille sit quem supra ad ann. 513 recensuimus* (cf. J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 364, n° 3; Tabari, *Chron.*, tr. Nöldeke, pp. 169 & 170, n. 1).]

529. SAMARITANI SUB REGE IULIANO REBELLANTUR, QUORUM PERMULTI A THEODORO, PALÆSTINÆ PRÆFECTO, MACTANTUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 3 (ed. Eyffenhartd, p. 362). — Procopius, *Hist. arcana*, c. 11 (ed. Bonn., III, p. 75); Id., *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 326); Cyrillus Scythopol., *Vita s. Sabæ*, cc. 70-73 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 339 & f.), *quem exscripsit* Simeon Metaphrastes, *Vita s. Sabæ*, c. 92 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sancto- rum*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 873); Ioh. Antiochenus, *Chronic.* (ed. Müller, *Historic. græc. fragm.*, t. V, p. 35); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 445, 447); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 274), *quem exscripsit* Anastasius Biblioth., *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1255); *Chron. Paschale*, olymp. 327 (ed. Bonn., I, p. 619); Cedrenus, *Historiarum compendium* (ed. Bonn., I, pp. 646, 675); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 277). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, t. II, p. 156). — Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, dynast. VIII (trad. Bruns & Kirch, p. 82); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 189). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 93 (ed. Zotenberg, p. 164; *Catal. des mss. éthiop. de la Bibl. nat. de Par.*, p. 236).]

529. IUSTINIANUS IMPERATOR TOGAM SUAM, LAPILLIS INSIGNITAM, ANTIOCHENIS DONO TRANSMITTIT, HOSPITIUMQUE ANTIOCHENUM REDDITU ANNUO NUMMORUM IV MILLIBUS DONAT.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 450).

530. IUSTINIANI I, IMP., DE SAMARITANORUM SYNAGOGIS ET TESTAMENTIS LEX.

[*Codex*, l. I, tit. V, 17, 18, 19 (ed. Galiffet, c. 60).]

530 S. SABAS, qui a Petro, Hierosolymitano patriarcha, ad Iustinianum I, imperatorem, Constantinopolim missus fuerat, in Palæstinam redit. (308)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 70, 74 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, t. III, pp. 340, 348); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, cc. 93, 98 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, VI, pp. 874, 875); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 115 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 772); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 274). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, p. 159). *De f. Saba loqui videtur Procopius in Hist. arcana*, c. 12 (ed. Bonn., III, p. 81) quum dicit « venisse C. P. monachum Deo insigniter gratum, persuasum ab his qui secum idem colebant solitudinis contubernium, causam acturum gentium finitimarum, quibus per vim ac nefas erant res afflictissimæ. »]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

530. SAMARITANI, AD PERSAS TRANSFUGÆ, PALÆSTINAM PERSARUM REGI COADI TRADERE MOLUNTUR.

[Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 455); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6021 (ed. Bonn., I, p. 274).]

0-565 THEODORUS, architectus, & alij, a Iustiniano I, imperatore, Hierosolymam missi, ut diversa monumenta construerent vel instaurarent. (309)

(Hierosolymis: ecclesiam S. Helenæ, templum B. Virginis, hospitium peregrinorum, nosocomium pauperum, monasteria S. Thalelæi, S. Gregorij, Iberum, B. Mariæ in monte Olivarum, Fontes Elisæi, Siletheos. — Bethleem: monasterium Iohannis, basilicam. — Iericho: xenodochium & ecclesiam Deiparæ. — In eremo Hierosolymitano: monasterium Lazorum. — In eremo Iordanis: monasterium Panteleemonis. — Diospoli: ecclesiam S. Georgij. — In monte Garizim: ecclesiam Christianorum. — Neapoli: templa quinque a Samaritanis incensa. — In monte Sinai: monasterium & castellum.)

[Guillelmus Tyr., *Historia*, l. VII, c. 22 (*Hist. Occ. des Croisades*, I, 312). — Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 73 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 346); Procopius, *De ædificiis*, l. V, cc. 6-9 (ed. Bonn., pp. 321 & f.); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 97 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum* (ed. Colon., 1581, t. VI, p. 876). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 159, 168). Cf. I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 442).]

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

- c. 530 PETRUS Ponticus monachus & THEODORUS episcopus Rosensis. (310)

[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 100 (Ducæus, *Bibl. vet. patr.*, II, p. 1098). *Rosus urbs Ciliciæ esse videtur* (cf. I. Moschus, *Op. cit.*, cc. 80 & 86; *ibid.*, pp. 1090 & 1093).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 530 BARBURIANI hæretici, e Perfide expulsi, Syriam adeunt. (311)

[Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 45 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, I, p. 220).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

- c. 530. SAMARITANORUM MAIOR PARS AD CHRISTIANAM SOCIETATEM TRANSIT.

[Procopius, *De ædificiis*, l. V, c. 7 (ed. Bonn., III, p. 326); *Id.*, *Hist. arcana*, c. 11 (*ibid.*, p. 75).]

- c. 530 ** LEGATI a Iustiniāno I, imp., Hierosolymam missi ad diem Præsentationis mutandam. (312)

[Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, II (tr. Broffet, St. Pétersb., 1870, p. 20).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

- c. 530. **SEDITIO HIÉROSOŁYMIS, OB NOVA IUSTINIANI I DE DIEBUS FESTIS DECRETA, ORITUR ET PER BIENNIIUM DURAT.

[Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, II (tr. Broffet, p. 20).]

- c. 530 * ANONYMUS, *Breviarij de Hierosolyma auctor*. (313)

[Cf. supra, t. I, pp. 55-59; vid. etiam, pp. xix-xx.]

- c. 530 ANONYMUS. (xlj)

« *Breviarius de Hierosolyma*. »

[Editus supra, t. I, pp. 55-59; cf. pp. xx-xxj.]

- c. 530 THEODOSIUS, *Libri de Terra Sancta auctor*. (314)

[Cf. supra, t. I, pp. 61-88** & 353-359***; vid. etiam, pp. xx-xxviiij.]

- c. 530 THEODOSIUS. (xliij)

« *Liber de Terra Sancta*. »

[Editus supra t. I, pp. 61-88** & 353-359****; cf. pp. xx-xxviiij.]

530 LEGATI qui Iustiniani I, imperatoris, constitutionem de ordinatione episcoporum & clericorum Petro, patriarchæ Hierosolymitano, attulerunt. (315)

[Iustinianus imp., *Novella VI, ad Epiphanium, patriarcham Constantinop.*; cuius exemplar Petro, Hierosolymitano patriarchæ, missum est (*Corpus iuris civilis, Novellæ constitutiones*, ed. Galiffet, Paris., 1873, col. 788).]

c. 530. PSEUDO-S. CÆSARIUS CONTRA PEREGRINOS PRÆDICAT.

« Non dixit [Dominus]: Vade in *Orientem* & quære iustitiam naviga usque in *Occidentem* ut accipias indulgentiam. »

[Pseudo-s. Cæsarius, *Sermo II, de martyribus*, c. 5, f. *Augustino etiam falso adscriptus* (inter f. *Augustini Opera.* ap. Migne, *Patr. lat.*, XXXIX, c. 2162); cf. supra, pp. 127-128.]

530 **S. CADOCUS, sive SOPHIAS, filius f. Gundlei, regis Walliæ, Beneventanus episcopus, ter in Terram Sanctam peregrinatur. (316)

« Cadocus tandem *Hierusalem* perveniens, loca sancta visitavit: cui & Dominus gentium idioma, per quas transivit, contulit, variisque linguis loqui cœpit.... »

« Congregatis autem discipulis eius, ait illis: Quandoquidem divino nutu ter *Hierusalem*, septies *Romam* pro Dei amore profectus sum, superest ut orandi gratia ad *ecclesiam S. Andreæ* in *Scotiam* proficiscar. »

[Anonymus, *Vita f. Cadoci*, cc. 1, 2 (*AA. SS. Boll.*, Ian., II, p. 604); cf. Capgrave, *Novæ legenda Angliæ* (Lond., 1516, f. liij b).]

c. 530. S. ISAAC, ABBAS IN SPOLETO, S. IOHANNES IN PENARENSI SEU PARANENSI VICO PROPE SPOLETUM MONACHUS, **S. LAURENTIUS ILLUMINATOR, POSTEA SPOLETANUS EPISCOPUS, **S. PROCLUSUS, POSTEA INTERAMNENSIS SEU BONONIENSIS EPISCOPUS, **SS. MAURUS ET FELIX, APUD SPOLETUM CONFESSORES, **S. CARPOPHORUS, MARTYR IN PERUSIO, **S. LAZARUS, ABBAS, ET **S. IOHANNES, MONACHUS S. PETRI FERENTINI, **S. VINCENTIUS POSTEA FULGINATENSIS EPISCOPUS, S. BRICIUS, POSTEA EPISCOPUS MARTULÆ, **S. ANASTASIUS, POSTEA INTERAMNENSIS EPISCOPUS SEU ABBAS MONASTERII SUPPENDONTONIÆ, S. HERCULANUS, POSTEA PERUSINUS EPISCOPUS, **S. EUTYCHIUS SEU EUTITIUS, ABBAS NURSÆ IN UMBRIA, **ELEUTHERIUS, S. ISAACO AMICISSIMUS, **S. SPES, ABBAS APUD NURIAM ET .CCC. ALII ANONYMI DE PARTIBUS SYRIÆ ET PALÆSTINÆ ITALIAM ADEUNT.

[*De Isaaco*: S. Gregorius Magnus, *Dialogi*, l. III, c. 14 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 244); cf. Petrus de Natalibus, *Catal. sanctorum*, l. V, c. 84; Trithemius, *De viris illustr. ord. f. Bened.*, l. III, c. 15 (ed. Busæus, Moguntiae, 1605, p. 69). Huic Isaaco falso a quibusdam eruditiss. sermones « De contemptu mundi » tribuuntur, quorum auctor est Isaac Syrus, Ninivæ urbis episcopus. Cf. Gallandius, *Biblioth. vet. patr.*, XII, p. iij; *AA. SS. Boll.*, Apr., II, pp. 28 & f.; Fabricius, *Biblioth. gr.*, XI (ed. Harleff. p. 114); I. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, I, pp. 444 & f. — *De f. Iohanne Penarenfi*: Ufuardus, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (ed. Bouillart, Paris, 1718, p. 162); Ado, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (*Max. bibl. patr.*, ed. Lugd., t. XVI, p. 843); Notkerus, *Martyrologium*, ad d. 19 Mart. (Canisius, *Leç. antiq.*, VI, p. 795); Anonymus, *Vita f. Iohannis Penarenfis*, c. 1 (*AA. SS. Boll.*, Mart. III, p. 31); cf. Ferrarius, *Catal. ff. Italiae* (Mediol., 1613, in-4, p. 156); Lud. Iacobillus, *Vite de' santi e beati dell' Umbria* (Foligno, 1647, pp. 327 & 191); *AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 362, *de f. Laurentio Illuminatore*, comment. præv., c. 4. — *De ff. Laurentio, Proculo, Mauro & Felice*: Ferrarius, *Catal. ff. Italiae*, pp. 71, 333, 367; Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 192, 681, 640; *AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 361; Jun., I, p. 79; III, p. 112. — *De ff. Carpopphoro, Lazaro, Vincentio & Brictio*: Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 36, 264, 556, 676; *AA. SS. Boll.*, Febr., III, p. 51; Mai., V, p. 296; Jul., II, p. 697. — *De ff. Anastasio, Herculano, Eutychio, Eleutherio, Spe & Iohanne Ferentino*: S. Gregorius I, papa, *Dialogi*, l. I, cc. 7, 8; l. III, cc. 13, 16, 21, 25, 33; l. IV, cc. 10, 35 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 181-184, 241, 244, 249, 272, 280, 296, 376), qui non dicit illos e Syria ortos; cf. Petrus de Natalibus, *Catal. ff.*, l. III, cc. 163 & 15; l. II, c. 11; l. XI, c. 107; Trithemius, *De viris illustr. ord. f. Bened.*, l. III, cc. 14, 16, 17 (ed. Busæus, Moguntiae, 1605, p. 65); Lud. Iacobillus, *Vite de' santi*, pp. 684, 295, 551, 192, 358, 264; *AA. SS. Boll.*, Aug., III, p. 457; Mart., I, p. 47; Mai., V, p. 249; Mart., III, p. 718; Febr., III, p. 51. — *Incertum est an viri quorum nomina duobus astericis notavimus sæculo III aut sæculo VI vixerint*. Extat enim de illis narratio duplex utrinque fabulis repleta. Quarum una, apud Mombrinium (*Vita ff.*, t. I, f. iiii) typis excussa, sub Diocletiano & Maximiano passos, altera vero ineunte sæculo VI in Italiam advectos esse refert. — Rem, in præfatione quam huic opere iungemus, pro posse elucidabimus. Si protinus lector de hac quæstione plura scire voluerit ad diversos recurrat libros superius recensitos, præcipueque ad « *Traçtatum de sanctis duodecim sociis e Syria advenis* » quem apud *AA. SS. Boll.*, Jul., I, pp. 1-72 reperiet.]

531 ATHERIUS, *archiepiscopus e regione Asiae*. (317)

[S. Cyrillus monachus, *Vita f. Iohannis Silentarij*, c. 15 (cuius versf. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Mai., III, pp. 232-237).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

531. HUNNI ASIAM INVADUNT ET AD DUODECIMUM AB URBE ANTIOCHIA LAPIDEM CONSISTUNT.

[*Chron. Edeffenum*, ad ann. 843 (I. S. Affemanus, *Bibl. Or. Cl.-Vat.*, I, p. 415); Zacharias Mitylenes, *Hist. eccles.*, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1175). Cf. I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 457); Procopius, *De bello Persico*, l. I, c. 15 (ed. Bonn., I, p. 146).]

531. ANTIOCHIÆ INCENDIUM THEATRI ET POPULI TUMULTUS.

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., pp. 467-468).]

531 DEMOSTHENES *quidam a Iustiniano I, imperatore, in Orientem missus, ut singulas per urbes repositoria frumento in bellum Persicum instrueret, Antiochiam adit*. (318)

[I. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 467).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

531. IUSTINIANI I, IMP., LEX DE IUDÆORUM ET SAMARITANORUM TESTIMONIO IN LITIBUS NON ACCIPIENDO.

[*Codex*, l. I, tit. V, 21 (ed. P. Krueger, Berol., 1877, p. 85).]

an. 531 CONON, *Lycius, postea Lauræ S. Sabæ abbas*. (319)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 89 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 371); cf. Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, cc. 96, 108 (cuius versf. lat. ap. Surium, *Vita Sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 876, 880); cf. etiam Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 42 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2773), *quem exscripsit* Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

an. 533 *S. BERTHALDUS, *Theoldi, Scotiæ, ut fertur, regis, filius, & S. AMANDUS, eremita in Calvo-Monte diæcesis Remensis*. (320)

« Quamobrem, compunctioni cordis adiuncta carnis maceratione piaque ac salutari meditatione passionis dominicæ, religiosam peregrinationem suscepit ad ea loca, ubi Christus, post ingentes labores ac supplicia, mortem pro nobis sustinuit.

Quorum locorum aspectu & sanctitate factus ardentior in amore Dei, divinitus, ut qui vir desideriorum esset, egrediretur de terra & de cognatione & de domo patris sui, adiuncto sibi comite f. Amando, ætate quidem iuvene, sed fideli Christi fervo, relictis parentibus, patria, confectoque, non sine multo labore, itinere longissimo, tandem pervenit in comitatum *Portiensem*.

[Anonymus, *Vita f. Berthaldi* (*AA. SS. Boll.*, Iun., III, pp. 98-99); cf. *Breviarium ecclesiæ Remensis*, an. 1630 editum (*cuius fragmentum apud AA. SS. Boll.*, *ibid.*, p. 99) & Marlot, *Historia Remensis*, l. II, c. 16 (*Infulis*, 1666, in-fol., p. 203). *Nihil de f. Amandi in Palæstinam itinere reperi in eius vita ab anonymo scripta* (*AA. SS. Boll.*, Iun., III, p. 106).]

533. TERRÆ MOTUS ANTIOCHIÆ.

[I. Malalas, *Chron.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 478).]

533 LEGATUS, qui Iustiniani I, imperatoris, edictum de fide catholica Hierosolymam attulit. (321)

[*Codex*, l. I, tit. I, 6 (ed. P. Krueger, Berol., 1877, pp. 10-11).]

533 *MILES quidam qui in Africa contra Mauritanos militaverat. (322)

[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 20 (*Ducæus, Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1064).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 534 Marcellinus Comes. (xliij)

[*Descriptio Ierusalem*, opus latinum, hodie deperditum, a Cassiodoro (*De Institutione divinarum litterarum*, c. 25, ap. Migne, *Patr. lat.*, LXX, cc. 1139, 1140) recensitum.]

c. 534 CÆSARIUS, Antiochenus, altera vice. (323)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 130 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 705).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 534 THEODOTUS, Galata. (324)

[Simeon Metaphrastes, *Vita f. Euthymij*, c. 131 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 708).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

an. 535 Cosmas Indicopleustes. (xliv)

[*Descriptio totius terræ*, hodie deperdita, cuius in prologo primo libri I *Topographiæ christianæ*, eiusdem auctoris, mentionem reperies (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, c. 53).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

an. 535 AETHIOPII mercatores. (325)

[Cosmas Indicopleustes, *Topographia christiana*, l. XI (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, c. 499); cf. Antonius Placentinus, c. XXXV (supra, I, p. 111).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

535 LEGATI Iustiniani I, imperatoris, qui Hierosolymam spolia Templi, Vandalis erepta, reportarunt. (326)

[Procopius, *De bello Vandalico*, l. II, c. 9 (ed. Bonn., I, p. 446); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2736); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6026 (ed. Bonn., I, p. 336); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 12 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 252); cf. *Hist. miscella*, l. XV, c. 14, l. XVIII, c. 11 (ed. Eyfkenhardt, pp. 338, 369).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 535 *COSMAS INDICOPLEUSTES, ex Alexandria Aegypti. (327)

[Cosmas, *Topographia christiana*.]

[*Nusquam in hoc unico Cosmæ Indicopleustis opere narratur illum Palaestinam lustrasse vel Hierosolymam visitasse, sed quum, ut ipse dicit (l. I, prol. primus), « finum Arabicum cum regionibus & populis circumpositis », in alio opere, hodie deperdito, descripserit, amicissimusque fuerit Pamphilo cuidam Hierosolymitano, cuius consilio Topographiam christianam scribere suscepit (cf. l. I, prol. 2 & l. II, ap. Migne, *Patr. gr.*, LXXXVIII, cc. 53 & 72; cf. etiam Photius, *Bibliotheca*, cod. 36, ap. Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 68), verisimile est Terram Sanctam illi non ignotam esse.*]

c. 535 Hierocles. (xlv)

[Συνεκδήμους (ed. Parthey, Berol., 1866, in-8).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

35-542 THEODORUS ASCIDAS, ex præfecto Novæ Lauræ episcopus Cæsareæ Cappadociæ factus, qui C.P. adierat, in Cappadociam redit & postea Hierosolymam petit. (328)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 83, 86 (Cotelerius, *Eccl. græc. mon.*, III, pp. 361, 367); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2773 & f.), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, cc. 106, 107 (*cuius vers. lat. ap. Surium, Vitæ ff.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 879). *Paulo post iterum petiit Ascidas Constantinopolim* (Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, cc. 86, 87, 90; *ibid.*, pp. 367, 369, 373).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

ant. an. 536 EUSEBIUS, *presbyter*. (329)

[*Novella XL de locis sanctis constitutio* (*Corpus iuris civilis*, ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, pp. 239-242).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

536 (Mai. 18) IUSTINIANUS imperator. (xlvj)

[*Novella XL de locis sanctis constitutio*.]

[*Corpus iuris civilis*, *Authenticæ collationes*, IV, 19 (ed. Galiffet, 1873, c. 876), *cuius novellæ græcum textum reperies in ed. Ofenbrüggen*, Lipsiæ, 1875, pp. 239-242.]

536 LEGATI qui Agapeti papæ *Encyclicam ad Petrum Hierosolymitanum attulerunt*. (330)

[Manfi, *Concilia*, VIII, c. 921; cf. Iaffé, n° 582.]

536. LIBELLI ARCHIMANDRITARUM ET MONACHORUM CONSTANTINOPOLITANORUM, HIEROSOLYMITANORUM, PALÆSTINÆ ET SYRIÆ AD IUSTINIANUM I, IMPERATOREM, ET AGAPETUM PAPAM DE HÆRETICIS AB AGAPETO DAMNATIS.

[Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 883, 895.]

536. EPISTOLA EPISCOPORUM ORIENTALIS DIOECESIS ET EORUM « QUI SUNT SUB SANCTIS LOCIS CHRISTI », ET AMBASIATORUM CÆTERORUMQUE CLERICORUM CONSTANTINOPOLI CONGREGATORUM AD AGAPETUM I, PAPAM, TUNC C. P. COMMORANTEM, CONTRA ANTHIMUM ET SEVERUM.

[Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 914-922.]

536. LIBELLUS EPISCOPORUM SECUNDÆ SYRIÆ AD IUSTINIANUM I, IMPERATOREM, CONTINENS CONFENSIONEM FIDEI ORTHODOXÆ.

[Manfi, *Concilia*, VIII, c. 979.]

536. LIBELLI MONACHORUM MONASTERIORUMQUE HIEROSOLYMARUM, SECUNDÆ SYRIÆ ET TRIUM PALÆSTINARUM AD IUSTINIANUM,

IMPERATOREM, ET MENNAM, C. P. PATRIARCHAM, DE SEVERO
ANTIOCHENO ET ALIIS HÆRETICIS.

[Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 983, 995; cf. Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1045).]

536. LIBELLUS MONACHORUM SIVE EPISTOLA MARIANI PRESBYTERI,
PRIMATIS MONACHORUM CONSTANTINOPOLITANORUM, CÆTE-
RORUMQUE ARCHIMANDRITARUM EIUDEM URBIS ET MONA-
CHORUM DE EREMO HIEROSOLYMITANO ET SECUNDÆ SYRIÆ,
MONTIS SINAI ET TRIUM PALÆSTINARUM AD MENNAM AR-
CHIEP. CONSTANTINOPOLITANUM.

[Manfi, *Concilia*, VIII, c. 996-1021.]

536 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, *contra Severum &*
Zoaram hæreticos, cui xlv interfuerunt episcopi. (331)

[Manfi, *Concilia*, VIII, c. 1163.]

536 EPISCOPI & MONACHI Syri & Palæstini qui concilio C. P.
*interfuerant Mennæ, Constant. patriarchæ, epistolam & Iustini-
niani I, imperatoris, constitutionem (novellam 42) contra
Severum, Anthimum, Petrum Apameensem & Zoaram, Syrum
monachum, ad Petrum Hierosol. patr. afferentes.* (332)

[Manfi, *Concilia*, VIII, cc. 1160, 1165; cf. 1157, 1163.]

c. 536 ZACHARIAS Alexandrinus, postea Mitylenæ episcopus, &
ANONYMUS quidam, Ammonij, Alexandrini philosophi,
discipulus, Beryti Phœnicæ degunt. (333)

[Zacharias Mitylenes, *De mundi officio, Argumentum* (Migne, *Patr. gr.*, LXXXV, c. 1012). Zacharias ille tum titulo Mitylenæ in Iesbo insula, tum Melitenæ in Armenia Minore episcopi designatur. Quem Mitylenæ non Melitenæ urbis episcopum fuisse credimus. Scripsit enim Historiam ecclesiasticam, hodie partim deperditam, ad annum usque 547, quam Evagrius Scholasticus († c. 600) excerpfit. Invenimus autem, inter episcopos qui concilio anno 536 C. P. habito interfuerunt, Zachariam, Mitylenæ metropolitam, & Mamam, Melitenæ episcopum (Manfi, *Concilia*, t. VIII, cc. 877 & 972), & inter episcopos concilij C. P. anno 550 habiti Ioannem, Cucusorum episcopum, vices gerentem Palladij, Melitenæ episcopi. Idcirco si, ut certum esse videtur, Zacharias noster prima sæculi VI parte vixit, non dubitandum est illum fuisse qui anno 536 concilio C. P. interfuit.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 536 ANDREAS quidam & viij eius socij. (334)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 176 (Ducæus, *Biblioth. vet. Patr.*, II, p. 1132). *Incertum est an ille idem sit quem infra, c. annum 560, notabimus.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

537. ANTIOCHUS, SYRUS MERCATOR, NEAPOLI ITALIÆ DEGIT.

[Procopius, *De bello Gothico*, I. I, c. 8 (ed. Bonn., II, p. 41).]

537. IUSTINIANI IMP. CONSTITUTIO DE IUDÆIS, SAMARITANIS ET HÆRETICIS QUI CURIALIA OFFICIA INEUNT.

[*Corp. iur. civ.*, *Nouvelle constitut.*, XLV (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, t. III, p. 258).]

538. SYNODUS SYRIACA.

[Manfî, *Concilia*, IX, c. 23.]

539-540 PAULUS, *Alexandrinus archiepiscopus*, *Gazam in exsilium missus*. (335)

« Porro episcopo Paulo *Gazam* in exsilium missô, Rhodo [Alexandrinus augustalis] cum gestis de eo actis directus est *Constantinopolim*. »

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1045).] (Cf. Procopius, *Hist. arcana*, c. 27 (ed. Bonn., III, p. 151); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 6033 (ed. Bonn., I, p. 345), *quem exscripsit* Anastasius Bibliothecarius, *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1262); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, pp. 655-656).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

540 PELAGIUS, *apocrisiarius Romanus*, EUPHRAEMIUS, *Antiochenus patriarcha*, HYPATIUS, *Ephesinus episcopus*, EUSEBIUS, *Cyriensis episcopus*, LEONTIUS *Byzantinus & alij episcopi a Iustiniano imperatore Gazam missi ut Paulum Alexandrinum deponerent*. (336)

« Et post hæc misit imperator Pelagium, diaconum & apocrisiarium primæ sedis Romanæ, *Antiochiam* cum sacris suis, quibus præcepit ut cum Euphræmio, eiusdem urbis episcopo, & Petro Hierosolymita & Hypatio Ephesino venirent *Gazam* & Paulo episcopo pallium auferrent eumque deponerent.

« Pelagius ergo profectus *Antiochiam* & inde *Hierosolymam*, cum memoratis patriarchis & aliquantis episcopis venit *Gazam*. »

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1046).]

(Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 84, 85 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 362, 365); Procopius, *Hist. arcana*, c. 27 (ed. Bonn., III, p. 151). — Leontius Byzantinus (*de quo iam supra ad an. 520*) cum *f. Sabæ*, anno 530, *C. P. adierat* (Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 72; *ibid.*, pp. 344-345), ubi *ad an. usque 538-540 mansit* (*ibid.*, p. 362). Paulo post iterum *C. P. profectus est*, neque in *Palestinam*, ut videtur, unquam rediit (Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, c. 85; *ibid.*, p. 365).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

540. MONACHI QUIDAM HIEROSOLYMITANI CONSTANTINOPOLIM
ADEUNT ORIGENIS DAMNATIONEM A IUSTINIANO IMP. PETI-
TURI.

[Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr. lat.*, LXVIII, c. 1046). *De itineris huius tempore vide Dissertationem ad Liberatum de quinta synodo C. P.* (*ibid.*, cc. 1051 & f.). Cf. Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 85 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, p. 365).]

540. ANTIOCHIAM, TOTA VASTATA SYRIA, CHOSROES I EXPUGNAT ET
POPULATUR.

[Marius Aventic., *Chron.* (D. Bouquet, *Hist. Franc. Scriptores*, II, p. 16); Marcellinus, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 944); *Hist. misc.*, l. XVIII, c. 21 (ed. Eyffenhart, p. 376). — Procopius, *De bello Persico*, l. II, cc. 9-13 (ed. Bonn., pp. 191 & f.); *Id.*, *De ædificiis*, l. II, cc. 10, 11 (ed. Bonn., III, pp. 237 & f.); Theophylactus Simocatta, *Historiæ*, l. V, c. 6 (ed. Bonn., p. 216); Menander, *Historia, De legationibus* (ed. Bonn., pp. 347, 350); Ioh. Malalas, *Chronogr.*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 479); Evagrius, *Hist. ecclef.*, l. IV, c. 25 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2744); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. VIII, §§ 61-66 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 330-332); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6032 (ed. Bonn., I, p. 339), *quem exsc. ipfit* Anastasius Biblioth., *Hist. ecclef.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1261); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 652); Nicephorus Callist., *Hist. ecclef.*, l. XVII, c. 14 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 257). — *Chron. Edeffenum*, ad ann. 850 (J. S. Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Vat.*, I, p. 416); Iohannes, ep. Asiæ, *Historia, a Dionysio, Iacobitarum patriarcha, exscripta* (*ibid.*, II, p. 86); Abulfaragius (Bar-Hebræus), *Chronicon Syriacum*, VIII (trad. Bruns, p. 82); *Id.*, *Hist. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 94); *Id.*, *Chron. ecclef.*, sect. II, c. 22 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanij, 1872, in-4, III, p. 86); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 192); Tabari, *Chronique*, part. II, c. 32 (tr. Nöldeke, pp. 165, 239; tr. Zoten-

berg, II, p. 160); Maçoudi, *Les prairies d'or*, cc. 24, 31 (tr. Barbier de Meynard, II, pp. 198, 411); Nikbi ben Maffoud, *Histoire des rois de Perse* (Not. & Extr. des mss., II, p. 341). — Mirkhond, *Hist. des Saffanides* (tr. Silv. de Sacy, *Mém. sur les Antiquités de la Perse*, pp. 366, 368). — Samuel d'Ani, *Tables chronologiques* (tr. Broffet, *Collect. d'hist. arméniens*, II, p. 391).]

c. 540 S. PETRUS *Telonearius* & NOTARIUS *quidam anonymus*. (337)

[Leontius, *Vita f. Ioannis Eleemosynarij*, c. VII, § 39 (*quam latine vertit* Anaftafius Biblioth., *AA. SS. Boll.*, Ian. II, p. 506); Simeon Metaphraftes, *Vita f. Ioannis Eleemosynarij*, c. VII, § 39 (*ibid.*, p. 524); Anonymus, *Vita f. Petri Telonearij*, ex Menæis (*AA. SS. Boll.*, Ian., II, pp. 328).]

c. 540 PAULUS, *ex urbe Nazarbo Ciliciæ, in Laura Pharan monachus*. (338)

[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 41 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1070).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

540-546. MONACHORUM IN PALÆSTINA TUMULTUS.

[Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, cc. 83-88 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 360-365); Id., *Vita f. Iohannis Silentiarij*, c. III, § 27 (*AA. SS. Boll.*, Mai., III, p. 237); Id., *Vita f. Cyriaci*, c. II, § 11 (*AA. SS. Boll.*, Sept., VIII, p. 152); Id., *Vita f. Euthymij* (Pouget, *Analecta græca*, p. 96), *quem exscripsit* Simeon Metaphraftes, *Vita f. Sabæ*, cc. 107-108 (*cuius verf. lat. ap. Surium, Vitæ SS.*, ed. Colon., 1581, t. VI, p. 879); Id., *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 932-933); Id., *Vita f. Euthymij*, c. 161 (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, c. 732); I. Moschus, *Prat. spirit.*, c. 4 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1059); Evagrius, *Hist. ecclef.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2773), *quem exscripsit* Nicephorus Callist., *Hist. ecclef.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

541 LEGATI (*forte monachi Hierosolymitani supra ad ann. 540 recensiti*) *qui Iustiniani I, imperatoris, librum adversus Origenem ad Petrum, archiepiscopum Hierosolymitanum, attulerunt*. (339)

[Iustinianus, *Liber adversus Origenem* (Migne, *Patr. lat.*, LXIX, cc. 177 & f.; cf. c. 213); cf. Liberatus, *Breviarium*, c. 23 (Migne, *Patr.*

lat., LXVIII, c. 1046); Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 85, 86 (Cotelerius, *Ecclesiæ græc. mon.*, III, p. 366).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

541. CHOSROES I, REX PERSARUM, HIEROSOLYMAM AGGREDI MEDITATUR.

[Procopius, *De bello Persico*, l. II, c. 20 (ed. Bonn., I, p. 241);

Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6033 (ed. Bonn., I, p. 340);

Cedrenus, *Historiarum compend.* (ed. Bonn., I, p. 652).]

541 IOHANNES, ex Amida, episcopus Asiæ. (340)

[Iohannes, ep. Asiæ, *Historia, quem exscripsit* Dionysius, patriarcha Iacobitarum, *Chronicon* (J. S. Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Wat.*, II, p. 86).]

(Cf. *Itinera diversa*, I.)

541 (sept.). PESTIS IN PALÆSTINA.

[Marcellinus comes, *Chron.* (Migne, *Patr. lat.*, LI, c. 945); Victor Tunnun., *Chron.* (ed. Roncalli, *Vetust. Lat. Chron.*, II, c. 370).—Procopius, *Hist. arcana*, c. 4 (ed. Bonn., III, p. 30); Id., *De bello Persico*, l. II, c. 22 (*Ibid.*, I, p. 249); Zacharias, Mitylenes episcopus, *Hist. eccles.*, quem exscripsit Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, VIII (tr. Bruns, p. 83); cf. Id., *Hist. dynast.*, VII (tr. Pococke, p. 94); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 29 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2752), quem exscripsit Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 18 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 265); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Symeonis Stylitæ, iunioris*, c. IX, § 74 (*AA. SS. Boll.*, Mai, V, p. 335).—Iohannes, ep. Asiæ, *Historia, quem exscripsit* Dionysius, Iacobitarum patriarcha, *Chron.*, ad ann. Gr. 855 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, II, pp. 85, 86); Ioseph Huzita, *De casibus & flagellis (cuius mentio fit apud Ebedjesu, Catal. libror. Syror.*, c. 68; J. S. Affemanus, *Biblioth. Or. Clem.-Wat.*, III, p. 102; cf. pp. 433, n. 2, 438, n. 4); Iohannes Beth-Rabanensis, *De peste quæ contigit Nisibi (cuius mentio fit apud Ebedjesu, Catal. libror. Syror.*, c. 66; J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, III, p. 72); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 193, 194).—Mkhithar d'Aïrivank, *Histoire chronologique* (trad. Brosset, St. Pétersbourg, 1869, p. 70).]

541 S. SYMEON STYLITA, iunior, in Cilicia vitam agens, in Carmelum vel Olivarum montem secedendi consilium init, iter vero non aggreditur. (341)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Symeonis Stylitæ*, c. X, § 76 (*AA. SS. Boll.*, Mai, V, p. 336).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

541 vel 555 **ENERGUMENI** ex urbe *Amida Hierosolymam* pœnitentiæ causa adeunt. (342)

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 200); cf. Iohannes, ep. Afîæ, *Chron.* (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 86).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 542 **PETRUS Alexandrinus, Petri, Hierosolymitani patriarchæ, syncellus.** (343)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 86 (Cotelierius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 367). *De illo Petro, ut credimus, loquuntur idem* Cyrillus in *Vita f. Cyriaci*, c. II, § 14 (*AA. SS. Boll.*, Sept., VIII, p. 153) & Simeon Metaphr. in *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 936).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

542 vel 543 **PHOTIUS vel PHOTINUS, Belisarij privignus.** (344)

« Quando, inquit, *Hierosolyma* abij, Futen abbatem reperi qui magnam cum *Sophia Augusta* gratiam habuit, huic enim omnem Orientem quasi præfecto commiserat. »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, c. VI (ed. Bordier, I, p. 22).]

(Cf. Procopius, *Hist. arcana*, c. 3 (ed. Bonn., III, p. 29); Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6058 (ed. Bonn., I, p. 373); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 680). — Iohannes, ep. Ephesi, *Historia*, l. I, c. 27 (ed. Cureton, pp. 47 & f.). — Iean de Nikiou, *Chron.* (ed. Zotenberg, p. 168). *De Photino quodam abbate, circa an. 544 Hierosolymis agente, loquitur* I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 [Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1111], *quem nescimus an ille sit de quo hic*.)

(Cf. *Itinera græca*, I, & *Itinera diversa*.)

542-557. **SS. IOANNES, DAVID, CHIO, ISES ET DECEM ALII PATRES SYRI IN GEORGIA PRÆDICANT.**

[*Vita ff. Ioannis, Davidis &c... ex cod. ms. Musæi asiatici; quas recensuit & vertit* Broffet, *Additions & éclaircissements à l'histoire de Géorgie* (St-Pétersb., 1851, pp. 125 & f.); cf. Idem, *Histoire de Géorgie*, pp. 202-213.]

544 **GEORGIUS, abbas Sinaïta, STEPHANUS Cappadox, ZOZIMUS Cilix & DULCITIUS Romanus, monachi in monte Sina.** (345)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127; cf. c. 123 (Ducæus, *Biblioth. vet. Patr.*, II, p. 1111; cf. p. 1109).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

544. IUSTINIANI IMPERATORIS CONSTITUTIO QUA, INTER ALIA, HIEROSOLYMITANÆ ECCLESİÆ PRIVILEGIUM CONCEDITUR DOMOS SUAS VENDENDI.

[*Corp. iur. civ., Novellæ constitut., CXX, 9* (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, t. III, p. 534).]

5 (oct.) GELASIUS, *lauræ S. Sabæ abbas, qui Constantinopolim adierat, in Palæstinam rediens moritur.* (346)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 87 (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 368-369); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Sabæ*, c. 107 (*cuius versio lat. ap. Surium, Vitæ sanctorum*, ed. Colon., 1581, fol., t. VI, p. 879). Narrat Cyrillus *Gelasium indictione nona, id est an. 545-546, e C. P. rediens in urbe Amorio defunctum esse. Sed infra* (c. 90), *quum de Conone, tertio post Gelasium lauræ S. Sabæ abbate, loquitur, narrare videtur istius Cononis tempore Petrum Hierosolymitanum patriarcham defunctum esse, qui anno 544 e vita excessit*: « Abbas ergo Conon eiusque comites, Constantinopoli diversis ærumnis per Ascidam subiecti, patientia reportarunt. Aliquot enim interiectis diebus, cum e vita discessisset Petrus archiepiscopus..... » Forte verba « Aliquot enim interiectis diebus » ad tempus ordinationis Eusfokij, id est ad ann. 548-549, quæ paulo post narratur, verba vero « cum e vita discessisset Petrus » ad annos proxime elapsos referenda. Videtur Conon longo tempore C. P. mansisse.

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 545 BASILINA, ex Cappadocia, ecclesiæ Constantinopolitanæ diaconissa, & ANONYMUS quidam eius consobrinus. (347)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Iohannis Silentiarij*, c. III, § 23 (*cuius versio lat. ap. AA. SS. Boll., Mai., III, p. 237; cf. ibid., Appendix, p. 20.*)]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 545 ANONYMUS quidam Persa Syriam adit f. Simeonem Styli-tam, iuniorem, visitaturus. (348)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. X, § 77 (*AA. SS. Boll., Mai., V, p. 336.*)]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

an. 546 PETRUS quidam e Græcia oriundus, lauræ Sucæ in Palæstina abbas. (349)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Cyriaci*, c. II, § 14 (*AA. SS. Boll., Sept. VIII, p. 153*); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Cyriaci* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, c. 936).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

546. IUSTINIANI I, IMPERATORIS, CONSTITUTIO DE PECUNIA CLERICIS ET EPISCOPIS IN ORDINATIONE EORUM DANDA, ANTIOCHENO ET HIEROSOLYMITANO PATRIARCHIS MISSA.

[*Corp. iur. civ., Novellæ constitut.*, CXXIII, 3 (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, t. III, p. 542).]

547. ANTIOCHIA, A CHOSROE I ANNO 540 EVERSA, SUMPTIBUS IUSTINIANI REÆDIFICATUR.

[Procopius, *De Ædificiis*, l. II, cc. 10-11 (ed. Bonn., III, pp. 237 & f.).]

ant. an. 550 S. THEODORUS SICEOTA, *postea episcopus Anastasiopolitanus* (prima vice). (350)

[Eleusius Georgius, *Vita s. Theodori*, c. 4 (*cuius vers. lat. ap. AA. SS. Boll.*, Apr., III, p. 38).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 ANASTASIA, *Pompeij, Anastasij imperatoris nepotis, coniux, in monte Olivarum monacha*. (351)

[*Anastasiæ iter iam ad ann. c. 495, sed falso, recensuimus.*]

c. 550 GEVEMER, *dux Palæstinæ*. (352)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 49 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1075).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *COSMIANA, *uxor Germani patricij*. (353)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 48 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1074).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 IOANNES, *ex Cyrico, abbas monasterij Abrami in monte Oliveti*. (354)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 187 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1142).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *THEODORUS, *forte ex Alexandria, in eremo prope Hierusalem monachus*. (355)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 105 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1099).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 CONON, *Cilix genere, in Palæstina monachus.* (356)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 22 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1064). *Non idem videtur esse ille Conon ac viri eiusdem nominis quos supra, post an. 525-545 & post an. 531, notavimus.*]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 *THEOPHANES *quidam ex regione Dora.* (357)

[I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 26 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1065).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 **S. PETROCUS, *abbas in Cornubia.* (358)

«Decursis igitur triginta annis, *Romam* peregre profecturus, cum in *Cornubiam* regressus fuisset, concitato ventorum turbine facta est pluvia magna valde..... Sedata tandem tempestate, die tertia palam se *Romam* profecturum profitetur..... Quo cum pervenisset & loca sancta visitasset, *Hierusalem* usque proficiscitur. Cumque ad sepulcrum Domini pias preces & lacrymas fudisset, versus *Indiam* iter maturare cœpit..... »

[Iohannes Tinmonthenlis, *Vita f. Petroci, suspecta* (AA. SS. Boll., Iun., I, p. 401), *quam exscripsit* Ioh. Capgrave, *Legenda nova Angliæ* (Londin., Winkin de Worde, 1516, f. 266 b).]

c. 550 CONON, *Lauræ f. Sabæ abbas, qui Constantinopolim adierat, in Palæstinam redit.* (359)

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 89-90 (Cotelerius, *Eccles. græc. mon.*, III, p. 373); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2773), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284). *A Cyrillo & Evagrio Cononis iter e Palæstina Constantinopolim solum narratur. Aliunde vero scimus illum in Palæstinam remeasse* (cf. I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 42, ap. Ducæum, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071). *Errare videntur Evagrius & post illum. Nicephorus quum dicant Cononem ab Eustochio, Hierosolymitano patriarcha, Constantinopolim missum esse. Nondum enim erat Hierosolymitanus patriarcha Eustochius quum Conon CP. adiit* (cf. Cyrillus, *Vita f. Sabæ*, c. 90). — *Cononis in hoc itinere comitem fuisse dicunt Evagrius & Nicephorus Rufum quemdam, monasterij S. Theodosij abbatem. De quo nihil Cyrillus, qui e contrario autumat Eulogium* (cf. *infra* ad an. 552-553) *S. Theodosij abbatem fuisse quum Eustochius Hierosolymitanus patriarcha factus est.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 550 LEGATI *Elisbaan, regis Ethiopiae, qui coronam eius auream in .S. Sepulchro deposuerunt.* (360)

[Anonymus, *Vita f. Arethae eiusque sociorum*, c. IX, § 39 (*AA. SS. Boll.*, O&T., X, p. 758).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

post an. 550 PLURIUM GENTIUM HOMINES *Syriam adeunt, f. Simeonem Stylitam, iuniorem, visitaturi.* (361)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ iunioris*, c. XII, § 94; c. XIII, § 101; c. XIX, § 150; c. XX, § 157; c. XXIII, §§ 180 & 186; c. XXV, §§ 205, 206; c. XXVIII, § 225; c. XXXIX, § 238; c. XXX, § 241; cf. etiam c. XV, §§ 123 & 125; c. XXIII, § 179; c. XXVI, § 209; c. XXVIII, §§ 226 & 230 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 343, 345, 364, 367, 375, 377, 384, 392, 397; cf. pp. 353, 354, 374, 386, 392, 394); Anonymus, *Vita f. Marthæ, matris Simeonis*, c. VI, § 50; c. VIII, §§ 71-72 (*Ibid.*, pp. 422, 430).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

551, 9 Iul.-553, 15 Aug. TERRÆ MOTUS MAXIMI IN PALÆSTINA, ARABIA, SYRIA, MESOPOTAMIA ET PHENICIA UTRAQUE: ANTIOCHIA, TYRUS, SIDO, BERYTUS, TRIPOLIS, BYBLUS, BOTRYS, ANTARADUS ALIÆQUE URBS ET PROMONTORIUM LITHOPROSOPUS, PROPE BOTRYN, CORRUUNT. — HELIOPOLI PHENICIÆ, IDOLUM SOLIS FULMINE PERCUTITUR.

[Antoninus martyr, c. 1 (supra, I, pp. 91-92). — Agathias, *Historia*, l. II, c. 15 (ed. Bonn., pp. 95, 96); Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 485); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2768), quem exscripsit Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 276); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ iunioris*, c. X, § 81; c. XIII, § 107 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 338); Theophanes, *Chronographia*, ad an. 6043 (ed. Bonn., I, p. 352); Anonymus, *Iustiniani I res gestæ* (A. Mai, *Spicilegium romanum*, t. II, pp. 27, 28); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, pp. 659, 674). — Iohannes, ep. Asiæ, *Historia*, a Dionysio patr. exscripta, ad ann. 864, 866; cf. ad an. 868 (J. S. Affemanus, *Bibl. Or. Clem.-Val.*, t. II, p. 89), qui rursus anno Gr. 870 [*Chr.* 558] Berytum & alias Galileæ, Palæstinæ, Arabiæ & Phœniciæ urbes concussas fuisse dicit; sed parum certa videtur illius auctoris chronologia. Abulfaragius, *Chron. syriac.*, dyn. VIII (trad. Bruns, p. 84); Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 194).]

551. LEGES A IUSTINIANO IMP. CONTRA SAMARITAS LATÆ, SERGII, EPISCOPI CÆSARIENSIS, GRATIA MITIGANTUR.

[*Corp. iur. civ., Novellæ constitutiones*, CXXIX (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, p. 586).]

552 ANTONIUS, *postea Seleuciæ Pieriæ episcopus*, SERGIUS, *ambo ex Iberia*, & MONACHI duo Iberi. (362)

[Anonymus, *Vita f. Marthæ*, c. VII, §§ 53 & seq.; c. VIII, §§ 67 & seq. (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 423-424, 428 & seq.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

552 S. SIMEON SALUS & S. IOHANNES. (363)

[Leontius, ep. Neapol. in Cypro, *Vita f. Simeonis*, c. 1 (Migne, *Patr. gr.*, XCIII, c. 1673); Basilus imp., *Menologium*, ad d. 20 Iul. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 552); cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 34 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2764), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 273). *De his sanctis* cf. *AA. SS. Boll.*, Iul., I, p. 129, & Iul., V, p. 164.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

552-553. EULOGIUS, PRÆPOSITUS MONASTERII S. THEODOSII, CYRIACUS ET PANCRAIUS ALIORUM MONASTERIORUM PRÆPOSITI, NEC NON EPISCOPI TRES AB EUSTOCHIO HIEROSOLYMITANO CONSTANTINOPOLIM MITTUNTUR QUI VICES SUAS IN CONCILIO ŒCUMENICO MOX CONGREGANDO GERANT.

[Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 90 (Cotelerius, *Ecclesiæ græcæ monumenta*, III, p. 374); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 38 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2779), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 288). *Trium episcoporum nomina reperies in Actis concilij CP.: Stephanus episcopus Raphiæ, Georgius episcopus Tiberiadis, Damianus, episcopus Sozuzæ* (Manfi, *Concilia*, IX, c. 173). *Hi sunt verisimile legati qui Acta Constantinopolitani concilij, anno 553 habiti, Hierosolymam attulerunt* (Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, c. 90; ap. Cotelerium, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 374-375).]

553. IUSTINIANI I, IMP., DE HEBRÆIS CONSTITUTIO.

[*Corp. iur. civ., Novellæ constitut.*, CXLVI (ed. Ofenbrüggen, 1875, p. 640).]

553 CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM, *cui omnes Palæstinæ interfuerunt episcopi*. (364)

[Manfi, *Concilia*, IX, cc. 659-660.]

553 Ordo diœceſeos, metropolitārum, archiepiscoporum & episcoporum urbis f. Hierusalem. (xlvij)

[Τακτικὸν τῆς ἐνορίας τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ: Excerpt. ex Ἱερὰ Ἱστορία περὶ τῆς πόλεως τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ πάσης Παλαιστίνης, cod. ms. bibl. patriarch. græc. Hierosolymit., ap. Greg. Palamas, Ἱεροσολυμίαις. (Hierof., 1862, in-8, pp. 376-382).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 555 ANGULAS quidam Isaurus in monasterio S. Symeonis Stylitæ, iunioris, monachus. (365)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Symeonis Stylitæ, iunioris*, c. XVI, § 132; cf. c. XXIII, § 181 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 357; cf. p. 375).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

555-558 Cyrillus Scythopolitanus. (xlvijj)

[Τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφύρου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου βίος καὶ πολιτεία (Pouget, *Analekta græca*, pp. 1-99) a Simeone Metaphraſte *interpolata* (Migne, *Patr. gr.*, CXIV, cc. 596-733).

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα βίος καὶ πολιτεία (Cotelerius, *Ecclef. græc. mon.*, III, pp. 220-376) a Simeone Metaphraſte *abbreviata* (*vers. lat. ap. Surium, Vita sanctorum*, ed. Colon., 1581, t. VI, pp. 839-880; *græce in pluribus mss. Bibl. nat. Paris*).

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ βίος καὶ πολιτεία (*AA. SS. Boll.*, Sept. VIII, pp. 147-158) a Simeone Metaphraſte *interpolata* (Migne, *Patr. gr.*, CXV, cc. 920-944).

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου του Ἑσυχάστου βίος καὶ πολιτεία (*AA. SS. Boll.*, Mai., III, appendix, pp. 16-21), *cuius lat. versio* *ibid.*, Mai., III, pp. 232-237.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

555-560. S. STEPHANI PROTOMARTYRIS RELIQUIARUM TRANSLATIO ROMAM.

[Cf. *AA. SS. Boll.*, Mai., II, pp. 97 & 4; VI, p. 4; Aug., I, p. 198.]

556. IUDÆI ET SAMARITANI IN PALÆSTINA REBELLANTUR; AMANTIUS, MAGISTER MILITIÆ, HUIUS REI CAUSA A IUSTINIANO IN PALÆSTINAM MITTITUR.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 25 (ed. Eyffenhart, p. 379).—Ioh. Malalas, *Chronographia*, l. XVIII (ed. Bonn., p. 487); Theophanes, *Chronographia*, ad an. 6048 (ed. Bonn., I, p. 355), *quem exscripsit* Analtaius Biblioth., *Hist. ecclef.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1266); Cedrenus, *Historiarum compend.* (ed. Bonn., I, p. 675).—Iohannes, ep. Aliæ, *Historia, quem exscripsit* Dionysius Iacobit. patr., *Chron.* ad an. Gr. 863 [Chr. 551] (J. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Fat.*, II, p. 89). *De Amantio ipso forte loquitur* Nicephorus, magister Antiochiæ, in *Vita f. Symeonis Stylite, iunioris*, c. XXII, §§ 173-178 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 372-374).]

557 LEGATI Iustiniani I, imperatoris, ad Hureth V, Ghassanitam principem. (366)

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 196).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

560. SYNODUS ANTIOCHENA.

[Manfi, *Concilia*, IX, c. 767.]

c. 560 S. MARTINUS *Dumiensis, Bracarenfis archiepiscopus*. (367)

« *Pannoniis* genitus, transcendens æquora vasta
Galliciæ in gremium divinis nutibus actus
 Confessor Martine, tua hac dicatus in aula
 Antistes, cultum instituit ritumque sacrorum:
 Teque, patrone, sequens famulus Martinus eodem
 Nomine, non merito, hic in Christi pace quiebo. »

[*Epitaphium f. Martini Bracarenfis*, quod ipse sibi composuit (*AA. SS. Boll.*, Mart. III, p. 89).]

« Tunc commonitus a Deo quidam, nomine Martinus, de regione longinqua, qui ibidem nunc sacerdos habetur, advenit. Sed nec hoc credo sine divina fuisse providentia, quod eo die se commoveret de patria, quo beatæ reliquiæ [f. Martini Turonensis] de loco levatæ sunt, & sic simul cum ipsis pignoribus *Galliciæ* portum ingressus sit.

[Gregorius Turon., *De virtutibus f. Martini*, l. I, c. 11 (*S. Georgij Florentij Gregorij, episcopi Turonensis, libri miraculorum*, ed. Bordier, t. II, p. 40).]

« Hoc tempore & beatus Martinus, Gallicienfis episcopus, obiit, magnum populo illi faciente planctum. Nam hic *Pannoniæ* ortus fuit & exinde ad visitanda loca sancta in *Orientem* properans, in tantum se litteris imbuit, ut nulli secundus suis temporibus haberetur. Exinde *Galliciam* venit, ubi, cum beati Martini reliquiæ portarentur, episcopus ordinatur. »

[Gregorius Turon., *Hist. Franc.*, V, 38 (ed. Guadet, I, p. 343), quem exscripsit Aimoinus, *Hist. Franc.*, l. III, c. 38 (*R. des Hist. de la Fr.*, III, p. 85); cf. *Chroniques de St-Denis*, l. III, c. 13 (*ibid.*, p. 229).]

« Martinus, Dumienfis monasterij sanctissimus pontifex, ex *Orientis* partibus navigans, in *Galliciam* venit. »

[Pf.-Isidorus, *Liber de SS. eccl.*, c. 36 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXIII, c. 1100); cf. *AA. SS. Boll.*, Mart., III, p. 86, & Mabillon, *AA. SS. ord. f. B.*, sæc. I, p. 257).]

c. 560. IOHANNIS BAPTISTÆ MANUS CÆSAREÆ PALÆSTINÆ SERVATA,
IUSTINIANO IMPERATORI MITTITUR.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 199).]

c. 560 ANDREAS MESSENIUS, abbas in Raythu. (368)

[I. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 116 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1107).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 IULIANUS, Arabs, in eremo prope Hierusalem monachus. (369)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 96 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1096).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 MONACHUS quidam Antiochenus Eleutheropolim missus. (370)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 39 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1069).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 NICOLAUS, in monasterio abbatis Petri prope Iordanem monachus, antea in Thebaide ministrans. (371)

[I. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 16 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1063).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 ANONYMUS *gentilis ex Occidente*. (372)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 138 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1116).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 560 ANAXANON, *ex Ancyra Galatiæ, ægrotus in Hierusalem portatur*. (373)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 42 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1071). *Iam longo tempore habitaverat Anaxanon lauram quæ dicitur Pharan in Palestina, quum extremo vite tempore Hierosolymam adiit. Hoc iter aggressus est tempore Cononis, qui an. 546-547 lauræ S. Sabæ abbas factus est* (Cyrillus Scythopol., *Vita f. Sabæ*, cc. 89-90; ap. Cotelierum, *Eccles. græc. mon.*, III, pp. 371-373), & Ioh. Moschi († c. 620) *qui eum Hierosolymam usque comitatus est*.]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

561. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU CONCUSSA.

[*Hist. miscella*, l. XVIII, c. 26 (ed. Eyffenhartd, p. 380). — Cf. Theophanes, *Chronogr.* ad an. 6053 (ed. Bonn., I, p. 364), *quem exscripsit Anastasius Biblioth.*, *Hist. eccles.* (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1266); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, p. 676). — Mkhithar d'Airivank, *Histoire chronologique* (trad. Broffet, St-Pétersbourg, 1869, p. 74).]

562 Procopius. (xlix)

De Ædificiis capitula ecclesias Hierosylimitanas describentia.

[Procopius, *De Ædificiis*, l. V, cc. 6, 7, 9 (ed. Bonn., III, pp. 321 & f.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 562. HARETH V, GHASSANITA PRINCEPS, PECULIARES PATRIARCHAS CONSTANTINOPOLIM, ALEXANDRIAM, ANTIOCHIAM ET HIEROSOLYMAM MITTIT AD HETERODOXOS ADMINISTRANDOS.

[Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 198).]

n. 562 *S. IOHANNES CLIMACUS, *in monte Sina monachus*, & GEORGIUS, *eius germanus*. (374)

[Daniel monachus, *Vita f. Iohannis Climaci* (ed. M. Raderus, *S. Iohannis Climaci opera omnia*, Lutetiæ, 1633, in-fol.); Basilius, imperator, *Menologium*, ad d. 30 Martij (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 377); cf. Anonymus, *De f. Iohanne Climaco narratio* (ed. Raderus, *ibid.*). — Cf. *AA. SS. Boll.*, Mart., III, pp. 834-837, & Fabricius, *Bibliotheca græca*,

ed. Harlesij, Hamburgi, 1804, in-4, t. IX, pp. 522-528. *Incerta est s. Iohannis Climaci & Georgij patria. Anno 606 obiisse videtur s. Iohannes Climacus, qui anno ætatis suæ xviij ad montem Sinam venit & postea plus quam xliij annos vixit, ut ex vitâ eius discimus.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

562-593 ** *MONACHI Scoti ex Hierosolymitanis partibus per Maurianensem urbem redeunt.* (375)

[Cf. infra, n° 376: S. TIGRIS.]

562-593 ** *S. TIGRIS, seu THECLA, Maurianensis mulier, cum quibusdam monachis Maurianensibus.* (376)

« Nam quædam mulier a *Maurienna* urbe progrediens, ipsius Præcurforis reliquias expetivit, & ita se constrinxit vinculo iuramenti, ut non ante a loco discederet nisi de membris eius mereretur quicquam accipere. Sed cum impossibile hoc incolæ loci narrarent, prostrernabatur quotidie ante sepulcrum, orans sibi, ut diximus, de sanctis artubus aliqua condonari. In qua intentione integrum duxit annum. Similiter & alterum iugi semper oratione deposcens. Tertio vero ingrediente anno, cum orationem suam pervenire non cerneret ad effectum, proiecit se ante sepulcrum; & obtestatur non se exinde surrecturam, priusquam hæc petitio obtineretur a sancto. Septima vero die, cum iam inedia deficeret, apparuit super altare pollex miri candoris ac lucis effulgens. Cognito autem mulier Dei dono, surrexit a pavimento, factaque capsula aurea, in ea recondidit quæ Domino largiente meruerat, & sic gaudens remeavit ad propria. »

[Greg. Turon., *De gloria martyrum*, c. XIV (ed. Bordier, I, p. 45).]

« In diebus præcellentissimi regis Gontranni, mulier quædam, Tigris nomine, ex territorio *Maurigimense* orta, oppido quod nominatur *Volacis*, nobiliter nata & sacris litteris educata;... accidit bonorum virorum monachorum religiosa facultas in *Hierosolymitanis* partibus sociam pergere. A quibus illa audivit venerabilis Tigris de beato Iohanne Baptista; huius reliquias anxia quærebat, quod membra illius fuissent humata in civitate *Samariæ* quæ nunc *Sebastæ* vocatur, ac tempore procedente *Alexandriam* missa caputque eius *Phænice* perlatum. His instructa, Dei famula dedit operam usque ad inventionem

venerabilium pignorum, & secundum quod desiderium habebat in veneracione beati Iohannis Baptiste in *Morienna* ecclesiam edificare disposuit.

[*Translatio reliq. s. Ioh. Baptiste*, ex quodam codice pergameno ecclesiæ s. Iohannis Maurianensis, sæc. X confectio; in notis ad Greg. Turon., *Gloria martyrum*, c. 14, inserta, ed. Bordier, I, p. 44, n. 2.]

« Lectio I. Fuit in diebus præstantissimi regis Gontranni mulier nomine Tygris orta in territorio *Maurianensi*, loco qui *Polovium* nominatur, nobili stirpe progenita, sacrisque litteris sufficienter instructa.

« Lectio II. Habebant autem sociam sibi sororem nomine Pigmeniam, quæ coniugalem societatem quondam habuerat, sed defuncto marito continenter vivens, sororis contubernio & doctrinis in divinis cultibus & pauperum obsequiis.

« Lectio III. Vacabant itaque ambæ ieiuniis & vigiliis atque sanctorum locorum visitationibus. Hæc & illis cetera pietatis opera agentibus, accidit ut monachorum religiosorum fruerentur adventu qui ex *Ierosolimitanis* partibus *Scotiam* pergere fatebantur.

« Lectio IV. Apud quos cum triduo demorarentur de reliquiis sancti Iohannis Baptiste, volente Domino, cum illis habuerunt colloquium dicentes eum decollatum fuisse apud quoddam *Arabie* castellum quod *Maceronta* nominatur & in civitate *Samariæ* quæ nunc *Sebaste* dicitur reconditum; caput autem *Ierosolimam* perlatum & ibi cum maximo honore humatum.

« Lectio V. Post longa decollationis eius tempora ab ipso revelatum duobus monachis orientalibus qui orationis causa venerant *Ierosolimam* & inde ad *Edissem Phenicis* civitatem perlatum. Ossa vero eius sancta prius de *Samaria Ierosolimam* translata & inde ad *Alexandriam* transmissa, ubi nunc in ecclesia, quæ in ipsius nomine est consecrata, recondita habentur.

« Lectio VI. Quod divina providentia dicebant esse factum ut scilicet per plura loca deportatis beati martyris reliquiis plura virtutum signa post eius decollationem, Christo largiente, cui testimonium perhibuit cuiusque præco vel præcursor extitit, per eas fierent manifesta.

« Lectio VII. Instructa taliter Dei famula a præfatis viris, abeuntibus illis, cœpit iter suum Dei auxilio præparare, unius

tantum famulæ comitatu contenta. Quæ postquam *Romam* pervenit, ad limina beati Petri apostoli per aliquot dies moratâ est, ibique, Deo disponente, invenit socios itineris mare transire cupientes.

« Lectio VIII. Iis igitur iuncta navigio pervenit ad locum ubi ecclesia erat consecrata in honore sancti Iohannis Baptistæ, in qua pollex & pars digitorum manus dextræ & quædam præfati Baptistæ reliquiæ reconditæ fuerunt. »

[*Officium f. Tigridis.* ex breviario quodam ecclesiæ s. Iohannis Maurianensis, sæc. XVI confecto, ap. Greg. Turon., *Opera* (ed. Bordier, I, 399).]

« Hæc & alia pietatis opera agentibus accidit, ut monachorum religiosorum fruerentur adventu, qui ex *Hierosolymitanis* partibus *Scotiam* pergere fatebantur. Apud quas cum triduo demorarentur, de reliquiis s. Iohannis Baptistæ, volente Domino, cum illis habuerunt colloquium, dicentes eum decollatum fuisse apud quoddam *Arabiae* castellum, quod *Machærunta* nominatur, & apud civitatem *Samariæ*, quæ nunc *Sebastæ* dicitur, conditum; caput autem *Hierosolymam* perlatum, & ibi cum maximo honore humatum. Post longa decollationis eius tempora, ab ipso revelatum duobus monachis orientalibus qui orationis causa venerant *Hierosolymam*, & inde *Edissam Phœnicie* civitatem perlatum; ossa vero eius sancta prius de *Samaria Hierosolymam* translata, & inde *Alexandriam* transmissa, ubi nunc in ecclesia, quæ in ipsius nomine est constructa, recondita habentur. Quod divina providentia aiebant esse factum; ut scilicet per plura loca deportatis sancti martyris reliquiis, plura virtutis signa per eius decollationem, Christo largiente, cui testimonium perhibuit, cuiusque præco vel præcurfor extitit, per eas fierent manifesta.

« Instrueta talibus Dei famula a præfatis viris, abeuntibus illis, cœpit iter suum cum Dei auxilio præparare; unius tantum famulæ comitatu contenta. Quæ postquam *Romam* pervenit, ad limina b. Petri apostoli per dies aliquot morata, ibidem, Deo disponente, invenit socios itineris, mare transire cupientes. His igitur iuncta, navigio pervenit ad locum ubi ecclesia erat consecrata in honore s. Iohannis Baptistæ, in qua pollex & pars digitorum manus dexteræ & quædam aliæ præfati Baptistæ reliquiæ reconditæ fuerant.

« Tunc f. Tygris, fide plena, vinculo se iuramenti contrinxit, quod non prius ab ipso loco discederet, quam, permittente unigenito Filio Dei, ex membris b. Ioannis Baptistæ, aliquam particulam mereretur accipere; sed loci illius incolæ illud iuramentum omnino impossibile iudicabant. Ipsa tamen quotidie ante sanctas reliquias sese offerebat, orans ut Deus iter suum prosperum efficeret & desiderium adimpleret. In qua intentione continuis duobus annis, iugiter Dominum deprecans, devote perseveravit.

« Tertio tandem incipiente anno, cum iam nimium orando, ieiunando, vigilando, assiduas lacrymas fundendo, fatigata esset, & ad effectum suam petitionem pervenire non cerneret, proiecit se ante sepulcrum, corde contrito & humiliato, Dominum lacrymabiliter orans, ut eius diutissimam petitionem exaudire dignaretur; adiiciens nunquam se ab ipso pavimento surrecturam, priusquam pius & misericors Dominus suam impleret petitionem; ibique iacens, nullumque cibum gustans, flere & orare non cessavit, cupiens dissolvi & esse cum Christo, magis quam in carne permanere. Sed misericors Dominus videns eius constantiam, fidem inviolabilem, & invictam perseverantiam, misericordia motus, concessit ei donum quæsitum, & omnibus seculis admirandum. Dei enim motu apparuit supra sepulcrum b. Ioannis Baptistæ pollex ipsius & pars digitorum, qui meruerunt Domini verticem tangere in *Irdanis* flumine, quando ipse Redemptor sub eo dignatus est baptizari.

« Cognovit autem sancta Dei famula se esse exauditam, & sumens illud sanctum Dei donum, resumpto spiritu qui pæne in ea defecerat, & receptis viribus læta surrexit. Reconditoque eo in capsula quam dudum paraverat (cum ceteris minutiis reliquiarum), gaudens cœpit ad propria remeare. Impletum est in illa quod in Evangelio scriptum invenimus: *Omnis qui petit accipit, & qui quærit invenit, & pulsanti aperietur* (Math., VII, 7). Recedente autem famula Dei, cum esset iam longe spatio aliquot milliarium, provinciales in se reversi, magnæ amentię & ignaviæ imputare cœperunt, quod mulier peregrina & inermis honorem regni, tutamentum populi, sine contradictione & absque iniuria, sola auferret. Qua de re simul omnes commoti, cursu velocissimo infecuti sunt. Quos ut vidit, nimio terrore expavit: sed fugiendi locum non habuit.

« Tunc toto corde ad Dominum conversa, oravit ne gau-

dium suum in mœrorem converteret, & donum, quod ab eo lacrymando acceperat, gaudendo deportaverat, cum tristitia amitteret. Tunc reliquias de capsula sumptas sub mamilla abscondit; & quas externo sepulcro invisibiliter & potentialiter extraxit, has ipsi mamillæ, reliquæ carni coæquatæ, interno sepulcro, videlicet sanctæ mulieris pectori, omnipotentissima sua virtute, mirabiliter condidit. Tunc venientes qui eam persequerentur, iusserunt reliquias reddere. At illa supplicans, dixit: Ablata est spes gaudij mei, & lætitia mea conversa est in lamentationem, quia donum quod accepi, propter peccata mea amisi. Et illi accipientes capsulam, nihil invenerunt; deinde caput eius discooperientes denudaverunt, & cum non invenirent, confusi reversi sunt ad sua. Ipsa autem onusta & secuta ibat per viam gaudens.

« Et cum iam eadem Dei famula, post longum & laboriosum itineris laborem, *Maurianam* venisset, & ibidem Dominus multa miracula & præclaras virtutes, per merita venerabilis Ioannis Baptistæ, operatus fuisset, audientes ex vicinis civitatibus episcopi tres, *Taurinensis* scilicet, *Augustensis*, nec non *Bellicensis*, cum multitudine fidelium facto consilio, ad visitandas reliquias convenerunt; & ut, si fieri posset, aliquas particulas de sanctis reliquiis accipere mererentur.... »

[*Vita f. Tygris*, ex missali ecclesiæ Maurianensis, cc. 2-8 (*AA. SS. Boll.*, lun., V, pp. 73-74).]

« Non desunt qui putant b. Theclam digitum s. Ioannis, qui comburi non potuit, ex oris transmarinis detulisse in *Mauritaniam*, ibique in honorem b. Ioannis ecclesiam construxisse, quæ hoc die fuit dedicata. »

[Ioan. Beletus, *Rationale divinarum officiorum*, c. 147 (Migne, *Patr. lat.*, CCLII, c. 151).]

« Cum autem colligerentur ossa [s. Ioannis Baptistæ], quidam monachi a *Ierosolymis* missi, latenter colligentibus, magnam eorum partem tulerunt, inter quæ etiam digitus, quo Dominum monstravit, fuisse perhibetur, quem post beata Thecla inter *Alpes* attulit, & dicitur esse in ecclesia *Maurianensi*. »

[Petrus Comestor, *Hist. scholast.*, In *Evangelia*, c. 73 (Migne, *Patr. lat.*, CXCVIII, cc. 1174-1175).]

« Unde ipse digitus [s. Ioh. Baptistæ] a prædictis monachis est repertus, quem postmodum, ut habetur in *Hystoria scholastica*, sancta Thecla intra *Alpes* detulit & in ecclesia Sancti

Maximi collocavit. Hoc etiam testatur Iohannes Beletus dicens, quod prædicta sancta Thecla ipsum digitum, qui comburi non potuit, de ultra partibus marinis in *Normanniam* attulit & ibi in honore sancti Iohannis ecclesiam fabricavit, quam ecclesiam, ut ibidem dicit, quidam hac die dedicatam fuisse asserunt.

« Apud *Mariennam*, urbem *Galliæ*, matrona quædam, Iohannis Baptiste valde devota, Deum instantius exorabat, ut sibi de reliquiis Iohannis aliquando donaretur aliquid. Cum autem orando nihil proficere se videret, sumpta de Deo fiducia iuramento se adstrinxit, quod hæcenus non comederet, donec quod petebat acciperet. Cum autem diebus aliquibus ieiunasset, pollicem super altare miri candoris vidit & Dei donum læta suscepit, tres autem episcopi illuc accurrentes, cum quilibet de illo pollice partem vellet accipere, tres sanguinis guttas stillare videntes in linteo supposito stupuerunt & singuli singulas se meruisse lætati sunt.

[Iacobus de Voragine, *Legenda aurea*, c. 125 (ed. Th. Græffe, Dresdæ, 1846, p. 574), qui, ut manifestum est, *Tigrim & Theclam non unam & eandem fuisse personam credebat.*]

« Alij dicunt, quod beata Thecla digitum beati Ioannis, qui comburi non potuit, de ultramarinis partibus asserens in *Morianam*, ibi ad honorem beati Ioannis fundavit ecclesiam, & hac die dedicata est ei ecclesia. »

[Durandus, *Rationale*, l. VII, c. 26, n° 3 (ed. Venet., 1599, f. 296).— Cf. Sigebertus, *Chron.*, ad ann. 613 (Pertz, *Mon. G.*, SS., VI, 321), qui de *Maurianensibus* s. Iohannis Baptiste reliquiis, a muliere quadam allatis, peregrinatione prorsus omissa, mentionem facit; cf. etiam Truchet, *Hist. hagiol. du dioc. de Maurienne* (Chambéry, Puthod, 1867, in-8), *pièces justific.* n° XI, p. 374.]

564, déc. (?) PESTIS ET TERRÆ MOTUS ANTIOCHIÆ.

[Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 679).— Iohannes ep. Asiæ, *Historia*, ad an. Gr. 876 (Chr. 564) a Dionysio, Iacob. patr. exscripta (I. S. Assemanus, *Bibl. Or. Clem.-Vat.*, II, p. 89), qui urbes Phænicie, Palæstine & Arabie etiam concussas fuisse dicit.]

ante an. 565 **S. GERMANUS, *Parisiensis episcopus*. (377)

« Beatissimus quoque Germanus, præsul *Parisiacæ* urbis, ad sancta loca *Iherosolymis* pergens, indeque rediens, præfatum principem [Iustinianum imperatorem] adiit, a quo &

honorifice est susceptus. Cumque eum plurimis vellet honorare muneribus, vir Deo plenus auri argentique spernens munera, ab eo reliquias tantummodo sanctorum expetiit. Cuius devotioni præfatus congaudens princeps, de Domini nostri I. C. corona spinea, simulque reliquiis Innocentium, unaque brachium s. Georgij martyris pro magno munere contulit. Quæ vir Dei gratanter suscipiens, ad propria rediit & prædicta sanctorum pignora in ecclesia Sanctæ Crucis Sanctique Vincencij condidit. »

[Aimoinus, *Hist. Franc.*, lib. III, c. 9 (*Rec. des hist. de la Fr.*, III, 69). *Hanc peregrinationem parum certam contendunt Bollandistæ*, mai., VI, p. 778 & apr., III, p. 111.]

c. 565 GREGORIUS quidam anachoreta & THALELÆUS nauta. (378)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 91 (Ducæus, *Bibl. vet. patr.*, II, p. 1094). *Incertum an Gregorius ille idem sit ac Gregorius anachoreta, quem infra, ad an. c. 580, recensemus.*

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 568 PHOTIUS vel PHOTINUS, altera vice, CONON Tarsensis & EUGENIUS ex Seleucia Isauriæ, Tritheitarum hæresis sectatores. (379)

[Iohannes ep. Ephesi. *Historia ecclesiastica*, l. I, cc. 31-32, l. V, cc. 3 & s. (trad. Payne-Smith, *The third part of the ecclesiastical history of John, Bishop of Ephesus*, Oxford, 1860, in-8, pp. 52, 55, 65-66). *De Conone & Eugenio* cf. Photius, *Bibliotheca*, cod. XXIII, XXIV (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 60); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 47 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 425); Gregorius Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. I, c. 45 (ed. Abbeloos & Lamy, Lovanii, 1862, t. I, pp. 225, 227, 229). *In Palæstinam exsules a Iustino II. imperatore (565-578), missi sunt Conon & Eugenius sub custodia Photij; quo vero tempore non plane liquet Ex diversis supra notatis testimoniis discimus hoc verisimiliter contigisse ante decessum Ioannis, patr. C. P., qui anno 577 defunctus est, & post disputationem quamdam de Trinitate, in urbe C. P. inter Cononem, Eugenium & alios initam. Quæ disputatio eo fere, ut conicimus, tempore acta est quo Ioannes patriarcha & Ioannes Grammaticus, cognomento Philoponus, libellos suos de Trinitate ediderunt, id est, teste Photio (Bibliotheca, cod. LXXV, ap. Migne, *Patr. gr.*, CIII, p. 240), regnante Iustino II, imperatore, indictione prima, quæ indictio, si indictiones a mense sept. anni 312 numeres, ad annos 567-568 pertinet. — De his viris, necnon de Photio, vel Photino, plura reperies in Bibliothèque de l'Ecole des Chartes, 1884, t. XLV, pp. 515-522.)]*

(Cf. *Itinera diversa*.)

Post an. 568. SAMARITANORUM IN PALESTINA TUMULTUS A PHOTIO
VEL PHOTINO (*de quo supra ad ann. 542-3* & c. 568) SEDATUR.

[Iohannes ep. Ephesi, *Hist. eccles.*, l. I, c. 31 (trad. Payne-Smith, *The third part of the eccl. History of John, Bishop of Ephesus*, Oxford, 1860, in-8, pp. 66-77); Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 94 (trad. Zotenberg, p. 168).]

569 REOVALDUS seu REOVALIS, *presbyter, e Gallia oriundus.* (380)

« Huius [dominicæ crucis] reliquias, & merito & fide Helenæ comparanda regina Radegundis expetiit ac devote in monasterium *Pictavense*, quod suo studio constituit, collocavit, misitque pueros iterum *Hierosolymis* ac per totam *Orientis* plagam..... qui circumeuntes sepulcra sanctorum martyrum confessorumque cunctorum reliquias detulerunt. »

[Greg. Turonensis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 5 (ed. Bordier, I, p. 14).]

« Tempore vero Sigiberti, postquam Maroveus episcopatum urbis [*Pictavenfis*] adeptus est, acceptis epistolis Sigiberti regis, pro fide ac devotione Radegundis beatæ, in partes *Orientis* clericos destinat, pro dominicæ crucis ligno, ac sanctorum apostolorum cæterorumque martyrum reliquiis. Qui euntes detulerunt hæc pignora. »

[Greg. Turon., *Hist. Franc.*, l. IX, c. 40 (ed. Guadet, II, p. 190).]

« Cui [Iustino] meritis compar, nubens felicibus annis,

Obtinet augustum celsa Sophia gradum.

Quæ loca sancta pio, fixo colit, ornat amore,

Et facit hoc voto se propriare polo,

Cuius prima fides *Orientis* ab axe coruscans,

Misit ad occasum fulgida dona Deo.

Regina poscente sibi Radegunde Toringa,

Præbuit optatæ munera sacra Crucis.

[Venantius Fortunatus, *Liber ad Iustinum imperatorem* (ed. Luchi, Romæ, 1786, in-4, t. I, p. 481); cf. Idem, *Carmina*, l. II, carm. 1-7 (*ibid.*, t. I, pp. 35-46).]

« Pervenit tandem ad eam [Radegundem] de domno Mammete martyre, quod *Hierosolymis* sua sancta requiescerent membra. Hæc audiens avida & sitibunda potabat velut hydrops qui quantum fontem trahit, tantum fitis addita

crefcit; ita de rore Dei plus madefacta calet. Transmifit virum venerabilem Reovalem prefbyterum, qui tunc fæcularis erat & adhuc fuperftes eft corpore, ad patriarcham Hierofolymitanum, pofcens de beati Mammetis pignoribus. Quod vir Dei benigne fufcipiens, rogationes populo indixit.... venit ad fanctum fepulcrum, femperque beatæ fidem pronuntians, tangebatur membrum, quale beatiffimus ad petitionem domnæ Radegundis dare iuberet. Tetigit in manu dextera fingulos digitos; ubi ad minorem venit digitum, fe fuavi tactu de propria manu tulit, ut beatæ reginæ defiderio fatisfaceret & eius voluntatem impleret. Quem digitum vir apoftolicus cum digno honore beatæ Radegundi direxit; de *Hierofolyma* ufque *Piclavis* in eius honore femper laus Dei perfonuit..... »

[S. Baudonivia, *Vita Radegundis*, lib. II (Mabillon, *AA. SS. ord. S. Bened.*, I, p. 330; cf. eiusdem *Annales ord. S. Bened.*, I, 156).]

570 ABD ALLAH, *Mohammedis prophetæ pater, e Syria rediens moritur.* (381)

[Tabari, *Chron.*, pars II, c. 45 (tr. Zotenberg, II, p. 243); Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 70 (tr. Barbier de Meynard, IV, p. 130); cf. Ibn-Ishak, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, p. 77); Abulfeda, *Annales musulmici* (tr. Reiske, I, p. 3).]

(Cf. *Itinera arabica*, I.)

c. 570 ANTONINUS *Placentinus* & IOHANNES *de Placentia.* (382)

[Anonymus, *De locis quæ perambulavit Antoninus martyr* (supra, I, pp. 89-138, & pp. 360-391).]

c. 570 ANONYMUS. (1)

« *De locis quæ perambulavit Antoninus martyr.* »

[Editum supra, I, pp. 89-138, & pp. 360-391.]

572, 18 mai. IUSTINI II IMP. CONSTITUTIO DE SAMARITANIS QUI AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSEUNT.

[*Corp. iur. civ., Novellæ constitut.*, CXLIV (ed. Ofenbrüggen, Lipsiæ, 1875, III, pp. 636-637).]

573. ANTIOCHÆ SUBURBIA A PERSIS VASTANTUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. V, c. 9 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2812); Menandrus, *Historia, De legationibus* (ed. Bonn,

p. 423); Theophylactus, *Historie*, l. III, c. 10 (ed. Bonn., p. 135); Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita s. Simeonis Stylite, iunioris*, c. XXIV, §§ 193-194 (*AA. SS. Boll.*, mai., V, p. 379); Theophanes, *Chronogr.* ad ann. 6066 (ed. Bonn., I, p. 381); Zonaras, *Annales*, l. XIV, c. 10 (ed. Paris., II, p. 71); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 321); cf. *Historia miscella*, l. XVIII, c. 33 (ed. Eyfienhardt, p. 385); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 684).—Tabari, *Chron.*, pars II, c. 42 (tr. Zotenberg, II, p. 221); Abulfaragius, *Chron. Syr.*, VIII, p. 87; Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, p. 206).]

574. *SANCTA CRUX A IUSTINI II LEGATIS EX APAMEA ANTIOCHIAM TRANSFERTUR; CUIUS FRAGMENTUM DEINDE CONSTANTINOPOLIM PORTATUR.

[Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 685).— Michel le Syrien, *Chron.* (tr. Langlois, pp. 201-202).]

c. 575 ANONYMUS quidam, cum s. Gregorio Turonensi conversatus. (383)

« Advenit quidam qui nobis pallulam holofericam valde vetustam exhibuit, dicens ab hac in *Hierosolymis* crucem Domini involutam fuisse. Quod cum apud rusticitatem nostram incredibile haberetur, ac rimaremur follicite unde ei tanta ibidem fuisset gratia ut ista meruisset, cum sciamus in tempore quo sacrum hoc lignum adoratur, non solum exinde nihil quemquam mereri, sed etiam importunius accedentem verberibus arceri, respondit: « Quando, inquit, *Hierosolyma* « abij, Futen abbatem reperi, qui magnam cum Sophia « Augusta gratiam habuit, huic enim omnem *Orientem* quasi « præfecto commiserat. Huic me subdidi, & cum ab *Oriente* « regrederer, ab hoc & sanctorum pignora & hanc pallam, de « qua eo tempore sancta crux involvebatur, accepi. »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 6 (ed. Bordier, I, pp. 20-22).]

c. 575 *ANASTASIUS, in monte Sina monachus. (384)

[Basilus imp., *Menologium*, ad d. 20 Aprilis (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 413). — Anastasium illum eundem esse ac Anastasium quemdam, *Sinaitam* dictum, ex *Palestina* oriundum, qui anno 559 *Antiochiæ* patriarcha factus est & anno 599 obiit scriptores nonnulli tam recentiores quam antiquiores autumant. Auctorum illorum nomina reperies apud *AA. SS. Boll.*,

Apr., II, pp. 850-854; Fabricium, *Bibliotheca græca*, t. X, pp. 571 & f., ed. Harlesij; U. Chevalier, *Répert. des sources histor. du m. âge*; bibliographie, p. 107. Quos errare ex infra de tempore mortis Anastasij nostri dicendis, manifestum apparebit. Incerta illius patria. Palæstinum fuisse vult Fabricius (ibid.), sed quo fretus testimonio ignoramus. Ex Menologij supradicti verbis conicimus illum iam e iuventute excessisse, quum, visitata Hierosolyma, montem Sinam adiit. Obiisse videtur post annum 625; in libro enim suo, cui titulus 'Οδῆγος, id est Viæ dux, de Iohanne, Theodosianorum in Alexandria patriarcha, loquitur dicens: « Iohannes episcopus Theodosianorum ante quinquennium in duabus heortasticis seu festis epistolis effudit hanc vocem.... » (Migne, *Patr. gr.*, LXXXIX, c. 257). Qui Iohannes anno 620 patriarchatum iniit (Cf. Lequien, *Oriens christ.*, II, c. 447). Errat, ut suspicor, Fabricius (ibid.) quum dicat Anastasium, hoc operis sui loco, de Iohanne V, Alexandrino, locutum esse, qui ab anno 677 ad annum 686 patriarchæ munus gessit. Scripsisse enim videtur Anastasius, haud multum post tempus Eulogij, Alexandrini patriarchæ (Cf. 'Οδῆγος, c. 10; ap. Migne, *Patr. gr.*, LXXXIX, c. 183), qui anno 608 obiit.]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 *IOANNES, anachoreta (385)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 180 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1135).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 PROCOPIUS scholasticus, Porphyreonites. (386)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 131 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1114).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 MULIER quædam senatoria. (387)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 206 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1157).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 575 MULIER quædam Sarracena. (388)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 136 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1116).]
(Cf. *Itinera græca*, I.)

577 VUINNOCHUS seu VUANOCUS Brito. (389)

« Tunc Vuinnochus Brito in summa abstinentia a Britanniiis, venit Turonis, Hierosolymam accedere cupiens, nullum aliud vestimentum nisi de pellibus ovium lana privatis habens;

quem nos, quo facilius teneremus, quia nobis religiosus valde videbatur, presbyterij gratia honoravimus. »

[Greg. Turonensis, *Hist. Francorum*, l. V, c. 22; cf. l. VIII, c. 34, ed. Guadet, II, p. 262; cf. III, p. 220.)]

an. 578 LEGATI qui Iustini II, imperatoris, & Ioannis, Constantino-
politani patriarchæ, epistolas f. Symeoni Stylitæ, iuniori, in
Syriam attulerunt. (391)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ, iunioris*, c. XXIV, §§ 189, 190 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, p. 378).]

578 S. GREGORIUS, postea Agrigentinus episcopus, MARCUS
monachus & MONACHI alij. (390)

[Leontius presbyter, *Vita f. Gregorij Agrigentini*, cc. 12-19, 28-30 (Migne, *Patr. gr.*, XCVIII, cc. 567-579, 594-598); Simeon Metaphrastes, *Vita f. Gregorij Agrigentini*, cc. 7, 8, 10, 14, 21 (Migne, *Patr. gr.*, CXVI, cc. 197, 200, 205, 213); Basilii imp., *Menologium*, p. I, c. 209, ad d. 24 nov. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, cc. 176-177); cf. Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVII, c. 27 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 284).]

Minime certum est tempus quo f. Gregorius Hierosolymam adiit, quum inter eruditos seculorum XVII & XVIII viros, alij anno 542, alij anno 670, alij tandem anno 578 hoc iter suscepisse dissertationibus probare nifi sint. Antonij Morcelli, qui in editione sua f. Gregorij Agrigentini *Operum* (Venetiis, 1791, in-fol.) de hac re egregie differuit, opinionem secutus sumus (cf. Migne, *Patr. gr.*, XCVIII, c. 715).

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 579 ANONYMUS a Guntramno, Francorum rege, Hierosolymam
destinatus, iter vero non aggressus. (392)

« Effusus est locus ille & inæstimabiles thesauri, qui ibidem antiquitus positi fuerant, sunt reperti. De quo auro ipse rex postmodum ciborium solidum miræ magnitudinis & magni ponderis fecit multisque illud pretiosissimis gemmis decoratum, ad sepulchrum Domini Hierosolymam transmittere voluit. Sed cum minime potuisset, idem supra corpus b. Marcelli martyris quod in civitate *Cavallonno* sepultum est, ubi fedes regni illius erat, poni fecit & est ibi usque in præsentem diem. »

[Paulus Diaconus, *De gestis Langobardorum*, l. III, c. 33 (Muratori, *Rer. Ital. SS.*, I, p. 452), quem exscripsit Aimoinus, *De gestis Francor.*, l. III, c. 3 (*Rec. des hist. de Fr.*, III, p. 67); cf. *Vita f. Sori*, c. III, § 16 (*AA. SS. Boll.*, Febr., I, p. 202).]

- c. 580 NICOLAUS, ex Lycia, abbas in monasterio Eunuchorum, iuxta Iordanem. (393)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 135 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1115).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 580 GREGORIUS, ex Cappadocia, in eremo prope Hierusalem monachus. (394)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 92 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1095).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 580 GREGORIUS, archimandrita monasterij S. Theodosij, qui Constantinopolim adierat, in Palæstinam redit. (395)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 93 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1095).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 580 S. THEODORUS, Siceota, Anastasiopolitanus episcopus, altera vice. (396)

[Eleusius, Georgius dictus, *Vita f. Theodori Siceotæ*, c. VII, §§ 49-52 (*cuius vers. lat. ap. A.A. SS. Boll.*, April., III, p. 43).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 580 SCRIBA imperialis cum uxore sua & GREGORIUS anachoreta. (397)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 174 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1131).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

581. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU STERNITUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. V, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2825), quem exscripsit Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 3 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 332).]

- c. 581 ADI-BEN-ZEID, ab Hormisdæ IV, Persarum rege, Constantinopolim missus, rediens in Syria moratur. (398)

[Abou'lfaradj-Isfahani, *Kitab-alagâni* (tr. Quatremère, *Journal asiatique*, 1835, t. XVI, p. 537; ubi etiam, p. 525, n. 2, auctorum nonnullorum

nomina reperies qui de Adi-ben-Zeid, opus supradictum secuti, scripserunt.

— Cf. Caussin de Perceval, *Essai sur l'histoire des Arabes*, t. II, p. 141.]

(Cf. *Itinera arabica*, I.)

583. NAAMANES V, ALAMUNDARI, SARACENORUM DUCIS, FILIUS, PHŒNICIAM UTRAMQUE ET TRES PALÆSTINAS POPULATUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2846-2847), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 10 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 348).]

583. ALAMUNDAR SEU MOUNDHIR IV, SARACENORUM DUX, A MAURITIO AUGUSTO IN SICILIAM RELEGATUR.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 2 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2846); *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 10 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 348).]

c. 583 ANUS quædam ex Galatia Phrygiæ. (399)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, c. 1112).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 583 NEPTIS quædam Mauritij imperatoris. (400)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 127 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1112).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

54-596 MAHOMETUS pluries, ABU-TALEB, avunculus eius, MAISARA, Chadigæ mancipium. (401)

« Cum autem inops & orphanus prædictus esset Maometh, visus est sibi ad quandam intrare mulierem locupletem & cognatam suam, nomine Chadigan, mercenarius ad negotiandum cum camelis suis apud *Ægyptum* & *Palæstinam*; paulatim autem fiducia penes ipsam percepta mulierem, quæ vidua erat, & accepit eam uxorem, & habuit camelos ipsius atque substantiam; cumque veniret in *Palæstinam*, conversabatur cum Iudæis & christianis, capiebat autem ab eis quasdam scripturas. »

[*Hist. miscella*, l. XX, c. 59 (ed. Eyfienhardt, p. 458), *quam exscripserunt* Anastasius *Biblioth.*, *Hist. eccles.*, ad an. 6122 (Migne, *Patr. gr.*, CVIII, c. 1319); Ekkehardus, *Chron.* (Pertz., *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 153).]

« Exordia vero eius [Mahometis] fuerunt talia. Cum esset pusillus, factus est cuiusdam viduæ subditus. Cumque in negotiis cupidus fenerator discurreret, cœpit christianorum conventiculis assidue interesse..... »

[Eulogius, archiep. Toletanus, *Liber apolog. martyr.*, c. 16 (Migne, *Patr. lat.*, CXV, c. 859). — *Plurima exstant in Occidentis posterioribus monumentis de his Mahometi itineribus testimonia* : cf. ex. gr. Hildebertus Cenoman, *Carmen de Mahumeto* (Migne, *Patr. lat.*, CLXXI, c. 1347); Sigebertus Gembl., *Chron.* (Pertz, *Mon. germ. SS.*, VI, p. 323). Iacobus Vitriac., *Hist. Hierosol.*, c. 5 (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, I, p. 1053); Guillelmus Neubrig., *Rer. anglic. libri*, l. V, c. 12 (*Rer. britan. SS.*, Heidelberg., 1687, fol. p. 485); Mathæus Paris, *Chron. maiora* (ed. Luard, London, 1872, I, p. 269; III, p. 345); Guill. Tripolitanus, *Liber de statu Saracenorum*, cc. 1-3 (Prutz, *Kulturgesch. der Kreuzzüge*, Berlin, 1883, in-8, pp. 575-576); Vincent Bellovac., *Spec. histor.*, l. XXIII, cc. 36, 41 (ed. Duac., 1624, pp. 912-913); Waltherus, *Otia de Mahometo* (Bibl. nat. Paris., cod. lat. 8501 A, mbr. f. XIII, ff. 23-24; & cod. lat. 11332, mbr., f. XIII, ff. 1vo & 3), *quem secutus est Alexandre du Pont, Roman de Mahomet* [gallice] (ed. Francisque Michel, Par., 1831, in-8, pp. 6-7); *De vita & malitia Mahumeti* (Bibl. nat. Paris., cod. lat., 12532, ch. f. XIV, f. 69); Andreas Dandulus, *Chron.*, c. VII, pars 6 (Muratori, *Rer. ital. SS.*, XII, col. 114), *quem exscripsit Marinus Sanudus, Hist. Hierosol.*, l. III, pars 3 (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, II, p. 124). — Cf. Theophanes, *Chronographia*, ad ann. 6122 (ed. Bonn., I, p. 512); Bartholomæus Edeffen., *Confutatio Agareni* (Migne, *Patr. gr.*, CIV, cc. 1388, 1420, 1426); Id., *Confutatio Muhammedis* (*ibid.*, cc. 1448, 1449); Constantinus Porphyrog., *De adm. imper.*, c. 14 (ed. Bonn., p. 91); Georgius Hamartolus, *Chron.*, l. IV, c. 235 (Migne, *Patr. gr.*, CX, c. 805); Cedrenus, *Historiar. compendium* (ed. Bonn., I, p. 739); Euthymius Zigaben., *Panoplia*, tit. 28 (Migne, *Patr. gr.*, CXXX, c. 1123); Glycas, *Annales* (ed. Bonn., p. 514); Anonymus, *Narratio de vita Mahommedis* (Migne, *Patr. gr.*, CLVIII, c. 1078). — Ibn Ishaq, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, 1864, I, pp. 86, 90); Tabari, *Chron.*, pars II, c. 46 (tr. Zotenberg, II, pp. 244 & seq.; cf. p. 380); Maçoudi, *Les Prairies d'or*, cc. 6, 70 (tr. Barbier de Meynard, I, p. 146; IV, pp. 125, 132, 153); Hanza Isfahanensis, *Annales*, l. X, c. 2 (tr. Gottwalt, Lipsiæ, 1848, II, p. 118); Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, dyn. X (tr. Bruns & Kirch, 1789, in-4, p. 101); Id., *Historia dynastiarum*, dyn. IX (tr. Pococke, pp. 101-102); Michel le Syrien, *Chron.*, tr. Langlois, p. 223); Abulfeda, *Annales Moslemici* (tr. Reiske, p. 21). *Arabicos alios fontes hæc eadem narrantes optime notatos reperies ap. A. Sprenger, Das Leben und die Lehre des Mohammad*, t. I, pp. 178-192. *Vide etiam G. Weil, Mohammed der Prophet, sein Leben und seine Lehre* (Stuttgart, 1843, in-8, pp. 28, 35, not. 14 & 27); Gagnier, *De vita & rebus gestis Mohammedis* (Oxon., 1723, pp. 10 & 12). —

Kiracos de Gantzac, *Hist. d'Arménie*, c. II (tr. Broffet, S. Peterfb., 1870, p. 29); Samuel d'Ani, *Tables chronol.* (Broffet, *Collect. d'hist. arm.*, II, pp. 401-403); Thomas Ardzrouni, *Hist. des Ardzrouni*, l. II, c. 4 (Broffet, *Collect. d'hist. arm.*, I, p. 89).

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera arabica*; *Itinera diversa*.)

585. SYRI AURELIÆ ET BURDIGALÆ VERSANTUR.

[Gregorius Turon., *Hist. Franc.*, l. VII, c. 31, l. VIII, c. 1 (ed. Guadet, II, pp. 43, 70).]

c. 585 IOHANNES MOSCHUS & SOPHRONIUS, *postea Hierosolymitanus patriarcha, qui Aegyptum peragrarent, in Palæstinam redeunt.* (402)

[Anonymus, *Elogium Iohannis Moschi* (Migne, *Patr. lat.*, LXXIV, c. 121); Photius, *Biblioth.*, cod. 199 (Migne, *Patr. gr.*, CIII, c. 667); cf. Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, cc. 110 & f. (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, pp. 1105 & f.).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

n. 586 PEREGRINI *anonymi, postea cum Gregorio Turonensi conversati.* (403)

« Igitur, ut diximus, in ipso primo *Iordanis* egressu, *Phaniada* civitas sita est, in qua habetur statua ex electro purissimo fabricata, in qua Redemptoris nostri forma dicitur esse expressa. Nam, ut a plerisque audivi, qui eam contemplati fuerant, mira claritas in eius facie continetur. »

[Greg. Turon., *De Gloria martyrum*, l. I, c. 21 (ed. Bordier, I, p. 56).]

n. 586 DIACONUS *quidam Turonensis ecclesiæ & ALII plurimi.* (404)

« Est autem in *Bethleem* puteus magnus, de quo Maria gloriosa aquam fertur hausisse, ubi sæpius aspicientibus miraculum illustre monstratur, id est stella ibi mundis corde, quæ apparuit magis, ostenditur. Venientibus devotis ac recumbentibus super os putei, operiuntur linteo capita eorum. Tunc ille, cuius meritum obtinuerit, videt stellam ab uno pariete putei super aquas transmigrare ad alium, in illo modo quo solent super cœlorum circulo stellæ transferri. Et cum multi aspiciant, ab illis tantum videtur, quibus est mens sanior. Nonnullos vidi qui eam asserant se vidisse. Nuper autem diaconus

noster retulit quod cum quinque viris aspexit, sed duobus tantum apparuit. »

[Gregor. Turonensis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 1 (ed. Bordier, I, p. 8).]

ant. an. 586 IOHANNES, *leprosus, e Galliæ oriundus, & ALII leprosi plurimi.* (405)

« Nam vidi ante hoc tempus hominem, Ioannem nomine, qui a *Galliis* leprosus abierat, & in ipso loco quo Dominum diximus baptizatum aiebat se per annum integrum commoratum fuisse. Qui assidue abluebat se in amne; sed redditus pristinae incolumitati, reformata in melius cute, sanatus est. Hic reliquias beatæ Mariæ ab *Hierosolymis* accipiens, revertebatur in patriam, sed prius *Romam* adire disposuit..... Multos etiam vidimus qui vel in *Iordane* vel in aquis *Levidæ* urbis tincti ab hoc fuerant morbo [lepra] mundati. »

[Gregor. Turonensis, *De gloria martyrum*, l. I, c. 19 (ed. Bordier, I, p. 54).]

ant. an. 586. FAMES IN QUODAM MONASTERIO HIEROSOLYMITANO.

« Monasterium est valde magnum in *Hierusalem*, non modicam habens congregationem, in quo non solum devotio populi sæpe plurima confert, verum etiam imperatoris iussu ibi non minima largiuntur. Accidit autem quodam tempore ut præ penuria egestatis valde eis victus necessaria defecissent.... »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 11 (ed. Bordier, I, p. 34).]

c. 586 Gregorius Turonensis. (15)

« *De fluvio Iordane.*

« Et quia Ioannis Baptistæ meminimus, dignum est ut de *Iordane* aliqua memoremus. Igitur a monte Phanio duo consurgunt fontes, quorum unus Ior, alter Dan vocitatur: qui ab utraque parte Phaniadæ urbis, quæ prius Cæsarea Philippi vocabatur, descendentes, sub ipsa urbe tam fluentis coniuncti, quam nomine uno, Iordanem efficiunt, qui usque Hiericho civitatem & ultra defluit. In eo habetur locus in quo Dominus baptizatus est. In uno etenim reflexu aqua ipsa revolvitur, in qua nunc leprosi mundantur. Cum autem advenerint, sæpius lavantur in flumine,

donec ab infirmitate purgentur. De publico tamen, dum ibi commorati fuerint, victum accipiunt; sanati autem, ad propria discedunt. Ipse quoque Iordanis ab eo loco in quinto milliario, mari commixtus Mortuo, nomen amittit. Mare enim Mortuum ob hoc dicitur, eo quod ab incendio Sodomæ vel reliquarum urbium est versatum, & aqua ipsa asphalto permixta est: unde a nonnullis mare Asphalti appellatur; in quo qui natare nescit, super aquam fertur, & circa eum sulphur adhæret.

« De aquis Levidæ urbis.

« Sunt autem & ad Levidam civitatem aquæ calidæ, in quibus Iesus Nave lavare solitus erat; ubi similiter leprosi mundantur: est autem ab Hiericho duodecim millia. Prope autem Hiericho habentur arbores quæ lanas gignunt. Exhibent enim poma in modum cucurbitarum, testas in circuitu habentes duras, intrinsecus autem plena sunt lana. Et de his etiam ferunt ipsi Iesu Nave solere fieri indumenta. Sed & hodieque tales exhibent lanas, ex quibus nos a quibusdam delatas vidimus, & admirati sumus vel candorem, vel subtilitatem earum.

« De forma Domini apud Phaniadam.

« Igitur, ut diximus, in ipso primo Iordanis egressu, Phaniada civitas sita est..... » (vide supra n. 403).

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, cc. 17, 18, 21 (ed. Bordier, I, pp. 51, 54, 56).]

c. 586. TERRA E PALÆSTINA ALLATA INFIRMOS SANAT.

« Prodit ex monumento quo Dominicum iacuit corpus mira virtus, quod sæpius terra naturali candore radiante repletur, & exinde iterum ablata aqua conspergitur, de qua tortulæ parvulæ formantur, ac per diversas mundi partes transmittuntur, de quibus plerumque infirmi fanitates hauriunt. »

[Gregorius Turon., *De gloria martyrum*, l. I, c. 7 (ed. Bordier, I, p. 24); cuiusmodi, ut videtur, « tortulæ » quædam, sæculo VI vel VII confectæ, in thesauro ecclesiæ Monzenfis, Lombardiæ, adhuc servantur (vid. Barbier de Montault, *Le trésor de la basilique royale de Monza*; *Bull. monum.*, 1883, 5e sér., XI, pp. 132-138).]

c. 587 *B. AGILUS, vicecomes, confessor prope Magdunum in Gallia. (406)

« In qua peregrinatione multum commoratus, Romam primum adiit; ibique diu ad beatorum Petri & Pauli limina

confistens, tandem instinctu divino redemptionis nostræ ac venerabilis sanctæ crucis honore *Hierosolymam* petiit, & ad sepulcrum Domini longo tempore se maceravit ieiuniis & orationibus, donec divinitus pro redeundo est admonitus. »

[Anonymus, *Vita b. Agili*, c. 9 (*AA. SS. Boll.*, Aug., VI, p. 567).]

589. SYRI IN SEPTIMANIA VERSANTUR.

[*Acta concilij Narbon.*, can. 4 & 14 (Manfi, *Concilia*, X, cc. 1015 & 1017).]

589, 31 oct. ANTIOCHIA TERRÆ MOTU MAXIMO EVERTITUR.

« Anno igitur decimo sexto Childeberti, Guntchramni autem trigésimo regum, quidam episcopus de transmarinis partibus ad *Turonicam* urbem advenit, nomine Simon. Hic nobis everfionem *Antiochiæ* urbis enuntiavit, adserens se de *Armenia* in *Perfide* captivatum fuisse. Rex enim Persarum, inrupto Armeniorum termino, prædas egit, ecclesiæque igni succendit; & hunc sacerdotem cum populo suo, ut diximus, captivum abduxit. Tunc etiam & basilicam sanctorum quadraginta octo martyrum, de quibus in libro *Miraculorum* memini, qui in illa regione passi sunt, oppleta ligni congerie, pice tergoribusque suillinis immixtis, subpositis ardentibus facibus, succendere nisi sunt; sed nequaquam ignis adparatum incendij comprehendit: sicque videntes magnalia Dei, recefferunt ab ea. Audita autem quidam episcopus istius memorati sacerdotis abductione, direxit pretium per homines suos ad regem Persarum. Quo ille suscepto, relaxavit a servitutis vinculo episcopum istum. Ex iis ergo discedens regionibus, *Gallias* est adgressus, ut aliquid consolationis a devotis acciperet. »

[Greg. Turon., *Hist. franc.*, l. X, c. 24 (ed. Guadet, IV, pp. 256-257), quem exscripsit Siebertus Gembl., *Chron.* (Pertz, *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 319). — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 8 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2853); Leontius, *Vita s. Simeonis Sali*, c. VI, § 38 (*AA. SS. Boll.*, Iul., I, p. 156); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 13 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 353). — Eutychius, *Annales* (tr. Pococke, II, pp. 191-192); Abulfaragius, *Chron. Syriac.*, dynast. IX (tr. Bruns & Kirch, p. 96). — Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 101 (ed. Zotenberg, p. 196).]

c. 589 AUBEKYOUS seu SOURIKIOUS, præfectus. (407)

[Iean de Nikiou, *Chron.*, c. 92 (ed. Zotenberg, p. 197; *Catal. des mss. éthiop. de la Bibl. nat. de Paris*, p. 237).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

an. 590 S. GOLINDUCH seu CHOLINDUCH, nobilis ex Persia matrona. (408)

[Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2873); Theophylactus, *Historia*, l. V, c. 12 (ed. Bonn., pp. 227-228); Basilus imp., *Menologium* ad d. 13 Iul. (Migne, *Patr. gr.*, CXVII, c. 537); Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 25 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 377); *Menologium Græcorum*, ad d. 13 Iul. (ed. Albani, III, p. 164). — Jean de Nikiou, *Chron.*, c. 96 (ed. Zotenberg, p. 186). — Cf. *Ad. SS. Boll.*, Iul., III, pp. 509-512.]

(Cf. *Itinera græca*, I; *Itinera diversa*.)

ant. an. 590. **TUNICA J. C., IN ZAFED (JAFFA) URBE REPERTA, HIEROSOLYMAM PORTATUR.

« Anno xxx regni superscripti principis [Guntchramni], tunica Domini nostri Iesu-Christi, quæ eidem in Passione sublata est, & a militibus, qui eum custodiebant, est sortita, de qua David Propheta dicit: « *Et super vestimenta mea posuerunt sortem* [Psal. XXI, 19] », inventa est prodente Simone, filio Iacob, qui per duas hebdomadas multis cruciatibus affectus, tandem profitetur ipsam tunicam in civitate Zafed, procul a Hierosolyma, in arca marmorea positam esse. Quam Gregorius Antiochenus & Thomas Hierosolymorum & Iohannes Constantinopolitanus episcopi cum aliis multis episcopis, triduanum facientes ieiunium, exinde condigne cum arca marmorea, levi effecta, quasi ex ligno fuisset, ordine pedestri Hierosolymam cum devotione sanctissima perduxerunt, eamque in loco, ubi crux Domini adoratur, cum triumpho posuerunt. »

[Fredegarius, *Chron.*, c. 11 (*Rec. des Hist. de Fr.*, II, p. 419), quem exscripsit Aimoinus, *De gestis Francor.*, l. III, c. 77 (*Rec. des Hist. de Fr.*, III, p. 105). Cf. Sigebertus Gembl., *Chron.*, (Pertz, *Mon. Germ. SS.*, VI, p. 320); Hugo Flaviniac, *Chron.*, l. II (*ibid.*, VIII, p. 322); Vincent. Belloc, *Spec. hist.*, l. XXII, c. 10 (ed. Duac., 1624, fol., p. 864). — Incognita hæc translatio videtur Gregorio ep. Turonensi, qui in lib. I, c. 8 de Glor. Martyr. narrat tunicam « in civitate Galathea », ab urbe Constantinopoli quasi millibus centum quinquaginta futa, retineri.]

590. ANASTASIUS I, ANTIOCHENUS PATRIARCHA, E SEDE PULSUS IN ILLYRIA VERSATUR.

[Gregorius I Magnus, *Epist.* l. I, ep. 7, 26, 28 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 452, 479, 481), in quibus litteris spem effert Gregorius Anastasium, si in sedem suam restitui non possit, Romam venturum, ut secum vivat. — Cf. Evagrius, *Hist. eccles.*, l. IV, c. 40; l. V, c. 5; l. VI, c. 24 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, cc. 2783-2785, 2801, 2882); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*,

l. XVII, cc. 30, 36; l. XVIII, c. 26 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, cc. 300, 313, 380).]

c. 590 LEGATI, quos Kyron, catholicos Iberiæ, pluries ad patriarcham Hierosolymitanum misit. (409)

[Oukhtanès d'Ourha, *Építome historique*, II, c. 25 (tr. Broffet, St-Pétersb., 1870, p. 304).]

(Cf. *Itinera diversa*.)

c. 590 *THOMAS presbyter, MONACHI duo & LEGATUS quidam anonymus a f. Simeone Stylita, iuniore, C. P. misit. (410)

[Nicephorus, magister Antiochiæ, *Vita f. Simeonis Stylitæ*, c. XXIX, § 235-236 (*AA. SS. Boll.*, Mai., V, pp. 395-396).]

591, febr. LEGATI f. Gregorij I, papæ, epistolas Iohanni Hierosolymitano & Gregorio Antiocheno patriarchis afferentes. (411)

[S. Gregorius, *Epist.*, l. I, ep. 25 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 468-479; Jaffé, n. 728). Cf. Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 1, § 3 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 148).]

591 *CHOSROES II, Persarum rex, e regno suo pulsus Antiochiam adit. (412)

[Tabari, *Chron.*, (tr. Nöldeke, pp. 275, 282; tr. Zotenberg, II, p. 289). *Non dicunt alij auctores, qui de Chosrois fuga scripserunt, illum Antiochiam usque venisse*; cf. *Hist. miscella*, l. XIX, c. 22 (ed. Eyfienhardt, p. 401); Evagrius, *Hist. eccles.*, l. VI, c. 17 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2869); Theophylactus Simoc., *Historiæ*, l. IV, c. 10 (ed. Bonn., p. 179 & seq.); *Chron. Paschale*, olymp. 342 (ed. Bonn., I, p. 692); Theophanes, *Chronogr.*, ad ann. 6080 (ed. Bonn., I, p. 409); Zonaras, *Historia*, l. XIV, c. 12 (ed. Paris., II, p. 75); Cedrenus, *Hist. compend.* (ed. Bonn., I, p. 695); Nicephorus Callist., *Hist. eccles.*, l. XVIII, c. 20 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 365). — Maçoudi, *Les prairies d'or*, c. 24 (tr. Barbier de Meynard, V, pp. 219 & seq.); Nikbi ben Massoud, *Histoire des rois de Perse* (*Not. & extr. des mss.*, II, pp. 354-355). — Thomas Ardzrouni, *Hist. des Ardzrouni*, l. II, c. 3 (Broffet, *Collet. d'hist. arméniens*, I, p. 76); Jean Catholicos, *Hist. d'Arménie*, c. 9 (éd. St-Martin, Paris, 1841, p. 57); *Hist. de la Géorgie* (tr. Broffet, St-Pétersb., 1849, in-4, p. 221). — Mirkhond, *Hist. des Saffanides* (tr. Silv. de Sacy, *Mém. sur les antiquités de la Perse*, pp. 396-398).]

(Cf. *Itinera arabica*.)

591. PATRES SYRI PLURIMI IN ARMENIA NESTORIANAM HÆRESIM PRÆDICANT.

[Samuel d'Ani, *Tables chronologiques* (Broffet, *Coll. d'hist. arméniens*, II, p. 395), *quem exscripsit* Kirakos de Gantzac, *Histoire d'Arménie*, c. II (tr. Broffet, St-Pétersbourg, 1870, p. 26).]

591. SIMON, EPISCOPUS ARMENUS, QUI ALIQUAMDIU ANTIOCHIÆ VIXISSE VIDETUR, ADVENIT TURONES.

[Greg. Turon., *Hist. Franc.*, I. X, c. 24 (ed. Guadet, IV, p. 256 & *supra ad ann.* 589).]

591. EUSEBIUS, SYRUS NEGOCIATOR, PARISIENSIS FIT EPISCOPUS.

« Ragnemodus quoque, Parisiæ urbis episcopus, obiit. Cumque germanus eius, Faramodus presbyter, pro episcopatu concurreret, Eusebius quidam negotiator, genere Syrus, datis multis muneribus, in locum eius subrogatus est; isque, accepto episcopatu, omnem scholam decessoris sui abiiciens, Syros de genere suo ecclesiasticæ domui ministros statuit. »

[Greg. Turon., *Hist. Franc.*, I. X, c. 26 (ed. Guadet, IV, p. 261).]

- c. 592. NAAMANES V, SARACENORUM DUX, AD CHRISTIANAM FIDEM TRANSIT.

[Evagrius, *Hist. eccles.*, I. VI, c. 22 (Migne, *Patr. gr.*, LXXXVI, c. 2877), *quem exscripsit* Nicephorus Callistus, *Hist. eccles.*, I. XVIII, c. 23 (Migne, *Patr. gr.*, CXLVII, c. 373).] — Amr, *El Madjdal* (J. S. Affemani, *Bibl. Or. Clem.-Wat.*, III, pp. 109-110); Gregorius Barhebræus, *Chron. eccles.*, sect. II, c. 24 (tr. Abbeloos & Lamy, Lovanii, 1872, III, p. 106). — Cf. Quatremère, *Mémoire sur l'ouvrage intitulé Kitab-Alaghâni* (*Journ. asiat.*, Nov. 1838, p. 506).]

- 592, apr. RUSTICIANAM PATRICIAM A CONSILIO EUUNDI AD LOCA SANCTA DEFLEXISSE MIRATUR S. GREGORIUS.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, I. II, ep. 27 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 562; Jaffé, n. 817). Cf. *infra*, n. 413, *ubi videtur Rusticianam anno 594 montem Sinam adiisse*.]

594. COSMAS SYRUS, UT VIDETUR, MERCATOR IN ITALIA ET SICILIA DEGIT.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, I. IV, ep. 45; cf. I. III, ep. 58 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 718; cf. c. 656; Jaffé, n. 950; cf. n. 897).]

594 RUSTICIANA, *Romana patricia*. (413)

« Gregorius Rusticianæ patriciæ. Excellentiæ vestræ scripta suscipiens, libenter agnovi qualiter ad *Montem Sina* perrexerit. Sed credite, ego quoque voluisssem vobiscum ire, sed vobiscum minime redire. Quamvis mihi valde difficile sit credere quia ad loca sancta fuistis, Patres multos vidistis. Nam, credo, si vidissetis, tam celeriter ad *Constantinopolitanam* urbem redire minime poteratis. At postquam talis civitatis amor de corde vestro nullomodo recessit, suspicor quia excellentia vestra sancta quæ corporaliter vidit, ex corde minime attendit..... »

[S. Gregorius Magnus, *Epist.*, l. IV, ep. 46; cf. l. VIII, ep. 22; l. XI, ep. 43 & 44; l. XIII, ep. 22 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 719; cf. cc. 923, 1152-1156, 1275; Jaffé, n. 951; cf. nn. 1143, 1393, 1394, 1506).]

595. ANASTASIUS I, ANTIOCHENUS PATRIARCHA, EPISTOLAM AD GREGORIUM I, PAPAM, MITTIT.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. V, ep. 39 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 764; Jaffé, n. 993).]

595, iun. LEGATI, *f. Gregorij I, Magni, epistolas Anastasio I, patriarchæ Antiocheno, afferentes*. (414)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. V, ep. 39, 43 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 763, 770; Jaffé, nn. 993, 994).]

c. 595. ABRAHAM, ARMENIÆ CATHOLICOS, HIEROSOLYMAM LAUDAT.

[Abraham, Armeniæ catholicos, *Epist. ad Kyron, catholicon Iberiæ*; ap. Oukhtanès d'Ourha, *Épitome historique*, II, cc. 47 & 50 (tr. Broffet, St-Petersb., 1870, pp. 324-327).]

c. 595 IOANNES, abbas Persa, qui Romam etiam adierat. (415)

[Ioh. Moschus, *Pratum spirituale*, c. 151 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1122).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 595 *PETRUS, presbyter ex Roma. (416)

[Ioh. Moschus, *Prat. spirituale*, c. 192 (Ducæus, *Biblioth. vet. patr.*, II, p. 1145); cf. Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 6, § 45 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 155).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

c. 596. S. EXHILARATUS SECUNDICERIUS ET SABINIANUS DIACONUS AB
HIEROSOLYMA CUM EPISTOLIS AD S. GREGORIUM I, MAGNUM,
MITTUNTUR.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VII, ep. 27, 32; cf. l. VIII,
ep. 6 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 882, 890; cf. c. 910;
Jaffé, nn. 1105, 1110; cf. n. 1127).]

ant. nov. PETRUS, *acolythus Romanus*. (417)

« Comperimus autem quod Petrus acolythus, quem dilec-
tissimo filio nostro Sabiniano diacono responsa ecclesiastica
facienti observare in urbe regia feceramus, fugiens ad vestram
ecclesiam venerit. Quod si verum est, in tuto eum facere fra-
ternitas vestra, & inventa huc studeat occasione remittere.
Aut si forte hoc metuens a vestra discesserit ecclesia, & per
diversa loca, ne comprehendi valeat, latitet, in omnibus paro-
chiis vestris ut diligenter requiratur iniungite, & inventum
ad nos, sicut præfati sumus, transmittite. »

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 6, Amos Hierosolymitano
patriarchæ (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 910; Jaffé, n. 1127). *Non idem
videtur Petrus ille ac Petrus presbyter quem supra ad an. c. 595 notavimus.*]

7, iun. LEGATUS *f. Gregorij I, Magni, epistolas in Syriam &
Palæstinam afferens*. (418)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VII, ep. 27, 32, 34 (Migne, *Patr.
lat.*, LXXVII, cc. 882, 889, 892; Jaffé, nn. 1105, 1110, 1112).]

7, sept. LEGATUS, *f. Gregorij I, Magni, epistolam Anastasio I,
patriarchæ Antiocheno afferens*. (419)

[Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 2 (Migne, *Patr. lat.*,
LXXVII, cc. 905-907; Jaffé, n. 1124).]

7, nov. LEGATI *f. Gregorij I, Magni, epistolam Amos, patriarchæ
Hierosolymitano, afferentes*. (420)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. VIII, ep. 6 (Migne, *Patr. lat.*,
LXXVII, cc. 910-911; Jaffé, n. 1127).]

598. HIEROSOLYMITANI MONACHI CONSTANTINOPOLIM ADEUNT DE
AGNOITARUM ERRORE INQUISITURI.

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. X, ep. 35; cf. ep. 39
(Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 1091; cf. c. 1096; Jaffé,
n. 1319; cf. n. 1327).]

599, apr.-mai. LEGATI, *f. Gregorij I, Magni, epistolam Anastasio II, patriarchæ Antiocheno, afferentes.* (421)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. IX, ep. 49 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 980-982; Jaffé, n. 1209; cf. ed 2^a, n. 1493 a).]

ant. an. 600 SIMPLICIUS, *Romanus.* (422)

[*Hunc in montem Sinam, a f. Gregorio missum, anno 600 Romam rediisse e duobus epistolis eiusdem papæ constat*: S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. XI, ep. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 1117-1121; Jaffé, nn. 1350-1351).]

600 LEGATI (*forfan Probus, abbas*) a *f. Gregorio I, Magno, Iohanni, abbati, & Palladio, presbytero Montis Sinæ, missi.* (423)

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. XI, ep. 1 & 2 (Migne, *Patr. lat.*, XXVII, cc. 1117-1121; Jaffé, nn. 1350, 1351). Cf. infra, n. 425.]

« In tantum namque eius animum misericordiæ amor devinxerat, ut non solum horum, quos præsentibus habebat, necessitatibus succurreret, sed insuper longe positis opem suæ largitatis impenderet; adeo ut etiam in *Monte Sina* Dei famulis constitutis quæque erant necessaria transmitteret. »

[Anonymus, *Vita Gregorij I, papæ*, l. III, § 15 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 133).]

c. 600. LEONTIUS, EPISCOPUS NEAPOLIS IN CYPRO, PEREGRINATIONES LAUDAT.

[Leontius, *Christianorum apologia contra Iudæos* (Migne, *Patr. gr.*, XCIII, cc. 1597 & seq.).]

c. 600 OMAIAH *poeta, qui mercandi causa Syriam adibat.* (424)

[Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 6 (tr. Barbier de Meynard, I, pp. 136, 139).]

(Cf. *Itinera arabica.*)

c. 600 PROBUS *abbas, a Gregorio I, papa, Hierosolymam missus.* (425)

« De solidis vero qui pro faciendis xenodochiis a filio nostro Probo, abbate, *Hierosolymis* relicti sunt, hoc quod deliberatum fuerat, ut fieri debuisset, immutari non potuit. Sed benedic-

tionem parvulam quinquaginta solidos, sanctitati vestræ transfimili. »

[S. Gregorius I, Magnus, *Epist.*, l. XIII, ep. 28 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, c. 1280; Jaffé, n. 1515; cf. Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 8 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 159).]

« Probum queni subito abbatem, spiritu revelante, constituens, pro construendo xenodochio *Hierosolymis* destinavit. »

[Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 2, § 11 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 150).]

« Ceterum Probum, religiosum abbatem, cum multis pecuniis *Hierosolymam* destinavit, cuius instantia venerabile xenodochium constituit. Et tam ibi quam in *Monte Sina* penes *Arabiam* Dei famulis sub regimine Palladij constitutis, quotidiani victus & vestimenti copiam, quamdiu vivere potuit, annualiter mittere procuravit. »

[Ioannes Diaconus, *Vita f. Gregorij I, papæ*, l. II, c. 7, § 52 (*AA. SS. Boll.*, Mart., II, p. 157).]

600. ISACIUS, EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS, LEGATOS AD GREGORIUM I, MAGNUM, MITTIT.

[S. Gregorius, *Epist.*, l. XI, ep. 46 (Migne, *Patr. lat.*, LXXVII, cc. 1164-1167; Jaffé, n. 1396).]

c. 600 SALMAN *Perfa* cum mercatoribus pluribus *Syriam* adit. (426)

[Ibn-Ishak, *Vie de Mahomet* (tr. Weil, Stuttgart, I, p. 104).]

(Cf. *Itinera arabica*.)

c. 600 ZEID, *Amri filius*, *Omari Khalifæ* patruelis. (427)

[Maçoudi, *Les Prairies d'or*, c. 6 (tr. Barbier de Meynard, I, p. 136).]

(Cf. *Itinera arabica*.)

c. 600. S. GREGORIUS MAGNUS PRO PEREGRINIS LOQUITUR.

« Peregrini ad hospitium non solum invitandi sunt, sed etiam trahendi. »

[S. Gregorius I, papa, *In Evangelia*, l. II, homil. XXIII, c. 1 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXVI, c. 1182).]

P

- c. 600 S. THEODORUS *Siceota, episcopus Anastasiopolitanus (tertia vice)*; IOHANNES, *archidiaconus*, & MARTINUS *Dugariensis*. (428)

[Eleusius Georgius, *Vita s. Theodori*, c. VIII, § 59 (cuius verf. lat. ap. *AA. SS. Boll.*, Apr., III, p. 45).]

(Cf. *Itinera græca*, I.)

- c. 600 S. Ifidorus, *Hispalensis episcopus*. (liij)

[*Topographia Terræ-Sanctæ mystice interpretata*; opus, ut credimus, ineditum, s. Ifidoro Hispalensi attributum, ad theologiam potius quam ad geographiam spectans (Bibl. Ambrosiana, Mediol., n. G. 82 infer.).]

- c. 600-630 S. Ifidorus, *Hispalensis episcopus*. (liij)

« Syriam Syrus quidam perhibetur indigena a suo vocabulo nuncupasse. Hæc ab oriente, fluvio Euphrate, ab occasu, mari nostro & Ægypto terminatur, tangens a septentrione Armeniam & Cappadociam, a meridie sinum Arabicum. Situs eius porrectus in immensam longitudinem, in lato angustior. Habet autem in se provincias Commagenam, Phœniciam, & Palæstinam, cuius pars est Iudæa absque Sarracenis & Nabatheis. Commagena, prima provincia Syriæ, a vocabulo Commagenæ urbis nuncupata, quæ quondam ibi metropolis habebatur. Huius est septentrione Armenia, ab ortu Mesopotamia, a meridie Syria, ab occasu mare Magnum. Phœnix, Cadmi frater, de Thebis Ægyptiorum in Syriam profectus, apud Sidonem regnavit, eamque provinciam ex nomine suo Phœniciam appellavit. Ipsa est ubi Tyrus est, ad quam Esaias loquitur [cap. xxiii]. Habet autem ab oriente Arabiam, a meridie mare Rubrum. Palæstina provincia Philistin urbem metropolim habuit, quæ nunc dicitur Ascalon: ex qua civitate omnis circa eam regio Palæstina est nuncupata. Huius ab oriente mare Rubrum occurrit, a meridiano latere Iudæa excipitur, a septentrionali plaga Tyriorum finibus clauditur, ab occasu Ægyptio limite terminatur. Iudæa, regio Palæstinæ ex nomine Iudæ appellata, ex cuius tribu reges habuit. Hæc prius Chanaan dicta est, a filio Cham, sive a decem Chananæorum gentibus; quibus expulsi, eandem terram Iudæi possederunt. Initium longitudinis eius a vico Arfa usque ad vicum Iuliadem porrigitur, in quo Iudæorum pariter & Tyriorum communis habitatio est. Latitudo autem eius a monte Libani usque ad Tiberiadis lacum

extenditur. In medio autem Iudææ civitas Hierosolyma est, quasi umbilicus regionis totius. Terra variarum opum dives, frugibus fertilis, aquis illustris, opima balsamis. Unde secundum elementorum gratiam existimaverunt Iudæi eam promissam patribus, terram fluentem lacte & melle; cum hinc illis Deus resurrectionis prærogativam polliceretur.

« Samaria, regio Palæstinæ, ab oppido quodam nomen accepit quod vocabatur Samaria, civitas quondam regalis in Israel, quæ nunc ab Augusti nomine Sebastia nuncupatur. Hæc regio inter Iudæam & Galilæam media iacet, incipiens a vico, cui nomen est Eleas, deficiens in terra Agrabat. Situs eius natura consimili, nec ullo differens a Iudæa.

« Galilæa, regio Palæstinæ, vocata quod gignat candidiores homines quam Palæstina. Hæc autem duplex est, Superior & Inferior, sibi tamen connexæ, Syriæ & Phœniciæ adherentes. Terra earum opima & ferax & fructibus satis fecunda. Pentapolis, regio in confinio Arabiæ & Palæstinæ sita, dicta a quinque civitatibus impiorum, quæ cælesti igne consumptæ sunt: terra amplius olim a Hierosolymis uberrima, nunc autem deserta atque exusta. Nam pro scelere incolarum de cælo descendit ignis, qui regionem illam in cineres æternos dissolvit. Cuius umbra quædam & species in favillis & arboribus ipsis etiam adhuc videtur. Nascentur enim ibi poma virentia sub tanta specie maturitatis, ut edendi desiderium gignant. Si carpas, fatiscunt ac resolvuntur in cinerem fumumque exhalant, quasi adhuc ardeant. »

[S. Isidorus Hispalensis, *Etimologiæ*, l. XIV, c. 3 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXII, cc. 498-500). De tempore quo s. Isidorus *Etimologiarum libros composuit*, cf. Fr. Arevalum, *Isidoriana*, pars I, cc. 21, 27; pars II, c. 48 (Migne, *Patr. lat.*, LXXXI, cc. 125, 142, 314).]

f. VI. SYRI QUIDAM IN RAVENNA URBE VERSANTUR.

[*Testamentum quoddam & Instrumentum quoddam donationis* (Marini, *Papiri diplomatici descripti ed illustrati*, nn. 74 & 93; pp. 114 & 146).]

f. VI **ABBATISSA quædam vel MONACHUS quidam Constantinopolitanus qui B. V. Mariæ imaginem ad locum dictum Sardenai prope Damascum attulit. (429)

« Tunc temporis quædam abbatissa supradicti loci [Sardenai] causa orationis & peregrinationis in Iherusalem peregrinavit,

& impetrata tabula a domino patriarcha Iherosolimitano, eam secum ad suam ecclesiam transportavit. Accidit autem hoc anno incarnationis dominicæ CCC^o LXX°. »

[Burchardus Argentinenfis, *Iter ad Terram Sanctam* (Serapeum, t. XIX, pp. 153-154).]

« Hæc tabula *Constantinopoli* facta fuit & depicta & a quodam patriarcha Hierosolymitano in *Hierusalem* translata. Hanc tabulam petiit quædam abbatissa prædicti loci, & impetravit, & secum detulit. »

[Pseudo-Iacobus Vitriac., *Historia Orient.*, l. III (Bongars, *Gesta Dei per Francos*, I, p. 1126).]

« Tempore quo Græci & Armenij *Syriam* tenuerunt, fuit quædam heremitissa sive nonna a seculo remota, Deo serviens ad sex leugas *Damasci*, apud locum qui dicitur *Sardenai*. Quæ peregrinos transeuntes ad sepulchrum Domini hospitio recipiebat, & pro posse eis devote ministrabat. Adveniens igitur quidam græcus monachus de *Constantinopoli*, tendebat ad sepulchrum Domini. Receptus est ab illa & multis precibus exoratus ut in reditu unam ymaginem beatæ Virginis deferret ei depictam in tabula. Annuit monachus illius petitioni. Cum autem reverteretur, iam egressus ab *Iherosolimis*, oblitus suæ promissionis, audivit vocem sibi dicentem, ne ita suam parvi penderet promissionem. Qui statim ad civitatem regrediens, pulcherrimam sibi beatæ Mariæ comparavit ymaginem. »

[Anonymus, *De imagine b. Mariæ de Sardenay*, §§ 1-3; ap. G. Raynaud, *Le Miracle de N. D. de Sardenai* (Romania, t. XI, 1882, p. 522); cf. Albericus monachus, *Chronicon*, (Pertz, *Mon. Germ.*, XXIII, p. 935); Gervasius Tilberienfis, *Otia imperialia* (Leibnitz, *Scriptores rerum Brunsvicensium*, I, p. 975).]

« Tempore illo cum Græci terram inhabitabant, fuit apud *Damascum*, metropolim *Syriæ* civitatem, quædam venerabilis matrona sanctimonialis habitum fuscipiens. Domino devote servire studebat & ut liberius divinis obsequiis vaccare potuisset, civilem declinans tumultum, sexto miliario ab urbe prædicta secessit ad locum tunc temporis *Sardenay* nominatum, ibique domum & oratorium in honore Dei Genitricis ædificans, hospitalitatis officium pauperibus & peregrinis ministrabat. Contigit ergo ut quidam monachus de *Constantinopolitana* urbe cum causa orationis & devotione sacra loca visitandi, *Iherosolymam* pergeret, fuscipiens a sanctimoniali in

hospicium. Quem cum audisset ad *sanctam civitatem* tendere, humili prece rogavit ut afferret ei de *sancta urbe* quandam yconam, id est quandam tabulam pictam quam in oratorio suo poneret, quæ ymaginem Dei Genitricis Mariæ sibi oranti repræsentaret; & promisit se monachus delaturum yconam sanctimoniali. Qui cum venisset *Iherosolimam*, expletis orationibus & sacris locis visitatis, sui promissi immemor, redire voluit & iter aggrediens, egressus est urbem. Et ecce vox cælitus emissâ dixit ad eum : « Quomodo sic redis manu vacua? » « Ubi est ycona quam te delaturum sanctimoniali promissisti? » Tunc remoratus civitatem regressus, interrogavit ubi venundarentur yconæ. Inter ceteras vero yconas, quandam sibi placuit emere, & egressus est civitatem secum deferens yconam.... »

[Bibl. nat. Paris., cod. mf. lat., 10522 (sæc. XIII), f. 36; Bibl. imp. Vindob., cod. mf. 480, f. 66, *quem exscripserunt* Pseudo-Thietmarus, *Itinerarium in Terram Sanctam* (ed. I. de Saint-Génois, ap. *Mémoires de l'Académie royale de Belgique*, t. XXVI, p. 25) & Matthæus Paris, *Historia Maior*, ad ann. 1204 (ed. Luard, II, pp. 485-486).]

« Nota, hæc tabula *Constantinopoli* primo facta & depicta fuit in honore beatæ Virginis, & inde a quodam patriarcha *Ierosolymam* perducta fuit. Tunc temporis quædam abbatissa supradicti loci causa orationis *Ierusalem* descenderat, & impetrata tabula a patriarcha Ierosolymitano, eam secum ad ecclesiam sibi commissam transportavit. Fuit autem hoc incarnationis anno 870. »

[Gerardus, *Itinerarium*, ap. Arnoldum, *Chronica Slavorum*, l. VII, c. 8 (Pertz, *Mon. Germ.*, t. XXI, p. 240).]

« De imagine quæ est in *Sardena*, dicitur quod ibi erat quædam monialis sanctissima, quæ multum desiderabat habere aliquam ychoniam in honorem beatæ Virginis Mariæ & rogavit quendam peregrinum qui ibi moratus fuerat per aliquot tempus & volebat ire *Ierusalem* quod emeret sibi aliquam si posset invenire apud *Ierusalem*, ubi tunc fiebant. Ivit, invenit & emit, & dum rediret, in quodam transitu audivit *Turcopolas* qui veniebant cum præda..... »

[Bibl. urbis Cathalaunensis in Campania, cod. mf., n° 56 (sæc. XIII), f. 97.]

« Al termine d'ilors avint
Que uns moines gresfois la vint

Qui de *Constantinople* estoit,
 Et en *Ierusalem* voloit
 Au sepulcre en pelerinage,
 E qui[st] por Deu le herbergaje:
 La sainte dame li trova
 E aveuc se que il rova.
 E quant ele encerché li ot
 Dont il venoit & ou alot
 Quant ele sot de verité
 Que il] a la sainte fité
 De *Ier(u)salem* voloit aler,
 Si comença (a) lui a parler
 Et a preer por Deu amor
 Quant il se metroit el retor,
 Qu'il revenist al herberjaje
 E li aportast une ymage
 De ma dame sainte Marie
 En table painte & establie,
 Qu'ele for son autier meist
 E que a li garde preist
 Kant fereit ces afflictions,
 Si crestroit ses devocions.
 Li moigne sa priere entent,
 Ke justes ert, pité l'en prent;
 Si promet quant repeirereit,
 L'ymage lui apportereit.
 Pus prist congié, sa veie tint
 Tant k'en *Jerusalem* parvint.
 Lors ala sa oreison fere;
 E après se mist al repeire.
 De la cité ist par la porte,
 Meis l'ymage pas n'i aporte
 Ke il ot promise a s'ostesse,
 Ne lui sovint de sa promesse.
 Tot ausi con il s'en aloit,
 Sur li en l'eir une voiz out
 Qui li dit: « Tu ki vas la sols,
 « Pur quei par es si obblius?
 « Comment t'en vas si voide main,
 « Ke n'en portes a la nonein
 « L'ymage que tu li pramis,

« Kant tu de li congié preïs? »
 Li moines ki la voiz entent,
 Très durement si se repent
 E sei memes blame & chaftie,
 Quant il de si legier obblie,
 E dit que c'iert par son peché
 Dont il se fent si enteché;
 Pur le peché fet chiere murne,
 E tost en la cité retorne;
 Pus demande il u converseient
 Cil ki les ymages vendeient.
 Afez fu qui li endita,
 E quant il i parvint, dit a
 Q'a un des plus maîtres peintors,
 Qui li mostra de ses labors.
 Sil li mostra a es iglises
 Images de diverces gises.
 En trestotes une en i ot
 Qui plus que les autres li plot:
 Si se haste de l'esslifer;
 Après se mist el repaïrer. »

[G. Raynaud, *Le Miracle de Sardenai*, v. 51-80 (*Romania*, t. XI, 1882, p. 532; XIV, 1885, p. 88.)]

« Cele ymaige fu faite en *Constantinoble*, & uns patriarchez de *Iherusalem* l'en aporta, & une abeesse li demanda, si l'ot, si l'aporta la ou je vouz ai dist. »

[*Continuation de Guillaume de Tyr, dite du ms. de Rothelin*, c. XI (*Hist. occid. des croisades*, t. II, p. 514).]

« Si com Diex vout qu'un jor avint
 Qu'à son ostel osteler vint
 Uns moines de *Constantinoble*.
 La dame hostel li fist moult noble
 Por Dieu & por religion.
 Son corage, s'entencion
 La sainte none moult enquist.
 Il respondi que fainz requist
 Et se Dex de mal les viroit
 Qu'au saint sepulcre droit iroit.
 La sainte none quant l'entent,
 Moult doucement les mains li tent

Et en plorant li prent à dire :
 « Por Dieu, por Dieu, biau très douz fire,
 « Quant vous venrez en la cité
 « Où li Sires de vérité
 « Daingna morir por tout le monde,
 « Priez por ceste lasse immonde
 « Et accueilliez par bon courage
 « En vostre saint pelerinage.
 « Et si vous vueil prier & dire
 « Que reveigniez par fi, biau fire,
 « Êt por Dieu & por vostre ame,
 « Une ymage de Nostre Dame
 « De *Jerusalem* m'aportez.
 « Moult feroit liez & confortez
 « Mes las de cors, ma lasse d'ame,
 « S'une ymage de Nostre Dame,
 « La douce mère au roy de gloire,
 « Avoie en mon povre oratoire;
 « Moult grant confort en li aroie
 « Et moult bon gré vous en feroie. »
 — « Douce Dame », ce dit li moines,
 « Ne me détenra nus effoines
 « Que je par ci droit ne revienigne
 « Êt que de ce ne me souviengne
 « Dont me priez si bonement. »
 Au départir, moult doucement
 Enbracié l'a la bone fame.
 L'ymage de la douce Dame
 A mains jointes, à mains ploïées
 Li ramentoi maintes foiées.
 Et il li dist tout entrefait
 Que jà de ce doutence n'ait,
 Que sanz délai & sanz aloigne
 Moult bien fera ceste besoingne.
 A tant li moines s'en ala;
 Moult fu joians quant il fu là
 Quant le sepulcre out vifité
 Êt les sainz lieux de la cité,
 Et touz baïfiez & aorez,
 Afez peu i est demorez;
 N'out nul talent de s'journer.

Au repairier, au retourner
 Mist son cuer & son corage.
 De la nonnain & de l'ymage
 Ne li membra, ne ne souvint,
 Mais une voiz du ciel li vint
 Lors qui fu hors de la cité,
 Qui durement l'a escité
 Et dit qu'il fait moult grant folage
 Quant oublie ainfi l'ymage
 Que promise à la bone fame
 Qui tant aime la douce Dame.
 De la voiz, de la grant merveille
 Souvent se feigne & esmerveille
 Et est aussi com en angoine.
 Bien voit q'un ymage, une ycoine
 A estrous querre li convient,
 A la cité tantot revient.
 Tant va & vient sanz attendue
 Des ymages treuve la rue,
 Ymages voit jus & sus maintes,
 Et d'entailliés & de paintes,
 Et ça & là affez coloie,
 Ne scet laquelle penre doie.
 En la fin voit une tablette
 Qu'il y a painte une ymagete
 De Nostre Dame moult tres bele.
 N'i a si boenne com est cele
 Por porter loins, ce li est vis.
 Sanz lonc marchié, sanz lonc devis
 L'a achetée, si s'en tourne.»

[Gautier de Coincy, *Les Miracles de la Sainte Vierge* (ed. Poquet, Paris, 1857, in-4, col. 651-653). *Hæc narratio, e latino, ut auctor dicit, versa, Pseudo-Thetmari textum sequi videtur.*

« De origine istius yconiae nota quod olym, tempore christianorum, quædam matrona in monte *Seyr* in servitio beatæ Mariæ virginis solitariam vitam duceps [sociam suam, quæ *Jerusalem* & alia loca sancta visitare intendebat, devota rogavit ut] portaret sibi tabulam, in qua picta esset ymago beatæ Mariæ Virginis, de *Ierosolima* apportans. Accidit autem, ut leo in via invaderet feminam apportantem ac illa timens leoni

yconiam offendit: tunc statim leo mortuus cecidit. Venit igitur ad illam solitariam & interrogata, utrum portasset ymaginem pro qua rogaverat, illa negavit, cupiens sibimet retinere. Cum autem vellet abire, hostia domus exire non poterat, donec veritatem confessa illi solitariæ ymaginem præfentaret. Quam devote suscipiens in suo oratorio collocavit ipsamque cottidianis precibus & lacrimis honoravit; tunc ipsa yconia oleum fudare non cessavit. Mortua illa solitaria, in eodem loco in honore beatæ Mariæ Virginis prædictum monasterium est constructum nec umquam destrui potuit a Sarracenis vel Tartaris terram & loca sacra visitantibus, beata Maria visibiliter protegente. »

[Ludolphus de Sudheim, *De Itinere T. S.*, pars I, c. 17 (*Archives de l'Orient latin*, t. II, Docum., p. 361); cf. ed. D. Deycks (Stuttgart, Lit. Verein, 1851), p. 100.]

« De *Damasco* processi ad imaginem b. Virginis in *Sardany*, ubi est locus fortis supra petram, ad modum castelli muratus in circuitu, in quo satis pulchra est ecclesia. Retro maius altare ipsius in muro tabula quædam retro nigra & humida cernitur, in qua imago gloriosæ Virginis olim depicta fuisse asseritur, sed propter vetustatem nihil de lineamentis figuræ distinguitur in eadem, nisi quod aliqua parte color rubeus nihi videbatur aliquialiter apparere. Hæc tabula mediocris quantitatis, super vas quoddam marmoreum posita intra muros, cancellis ferreis præmunita, de ipsa visibiliter oleum quasi continue stillat, quod monachi recipientes de vase marmoreo, quod subtus est, per cancellos immisso chorchleario peregrinis distribuunt satis large: per omnem modum videtur esse oleum olivæ.

« Dicitur quod aliquando de hac imagine oleum miraculose fluxit; sed si hoc quidem modo fluit, divino fluat miraculo, rationabiliter dubito; & etiam multi alij de veritate huius facti non immerito altercantur. »

[Guil. de Baldensel, *Hodæporicon ad Terram Sanctam*, c. X (ap. Canisius, *Thesaurus monumentorum ecclesiasticorum*, ed. Basnage, t. IV, p. 356).]

f. VI NOTITIA ANTIOCHIAE AC HIEROSOLYMAE PATRIARCATUUM. (liv)

[Edita supra, t. I, pp. 329-345.]

VI-VII **SS. MAURA & BRIGIDA, *Ellæ, regis Scotiæ, filiæ.* (430)

[Nullum extat de ff. Maura & Brigida fide dignum documentum. Earum vitam, fabulis repletam, continebat codex quidam ecclesiæ collegiate Credolienfis, post sæculum XI, ut videtur, scriptus, & a nonnullis auctoribus sæc. XVII & XVIII excerptus; quem nos omnimodo quærentes reperire non potuimus. Vide: *Histoire des princesses Maure & Brigide, martyrisées à Balagny & transportées à Nogent en Beauvoisis* (Beauvais, 1602, in-8); Colgan, *AA. SS. Scotiæ seu Hiberniæ*, 1645, I, pp. 63-64; Le P. Giry, *Vies des Saints*, éd. 1682, fol., t. II, col. 182; *Sancti Georgij Florentini Gregorij ep. Turonensis opera omnia* (ed. D. Ruinart, Paris., 1699, fol., col. 1399); Le P. Lelong, *Bibl. hist. de la Fr.*, t. IV, suppl., n° 4574; Le Nain de Tillemont, *Mém. pour servir à l'hist. ecclési.*, t. X, p. 783. — *Credolienfis hic codex narrabat Mauram & Brigidam T. S. adiisse tempore f. Cæsarij, ep. Arelatenfis* (502-542), *Infidelibus Hierosolymam occupantibus, id est post an. 637, quæ minime congruere possunt. De his sanctis cf. etiam: Louvet, L'histoire de la ville & cité de Beauvais*, l. II, c. 13 (Rouen, 1614, in-8, pp. 208-217); *AA. SS. Boll.*, Ian., I, p. 1018; Iul., III, p. 471, & recentiores nonnullos libros quos recenset U. Chevalier, *Rép. des sources hist. du M. A.*, col. 1539. — *De Maura & Britta martyribus Turonis loquitur Gregorius Turonensis* (*De gloria confessorum*, c. 18; ed. Bordier, II, pp. 374-378). *Quas non easdem esse ac Mauram & Brigidam nostras contra Sauffayum* (in *Martyrologio Gallicano*) & Bollandum contendit D. Ruinart.

UNIVERSITY LIBRARY SEP 1 1953

**UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

